T.C.

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

FİNLANDİYA'DA MEDYA OKURYAZARLIĞI EĞİTİMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLSEN ATEŞ SAHAR

TEZ DANIŞMANI

DOÇ. DR. FAHRİ KILIÇ

BOLU, ARALIK - 2023

KABUL VE ONAY SAYFASI

Gülsen Ateş Sahar tarafından hazırlanan **"Finlandiya'da Medya Okuryazarlığı Eğitimi"** adlı tez çalışması jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliğiyle kabul edilmiştir. 29/12/2023

Jüri Üyeleri	**İmza**
Danışman	
Doç. Dr. Fahri KILIÇ	
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	.....
Üye	
Prof. Dr. Adnan ALTUN	
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	.....
Üye	
Doç. Dr. Türkan ÇELİK	
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. İbrahim KÜRTÜL

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

Aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Teze ilişkin Turnitin adlı programında enstitü müdürlüğünce belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan benzerlik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %30'u geçmemektedir.

……..

GÜLSEN ATEŞ SAHAR

ÖZET

FİNLANDİYA'DA MEDYA OKURYAZARLIĞI EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜLSEN ATEŞ SAHAR
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI
(TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. FAHRİ KILIÇ)
BOLU, ARALIK - 2023
XIV + 186

Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimi programlarının yapısal bileşenlerini ve eğitim stratejilerini araştırmak, medya okuryazarlığı eğitimi programları, öğrencilerin medya kullanım alışkanlıkları ve eleştirel düşünme yetenekleri üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmaya olanak sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitiminin ayrıntılı bir betimlemesini sunmaktır. Finlandiya'nın medya okuryazarlığı eğitimini incelemek ve bu modelin başarısının ardındaki sistemin bileşenlerinin ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. Çalışma kapsamında, Finlandiya'nın medya okuryazarlığı eğitiminin tarihsel gelişimi, pedagojik temelleri, eğitimcilerin, öğrencilerin ve paydaşların bu eğitim programlarına yaklaşımları ele alınmıştır. Medya okuryazarlığı eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkileri ve bu etkilerin sürdürülebilirliği, uluslararası bir örnek olarak sunabileceği başarı faktörleri üzerinde durulmuştur.

Finlandiya'da medya eğitimi politikaları ulusal düzeyde Eğitim ve Kültür Bakanlığı ve Ulusal Eğitim Kurulu tarafından koordine edilmektedir. Medya okuryazarlığı eğitiminin uygulanması, ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli kurumlar arasında iş birliği ile hem resmi hem de gayri resmi bir şekilde koordine edilmektedir. Finlandiya'da medya okuryazarlığı, çeşitli medya formlarının ve içeriklerinin iş birliğine dayalı öğrenmeyi teşvik eden eğlenceli etkinliklerle öğretilmektedir. Medya, öğrencilerin kendi mesajlarını üretmeleri için bir platform şeklinde ele alınmaktadır. Öğrencileri bağımsız olarak çeşitli içerikleri keşfetmeye, yorumlamaya ve üretmeye odaklanmaktadırlar. Medya ve kaynak eleştirisi yoluyla öğrenciler eleştirel düşünme becerisini öğrenmektedirler.

Nitel araştırma metodolojisine göre yapılan çalışma Finlandiya Medya okuryazarlığı eğitimini incelemek ve bu modelin başarısınınn ardındaki faktörleri anlamak amacıyla tasarlanmıştır. Araştırma modeli olarak betimsel araştırma modeli esas alınmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanması için doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi ışığında elde edilen sonuçlar kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Sosyal Bilgiler, Finlandiya, Medya Okuryazarlığı, Eğitim Programı

ABSTRACT

MEDIA LITERACY EDUCATION IN FINLAND
MA THESIS
GÜLSEN ATEŞ SAHAR
BOLU ABANT IZZET BAYSAL UNIVERSITY
INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES
DEPARTMENT OF SOCIAL STUDIES EDUCATION
(SUPERVISOR: ASSOC. PROF. FAHRİ KILIÇ
BOLU, DECEMBER 2023
XIV + 186

Investigating the structural components and educational strategies of media literacy education programs in Finland provides an opportunity to reveal the effects of media literacy education programs on students' media use habits and critical thinking skills. The aim of this study is to provide a detailed description of media literacy education in Finland. It aims to examine Finland's media literacy education and to reveal the components of the system behind the success of this model. Within the scope of the study, the historical development of media literacy education in Finland, its pedagogical foundations, the approaches of educators, students and stakeholders to these education programs are discussed. The effects of media literacy education on students, the sustainability of these effects and the success factors that it can offer as an international example are emphasized.

In Finland, media education policies are coordinated at the national level by the Ministry of Education and Culture and the National Board of Education. The implementation of media literacy education is coordinated both formally and informally through cooperation between various institutions at national and international level. In Finland, media literacy is taught through fun activities that encourage collaborative learning of various media forms and content. Media is treated as a platform for students to produce their own messages. Students focus on independently exploring, interpreting and producing a variety of content. Through media and source criticism, students learn critical thinking skills.

Based on qualitative research methodology, the study was designed to examine Finnish media literacy education and understand the factors behind the success of this model. The research model is based on the descriptive research model. Document analysis technique was used to collect the data of the research. The collected data were analyzed using descriptive analysis method. The results obtained in the light of the analysis of the data were evaluated comprehensively.

KEYWORDS: Social Studies, Finland, Media Literacy, Education Program

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY SAYFASI ..... **iii**

ETİK BEYAN ..... **iv**

ÖZET ..... **v**

ABSTRACT ..... **vi**

İÇİNDEKİLER ..... **vii**

ŞEKİL LİSTESİ ..... **xi**

TABLO LİSTESİ ..... **xii**

FOTOĞRAF LİSTESİ ..... **xiii**

KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ ..... **xiv**

TEŞEKKÜR ..... **xv**

1. GİRİŞ **1**

1.1 Problem Durumu 1

1.2 Problem Cümlesi 5

1.2.1 Alt Problemler 5

1.3 Araştırmanın Önemi 5

1.4 Sayıltılar 7

1.5 Sınırlılıklar 8

1.6 Tanımlar 8

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR **8**

2.1 Sosyal Bilgiler Eğitimi 9
2.1.1 Sosyal Bilgilerin Tanımı, Amacı ve Kapsamı 10
2.1.2 Sosyal Bilgiler ve Medya Okuryazarlığı İlişkisi 12
2.2 Medya Okuryazarlığı 14
2.2.1 Medya 14
2.2.2 Okuryazarlık Kavramı 15
2.2.3 Medya Okuryazarlığı 17
2.2.4 Medya Okuryazarlığı Eğitiminde Temel Yaklaşımlar 19
2.2.5 Medya Okuryazarlığına İlişkin Temel İlkeler 20
2.3 İlgili Araştırmalar 22
2.4 Finlandiyaya Genel Bakış 26
2.5 Finlandiya Eğitim Sistemine Genel Bakış 29
2.5.1 Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı 33
2.5.2 Okul Öncesi Eğitim 34
2.5.3 Zorunlu Eğitim: İlkokul, Ortaokul ve Lise 34
2.5.4 Yükseköğretim 35
2.5.5 Teknik ve Mesleki Eğitim 36
2.5.6 Yetişkin Eğitimi 37
2.6 Finlandiya'da Medya Okuryazarlığının Tarihi: 38
3. YÖNTEM 43
3.1 Araştırmanın Modeli 43
3.2 Verilerin Toplanması 45
3.3 Verilerin Analizi 47
4. BULGULAR 49
4.1 Birinci Alt Probleme Dair Bulgular 49

4.1.1 Finlandiya'da Medya Okuryazarlığı Eğitimi Politikaları 49

4.1.2 Ulusal Bakış 52

4.1.3 Eğitim ve Kültür Bakanlığı 53

4.1.4 Medya Eğitimi ve İmaj Program Merkezi (MEKÜ) 54

4.1.5 Ulusal Görsel İşitsel Enstitüsü (National Audiovisual Institute KAVI) 58

4.1.6 Ulusal Eğitim Kurulu (The National Agency for Education) 59

4.1.7 Medya Eğitimi Alanında Farklı Aktörler 59

4.1.8 Üniversiteler, Yüksek Öğretim Kurumları ve Diğer Araştırma Kuruluşları 61

4.1.9 Uluslararası İşbirlikleri 62

4.1.10 Avrupa Politikalarında Medya Okuryazarlığı 62

4.1.11 UNESCO 63

4.1.12 Finlandiya'da Medya Okuryazarlığı Eğitimi Felsefesi 65

4.2 İkinci Alt Probleme Dair Bulgular 69

4.2.1 Medya Okuryazarlığı Eğitiminin Öğretim Kademelerine ve Öğretim Programına Yansımaları 69

4.2.2 Medya Okuryazarlığı Eğitiminin Ders Kitaplarına, Medya Okuryazarlığı Eğitiminde Eğitim-Öğretim Materyallerine ve Diğer İlgili İçeriklere Yansımaları 150

4.3 Üçüncü Alt Probleme Dair Bulgular 163

4.4 Finlandiya'da Öğretmen Eğitiminde Medya Eğitiminin Araştırıldığı ve Öğretildiği Bazı Üniversiteler 166

4.4.1 Aalto Üniversitesi (Aalto-yliopisto) 166

4.4.2 Tampere Üniversitesi (Tampereen yliopisto) 167

4.4.3 Lapland Üniversitesi 168

5. TARTIŞMA 170

6. SONUÇ VE ÖNERİLER 171

7. KAYNAKLAR.....178

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1. Finlandiya Eğitim Sisteminin Yapısı (OECD, 2013, aktaran Kayman 2017) 32

Şekil 2.2. EÇEB kapsayıcı ilkeleri (Finnish National Agency for Education, 2023) 33

Şekil 2.3. Finlandiya Eğitim sisteminde Mesleki Eğitim 36

Şekil 4.1. MEKU'nun medya eğitimi için stratejik çerçevesi 57

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1. Son yıllarda Finlandiya'da medya eğitimi (Kotilainen ve ark., 2010). 38

Tablo 3.1. Finlandiya'nın media okuryazarlığı eğitimi ile ilgili dokümanlar listesi. 46

FOTOĞRAF LİSTESİ

Sayfa

Fotoğraf 2.1. Finlandiya Haritası 27

Fotoğraf 4.1. EAVI Medya Okuryazarlığı Posteri 154

Fotoğraf 4.2. Mediapoluill Medya Okuryazarlığı Rehberi 154

Fotoğraf 4.3. Mediataito Dergisi 155

Fotoğraf 4.4. Medya Okuryazarlığına Gine Yollar Klavuzu 155

Fotoğraf 4.5. Programlama Becerilerine Giden Yollar Klavuzu 156

Fotoğraf 4.6. İnternet Nasıl Çalışır 156

Fotoğraf 4.7. Kapiosto Oyunu 157

Fotoğraf 4.8. Öğretme İpucları 158

Fotoğraf 4.9. Tervetuloa Oyunu 158

Fotoğraf 4.10. Video Projesi Kontrol Listesi 159

Fotoğraf 4.11. Tervetuloa Oyunundan Bir Görsel 159

Fotoğraf 4.12. Tervetuloa Oyununun Farklı Aşamalarını Gösteren Görsel .. 160

Fotoğraf 4.13. Tervetuloa Oyunundan Soru Kartları 160

Fotoğraf 4.14. Tervetuloa Oyunundan Sorulara Doğru ve Yanlış Cevaplarını Gösteren Görseller 161

KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ

Akt : Aktaran

AME: Action for Media Education

AML: Association for Media Literacy

BFI: British Film Institude

f: Frekans

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

MOY: Medya Okuryazarlığı

OFCOM: Office of Communications

RTÜK: Radyo ve Televizyon Üst Kurumu

T: Türkiye

UNESCO: United Nations Educational Scientific and Cultural Organization

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda değerli yönlendirmeleri, teşvikleri, bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, sabırlı, anlayışlı yaklaşımları sayesinde çalışmamın ilerlemesine destek veren hocalarım Doç. Dr. Fahri KILIÇ ve Prof. Dr. Adnan ALTUN'a,

Desteklerini her zaman hissettiğim başta canım babam ve canım annem olmak üzere ailemin diğer tüm değerli üyelerine,

Araştırma sürecimde ilgi ve desteğini benden esirgemeyen sevgili eşim Ömer ve yaşam kaynağım çocuklarım Cemre ve Alya Su'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gülsen ATEŞ SAHAR

Aralık 2023

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

Medya okuryazarlığı, günümüzün birbirine bağlı sanal dünyasında büyük bir öneme sahiptir. Bireyler, geleneksel haber kaynaklarından sosyal medya platformlarına kadar çeşitli medya biçimleriyle daha fazla etkileşime girmektedirler. Medya mesajlarını eleştirel bir şekilde analiz etme, değerlendirme becerisi çok önemli hale gelmektedir. Medya okuryazarlığı, bireylere güvenilir bilgi kaynakları arasında ayrım yapmayı, önyargıları fark etmeyi ve medya mesajlarının ardındaki motivasyonları ayırt etme becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu noktada Medya okuryazarlığı, Medyadaki bakış açılarını, tutumları ve toplumsal anlatıları şekillendirme konusunda yüksek bir farkındalık geliştirmeye hizmet etmektedir. Medya okuryazarlığı, bilgi tüketicisi olmanın ötesinde, aktif üreten tüketiciler olarak bireylerin demokratik süreçlere anlamlı bir şekilde katılmalarını, yapıcı diyaloglarda bulunmalarını ve sosyal açıdan daha sorumlu ve dirençli bir topluma katkıda bulunmalarını kolaylaştırmaktadır. Yanlış bilgi ve dezenformasyonun bol olduğu bir çağda medya okuryazarlığı, insanları modern bilgi ortamının karmaşıklığı içinde gezinmek ve bilinçli kararlar almak için gereken becerilerle donatmada önemli bir rol üstlenmektedir.

Dijital medyanın yaygın etkisinin hâkim olduğu bir çağda, medya okuryazarlığına duyulan ihtiyaç giderek daha önemli hale gelmektedir. Bireyler çeşitli kaynaklardan gelen çok sayıda bilgiyle karşı karşıya kaldıkça, bu medya mesajlarını eleştirel bir şekilde analiz edip değerlendirmeleri zorlaşmaktadır. Dijitalleşmenin etkisiyle medya masajları birer algı bombardımanı gibi hareket etmektedir. Kullanıcıların özellikle çocukların bu algı bombardımınaından korunmaları için medya araç ve ortamlarını yüksek bir farkındalık ile kullanmaları gerekmektedir (Ersad ve Amdam, 2013). Bu noktada medya okuryazarlığı devreye girerek bireylerin medya medya mesajlarını değerlendirmek, medya mesajlarını üretmek, medya ortamlarında bilinçli kararlar vermek için gerekli olan farkındalığın kazandırılması için stratejiler geliştirmektedir. Medya okuryazarlığın

geliştirmiş olduğu bu stratejiler sivil katılım ve kişisel refah için de önemli rollere sahiptir. Medya okuryazarlığı eğitimi kapsamında bu stratejilerin öğretilmesi amaçlanmaktadır. Genel kullanıcıların ve çocukların birer medya okuru olmaları için bu stratejilerin öğretilmesi için farklı ülkeler çok çeşitli yaklaşımlar benimsemektedir. Palsa ve Salomaa'nın (2020) da dile getirdiği gibi, günümüz dünyasının hızla gelişen ortamında medya okuryazarlığı eğitiminin önemi ne kadar vurgulansa azdır. Medya okuryazarlığı eğitimi, bireylerin modern medyanın karmaşık ortamında gezinmek için gereken bilgi ve becerilerle donatılmasında çok önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye’de 2006 yılından beri seçmeli bir şekilde okutalan medya okuryazarlığı dersi bazı sorunlardan ötürü etkili bir şekilde öğretilememektedir. Türkiye'deki medya okuryazarlığı derslerinin öğretilmesinde karşılaşılan çeşitli zorluklar mevcuttur. Medya okuryazarlığı dersinin etkili bir şekilde öğretilememesinin en önemli nedenlerinden biri dersin seçmeli bir şekilde programda yer almasıdır. Öğrenciler dersin önemini yeterince fark edemedikleri için çoğunlukla seçmemektedirler. Bir diğer sorun ise seçilen dersin yerine diğer ana derslerin işlenmesidir. Bu gibi nedenlerden ötürü medya okuryazarlığı dersi istenilen düzeyde öğretilememektedir. Medya okuryazarlığı dersinin öğretilmesinde karşılaşılan sorunların çözümü ve etkili bir medya okuryazarlığı eğitim yaklaşımı için farklı ülkelerin medya okuryazarlığı eğitimi alanında yaptıkları çalışmaların incelenmesi oldukça önemlidir. Bu amaç doğrultusunda ön plana çıkan ülkelerden biri Finlandiya’dır.

Başarılı medya okuryazarlığı eğitimi veren ülkelerin başında ise Finlandiya gelmektedir. Finlandiya medya okuryazarlığı eğitimi konusunda sadece okulları değil diğer bütün kamusal paydaşları aktif bir şekilde işe koşmaktadır. Medya okuryazarlığını sadece bir ders kapsamında ele almayıp bütün eğitimsel süreçlere dahil eden zengin bir yaklaşımı benimsemektedir. Etkili bir medya okuryazarlığı eğitimini gerçekleştirmek için Finlandiya örnek alınacak ülkelerin başında gelmektedir. Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimine öncelik vermek ve bu eğitimi aktif bir şekilde teşvik etmek için Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından birkaç yıldır yoğun bir çaba sarf edilmektedir. Laponya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde yapılan son araştırma, kültürel katılımı destekleyen yeni içerikler ve medya eğitimine daha entegre ve disiplinler ötesi bir yaklaşım dahil etmek için

müfredat geliştirme konusunda devam eden girişimleri ortaya koymaktadır (Rasi ve ark., 2017)

Finlandiya hükümeti, medya okuryazarlığı eğitiminde eğitimcilerin uygulamalarını ve yetkinliklerini desteklemeye büyük önem vermektedir. İyi Medya Okuryazarlığı politika kılavuzunun uygulanması, medya eğitimi uygulamalarını geliştirmek için eğitimciler arasında ağ oluşturma ve iş birliğinin önemini vurgulamaktadır. Farklı sektörlerden çeşitli kuruluşlarla iş birliği içinde hazırlanan bu kılavuz ilkeler, medya eğitiminde yer alan sayısız paydaşa hitap etmeyi amaçlamaktadır (Palsa ve Ruokamo, 2015). Finlandiya Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2013 yılında çocuklar ve ergenler arasında medya okuryazarlığını teşvik etmeye odaklanan kültürel politika kılavuzlarını uygulamaya koymuştur. Bu kılavuz ilkeler eğitimciler, ebeveynler ve medya profesyonelleri de dahil olmak üzere paydaşların çeşitli ihtiyaç ve çıkarlarına hitap etmektedir (Kavi, tarihsiz).

Finlandiya genelindeki ulusal politikalar, medya ve bilgi okuryazarlığının öneminin altını çizmekte ve medyanın bireylerin dünya anlayışını şekillendirmede oynadığı önemli rolü vurgulamaktadır. Bu politikalar, bireylerin medya içeriğini eleştirel bir şekilde analiz etmesi ve değerlendirmesi gerektiğini kabul etmektedir. Daha da önemlisi, Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimi belirli hedef gruplar veya sektörlerle sınırlı değildir; kamu, özel ve üçüncü sektördeki kuruluşlar ve bireyler için ilgili ve faydalı görülmektedir. Finlandiya hükümetinin medya okuryazarlığı eğitiminin önemini kabul etmesi tüm yaş gruplarını kapsamaktadır, zira medya okuryazarlığı son yıllarda giderek artan bir ilgi gören çok boyutlu bir kavram olarak kabul edilmektedir (Rasi ve ark., 2017).

Medya okuryazarlığı eğitiminin ulusal müfredata entegrasyonunu vurgulayan Finlandiya'da öğrencilerin medya ortamını etkili bir şekilde yorumlamak ve etkileşimde bulunmak için çoklu okuryazarlıklar geliştirmeleri gerektiği kabul edilmektedir. Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimine verilen önem, medya okuryazarlığının toplumun çeşitli kesimlerindeki önemini kabul eden bütüncül bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimi, bireyleri günümüz medya ortamında gezinmek için gerekli becerilerle donatmanın önemini kabul eden büyüyen bir alan olarak kabul edilmektedir (Palsa ve Salomaa, 2020). Finlandiya Eğitim ve Kültür Bakanlığı, çeşitli kuruluşlarla iş birliği içinde, çocuklar ve ergenler arasında medya okuryazarlığını teşvik etmeyi amaçlayan kültürel politika yönergeleri geliştirmektedir (Rasi ve ark.,2019).

Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitimi bireyleri 21. yüzyılın karmaşık ve dinamik medya ortamında gezinmek için gerekli becerilerle donatmayı amaçlamaktadır. Gelişmiş eğitim sistemiyle tanınan bir ülke olan Finlandiya, medya okuryazarlığı eğitimini, vatandaşların çeşitli medya platformlarındaki bilgileri eleştirel bir şekilde analiz etme, yorumlama ve bunlarla etkileşim kurma konusunda güçlendirilmesinin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmektedir (Rasi ve ark., 2017). Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimi, yanlış bilgi ve dijital içeriğin çoğaldığı bir çağda, bilinçli bir halk yetiştirmek için önemli bir aktör olarak görülmektedir. Finlandiya, eleştirel düşünmeyi ve dijital okuryazarlığı teşvik ederek vatandaşlarının güvenilir bilgiye ulaşmaları ve medya ortamındaki yanlış bilgilerin sorgulanması becerilerilerinin kazandırılmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu toplumun yanıltıcı içeriğin olası olumsuz etkilerine karşı bilinçlenmesi sağlanmaktadır. Finlandiya'nın Medya okuryazarlığına yaptığı vurgu, bilgili, katılımcı ve sosyal sorumluluk sahibi bir vatandaş yetiştirmeyi kapsamaktadır. Böylece sağlıklı bir demokrasinin ve toplumsal refahın temellerine yönelik hedeflerini güçlendirmeye çalışmaktadırlar (Rasi, Vuojärvi ve Rivinen, 2021). Bu bağlamda tez çalışması, Finlandiya'daki gelişmiş medya okuryazarlığı eğitiminin nasıl gerçekleştirildiği, hangi yaklaşımların temel alındığını ve benimsenen medya okuryazarlığı eğitim yaklaşımlarının ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır. Çalışma, Finlandiya'daki medya okuryazarlık eğitiminin demokratik süreçler, sosyal uyum, bilgili ve anlayışlı bir vatandaşlık yetiştirilmesi üzerindeki etkisi de dahil olmak üzere geniş toplumsal etkilerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Finlandiya'daki medya okuryazarlığı girişimlerini ve eğitim programlarını değerlendirecek ve bireyleri medya içeriğini sorumlu bir şekilde analiz etme ve bu içerikle etkileşime girme konusunda güçlendiren etkili stratejileri belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın Finlandiya'ya odaklanmasının temel amacı, medya okuryazarlığı konusunda iyi bir sisteme sahip olmasıdır. Bu araştırma, birbiriyle bağlantılı bu yönlerin kapsamlı bir analizi yoluyla, Türkiye'deki medya okuryazarlığının geliştirilmesine yönelik içgörü ve tavsiyelerde bulunmayı hedeflemektedir.

1.2 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi "Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitiminin mevcut durumu nasıldır?" olarak belirtilmiştir. Bu problem cümlesinin ayrıntısına girildiğinde aşağıdaki alt problemlere cevap bulunmaya çalışılmıştır:

1.2.1 Alt Problemler

1. Finlandiya nasıl bir medya okuryazarlığı eğitimi anlayışına sahiptir?
   1.3 Medya okuryazarlığı eğitimi yaklaşımı nedir?
   1.4 Medya okuryazarlığı politikaları nelerdir?
   1.5 Medya okuryazarlığı kurumsallaşmaları ve etkileri nelerdir?
   1.6 Medya okuryazarlığı eğitimi felsefesi ve yaklaşımı nedir?
2. Formal eğitim kapsamında medya okuryazarlığı eğitimi nasıl uygulanmaktadır?
   2.3 Öğretim kademelerine nasıl yansımıştır?
   2.4 Öğretim programlarına nasıl yansıtılmıştır?
   2.5 Ders kitaplarına nasıl yansımıştır?
   2.6 Öğretim pratiğine nasıl yansımıştır?
3. Medya okuryazarlığı öğretmen eğitimine nasıl yansımıştır?

1.3 Araştırmanın Önemi

Medya okuryazarlığı, Koltay'ın (2011) da vurguladığı gibi, bireylerin karşılaştıkları bilginin güvenilirliği, önyargısı ve doğruluğuna ilişkin bilinçli muhakeme yapabilmeleri için kritik bir araçtır. Buckingham (2007) ise, birbirine bağlı ve küreselleşmiş dünyamızın çağdaş manzarasında, medyanın kamuoyunu şekillendirmedeki, karar alma süreçlerini etkilemedeki ve bilgi yaymadaki rolü her geçen gün daha önemli hale gediğinin altını çizmektedir. Bundan dolayı, farklı ülkelerdeki medya okuryazarlığı eğitimi ve uygulamalarını inceleyen çalışmalar büyük önem kazanmaktadır. Medya okuryazarlığının önemi, sahip olduğu geniş çerçeveden ileri gelmektedir. Medya okuryazarlığı eleştirel düşünceyi geliştirme, aktif vatandaş katılımını destekleme ve kamusal söylemin genel kalitesini yükseltmek gibi çok çeşitli bir yapıya sahiptir. Farklı ülkelerin medya

okuryazarlığına nasıl yaklaştığının kapsamlı bir şekilde anlaşılması, yalnızca etkili stratejiler ve en iyi uygulamalar hakkında fikir vermekle kalmaz, aynı zamanda küresel olarak iş birliği ve bilgi paylaşımı için fırsatlar sunmaktadır (Pérez-Escoda vd, 2016). Bu çalışma, medya okuryazarlığı alanında Finlandiya gibi gelişmiş bir ülkenin politika ve uygulamalarını inceleyerek Türkiye'deki medya okuryazarlığı eğitimi ve politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Medya okuryazarlığı indeksinde önde gelen ülkelerden biri olan Finlandiya'daki medya okuryazarlığı uygulamalarının incelenmesi, medya okuryazarlığının mevcut küresel manzarasını kavramak ve geliştirilmesi gereken alanları belirlemek için önemli olduğu düşünülmektedir.

Günümüzün birbirine bağlı ve küreselleşmiş toplumunda, farklı ülkelerin medya okuryazarlığı uygulamalarının araştırılması vazgeçilmez hale gelmektedir. Böyle bir araştırma, yanlış bilgilendirme, yalan haberler ve dijital manipülasyon gibi medya tüketiminin değişen zorluklarını ele almak için uyarlanmış etkili medya okuryazarlığı programlarının ve politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. Ayrıca bu inceleme, medya okuryazarlığının, bireylerin ve toplumların karmaşık medya ortamında yollarını bulabilmeleri için gerekli temel becerilerin nasıl uygulanabileceği ile ilgili stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Böylece, demokratik değerlerin korunmasını, bilinçli karar vermeyi ve küresel ölçekte topluma aktif katılımı artırmak mümkün olabilir.

Medya, toplumlar üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Toplumda yaşayan bireyler medya unsurlarının içeriklerini anlama, eleştirel bir şekilde değerlendirme ve yanıltıcı bilgilere karşı dikkatli olma becerileri kazanma konusunda eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Medya'nın öneminin artmasıyla birlikte ortaya çıkan "medya okuryazarlığı" kavramı eğitim programları içerisinde yer alarak toplumların bilinçli medya tüketicileri ve üreticileri olmalarına yardımcı olmaktadır. Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimi, medya ve toplumun birbirini nasıl etkilediğini anlama konusunda geniş bir pencere açmaktadır. Bu medyanın toplumsal etkilerini anlamaya ve daha bilinçli bir şekilde medya içeriği üretmeye yardımcı olmaktadır. Finlandiya, eğitim sistemi modeli olarak uluslararası alanda tanınmış ülkelerin başında gelmektedir. Finlandiya'nın başarılı eğitim sistemi içerisinde yer alan medya okuryazarlığı eğitimi de yaratıcı ve etkili amaçlar üzerine kurgulanmış bir sisteme dayanmaktadır. Bu yönüyle Finlandiya

birçok ülkeye sistem olarak örnek olabilecek eğitim yapısıyla ön plana çıkmaktadır. Türkiye'deki medya okuryazarlığı eğitimi niteliğinin artırılması için model olabilecek Fin medya okuryazarlığı eğitim sisteminin incelenmesi bu kapsamda örnek olma potansiyeline sahiptir.

Finlandiya'nın medya okuryazarlığı sistemini inceleyen bu çalışma, uluslararası beğeni kazanmış bir modele ışık tutması açısından da önem taşımaktadır. Özellikle eğitim ve dijital okuryazarlıkta sürekli olarak üst sıralarda yer aldığından medya okuryazarlığı sistemine odaklanan bu tez çalışması eğitimciler, politika yapıcılar ve araştırmacılar için değerli bilgiler sunacağı umulmaktadır. Finlandiya'nın medya okuryazarlığı alanındaki çalışmalarını, stratejilerini, müfredat entegrasyonunu ve toplumsal etkilerini anlamak, medya okuryazarlığı alanında önemli bir çerçeve sunabilir.

Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitimi üzerine odaklan bu çalışma, günümüzün hızla gelişen bilgi ortamında bireylerin medya eğitimlerine yönelik yapılacak iyileştirilmelere yol göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bireylerin sürekli olarak çok sayıda medya içeriği ile bombardımana tutulduğu bir çağda, medyayı eleştirel bir şekilde anlamak ve değerlendirmek oldukça önemli hale gelmiştir. Özellikle yanlış bilgilendirme ve dijital manipülasyon yaygın sorunlar haline geldikçe medya okuryazarlığı üzerine kapsamlı bir çalışma, bireyleri bu karmaşık sanal dünyada gezinme becerileriyle donatmak için önemli bir araç haline gelmektedir. Medya okuryazarlığı, medya içeriğiyle sorumlu bir şekilde etkileşim kurabilen bir toplumun yetiştirilmesine de katkıda bulunmaktadır. Bu çalışma, Finlandiya'daki mevcut medya okuryazarlığı programlarını ve eğitimsel süreçlerini inceleyerek eğitim stratejilerinin geliştirilmesine rehberlik edecek eğitimcilere, alan uzmanlarına ve politika yapıcılara yol göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak, Finlandiya'daki medya okuryazarlığı üzerine yapılan bu çalışma, medya okuryazarlığının gelişimine katkı sunması açısından önemli olarak değerlendirilmektedir.

1.4 Sayıltılar

Finlandiya'nın eğitim sistemleri ve medya okuryazarlığı ile ilgili programları içeren literatür taramalarından ve genel ağ ile elde edilecek bilgilerin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırma, bir Avrupa ülkesi olan Finlandiya'da eğitim kurumlarında uygulanmakta olan medya okuryazarlığı eğitim programlarının incelenmesi ile sınırlandırılmıştır. Araştırma, elde edilen kaynaklar, raporlar ve medya okuryazarlığı eğitim programlarıyla sınırlandırılmıştır.

1.6 Tanımlar

Medya : Geniş anlamıyla medya, bilgi ve veriyi depolamak , çok sayıda insana ulaştırmak için kullanılan araç ve sistemleri tanımlamaktadır (De, 2019).

Medya Okuryazarlığı: Çeşitli biçimlerde medyaya ulaşma, onu anlama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma yeteneği olarak tanımlanır (De, 2019).

Medya Eğitimi: Belirli bir plan ve amaç doğrultusunda medyanın doğasını ve pratiklerini öğretecek faaliyetlerin bütünüdür (Bilici, 2014, s. 28)

Eleştirel Düşünme: Bireylerin medyada sunulan bilgileri sorgulamasını, sorgulatmasını ve bu bilgilerle düşünceli bir şekilde ilgilenmesidir.

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Sosyal Bilgiler Eğitimi

Sosyal bilgiler eğitiminin ne zaman başladığı kesin olarak bilinememekle birlikte insanlığın geçmiş dönemleri incelendiğinde sosyal bilgiler, insan yaşamıyla ilgilendiği için var olduğu ifade edilebilir. Sosyal bilgilerin ilköğretimde bir ders olarak okutulması fikrini ilk kez aydınlanma döneminin ünlü düşünürü Fransız Marquis de Condorcet tarafından ortaya atılmıştır (Safran, 2008, s. 11). Sosyal bilgiler eğitimi, 19.yy'ın sonu ile 20. yüzyılın başlarında ABD'de yaşanan sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda yaşanan değişimin ortaya çıkardığı sorunlara çare bulma çabası ortaya çıkarmıştır. Sanayi inkılabı öncesinde ABD halkının büyük çoğunluğu kırsal kesimde yaşıyordu. Devrim sonrası yaşanan teknolojik ve endüstrileşmeyle birlikte Amerika'da kentleşme artmıştır. Bunun sonucunda Amerika kıtasına gerçekleşen yoğun göç hareketleri toplumda çok-kültürlülük yapısı yaratmış ve sanayileşme sonrası sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan sorunlara yol açmıştır (Barth, 1991).

Sosyal bilgiler kavramı, Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk olarak bir eğitim programı olarak rastlanmaktadır. Amerikan toplumunda kültürlerin homojen bir yapı içerisinde ortak yaşam bilincini geliştirmek, ortak çalışma ve karar alma mekanizmalarını uygulamak ve "yeni Amerikan toplumu yaratmak" amacıyla 1892'de Ulusal Eğitim Konseyi toplanmıştır. Düzenlenen bu konseyle Sosyal Bilgiler dersi programı oluşturulmuştur. Program, coğrafya ve tarih sosyal bilim disiplinlerinin bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur (Bilgili, 2021). ABD'de 1916 yılında ilk kez "sosyal bilgiler" adıyla bir ders verilmiştir. Dersin amacı, toplumda "aktif ve bilgili vatandaş yetiştirmek"tir. 1921 yılında ABD'de kısa adı NCSS olarak isimlendirilen National Council for the Social Studies (Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi) kurulmuştur. NCSS, sosyal bilgiler alanını oluşturan tarih, yurttaşlık, coğrafya, ekonomi, siyaset bilimi, sosyoloji, psikoloji, antropoloji ve hukukla ilgili olarak ABD ve dünyanın birçok ülkede eğitim çalışmalarına destek vermektedir (NCSS, 2020, aktaran Alaca ve Yıldırım, 2020).

1916 yılında kabul edilen "Sosyal Bilgiler" terimi günümüze gelinceye kadar müfredat içerisinde değişikliğe uğramıştır. Sosyal Bilgiler Programı, İkinci Dünya Savaşı yıllarında kahramanlık ön plana çıkarken, 1950'lerde soğuk savaşla SSCB'nin ortaya çıkardığı komünizm tehdidine karşı enformasyon oluşturmuş ve program 1960'lara kadar devam etmiştir. 1970'li yıllarda meydana gelen değişim

ve gelişmelerle öğrenme-öğretme anlayışındaki yenilikler programa yansımıştır. Bu yeni program ile sosyoloji, antropoloji, ekonomi ve siyaset bilimi gibi sosyal bilim disiplinleri programa eklenerek tarih ve coğrafya konuları daraltılmıştır. Tümdengelim yaklaşımı yerini tümevarıma, anlatım yöntemi yerini araştırma yöntemine bırakmıştır. Sonraki süreçte aktif öğrenme uygulansa da bu yaklaşımın öğrenci başarısını olumsuz etkilediği düşünüldüğünden 1980'li yıllarda geleneksel öğretim yaklaşımı uygulanmıştır (Bilgili, 2021). Türkiye'nin de yer aldığı Dünya'nın birçok ülkesinde sosyal bilgiler eğitiminin ortaya çıkışı ve gelişme süreci ABD ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca Japonya, Güney Kore, Pakistan, Jamaika, Güney Afrika ve Singapur bunlardan bazılarıdır. Bazı ülkelerde disiplinler arası bütünleştirilmiş sosyal bilgiler eğitimi anlayışının aksine vatandaşlık eğitiminde en iyi uygulamanın sosyal bilim disiplinlerinin birbirlerinden ayrı şekilde öğretilmesi anlayışını benimsemiştir. Örneğin, İngiltere, Çek Cumhuriyeti, İrlanda gibi ülkelerde sosyal bilgiler ayrı disiplinler şeklinde öğretilmektedir (Öztürk ve Deveci, 2011).

2.1.1 Sosyal Bilgilerin Tanımı, Amacı ve Kapsamı

Sosyal bilgiler kavramının kısa veya genel kabul edilebilir tanımını yapmak zordur. Bu durumun sebebi ise sosyal bilgilerin sosyal bilimler içerisinde yer alan farklı tanımlara sahip çeşitli disiplinlerden meydana gelmesidir. ABD'nin sosyal bilgiler eğitimi alanında faaliyet gösteren kurumlarından biri the National Council for the Social Studies (NCSS) tarafından belirtilen tanıma göre: *"*Sosyal bilgiler terimi; sosyal bilim alanlarını, insan şeref ve haysiyetini korumak amacıyla oluşturulan demokratik bir toplumda bireyin rolünü inceleyen, sosyal olayları ve insan ilişkilerini irdeleyen faaliyet alanlarını kapsamaktadır.*"* (Evans ve Brueckner 1990, s. 9, aktaran Öztürk ve Otluoğlu, 2002, s. 5). Sosyal bilgileri ile ilgili bir tanımda, "sosyal bilimlerin bulgularını entegre edip öğrencilerin düzeyine göre basitleştiren, bunları kullanarak, öğrencilere, sosyal yaşama uyum sağlamada ve sosyal sorunlara çözüm üretmede ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir yurttaşlık eğitim programı" olarak tanımlayabiliriz (Öztürk ve Otluoğlu, 2002). Sosyal bilgilerin bir başka tanımında "vatandaşlık eğitiminde öğretim amacı için sosyal bilimlerin ve beşeri bilimlerin bir birleşimidir*"* (Barr ve ark., 2013, s. 16).

Bu tanımlar çerçevesinden yola çıkarak sosyal bilgilerin, ilköğretim okullarının 4-5-6-7. sınıflarında okutulan bir ders veya öğretim programı olduğudur. Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerde yer alan bilimsel bilgiyi kullanır ve bu bilgiyi öğrencilere sunmaktadır. Bu sebeple sosyal bilgiler dersi aracılığı ile bilgiler öğrencilerin yaş düzeyi, ilgi ve ihtiyaçları ile hazırbulunuşluk seviyeleri göz önünde bulundurularak verilmeye çalışılır. Sosyal bilgiler dersi, bireyleri, toplumu ve bunlarla ilişkili olarak çevreyi de incelemektedir. Öğrencilerin, hem kendisini, değerlerini ve düşüncelerini keşfetmede hem de insan-toplum ilişkisi çerçevesinde edineceği bilgi ve deneyimlerini geliştirmesine olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda "etkili bir vatandaş" bakış açısı geliştirmeye çalışmaktadır. Sosyal bilgiler eğitim programları aracılığıyla demokratik vatandaşlık değerleri ve becerilerini öğrencilere kazandırmayı hedeflemektedir (Kabapınar, 2007). Bir öğretim alanı olan sosyal bilgilerin genel amacı, vatandaş yetiştirmektir. Sosyal bilgiler birçok disiplini içerisinde barındıran bir yapıya sahiptir. Bu yapı içerisinde sosyal bilimler ve beşeri bilimler sosyal bilgilerin öğretim programında yer alan konulara uygun olarak entegre edilmiştir. Entegrasyondan anlatılmak istenen ise tarih, psikoloji, edebiyat, coğrafya, folklor ve felsefeden farklı olarak, bulguları ve sosyal bilimlerden elde ettiği içerikleri belli bir amaçla entegre etmeye çalışan tek ders olmasıdır (Barth, 1991).

Barth'a (1991) göre dünya'nın birçok yerinde öğretmenler, okullarda karar verme pratiğini nasıl teşvik etmesi gerektiği konusunda farklı görüşlere sahiptir. ABD'deki NCSS, bu alanda uzlaşma sağlamak için hazırlamış olduğu müfredat kılavuzunda, her sınıf seviyesinde uygulanacak sosyal bilgiler öğretimi için dört temel beceriyi geliştirmeyi amaçlamayı önermiştir. Demokratik bir toplumda bireylerin sahip olması gereken ve evrensel olarak her demokratik toplum için geçerli olabilecek bu dört beceri şunlardır:

1. İnsanın geçmişi, bugünü ve geleceği ile ilgili bilgi edinme becerisi
2. Bilgiyi işlemek için gerekli olan becerileri edinme
3. Değer ve inançları inceleme becerileri geliştirmek
4. Bilgiyi topluma etkin katılım yoluyla uygulama

Bu amaçlar doğrultusunda sosyal bilgiler öğretimi, demokratik toplumlarda bireylere evrensel olarak bilgi, beceri ve tutumlara sahip olmayı amaçlamış ve

Ülkelerin vatandaşlık eğitiminde ulusal amaçlarını belirlemiştir (Barth, 1991, aktaran Öztürk ve Otluoğlu, 2002, s. 8).

Sosyal bilgiler öğretimindeki ulusal amaçlar ise, eğitim politikalarını belirleyen ilkeler ve amaçlar doğrultusunda oluşturulmuştur. Ülkemizde öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla yürütülen çalışmalar okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde birbirlerinin tamamlayıcısı olarak amaçlara ulaşmaya yöneliktir. Öğretim programlarında belirtilen amaçlara genel olarak değinecek olursak, okul öncesi eğitimi bitiren öğrencilerin bireysel gelişimleri dikkate alınarak bedensel, zihinsel ve duygusal olarak gelişimlerini desteklemektir. Bir sonraki ilkokul düzeyi öğretim programının amacı, öğrencilerin kendi gelişim ve bireysel özelliklerine uygun olarak ahlaki bütünlük ve kişisel farkındalık, öz güven ve öz disipline sahip, sosyal beceriler ve bilimsel akıl yürütebilen sağlıklı yaşam yönelimli bireyler yetiştirmektir. Ortaokul kademesinde ise daha önceki öğrenmelerini geliştirerek onların milli ve manevi değerleri benimsemiş, haklarının kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren ve temel düzeyde beceri ve yetkinlik kazanmış bireyler yetiştirmektir. Son olarak lise düzeyindeki amaçlarda da öğrencilerin, milli ve manevi değerleri benimseyen ve toplum yaşamında uygulayan, üretken ve aktif yurttaş olarak ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlayan bireyler olmaları amaçlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2023, s. 3). Ayrıca Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın 18 maddeden oluşan amaçları da yer almaktadır (MEB, 2023, s. 8).

2.1.2 Sosyal Bilgiler ve Medya Okuryazarlığı İlişkisi

Sosyal Bilgilerin tarihsel gelişimi araştırıldığında gazete, radyo, televizyon ve internet gibi kitle iletişim araçlarının ve güncel olayların öğretimi ve güncel sorunların öğretimi gibi konular dersin içeriğinde yer aldığı görülmektedir. Gün geçtikçe kapsamın genişlemesiyle "medya okuryazarlığı" adı altında ele alınmasını gerekli kılmaktadır (Altun, 2010). Etkili ve sorumlu bireyler yetiştirme amacıyla tasarlanmış bir ders olan Sosyal Bilgilerin öğrenme alanlarında; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlerle birlikte insan hakları ve vatandaşlık bilgisi konuları toplu olarak

ele alınmaktadır (SBDÖP, 2023). İşte medya, sosyal bilgilerin içeriğinde bahsedilen alanların hepsiyle doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilidir. Zaman içerisinde yeni bilişim teknolojileri aracılığıyla bu etkileşim her geçen gün artmaktadır. Medya, gençlerin dünyadaki kültürler ve olaylar hakkındaki bilgilerini şekillendiren önemli bir unsurdur (Giroux, 1998). Bu yüzden Sosyal Bilgiler eğitimcilerinin medya okuryazarlığı üzerine yoğunlaşmaları bir tercih sebebi değil, zorunluluk haline gelmiştir (Şahin, 2021).

Sosyal bilgiler eğitiminde medya okuryazarlığına gereksinim duyulduğu gibi iyi bir medya eğitimi için de Sosyal Bilgiler dersine gereksinim duyulmaktadır. Bunun nedeni bireylerin Sosyal Bilgiler dersi içeriğinde yer alan bilgileri, Potter (2013) tarafından ifade edilen medya okuryazarlığı için bilişsel alan kapsamında değerlendirilmiştir. Medya iletisini anlayabilmek için geniş bir bakış açısı ve bilgi birikimi gerekmektedir. Birçok medya unsurunu doğru anlayabilmek iyi düzeyde tarih, coğrafya, hukuk, ekonomi, sosyoloji, psikoloji ve felsefe bilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin, herhangi bir ülkede evine saldırı yapılan bir yabancının durumunu ele alan bir haberi daha iyi anlayabilmek için o ülke ile ilgili tarihi, toplum yapısı, ekonomisi, politik özellikleri gibi birçok bilgiyi bilmek geniş bir bakış açısı oluşturmaktadır (Şahin, 2018).

Hepburn (1999) "Medya Okuryazarlığı: Ortaokul Sosyal Bilgiler Öğretmenleri İçin Bir Zorunluluk" isimli çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin yurttaşlık eğitimi sürecinde gençlerin sosyalleşmesi üzerindeki baskın etkilere karşı dikkatli olmaları gerektiğini dile getirmiş ve televizyonun bu konudaki baskın etkisine dikkat çekmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler öğretmenleri için çeşitli basılı ve internet kaynak materyalleri öneren Hepburn, öğrencilerin sosyal bilgiler derslerinde medya okuryazarlığı becerilerine sahip olmaları için çeşitli önerilerde bulunmuştur. Altun (2010) tarafından yapılan kapsamlı bir araştırmada ABD, Avustralya, İngiltere ve Kanada gibi ülkelerin Sosyal Bilgiler alternatif görülen derslerin öğretim programları incelenmiş, sonucunda Sosyal Bilgiler derslerinde çoğunlukla öğretilen medya okuryazarlığı konuları sekiz tema altında dile getirilmiştir. Bunlar: "Medya Bilgisinin Doğruluğu", "Güncellik ve Küresel Sorunlar", "Medya Kullanımı ve Üretimi", "Medyanın Etkileri", "Medyanın Önemi, Rol ve Sorumluluklar", "Medya ve Teknoloji", "Medya ve Bilinçli Tüketici", "Medyadaki Tarihsel Kanıt, Veri ve Yorumlar" şeklinde belirtilmiştir.

Ülkemizde de medya okuryazarlığı eğitiminin kaçınılmaz bir ihtiyaç olduğu gerçeği yadsınamaz. Bu amaçla, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında beş pilot ilde ve 7. Sınıf düzeyinde seçmeli ders olarak okutulmaya başlamıştır. Sonraki süreçte medya okuryazarlığı dersi seçmeli olarak ülke genelindeki tüm okullarda yerini almıştır.

Medya okuryazarlığı dersinin kaliteli uygulamalarla öğretilmesinde öğretmenlerin bu alandaki yeterlilikleri önemlidir. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenlerine medya okuryazarlığı eğitimi konusunda önemli görevler düşmektedir. Son olarak 2018 yılında güncellenen Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı'nın kapsamı belirlenerek hazırlanan çalışmayla, öğretmen yetiştiren üniversitelerin bilhassa Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Türkçe Eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan medya okuryazarlığı seçmeli dersini veren öğretmenlere destek olacağı düşünülmektedir (Görmez, 2021).

2.2 Medya Okuryazarlığı

2.2.1 Medya

Medya okuryazarlığı, çeşitli şekillerde medyaya ulaşma, onu anlama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma yeteneği şeklinde tanımlanmaktadır. Peki "medya" nedir? Bu kavramı tanımlarsak insanlara geniş ölçekte erişmek, bilgilendirmek, eğlendirmek veya etkilemek için kullanılan iletişim yollarıdır. Medya'da bilgi ve verileri insanlara ulaştırmak için kullanılan araçlar ve sistemler bulunmaktadır. Medya, televizyon, radyo, gazete, dergi, reklamlar, filmler, videolar, kitap yayıncılığı, fotoğrafçılığın yanında internet'te yer alan çeşitli ağlar, platformlar, yayın organları ve forumları da içermektedir (De, 2019). Medya okuryazarlığı alanında, akademik düzeyde ve Teknik yönü ağır basan kitle iletişim araçları veya "kitle medyası" (mass media) kavramı kullanılmayıp bunun yerine "medya" kavramı kullanılmaktadır (Bilici, 2014). Çok sayıda insan yaşamında kitle iletişim araçlarının verdiği mesajlarla karşılaşmakta ve bu araçların nasıl çalıştığını ve hayatlarında oynadıkları rolü düşünmek önemlidir. Kitle iletişim araçlarını anlamanın neden önemli olduğunu belirten nedenlerden bazıları şunlardır:

- Hem varolan kültürel uygulamaları ve geleneklerin bir aynası hem de yeni kültürel geleneklerin yaratıcısı olarak kültürümüzü biçimlendirir.
- Yaşamımız boyunca kariyer yaparken seçeceğimiz yollar hakkında doğru karar vermede bakış açısı ve bilgi verir.
- Bizi başka dünyalara taşır ve diğer insanlar, yerler ve düşünme biçimleri hakkında zengin bir anlayış sağlar.
- İnsanları kendine bağlar ve gerçek hayatımızdan daha ilginç tercih edilebilir bir hayalin içine çeker.
- İyi bir yaşam için hayal etme konusunda bize vizyonumuz doğrultusunda ilham verir.
- Gerçek yaşamımıza taşıyacağımız fikirleri oluşturmaya yardımcı olur (Pike, 2013).

Medya'nın genel olarak etkileri bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak tanımlanabilir. Bilişsel etkiler, bilgi kazanımı ile ilgilidir. İnsanların öğrendiği bilgileri, zihinlerinde nasıl yapılandırdıkları ve bilgi ihtiyacının karşılanıp karşılanmadığı gibi etkilerdir. Örneğin, haberler, insan ilişkili edinilen bilgiler bilişsel etkiler içerirken eğlencenin bilişsel etkisi de önemli çalışma alanıdır. Duygusal etkilerde ise bir duruma karşı gösterilen tutumun olumlu ve olumsuz değerlendirmeler içermesidir. Şiddet içerikli Tv programlarının izlenmesi sonucunda toplum içinde oluşan korku ya da eğlence vb. duygusal etkiler medya içeriğine dönük duygusal tepkilerle ilgilidir. Davranışsal etkiler, medyaya maruz kalma sonucunda meydana gelen gözlemlenebilir davranışlardır. Medyanın hayatımıza etkileri hem olumlu hem de olumsuz olabilmektedir. Medyanın olumsuz etkilerinden korunmak ve olumlu yönlerinden ise faydalanmak için medya okuryazarı olmak önem taşımaktadır (Görmez, 2021).

2.2.2 Okuryazarlık Kavramı

"Okuryazar" veya "okur yazar" kavramlarıyla gündelik dilimizde çeşitli biçim ve içerikte karşılaşmaktayız. Genellikle, okuryazar: *Okuması yazması olan, öğrenim görmüş kimse*, okuryazarlık: Okuryazar olma durumu anlamına gelmektedir. Okuryazarlık, hayat boyu süren, aktif, okumanın yanı sıra kazanılan bilgi ve beceriyi hayata aktif olarak geçiren bir kavramdır. Okuryazarlık becerisiyle

elde ettiği bilgiyi günlük hayatta karşılaştığı sorunların çözümünde kullanamayan bir birey için okuryazar nitelendirilmesi yapmak yanlıştır (Yılmaz, 1989). Günümüzde insanların günlük hayatta çok farklı ifade ve iletişim türleri kullanması nedeniyle okuryazarlık kavramı, topluma tam anlamıyla katılabilmek için sembol sistemleri ile anlamı paylaşabilme yeteneği olarak ifade edilmektedir. Neredeyse 50 yılı aşkın süre boyunca yeni metin türleri ve yeni okuryazarlık türleri ortaya çıkmaktadır. Birbirleriyle yakın ilişkili birçok terim, modern toplumda başarıyı artırmak için ihtiyaç duyulan yeni yeterlilikler tanımlar. Bunlar arasında bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, medya eğitimi, görsel okuryazarlık, haber okuryazarlığı, sağlık medyası okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık gibi terimler kullanılmaya başlamıştır (Hobbs, 2010).

UNESCO'nun 2016 yılı raporunda geleneksel okuryazarlık, işlevsel okuryazarlık, bilinçlendirici okuryazarlık ve çeşitli okuryazarlık olarak dört ana başlıkta belirtilmiştir. Geleneksel okuryazarlığı 1900-1965 yılları arasında uygulanırken, işlevsel okuryazarlık yaklaşımına 1965'li yıllardan sonra kademeli olarak geçilmiştir. Sonraki yıllarda bilinçlendirici okuryazarlık ve günümüzde ise birçok ülkede çoklu ve çeşitli okuryazarlık yaklaşımları uygulanmaktadır. Aşağıda bu okuryazarlık yaklaşımlarını kısaca açıklayalım:

Geleneksel Okuryazarlık: Tarihsel olarak en eski uygulanan yaklaşım türüdür. Geleneksel becerileri temelli okuma yazma öğretimini içermektedir. Özellikle yetişkin eğitimindeki okuma yazma ve hesap yapabilme becerileri uygulanmıştır.

İşlevsel Okuryazarlık: Bireylerin okuma yazma öğretim becerilerini geliştirirken aynı zamanda bu öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında kullanarak olanların yaşam kalitesini artırma ve bireyleri sosyal, kültürel, ekonomik alanda da kalkınmalarını sağlanmayı amaçlamıştır.

Bilinçlendirici Okuryazarlık: Bireyin özgür olarak toplum yaşamına daha fazla katılımı arttırılarak onu dünyayı anlama ve sorgulama konusunda bağımsız olarak ele almıştır.

Çoklu ve Çeşitli Okuryazarlık: Bu okuryazarlık türünde çoklu ve çeşitli bir anlayış hakimdir. Bireyin öğrenme sürecinde bulunduğu koşullara göre durum içeren okuma yazma uygulamalarını içerir (UNESCO, 2016, aktaran Güneş, 2019, s. 232, s. 233).

Teknolojik gelişmelerle birlikte ortaya çıkan bu yeni okuryazarlık türleri kişilerin teknolojiyi kullanma deneyimleri, becerileri ve kullanma sıklıklarına göre farklı şekilde gelişme göstermektedir. İşte okuryazarlık türlerinden biri olan medya okuryazarlığı bir öğreti olarak ele alınmalı ve eğitimsel açıdan konumlandırılan bir okuryazarlık türüdür (Koç, 2016).

2.2.3 Medya Okuryazarlığı

Medya okuryazarlığına farklı bakış açılarıyla yaklaşan birçok görüş mevcuttur. Bu yaklaşımla ortaya birçok tanım çıkmıştır. Bunlar:

- Medya okuryazarlığı, medya metinlerini ve kurumlarını yorumlamak, kendimize ait bir medya oluşturmak ve günlük hayatta medyanın sosyal ve siyasi etkilerini fark ederek bunlarla ilişkili olmamızı sağlayan bir dizi yetkinliktir (Hoechsmann, 2012).
- Karşılaştığımız mesajların anlamını işlemek ve yorumlamak için kendimizi kitle iletişim araçlarına maruz bırakmak için aktif olarak kullandığımız bir dizi bakış açısıdır (Potter, 2018).
- RTÜK'e göre medya okuryazarlığı; "çeşitli türden (görsel, işitsel, basılı, vb.) medya mesajlarına erişebilme, erişilen medyaları eleştirel bakış açısıyla çözümleyip değerlendirebilme ve kendi medya iletilerini üretebilme becerisi" olarak tanımlanmıştır (RTÜK, 2016).

Medya okuryazarlığı kavramı yeni bir kavram olsa da çalışma alanı ve disiplin olarak 1900'lü yılların başlarına kadar dayanmaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde iletişim araçlarının pedogojik etkileri ve faydaları nedeniyle bu iletişim araçları öğretim müfredatlarında yer almaya başlamıştır. Medyanın manipülasyon, propaganda, yanlış bilgilendirme, gerçekleri yanıltma vb. olumsuz suçlamalara maruz kalması medyanın gücünü kabul etme ve çeşitli biçimlerde denetime tabi tutulması gerekliliğini ortaya koymuştur (İnal, 2016, s. 20).

Yukarıda verilen tanımlardan yola çıkarak medya okuryazarlığının kapsamı içerisinde belirlenen dört boyut dikkat çekmektedir. Bunlar (a) bilgiye erişim, (b) erişilen ve bize gönderilen iletileri çözümleme, (c) çözümlenen iletileri farklı açılardan değerlendirme, (d) farklı iletişim kanal, araç ve tekniklerini kullanarak kendi iletimizi üretebilme alanlarındaki yeterliliklerdir.

- *Bilgiye Erişim:* Bu boyutta internet aramalarında bilgiyi sınırlandırma yolları, farklı veri tabanlarını öğrenme, internetin yapısına göre referansları kullanma, internetten ses ve video içerikleri indirebilme, arama motorlarına ait komutlar ya da ileri düzey arama seçenekleri kullanabilme, Kütüphane kullanımı vb. birçok farklı yeterlilik bulunmaktadır (Şahin, 2021).
- *Çözümleme:* İzlenen eserin türünü seçebilme, öykünün ana çizgilerini görebilme, şiddet sahnelerini tespit etme, sağlıkla ilgili bölümleri işaretleme, önyargıları veya etiketleri belirleme, propaganda tekniklerini belirleme, duygulu anları fark etme, kamera hilelerini saptama, haberlerde veya diğer bilgi içerikli eserlerde denge unsurunun varlığını görme, reklamlarda dikkat çeken unsurları gösterme vb. (Şahin, 2021).
- *Değerlendirme:* Çözümlemek tek başına yeterli olmadığından elde dilen bilgiyi değerlendirme sürecine almak gerekmektedir. Bu süreçte, çözümlenen bilgiyi doğruluk, uygunluk, nitelik, bütünlük, eksiklik gibi özelliklerle ilgili olarak yargılama yapılır. Özellikle film, dizi, reklam ve benzeri yapıtlar ele alınırken karakterin öyküye uygunluğunu belirleme, kahramanların ahlaki açıdan davranışlarının uygun olup olmadığını saptama, en iyi oyuncunun kim olduğunu ortaya koyma gibi değerlendirmeler yapılmaktadır (Şahin, 2021).
- *Üretme:* Düşüncelerin örgütlenmesi, sözcüklerin taslak ve yeniden taslak olarak yazılması, resim ve seslerin düzenlenerek sunulmasını içerir (Jols ve Thoman, 2008). Resim çekme ve çekim esnasında uygun ışık ayarı yapabilme, farklı resim çekme modunu ortamına uygun kullanma, web tasarımı becerisi, işitsel oluşturma yolları yolları kullanma, video kameraları kullanma, kamera açısını etkin kullanma, kamera önünde konuşabilme, oyunculuk becerileri, çekilenleri kurgulama, yazı bindirme gibi becerilere ihtiyaç duyulmaktadır (Şahin, 2021).

Thoman ve Jols'a göre medya okuryazarlığı eğitiminin önemini belirten beş temel özelliği vardır. Bunlar:

1. Medya okuryazarlığı, eleştirel düşünme ve kendini ifade etme becerilerini kazandırarak, demokratikleşme sürecinde bireyin bir vatandaş olarak ,siyasi sınıflandırma yapabilen, toplumsal tartışmaları anlayan, katılabilen ve seçim sürecinde karar verebilen' hale gelmesini,

2. Medyanın mesaj bombardımanı altında hayatını imajlardan uzak güvenli bir biçimde sürdürülebilmesini,

3.Medyanın düşüncelerimizi, inançla- rımızı ve davranışlarımızı şekillendirmedeki gücünü anlamamızı sağlayarak medya bağımlılığından kurtulmayı sağlar,

4. Görsel temelli iletişimin değişik tabakalarını nasıl okunacağını öğretir,

5.Bilginin kaynağını ve amacını anlama konusunda değişik görüşlere ulaşmasına yardımcı olmaktadır (Jols ve Thoman, 2008, s.14, aktaran Kalan, 2010, s. 63).

2.2.4 Medya Okuryazarlığı Eğitiminde Temel Yaklaşımlar

Medya okuryazarlığı eğitiminin en verimli şekilde verilmesi için hangi yaklaşımın, teknik ve yöntemlerin kullanılması gerektiği ile ilgili çeşitli tartışmalar yaşanmıştır. Yaklaşımları değerlendirme konusunda alanında önemli bir otorite olan Alexander Federov'a göre "aşılamacı yaklaşım, korumacı yaklaşım, güçlendirmeci yaklaşım, eleştirel yaklaşım ve çözümlemeci yaklaşım" temel yaklaşımları oluşturmaktadır (Bilici, 2014, s. 44).

2.2.4.1 Aşılamacı Yaklaşım

Aşılamacı yaklaşımda medyayı aşılanılarak hasta edici etkisinden korunulması gereken bir mikrop gibi ele almaktadır. Doğası gereği bu yaklaşımın korumacı yaklaşım içinde yer aldığı söylenebilir (Bilici, 2014, s. 44). Bu yaklaşım, olumsuz medya iletilerinin yarattığı etki ve tehlikelerine karşı gençlerin farkındalık düzeylerinin artırılması konusuna dikkat çekmektedir (Koç, 2016). Medya eğitiminin bu biçimi, medya metinlerinin incelenmesinde savunmacı bir yaklaşım izledi. Medya metinleri eğitim ortamlarında öncelikli olarak öğrencilerde onlara karşı savunma oluşturmak için incelenecektir. Medyanın yabancı ve tehlikeli olduğu düşğünüldüğünden medya eğitiminin buradaki rolü öğrencilere medyanın zararlı etkilerine karşı kendilerini nasıl savunmaları gerektiğini öğretmekti. Masterman'ın dile getirdiği gibi medya eğitiminin bu yaklaşımı "medyaya karşı eğitim" idi (Leaning, 2009).

2.2.4.2 Korumacı Yaklaşım

Bu yaklaşımda çacukların medyadan zarar görmesini önlemek için onları korumak gerektiği fikrini savunan yaklaşım, çocukların yaşına ve düzeylerine uygun medya içeriklerinin yetişkinler tarafından yapılması gerektiği anlayışını taşımaktadır (Bilici, 2014, s. 46). Medya araçlarını kullanma becerileri kazandırılan çocuklar, korumacı yaklaşım yerine eleştirel yaklaşıma geçiş sağlayabilir. Korumacı yaklaşımda çocuk veya gençler daha çok yetişkinlerin gözetiminde pasif konumda iken eleştirel yaklaşımda birey medyayı kullanma konusunda eğitilirse başka unsurlara gerek kalmaksızın kendini koruyan ve aktif bir konumda olabilir (Kıran, 2020).

2.2.4.3 Eleştirel Yaklaşım

Eleştirel düşünme yaklaşımı ve medya okuryazarlığı çok eski dönemlere dayanmaktadır. Eleştirel düşünmenin kökeninde, M.Ö. 5.yy'da geliştirilen retorik uygulamasının bir uzantısıdır. Güzel konuşma (hitabet) ve siyaset sanatı öğretmek amacıyla ortaya çıkmıştır (Hobbs ve Jensen, 2009, s. 2). Medya içeriklerine karşı eleştirel bir bakış açısıyla bakan bireyler, kurgusallığı, gerçeklikten farklılığı ve ticari amaçlar taşıdıklarını fark edebilmelidir. Medyanın içerik olarak yazılı ya da görsel-işitsel olarak verdiği açık veya gizli mesaj vardır. Bireyler iyi bir medya okuryazarı olarak kendisine verilen mesajın farkına varması ve tavır alması medyanın zararlı etkilerini azaltacaktır. Eleştirel yaklaşıma göre, medya mesajlarının iyi ya da kötü olduğuna bireyin kendisi karar verecek düzeyde olmasıdır (Kıran, 2020). Medya okuryazarlığı dersinde eleştirel yaklaşımın uygulanması medya metinlerinin farklı bir bakış açısıyla yorumlanmasıdır. Medya okuryazarlığı eğitiminde eleştirel analiz uygulaması zor olmaktadır. Çünkü ilgili konuyu, arka planını, koşulları, alternatifleri ve karşıt görüşleri iyi bilmeyi gerektirir (Bilici, 2014, s. 51).

2.2.5 Medya Okuryazarlığına İlişkin Temel İlkeler

Medya okuryazarlığı eğitimine Sosyal Bilgiler derslerinde etkili bir şekilde yer verebilmek için öncelikle güçlü bir medya okuryazarı olmanın ilk basamağı olarak görülen medya okuryazarlığı ilkelerini çok iyi kavramak gerekmektedir.

Medya okuryazarlığı yazınında farklı ilkeler yer almıştır. Yaygın olarak ifade edilen bu ilkeler (Altun, 2010; John Pungente, 1989; Jols ve Thoman, 2008) aşağıda yeniden yorumlanarak ifade edilmiştir.

1. *Tüm medya yapıtları bir kurgudur:* Medyanın dış gerçekliğin yansıması olduğunu düşünmek yanıltıcı olabilir. Örneğin akşam haberleri ve sonrasında izlenen reklamın kurgu olduğunu görmek insana şaşırtıcı gelmez. Her iki unsur da başka birileri tarafından verilmiş birçok önemli karar sonucu ortaya çıkmıştır. Farklı materyaller toplanmış; toplanan materyaller kesilmiş, biçimlenmiş ve elde kalanlarla yeniden yaratıcı bir şekilde kurgulanmıştır. Yani atılan kelimeler, resimler veya değişiklikleri göremeyiz.

   Soru: Bu mesajı kim oluşturdu? Mesajın bakış açısı nedir?
2. *Medya gerçekliği yansıtmaz, oluşturur:* Medya, insanların dünyada olanlara ilişkin bireysel algı ve görüşlerini şekillendiren en önemli yapıdır. Medya iletileri "kurgu" olduğundan dolayı izleyicinin gerçeklik algısında sapmalar olmuştur. Kurgusal bir yapıt ile gerçeklik algısı oluşmaktadır.

   Soru: Mesaj, insanların hangi tutum ve davranışlarını pekiştirmektedir?
3. *İzleyici ya da okuyucu kendi anlamını oluşturur:* Medya, insanların kendi gerçekliklerini oluşturmaları için gereksinim duydukları materyalleri sunmaktadır. Kişiler burada sunulan materyallerden kendilerine bireysel bir anlam oluşturmaktadır. Medyanın sunduğu bir ileti, bireylerde farklı anlamlar oluşturur.

   Soru: Başka insanlar bu mesajı sizden farklı olarak nasıl anlayabilirler?
4. *Medya ticari çağrışımı olan bir olgudur:* Medya, reyting ve ticari amaç taşıyan bir sektördür. Örneğin, televizyonda yer alan birçok program (haber, eğlence) bir izleyici kitlesi oluşturarak onları yeni düşüncelere açık hale getirip bu kitleyi reklamcılara satmayı amaçlamaktadır. Medya yapıtları ticari amaç taşımaktadır.

   Soru: Bu mesaj niçin gönderildi? Veya medyanın ticari amacı, eldeki mesajın içeriğini nasıl etkilemiş olabilir?
5. *Medya farklı ideoloji ve değerler içermektedir:* Medya yapıtları, insanlara ait belli değerleri ve yaşam tarzlarını öne çıkaran ve meşru kılan bir reklam gibidir. İyi bir yaşamın nasıl olması gerektiği, daha fazla tüketmenin değeri,

otoriteye itaatin önemi, kadının toplumsal rolü, vatanseverliğin sorgulanamazlığı gibi konularda ideolojik mesaj vermektedir.

Soru: Bu mesajda sunulan ya da ihmal edilen yaşam tarzları, değerler ve bakış açıları nelerdir?

6. *Medya sosyal ve politik içeriklidir:* Medya, politika ve sosyal değişim üzerinde büyük bir etkisi vardır.

   Soru: Bu mesajın politik boyutu nedir?

7. *Biçim ve içerik yakından ilişkilidir:* Her ortam (televizyon, radyo, gazete, kitap) kendi gramer yapısına sahiptir ve kendine özgü resmeder. Medya ortamlarındaki her iletişim biçimi kendi yaratıcı diline sahiptir. Aynı olay farklı medya türleriyle haber verildiğinde, izleyici kitlesinde aynı etki ve sonuca sahip olmaz. Medya okuryazarlığı, iletinin gönderildiği medya ortamının ileti üzerinde etkisine vurgu yapmaktadır.

   Soru: Bu mesajda dikkatimi çekmek için kullanılan yaratıcı teknikler nelerdir?

8. *Her ortamın farklı bir estetik biçimi vardır:* Bir yazı veya şiirindeki hoş ritmin farkına nasıl varıyorsak, farklı ortamlarda yer alan güzel duyguların izleyicide etki bıraktığını bilmek gerekir.

   Soru: Bu mesaj farklı ortamda (radyo yerine televizyon için; televixyon yerine gazete için) üretilseydi, aynı estetik özellikleri içerir miydi? (Şahin, 2021).

2.3 İlgili Araştırmalar

Dünya'da ve ülkemizde medya okuryazarlığı eğitimi hakkında çok sayıda çalışma yapılmıştır. Finlandiya'da medya eğitimi konusu ile ilgili belli başlı çalışmalardan söz edilecektir.

Dumlu (2018) tarafından Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yaptığı "Katılımcı Yurttaşlık Bilincinin Geliştirilmesi Bağlamında AB Ülkelerinde Medya Okuryazarlığı" adlı yüksek lisans tez çalışmasında Avrupa Birliği üye ülkelerinde medya okuryazarlığı'nın müfredat programlarının incelenmesi ve katılımcı yurttaşlık bağlamında değerlendirilmesi, ülkelerin medya okuryazarlığı'na yönelik olarak yapılan projeler incelenmiştir. Çalışmada incelenen

ülkelerdeki (Finlandiya, Almanya, Danimarka, Hollanda, İtalya, Avusturya, Belçika, Fransa, Macaristan, Portekiz, Yunanistan, İspanya) medya okuryazarlığı müfredatlarında ve medya projelerinde belirlenen eksiklikler, çağa uygun teknolojik gelişmelerin gözardı edilmemesi çalışmada önem taşımaktadır.

Apak (2008), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapmış olduğu "Türkiye, Finlandiya ve İrlanda İlköğretim Programlarının Medya Okuryazarlığı Eğitimi Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde adı geçen ülkelerdeki ilköğretim düzeyindeki medya okuryazarlığı programlarını kapsamlı olarak incelemiştir. Araştırmada Türkiye, Finlandiya ve İrlanda'nın Medya okuryazarlığı eğitiminin genel yapısı, medya okuryazarlığı programının özellikleri, öğretmen eğitimi açısından incelenmiştir.

Şeylan (2018), Uşak Üniversitesi Sosyal Bilmler Dergisi'nde yayınlanan "Avrupa Birliği Ülkelerinde Medya Okuryazarlığı'na Yönelik Güncel Eğilimler" adlı makale çalışmasında Avrupa Birliği ülkelerinde medya eğitiminin geliştirilmesi, medya okuryazarlığına yönelik olarak gerçekleşen süreçler ve projeler hakkındaki araştımaları içermektedir. Çalışma daha çok örgün eğitim sistemi dışında yer alan nüfusun belirli gruplarına yönelik ve kuruluşlar, şirketler ve ders dışı eğitim üzerine yoğunlaşmıştır. Ayrıca çalışma, uygulamalı etkinlikler ve öğretmen çalışmaları ile hayata geçirilen medya eğitiminin yanında okul dışı yürütülen medya eğitimine yönelik veriler de sunmaktadır.

Paananen (2010), Tampere Üniversitesi Öğretmen Eğitimi Enstitüsü'nde yaptığı "Medya Eğitiminin Hedefleri Olarak Eleştirel Düşünme ve Eleştirel Medya Okuryazarlığı" isimli yüksek lisans tez çalışmasında araştırmanın amacı öğretmenlerin medya eğitiminde eleştirellik konusundaki algıları incelenmiştir. Araştırmanın örneklemi fenomenografik nitelikte olup, verilerde anket uygulanmıştır. Ankete toplamda 13 sınıf ve branş öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin eleştirellik algıları, eleştirelliğin medya manipülasyon becerileri, doğruluk arayışı, sosyal ve kültürel eleştirellik ve kendine yönelik eleştirellik olarak tanımlandığı kategoriler sunulmuş, çalışmanın sonucunda öğretmenlerin yanıtları birden fazla kategoride yer aldığından eleştirellik ve eleştirel medya becerilerinin açık şekilde tanımlanamayacağı sonucuna varılabilir.

Salomaa ve Mertala (2022) tarafından yapılan çalışmada Finlandiya erken çocukluk öğretmen eğitimi müfredatında medya eğitimi (ME) üzerine sonuçlarına odaklanmaktadır. Çalışma, 2017 yılında Finlandiya'da ME'yi zorunlu olarak içeren

ilk zorunlu ulusal erken çocukluk eğitimi ve bakımı (EÇEB) temel müfredatının uygulanması bağlamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, medya eğitimi ile bilgi ve iletişim teknolojisinin (BİT) çoğunlukla ayrı ayrı öğretildiği Finlandiya EÇEB öğretmen eğitiminde medya eğitiminin marjinal bir konu olduğunu göstermektedir. Çalışma aynı zamanda bakım yeterliklerinin ihmal edildiğini ve zorunlu ME dersi literatürünün kıtlığını ve güncelliğini yitirmiş yapısını da vurgulamaktadır.

Rantala'da (2011) yılında benzer bir çalışma gerçekleştirmiştir. Rantala çalışmasında Finlandiya medya okuryazarlığı politikalarını ve erken çocukluk eğitimi ve bakımında iyi medya eğitimi uygulamalarını tanıtmayı amaçlamaktadır. Eğitim ve Kültür Bakanlığı Kültür Politikası Dairesi Başkanlığı tarafından 2004 yılında başlatılan Çocuk ve Medya Programını anlatmaktadır. Finlandiya'daki Medya Muffin Projesi, erken çocukluk eğitimi ve bakımı, ilköğretim ve okul çocukları için sabah ve öğleden sonra etkinliklerinde medya eğitiminin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Önceki medya eğitimi girişimleri çoğunlukla okullara ve daha büyük çocuklara odaklandığından öncü bir çalışma olarak kabul edilmektedir Proje, çocuk bakımı profesyonelleri, okul öncesi öğretmenleri ve küçük çocuklar arasında güvenli medya kullanımını, çocukların kendi medya üretimini ve film eğitimini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Müfredat benzeri materyallerin yayınlanması ve Okul Çocukları için Sabah ve Öğleden Sonra Etkinlikleri Ulusal Çekirdek Müfredatının reformu, erken çocukluk eğitimi ve bakımı, okul öncesi ve okul eğitiminde medya eğitimine daha geniş çapta yapısal destek sağlamıştır.

Uematsu'un (2021) yılında Japonya, Singapur, Yeni Zelanda, Birleşik Krallık ve Finlandiya'yı karşılaştırmıştır. Çalışmada, artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR), fintech (finansal teknoloji) ve uygulamalar gibi sınıflarda kullanılan yeni medya örnekleri incelenmiştir. Karşılaştırmalar internet kullanımı, yeni ortaya çıkan medyanın ders içeriğine entegrasyonu, BT ve veriler kullanılarak kişiselleştirilmiş öğrenme ve kişisel cihazların kullanımı (BYOD) üzerinden yapılmıştır. Artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR), fintech ve uygulamalar gibi gelişen medya, dünya çapında eğitim kaynaklarını, sistemlerini ve öğretim yöntemlerini hızla dönüştürdüğü sonucu ortaya çıkmıştır. Yeni gelişen medyanın ders içeriğine entegrasyonu ve kişiselleştirilmiş öğrenme için BT ve verilerin kullanımı gözlemlenen trendler arasında yer almaktadır. Yeni gelişen medyanın eğitimde kullanılması, çocukların medya okuryazarlığını geliştirmek ve onları

günlük yaşamlarında yeni ortaya çıkan medyayla etkileşim kurmayı ve kullanmayı içeren gelecekteki kariyerlere hazırlamak için çok önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Jaakkola (2020) ise yılında Baltık Ülkeleri üzerinde bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışma yenilenen Finlandiya çekirdek müfredatı bağlamında medya okuryazarlığı ve çoklu okuryazarlık üzerine araştırma literatürünü inceleyen sistematik bir literatür taraması ortaya koymaktadır. Çalışmada oluşturulan bilginin doğasını ve medya okuryazarlığı ile çoklu okuryazarlığın değişen tanımlarını analiz etmeyi ve karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Baltık ülkeleri propaganda ve diğer kısıtlayıcı koşullar nedeniyle eleştirel medya okuryazarlığını geliştirmede zorluklarla karşı karşıya kalmışlardır. Ancak son zamanlarda bu alanda büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Finlandiya, İsveç ve Estonya "hakikat sonrası" ve "sahte haberlerin" etkisine karşı en iyi donanıma sahip ülkeler olarak kabul edilirken, Letonya, Polonya ve Litvanya yolsuzlukta ve gazetecilere ve uzmanlara duyulan güvende bozulma eğilimi göstermektedirler. Polonya'da okul müfredatında açıkça medya okuryazarlığı veya eğitime atıfta bulunan tek bir temel kavram bulunmamaktadır. Ancak ilkokul müfredatında bilgi okuryazarlığı becerilerine en yakın olan eleştirel analiz ve çeşitli kaynaklardan gelen bilgilerin kullanılması gibi becerilere ağırlık verilmektedir. Polonya'da medya okuryazarlığı, insanların aracılı ortamlarda bilgi sahibi olmaları ve hareket edebilmeleri için aracılık oluşturmalarına yardımcı olacak bir araç olarak görülmektedir.

Palsa ve Ruokamo da (2015) yılında medya okuryazarlığın tanımı üzerine bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmacılar, medya okuryazarlığının evrensel bir tanımını oluşturma çabalarını reddediyor ve medya okuryazarlığını soyutlama düzeylerine dayalı olarak kavramsallaştırmak için teorik bir çerçeve sunmaktadırlar. Medya okuryazarlığı kavramın anlaşılmasını ve araştırma ve uygulamada işlevsel hale getirilmesini kolaylaştırmayı amaçlıyor ve medya okuryazarlığı ve çoklu okuryazarlık üzerine gelecekteki araştırma fırsatlarını tartışmaktadırlar. Finlandiya çekirdek müfredatı, çoklu okuryazarlığı araştırma literatüründen farklı bir şekilde tanımlamaktadır; bu da kavramın anlaşılmasında ve yorumlanmasında farklılığa işaret etmektedir. Finlandiya çekirdek müfredatı çoklu okuryazarlığın spesifik bir tanımını sağlamamaktadır. Ancak müfredat, medya okuryazarlığıyla yakından ilişkili olan çoklu okuryazarlık adı verilen yeni bir çapraz yeterliliği tanıtmaktadır. Finlandiya çekirdek müfredatındaki çoklu

okuryazarlık kavramı muhtemelen dijital okuryazarlık, görsel okuryazarlık ve eleştirel okuryazarlık dahil olmak üzere geleneksel okuma ve yazmanın ötesinde bir dizi okuryazarlığı da kapsayacaktır. Günümüzün karmaşık ve birbirine bağlı dünyasında öğrencilerin çeşitli medya ve bilgi türlerinde gezinme ve eleştirel analiz yapma becerilerini geliştirmenin önemini vurgulamaktadır. Müfredat muhtemelen öğrencileri çeşitli bağlamlarda farklı iletişim ve ifade biçimleriyle etkileşime geçmek ve bunları anlamak için gerekli bilgi ve becerilerle donatmayı amaçlamaktadır.

Liisa ve arkadaşlarının (2012) yaptıkları çalışmada ise okul öncesi çocukların medya kullanım durumları incelenmiştir. Finlandiyalı okul öncesi ve birinci sınıf çocuklarının evde basılı ve elektronik medya kullanımına ve bunun onların okuryazarlık gelişimleri üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Finlandiyalı araştırmacılar, dijital oyunların okul çağındaki çocuklar arasında yaygın olduğunu ve erkeklerin kızlardan daha fazla bilgisayar oyunlarıyla ilgilendiğini ortaya çıkarmışlardır. Çalışma hem şehirden hem de kırsal bölgelerden ebeveynleri kapsamaktadır; şehirdeki okul öncesi ebeveynleri, kırsaldaki okul öncesi ebeveynlere kıyasla daha düşük bir yanıt oranına sahiptir. Ancak şehirdeki medya kültürü ile kırsal kesimdeki medya kültürü arasında çok az fark olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmanın ve diğer büyük ölçekli çalışmaların da doğruladığı gibi, Finli küçük çocukların evde teknoloji kullanımı çok sıktır. Öğretim uygulamaları genellikle çocukların çeşitli teknolojilere ilişkin bilgilerinden yararlanmadığından, bu durum anaokulları ve okullar için bir zorluk teşkil etmektedir. Araştırma, teknolojinin okuryazarlık gelişimine zarar vermediğini, hatta destekleyebileceğini öne sürüyor. Ancak öğretmenlerin, çocukların okula başladıklarında zaten sahip oldukları bilgileri nasıl geliştirebileceklerini anlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Çalışma aynı zamanda çocukların okuryazarlık öğrenimini de ele aldı ve okul öncesi yılın başında kız ve erkek çocukların benzer okuma becerilerine sahip olduğunu, ancak kızların yazmaya daha fazla ilgi gösterdiğini, erkeklerin ise daha çok konsol ve bilgisayar tabanlı oyunlar oynadığını ortaya çıkarmıştır.

2.4 Finlandiyaya Genel Bakış

Finlandiya cumhuriyeti, İskandinav ülkelerinin en doğusundadır. Başkenti Helsinki olan bu ülkenin yüzölçümü 338.145 km2'dir. Ayrıca Avrupa'nın en büyük

altıncı ülkesi durumunda olan ülke, Baltık Denizi'ne kıyısı olup, batıda İsveç, kuzeyde Norveç, doğuda Rusya ile sınırı bulunmaktadır. Ayrıca Aland Adaları da bu ülkeye dahildir (Güner ve Ertürk, 2020). Aşağıda 2.1' de yer alan haritada ülkenin coğrafi konumu gösterilmektedir (https://www.orangesmile.com/common/img_country_maps/finland-map-1.jpg).

Fotoğraf 2.1. Finlandiya Haritası

Finlandiya yüksek enlemlerde yer alması nedeniyle sert bir iklim özelliğine sahiptir. Zaman zaman güneydoğudan esen rüzgarların ılımanlaştırıcı etkisi görülmektedir. Genellikle mevsimler az görülür ve yazları kısa, ılık ve nemli geçerken, kışları çok uzun ve soğuk geçmektedir. Yağan kar neredeyse yılın üçte biri yerde kalmaktadır. Yıllık sıcaklık ortalamaları başkent Helsinki'de kışın -8°C iken, yazın 16,9°C civarında olmaktadır. Bazı dönemler Botni ve Finlandiya körfezinin buzullarla kapladığı görülmektedir (www.cografya.gen.tr).

Finlandiya'nın 2022 verilerine göre nüfusu 5,5 milyonu geçmektedir. Genellikle nüfus güney bölümlerde yoğunken, kuzey bölümlerde daha seyrektir. Nüfusun neredeyse %20'si başkent Helsinki ve çevresinde yaşamaktadır. Kilometrekareye düşen insan sayısı 14,7'dir. Finlandiya, AB ülkeleri arasında en yüksek 65 üstü yaş nüfusuna sahip ülkedir. Ayrıca OECD ülkeleri arasında toplam nüfusun %18,8'i 65 yaş üstü olduğundan en yüksek orana sahiptir.

Ülkede çalışan nüfusun %25'i ziraat ve ormancılıkla geçinirken, Kuzey bölgelerde yaşayan Laponlar geleneksel olarak ren geyiği çobanlığı ve avcılıkla yaşamlarını devam ettirmektedirler (www.ticaret.gov.tr). Finlandiya'nın iki resmi dili bulunmaktadır. Bu diller Fince ve İsveççe'dir. Halkın 92'si Fince konuşurken, 6'sı İsveççe konuşmaktadır. Nüfusun %0.003'nün anadili Sami'dir. Ülkedeki nüfusun %6'sı ise yabancı kökenlidir. En büyük etnik gruplar ise; Ruslar, Estonyalılar, İngilizler ve Somalililerdir. Finlandiya'da iki mezhep vardır. Nüfusun %80'i Lutheryan, %1'i Ortadokstur (Ruşitoru ve Kaşka, 2021, s. 5).

Finlandiya, Başbakan ve devlet başkanının bulunduğu parlamenter bir sistem olan cumhuriyetle yönetilmektedir. Devletin merkezi hükümet yapısı başkent Helsinki'de, yerel yönetim yapısı ise 309 belediye'de bulunmaktadır. Ülke yapısal olarak 19 bölge ve 70 alt bölgeye ayrılmış durumdadır. Bu bölgelerden en küçük olan Aland, güneybatı kısmında yer alan özerk bir takımadadır. Finlandiya'nın yerli halkı olan samilerin neredeyse yarısına yakını Kuzey Laponya bölgesi'nde yerleşik olarak yaşamaktadırlar (https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/finland_en).

Kökenleri Ural-Altay kavimlerine dayanan Finlilerin tarih sahnesine çıkışları MS 100'lü yıllara dayanmaktadır. Fin atalarının Baltık Denizi üzerinden bölgeye geldikleri ve olasılıkla göçebe yaşayan Laponların atası olan yerli halkı, kuzeye doğru sürmüşlerdir. Finlandiya Körfezi'nin güney bölümünden gelen ilk Finler, bu bölgenin ormanlık alanlarından yararlanmış ve uzun süre kürk ve deri ticareti yaparak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. 1150'ye gelindiğinde finliler üzerine papanın emriyle Haçlı seferleri düzenlenmiş ve böylece finliler hem Hristiyanlığı benimsemiş hem de İsveç egemenliği'ne girmiştir (Güner ve Ertürk, 2020). Bu egemenlik Finlandiya için isveç yönetimi altında tam altı yüzyıllık bir süreçtir. Fin eyaletinini isveç yönetimi idaresinde iken herhangi bir özerkliği olmadan tamamen isveç yasalarına bağlı olarak yönetilmekteydiler. İsveç'te kullanılan tek resmi dil ise İsveççe'dir. Finlilerin kendi dilleri ise resmi bir özellik taşımayıp, sadece avam

halkın ve sıradan inanların kullandığı bir dil olarak görülmekteydi. Bu durum İsveç kültürünün ülkede baskın olmasından kaynaklanmaktadır (Petrov, 2020). Finlandiya, Orta Çağ'dan 1800'lü yılların başlarına kadar yaklaşık 600 yıldan fazla bir süre boyunca İsveç'in parçasıydı. Bu süreçte, Finlandiya üzerindeki egemenliği elde etmek isteyen İsveç ve Rusya arasında sık sık savaşa neden olmuştur. Sonuçta, 1809'da Rusya'nın İsveç'e karşı galibiyeti sonrasında Rusya egemenliği altına gitmiştir. Finlandiya, 1809'dan 1917'ye kadar Rusya egemenliği altında kaldığı dönem boyunca özerk bir bölge yönetimi uygulanmıştır. Rus yönetimi altındaki dönemde dil, kültür ve ekonomik olarak büyük ölçüde gelişme gösterdi. Fakat 20. yüzyılın başlarından itibaren özerkliği kısıtlamaya başladı. Birinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru Fin parlamentosu 6 Aralık 1917 'de Rusya'ya karşı bağımsızlığını ilan etmiştir. 1939 yılının sonunda Sovyet Ordusu'nun saldırısına uğramış, Sovyetler Birliği ile 1944 yılına kadar iki savaş yapmış ve bu savaşları kaybetmiştir. Bu savaşların ardından Finlandiya bir tarım ülkesinden sanayi ülkesine dönüştü (Repuclic of Finland Ministry of Economic Affairsand Employment, 2018, s. 54-55).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Finlandiya hem Sovyetler Birliği ile hem de Batı ile dengeli bir politika izlemiştir. 1952 yılında Helsinki'de Olimpiyat Oyunları düzenlenmiş ve 1555 yılında ise Birleşmiş Milletler ve İskandinav Konseyi'ne katılmıştır. Finlandiya aynı zamanda siyasal sistemini de süreç içerisinde Parlamentonun ve Hükümetin Cumuhurbaşkanına ilişkin etkinliğini artırarak Parlamenter yapıyı güçlendirmiştir. Sovyetler Birliği'nin dağılma süreci ve 1991 'de İsveç'in Avrupa Topluluğu'na başvurusu ile Finlandiya'nın uluslararası bu birliğe katılım ilgisi artmış ve 1994'te yapılan referandum halktan %57 destek almıştır. Finlandiya bu topluluğa 1995'te resmi üye olmuştur (EURYDİCE, 2023).

2.5 Finlandiya Eğitim Sistemine Genel Bakış

Finladiya'da erken çocukluk eğitimi ve bakımı, okul öncesi, temel ve orta öğretim, mesleki eğitim ve öğretim ile yüksek öğretimden oluşmaktadır. Zorunlu eğitim, 6-18 yaş grubunun yer aldığı okul öncesi, temel ve lise eğitimi için

geçerlidir. 9 yıllık zorunlu eğitim sonrasında genel lise veya mesleki lise eğitimi yer almaktadır (Finnish National Agency for Education, 2023).

Kapsamlı okuldan sonra öğrenciler üst orta seviyeye devam ederler ve genel eğitim ile mesleki eğitim ve öğretim arasında seçim yaparlar. "lukio" olarak isimlendirilen genel lise eğitiminin bitiminde öğrenciler, Fin yeterlilik sınavı olarak bilinen ulusal bir okul bitirme sınavına girerler. Sınavda başarılı olan öğrenciler üniversitelere, uygulamalı bilimler üniversitelerine ve meslek kuruluşlarına üst eğitim için başvurabilirler. Genel üst düzey orta öğretimin tamamlanması 3 yıl sürmektedir. Mesleki yeterlilikler, başlangıç, ileri ve uzman yeterlilikler içermektedir. Başlangıç mesleki yeterlilikler genellikle temel becerileri verirken, ileri ve uzman yeterlilikler kişilerin kariyerlerinin farklı aşamalarındaki becerilerini geliştirme fırsatı verir (Ministry of Education and Culture, 2023).

Finlandiya yüksek öğretim sistemi içerisinde üniversiteler ve uygulamalı bilimler üniversitelerinden oluşmaktadır. Üniversitelerde bilimsel araştırmaya dayalı bir eğitim verilirken, uygulamalı bilimler üniversitelerinde işgücü piyasasının ihtiyaçlarına cevap verebilecek eğitim verilmektedir (Ministry of Education and Culture, 2023).

Finlandiya'da eğitimin temel ilkesi, eğitimde bireysel koşulları ne olursa olsun tüm vatandaşlara eşit imkanlar sağlanmaktadır. Okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar eğitim ücretsiz olarak verilmektedir. Tüm öğrenme materyalleri ve okul yemekleri de ücretsiz sağlanmakta ve uzak ve seyrek nüfuslu bölgelere erişim, ücretsiz okul ulaşımı yoluyla sağlanmaktadır. Her öğrencinin tam potansiyeline ulaşmasında bireysel olarak destek önlemleri bulunmaktadır. Okullar arasındaki eğitimsel açıdan çok fark yoktur ve ülke genelinde eğitim çok kaliteli olarak verilmektedir. Fin eğitim sisteminde bireyin öğrenme kariyerini etkileyecek hiçbir çıkmaz yoktur (https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/fundamental-principles-and-national-policies).

Finlandiya'da eğitim tüm vatandaşlar için temel bir haktır. Buna göre zorunlu eğitim ve ücretsiz temel eğitim hakkı, sadece Finlandiya vatandaşları için değil aynı zamanda ülkede ikamet eden herkes için bu hak geçerlidir. Finlandiya'da iki resmi dil bulunduğundan dolayı kamu yetkilileri iki dil içinde eğitim ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlüdürler. Her iki dil için vatandaşlar anadillerinde eğitim hakkına sahiptir. Finlandiya'da eğitim ile ilgili ulusal kararlar, Eğitim ve Kültür Bakanlığı ve Ulusal Eğitim Ajansı olmak üzere iki kademeli bir ulusal idare

tarafından yapılmaktadır. Eğitim ve Kültür Bakanlığı; eğitim politikası, devlet finansmanı ve ulusal yasal mevzuatın hazırlanmasından sorumludur. Ulusal Eğitim Ajansının görevleri ise öğrencilere dönük yapılacak reformlarda, çalışmalarda katkı sağlamaktadır. Ulusal Eğitim Ajansı aynı zamanda ulusal eğitim müfredatının hazırlanmasında, yeterliliklerin belirlenmesinde, eğitim için gerekli olan finansman desteğini sağlamaktadır (Ruşitoru ve Kaşka, 2021, s. 19). Bununla birlikte Finlandiya'da 6 eyaletin her birinde Eğitim ve Kültür Bakanlığı yer almaktadır. Yerel yönetim, eğitim ile ilgili önemli rolü olan yerel yetkililerin (belediyeler) sorumluluğundadır. Okullara ne kadar özerklik verileceği konusundaki yetki yerel yönetimlerce karar verilmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim ikinci devrede öğretim yapılarının çoğu yerel yetkililer ve belediye kurullarının yetkisi altındadır (Özmen ve Yasan, 2007).

Okul düzeyinde, kanunla belirlenen temel işlevler yerine getirildiği sürece tüm okullar kendi idari düzenlemeleri doğrultusunda eğitim hizmeti sunma hakkına sahiptir. Genel olarak bütçe yönetimi, satin alma ve işe alım okulların sorumluluğundadır. Okullarda sınıf mevcutlarını düzenleyen herhangi bir yönetmelik bulunmadığından eğitim sağlayıcıları ve okullar öğrencileri nasıl gruplandıracakları belirlemekte özgürdürler. Öğretmenlerde pedogojik özerkliğe sahiptir. Öğretmenler ders kitapları, öğretim materyalleri ve yöntemleri konusunda da kendileri karar verebilmektedir. Eğitim ve Kültür Bakanlığı, eğitim sağlayıcılara hem genel ortaöğretim hemde mesleki eğitim ve öğretim sağlama izni vermektedir. Yerel yönetimlerin genel lise eğitimi ve mesleki eğitim ve öğretimi organize etmesii için yasal bir zorunluluğu yoktur. Mesleki eğitim ve öğretim öğrencilerinin büyük çoğunluğu belediyeler veya ortak belediyeler tarafından işletilen kurumlarda eğitim almaktadırlar. Yetişkin eğitimi kurumları çoğunlukla yerel makamlara ve özel kuruluşlara aittir. Devlet sadece özel ihtiyaçlara dönük eğitim veren genel ve mesleki eğitim kurumlarına sahiptir. Uygulamalı bilimler üniversiteleri kamu limited şirketleridir ve üniversiteler bağımsız tüzel kişiliklerdir (Eurydice, 2023). Aşağıdaki şekil 2.1'de Fin eğitim sisteminin yapısı yer almaktadır.

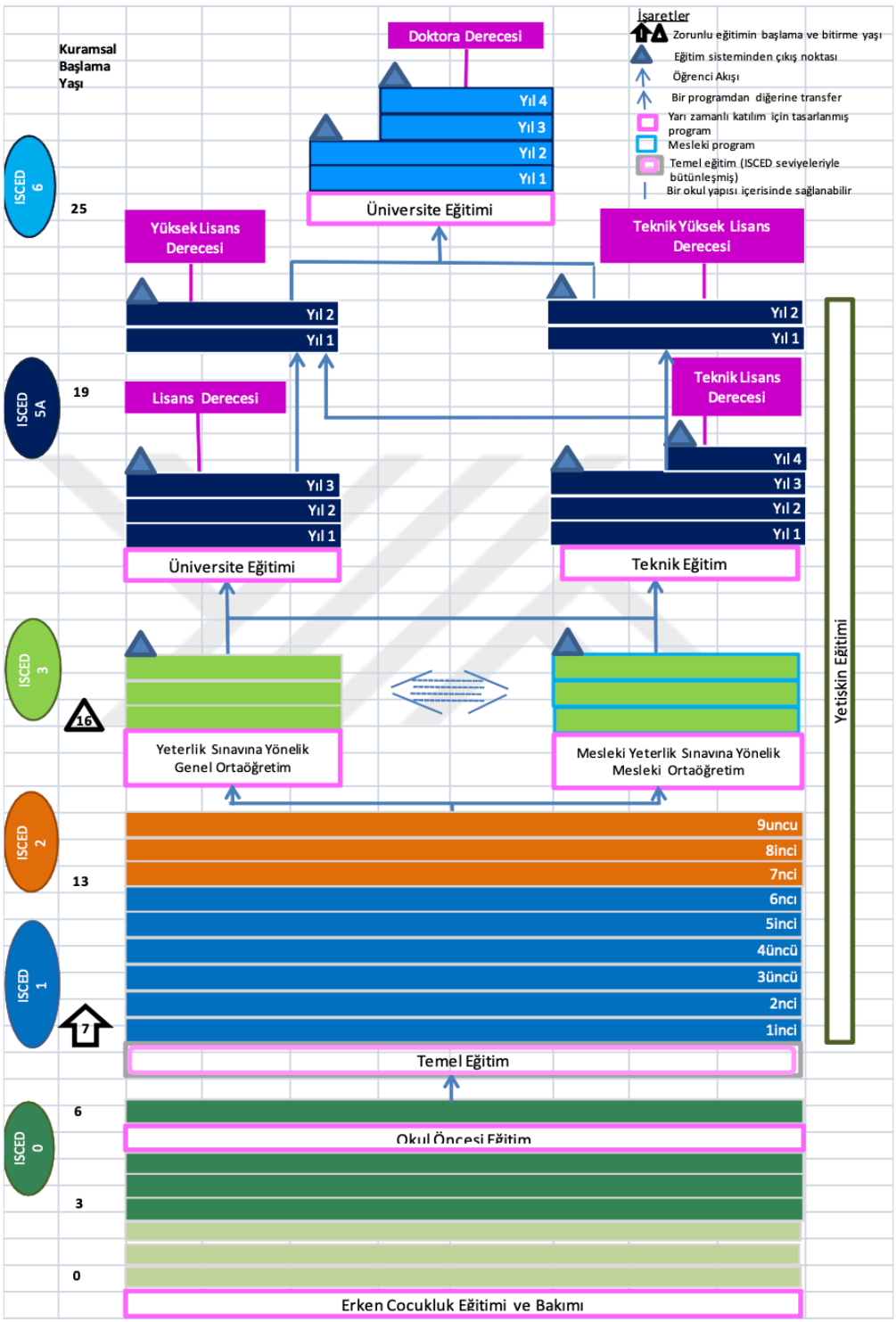

Şekil 2.1. Finlandiya Eğitim Sisteminin Yapısı (OECD, 2013, aktaran Kayman 2017)

2.5.1 Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı

Erken çocukluk eğitimi ve bakımı çocukların sağlıklı gelişimlerini ve öğrenme becerileri kazandırmayı amaçlayan eğitim, bakım ve yetiştirmeyi kapsamaktadır. Ebeveynlerin izinlerinin bitiminden sonra her çocuğun bu eğitime katılma hakkı özneldir. Belediyeler talep doğrultusunda bu eğitimin organize edilmesinden sorumlu birimdir (Finnish National Acency For Education, 2022c).

Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı Kanunu kapsamında hazırlanan temel müfredat Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı tarafından yayınlanan ulusal bir düzenlemedir. (The Finnish National Agency for Education,2022). Erken çocukluk eğitimi ve bakımı uygulama sürecinde bazı kapsayıcı ilkeler içermektedir. Kapsayıcı bir çalışma kültürü eğitim ve öğretimin temelini oluşturur. Kapsayıcı EÇEB, çocukların cinsiyet, etnik kökeni, kültürel geçmişi ya da diğer farklılıklara bakılmaksızın bütün çocukların katılımını ve öğrenmelerini desteklemektedir (Finnish National Agency for Education, 2023). Aşağıdaki EÇEB için kapsayıcı ilkeler verilmiştir. Bu kavramlar bu süreci anlatmaktadır.

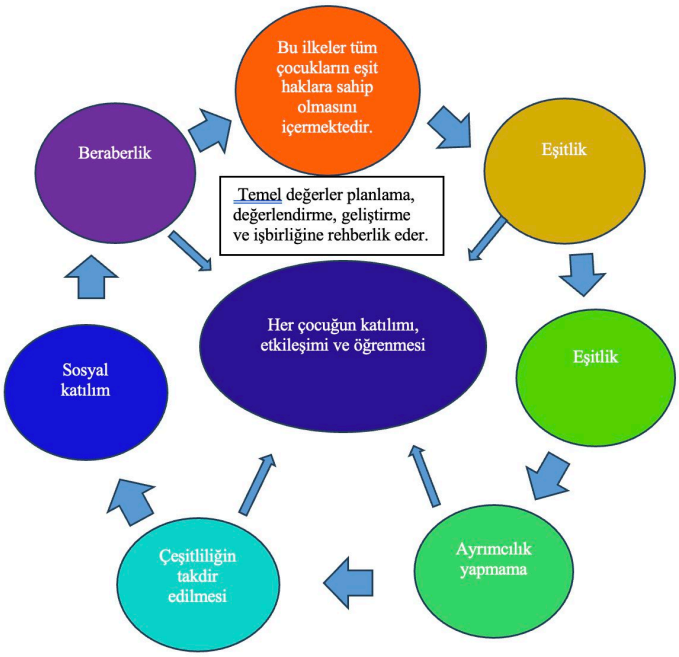

Şekil 2.2. EÇEB kapsayıcı ilkeleri (Finnish National Agency for Education, 2023)

2.5.2 Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim, zorunlu eğitimin başlamasından önceki dönemde verilen erken çocukluk eğitimi ve ilköğretim eğitiminiyle de bağlantılı olan planlı eğitim ve öğretimdir. Bu eğitime ilişkin yasal mevzuatın hazırlanması ve geliştirilmesinden Milli eğitim Bakanlığı sorumludur. Temel Eğitim Kanunu gereğince Belediyeler, bulundukları bölgede yaşayan çocuklar için zorunlu eğitimin başlamasından önceki yıl, okul öncesi eğitimi düzenlemekten sorumludur. Finlandiya'da beş yaşını dolduran bir çocuk o yıl okul öncesi eğitim hakkı kazanır. Bu eğitim dönemi katılımcılara ücretsiz olarak verilmektedir. Okul öncesi eğitim genel olarak bir yıl sürmektedir. Bu eğitim bir yılda en az 700 saat olarak verilmektedir (https://okm.fi/esiopetus).

2.5.3 Zorunlu Eğitim: İlkokul, Ortaokul ve Lise

Zorunlu eğitim düzeyi, çocuğun 7 yaşını doldurduğu yıl başlar ve 9 yıllık bir süreci kapsamaktadır. Yerel birimler her öğrenciye bulundukları yere yakın bir okul yeri sağlamaktadırlar. Fakat öğrenci velileri veya ebeveynler kontenjan olması durumunda farklı okul tercih etme hakkına sahiptirler. Bu kapsamda ilköğretim ve ortaöğretim tek bir yapı içerisinde yer alır ve 1-9. Sınıflar vardır. 1. sınıftan 6. sınıfa kadar birçok ders aynı sınıf öğretmeni tarafından verilirken, sonraki üç yılda ise alanında uzmanlar tarafından verilmektedir. Eğitim yılı Ağustos ayının ortasından Haziran ayının başına kadar toplamda 190 günlük süreden oluşur. Okullarda ders programları günlük ve haftalık olarak belirlenir ve haftalık olarak en fazla alınan ders sayısı sınıf veya isteğe bağlı ders sayısına göre 20 ile 30 arasında değişiklik göstermektedir. Ayrıca İlköğretim ve ortaöğretimde bitirme belgesi olmayan yetişkin bireyler için de çalışma programları mevcuttur (Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon, 2022a).

İlköğretim ve ortaöğretim için oluşturulan ulusal çekirdek müfredat, Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı (FBNE) tarafından oluşturulur. Bu müfredat yaklaşık olarak on yılda bir geniş alanda fikir alışverişi yapılarak revize edilir ve tüm paydaşlar bu sürece katılım sağlamaktadır. Bunlar; çalışma grupları eğitim yetkilileri, öğretmenler, araştırmacılar, ilgili disiplin ve alan uzmanları ve paydaşlardan oluşur. Ulusal çekirdek müfredatı, konuların hedeflerini ana

içeriklerini ve konuların sınırlarını aşan çapraz yeterlilikler içermektedir. Ayrıca bu müfredatta özel eğitim ihtiyarcı, öğrenci refahı ve eğitimsel rehberlikle iyi bir öğrenme ortamının prensipleri ve öğrenme kavramı yer almaktadır. Eğitim Kurumları, ulusal çekirdek müfredatın sağladığı yönergelere bağlı kalarak kendi müfredatlarını oluştururlar. Bu temel değerleri ve öğrenme ilkelerini tamamlayan yerel ya da bölgesel perspektiflerin ve önceliklerin entegrasyonuna olanak tanır. Yerel müfredat, bu özel bakış açıları ve önceliklerin yanı sıra bunların uygulama, izleme ve değerlendirmelerini ele alır. Yerel düzeydeki eğitim sağlayıcıları, ulusal çerçeve içerisinde dil programları ve ders saatlerinin dağılımı gibi hususlara ilişkin kararlar almaktadır. Ayrıca, yerel müfredat ailelerle iş birliğinin ve özel ihtiyaçları olan veya farklı dil ve kültür geçmişine sahip öğrencilerin eğitiminin nasıl yapıldığı hakkında daha ayrıntılı bilgi sağlar (Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon, 2022b).

2.5.4 Yükseköğretim

Finlandiya'da yükseköğretim sistemi, üniversiteler ve uygulamalı bilim üniversitelerinden oluşmaktadır. Üniversitelerin temel görevi, bilimsel araştırma yapmak ve araştırmaya dayalı bir yüksek öğretim sağlamaktır. Yapılan çalışmalarla toplumla etkileşimi sağlayarak araştırma bulgularının sosyal etkisine katkı sağlamaktadırlar. Ayrıca yüksek öğretim sistemi, uluslararası alanda rekabetçi ve yerel ihtiyaçları karşılama konusunda da daha esnek bir yapılanmayı geliştirmektedir (Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon, 2022d).

Finlandiya'da Üniversite Yasalarına göre yükseköğretim kurumlarının misyonu, akademik eğitim yoluyla bağımsız araştırmayı desteklemek ve öğrencileri ülkesine ve toplumuna hizmet edecek faydalı bireyler olması için eğitmek amaçları arasındadır. Üniversiteler aynı zamanda lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde programlar sunmaktadır. Yükseköğretim kurumlarını yasal olarak yönetim, eğitim ve araştırma gibi konularda bağımsız karar alabilen özerk bir yapıya sahiptirler. Yükseköğretim kurumları ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında karşılıklı alana özgü eğitim sorumluluklarına ilişkin kararlar alınmaktadır. Finlandiya'da akademik takvim 1 Ağustos'ta başlar ve 31 Temmuz'da sona eder. Yükseköğretim kurumları akademik takvimi uygulama aşamasında ve okul dönemlerini belirleme de de özerktir. Genel olarak sonbahar ve bahar dönemleri olarak iki dönem şeklindedir.

Ancak bazı kurumlarda yaz döneminde üçüncü bir dönem de uygulanmaktadır (Eurydice, 2023).

2.5.5 Teknik ve Mesleki Eğitim

Müfredat programına dayalı ortaöğretim üç yıl sürmektedir. 1980'den bu zamana kadar, zorunlu ortaöğretim sonrası düzey dokuz yıllık kapsamlı bir eğitimi oluşturur. Genel lise okulları, öğrencileri bir üst eğitime hazırlasa da işgücü açısından yeterlilik kazandıramaz. Mesleki eğitim öğrencileri için durum farklıdır. Onlar hem yüksek öğrenim için hem de işgücü piyasasına uygun olarak eğitimlerini alırlar. Bazı öğrenciler, genel ve meslek liselerinden aynı zamanda mezun olurlar. Aşağıda Şekil 2.3'te Da Finlandiya eğitim sistemindeki Mesleki Eğitim ve Öğretimin ve genel lise eğitiminin şekil olarak ifadesi belirtilmiştir. Eğitim sisteminde yer alan üst orta eğitime yalnızca belirli yaş grupları katılmaz. Hem genel hem de mesleki üst orta eğitim ve öğretim, gençlere ve yetişkinlere de verilmektedir. Ayrıca öğrenciler lise eğitiminden sonra da yüksek öğrenime devam edebilmektedirler (Lakalla ve Lakalla, 2019, s. 37-38).

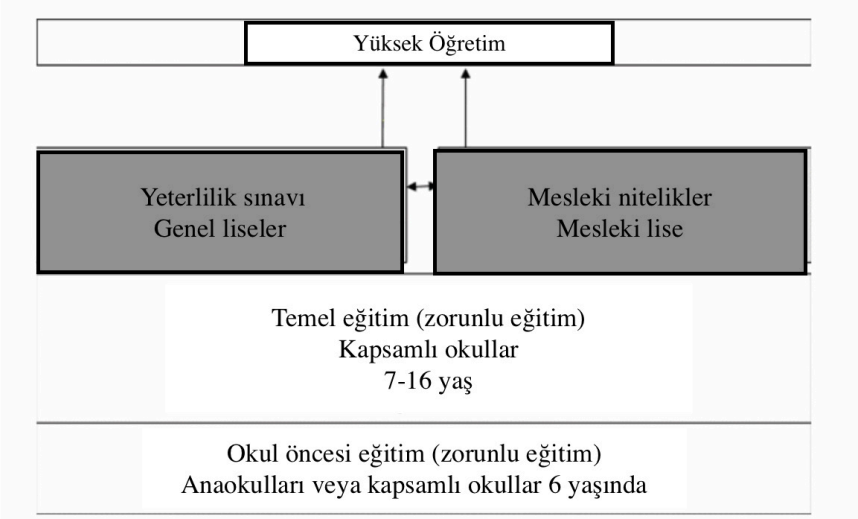

Şekil 2.3. Finlandiya Eğitim sisteminde Mesleki Eğitim

2.5.6 Yetişkin Eğitimi

Yetişkin eğitimi, toplumdaki işgücünün mevcudiyetini ve yeterliliğini sağlamak ve yetişkin olan nüfusun bütününü kapsayacak eğitim imkanı sunmak ve sosyal yaşamda uyum ve eşitliği güçlendirmektir. Yetişkin eğitim politikası, çalışma yaşamını genişletmek, istihdamı artırmak, üretkenliği artırmak ve yaşam boyu öğrenme koşullarını hayata geçirmek için gerekli çabaları desteklemektedir. Bu eğitim de yetişkin bir öğrenci 25 yaş ve üstü olarak kabul edilir ve İlköğretimden yükseköğretime kadar her basamaktan eğitim alması uygun görülür (Özdemir, 2021).

Yetişkin eğitiminde insanların çok yönlü gelişimlerine katkı sağlamak ve Yaşam Boyu Öğrenme ilkeleri doğrultusunda toplumsal bütünlüğü, eşitliği ve aktif vatandaşlığı destekleyici bir eğitim-öğretim ortamını sağlamaktadır. Yetişkin eğitiminin önemli özelliklerinden biri de her bireyin bu eğitime katılma hakkına sahip olmasıdır. Eğitim bir derece ya da yeterlilik sağlamaz ve içeriği mevzuata tabi değildir. Eğitim sağlayıcıları, yapılacak olan çalışmaların amaçları ve eğitim içeriğine ilişkin tüm kararları verirler. Yetişkin eğitiminin sağlayıcıları arasında yerel yönetimler, ortak belediye yetkilileri, dernekler, vakıflar ve şirketler yer almaktadır. Yetişkin eğitimini sağlayan eğitim kurumları arasında yetişkin eğitim merkezleri, halk liseleri, öğrenme merkezleri, spor eğitim merkezleri (spor enstitüleri) ve yaz üniversiteleri bulunmaktadır. Yetişkin eğitiminde hem çeşitli değerlere dayalı etkinlikler hem de objektif olanları içerebilmektedir. Bağlı olan kuruluşlar farklı dünya görüşlerini ve dini inançları temsil edebilir ya da bölgesel ve yerel olarak sivil ihtiyaçlara göre şekillenebilir. Yetişkin eğitimindeki kurumlar, vatandaşlık becerilerini, toplumsal çalışmaları, genel eğitim çalışmalarını, hobi veya ilgi alanları temelinde bilgi ve beceri edinimlerini geliştiren çalışmalar ortaya koymaktadırlar. Bu sayede insanların çok yönlü gelişim ve refahlarının yanında onların demokrasi, çoğulculuk, sürdürülebilir kalkınma, çok kültürlülüğün gerçekleştirilmesini teşvik etmektedir (https://okm.fi/en/liberal-adult-education).

2.6 Finlandiya'da Medya Okuryazarlığının Tarihi:

Finlandiya'da zaman içerisinde medya eğitimine yönelik çeşitli kavramlar uygulandı. 1950'lerde görsel-işitsel popüler liberal eğitim kavramı kullanılırken, özellikle 1960'lardan sonra gazete öğretimi ve film öğretiminden bahsediliyordu. 1970'ler, iletişim eğitimi genel olarak okul müfredat sisteminin içeriğini oluşturmasına kadar kitle iletişim eğitimi ve görsel-işitsel eğitimin türemesine tanık oldu. 1960'larla birlikte yurttaşlık eğitimi, 1970'lerde kitlesel eğlence eğitimi, 1980'lerde de yaratıcılık eğitimi olarak ortaya çıkmıştır. Finlandiya'da medya eğitimi farklı dönemlerde farklı kavramlarla zamanın ruhunu karakterize etmiştir (Kupiainen ve ark., 2008, s. 4).

Tablo 2.1'de Finlandiya'nın medya eğitimi tarihinde bazı net değişiklikler görebilmekteyiz. Geniş anlamda teknolojik gelişme medya eğitiminin odağını film ve televizyondan dijital teknolojiye, oyunlara ve internet ortamına doğru değiştirmiştir. Bu durum görsel-işitsel eğitimden medya okuryazarlığının hedeflerine meydan okuyan medya eğitimine geçişi anlamına gelmektedir.

Tablo 2.1. Son yıllarda Finlandiya'da medya eğitimi (Kotilainen ve ark., 2010).

1960 Popüler liberal eğitim	Görsel-işitsel eğitim Kitle iletişim eğitimi	Film, televizyon, gazete kitle iletişimi
1970 Eleştirel duruş	Kitle iletişim eğitimi İletişim eğitimi	Televizyon Kitle iletişim araçları
1980 Estetik, etik	İletişim eğitimi	Video, görsel-işitsel kültür Film müzik videoları
1990 Ağ oluşturma, etkileşim	İletişim eğitimi Medya eğitimi	Bilgi teknolojisi, ağ teknolojisi, dijital teknoloji
2000 Çok modlu medya kültürü	Medya eğitimi	Dijital teknoloji çok modluluk

1950'li yılların sonu "yeni medya" çağının dönüm noktasına tanıklık etti. Finlandiya'da YLE olarak bilinen Fin Televizyonu 1956 yılında, Finlandiya

Teknoloji Geliştirme Vakfı (TES) ile birlikte televizyon programları yayınlama lisansı verilmiştir. Finlandiya Televizyonu (YLE), Finlandiya Teknoloji Geliştirme Vakfı'nın (TES) 1964 yılında televizyon işlevini satın alana ve ikinci bir televizyon kanalı olan TV2'yi kurana kadar izleyiciler için rekabet etmiştir. Bu süreçte yeni medya çocuklar ve gençler için yeni tehditler ortaya çıkarmıştır. Fin Televizyonu 1956 yılında yayına başladığında Eğitim Bakanlığı'na Mannerheim Çocuk Sağlığı Kuruluşu'nun (MÇSK) medya eğitimi alanında faaliyet gösterip göstermeyeceği soruldu. 1958 yılında ise MÇSK bünyesinde ulusal çocuk filmleri merkezi kurulmuştur. Merkezin amacı, çocuklarla analitik eğitimsel çalışmalar yapmak, çocuklara yönelik filmlerin ve televizyon programlarının içeriğini incelemeyi hedefliyordu (Kupiainen ve ark., 2008, s. 7).

Finlandiya'da 1968 yılında Helsinki'deki Sanat Tasarımı Üniversitesi'nin öğrencileri, Mannerheim Çocuk Sağlığı Birliği'ne bağlı ulusal çocuk film merkezine yerleştiklerinde daha özgür ve radikal yaklaşımlı bir film eğitiminin parçası haline geldi (Kupiainen ve ark., 2008, s. 4).

YLE'de bir araştırmacı olan Sirkka Minkkinen (1969), görsel-işitsel eğitim için geçici müfredata atıfta bulunmuş ve müfredatta hedefin gözlem ve yorumlama olduğunu dile getirmiştir. Minkkinen'in kitle iletişim araçları eğitiminin amaç ve alanlarının bilhassa medyanın toplumsal önemine ilişkin detaylı önerisinin sonucunda, müfradat çalışmalarına katılmaya davet edildi ve önerdiği kitle iletişim araçları eğitim modeli yaklaşımı doğrultusunda müfredat bütünüyle değişti. 1972 yılında kapsamlı okul müfredatı ilkeleri bu temelde uygulanmıştır. Finlandiya bu bağlamda öncü olan ülkelerden biriydi ve medya eğitiminin amaçları ve içeriği kapsamında UNESCO'da örnek oluşturabilecek düzeyde kabul ediliyordu. UNESCO, 1970'lerin sonunda uluslararası medya eğitimi ve müfredat geliştirme karşılaştırmalarına yönelik birçok çalışma yapmıştır. Bunun nedeni olarak, medya eğitiminin okul müfredatını olumsuz etkileyeceği korkusuydu. Böylece öğrencilerin kitle iletişim araçlarına ve içeriklerine karşı eleştirel bir bakış açısı geliştirmeleri amaçlanmaktadır. UNESCO, Finlandiya'da dahil olmak üzere medya eğitimi verilen birçok ülkenin okullarında kitle iletişim eğitimiyle ilgili bir araştırma yaptırmıştır. Finlandiya için rapor Sirkka Minkkinen tarafından hazırlandı ve UNESCO'da Fin uygulamalarına ilgi duyulmasına neden olmuştur (Kupiainen ve ark., 2008, s. 10).

Finlandiya'da 1980'lerde medya eğitiminin teori ve pratiği, belediyelere ait video atölyelerde verilen görsel-işitsel eğitimle daha da zenginleştirildi. Çeşitli izleyici grupları üzerinde yapılan çalışmalar 1990'larda genişleyerek, çocukların medya kullanımlarına ilişkin kendi bakış açıları yapılan araştırmalarda bir yer edinmiştir. Milenyumun başından itibaren medya eğitimi kavramı kapsamlı okul müfredatlarında yer almasa da Finlandiya'daki uygulamalarda kalıcı hale gelmiştir. Bununla birlikte "medya okuryazarlığı" müfredat programlarında gerçekten de temsil edilmektedir. Terminolojik olarak bu karışıklıklar kısmen uluslararası tartışmalardan ve farklı kültürlerden kaynaklı olmaktadır. Bilhassa ABD'de medya okuryazarlığı kavramı kullanılırken, Avrupa'da ve özellikle de 1980'li yıllarda Finlandiya'ya medya eğitimine ilişkin çok sayıda fikir ve medya uygulamalarının geldiği İngiltere'de medya eğitimi terimi kullanılmaktadır. Finlandiya'da "medya okuryazarlığı" kavramı tartışmaları önemli bir yere sahiptir (Kupiainen ve ark., 2008, s. 5).

Finlandiya'da 1 Ağustos 1980'de Müzik Televizyonu yayın hayatına başladı. Medya eğitimi yeni bir gençlik hareketine ve yeni bir müzik videosu nesline tepki verdi. Medya araştırmacısı Jukka Sihvonen, 1996 yılında Müzik Televizyonu sonrası medya eğitimini şöyle tanımladı: "*Televizyonun dönüşümünün bir sonucu olarak, medya eğitiminin geleneksel başlangıç noktalarının giderek herjangi bir etkisi kalmadı*". Sihvonen'in 1987 yılında yayınlanan "Hayali Çocuklar: Fin Filmlerinde Çocuklar" isimli kitabı medya eğitimi açısından önemli bir çalışmasıdır. Kitabın ortaya çıkış noktası çocukların televizyonda izlediği programlardaki olumsuz görüntüler (Donald Duck'un pantolon giymemesi ve olumsuz örnek oluşturacak davranışlarda bulunması gibi) etkili olmuştur (Kupiainen ve ark., 2008, s. 12).

Medya eğitiminin 1990'lardaki odak noktası kitle iletişim araçlarından bireysel ifade ve üretimin daha çok ön plana çıktığı iletişime dönüştü. Bilgisayarlar, cep telefonları ve internetin günlük olarak kullanımı toplumu ve medya eğitimini çok etkiledi. İletişim ve bilgi teknolojilerinin kullanımı ve sanal öğrenme ortamlarının kullanımıyla eğitim kurumlarında zamanla daha yaygın hale gelmiştir (Kavi, 2013).

Medya metinlerinin okunması ve oluşturulması vatandaşlık için önemi olsa da her okulda medya eğitimi mevcut değildi. 1994 yılına gelindiğinde 7-16 yaş aralığındaki kişiler için medya eğitimi disiplinlerarası iletişim eğitiminde yer

almaya başlamıştır. Finlandiya'da uygulanan Medya eğitiminin genel olarak amaçları arasında eleştirel farkındalık kazandırmak, öğrencilere medyanın gerçekliği hakkında bilgi sahibi olmayı ve medya hakimiyetindeki kültür unsurlarıyla yaşarken onları güçlendirmeyi amaçlamıştır. Aynı zamanda medya okuryazarlığına yeni bir kavram kazandırma konusunda önerilerde bulunmuştur. Bu kavram "kültürel okuryazarlık" olarak adlandırılmıştır. Kültürel okuryazarlık kavramı ise, bilgiyi anlama, aktarma ve yorumlama becerisi olarak ifade edilmiştir. Bu konuda devletin genel eğitim politikalarıyla uyumlu olsa da uygulama da eğitim kurumları açısından farklılık gösterir (Bek ve Binark, 2010, s. 83).

2000'li yıllar Finlandiya'da medya eğitimi birçok açıdan genişlemeye işaret etmektedir. Okul yetkililerinin bakanlık düzeyine kadar etkileşimi eylemsel olarak tam belirgin olmasa da medya açısından canlanma belirtileri göstermektedir. Diğer taraftan ülkedeki eğitimden sorumlu resmi kurumlardan olan Eğitim Bakanlığı ve Ulusal Eğitim Kurulu tarafından medya eğitimi alanında birçok proje yürütülmüştür. Örneğin, 1990'larda Ulusal Eğitim Kurulundaözel bir iletişim eğitimi projesi ve iletişim eğitimi için kapsamlı bir danışma organı bulunmaktaydı. Millenyum'un başında dönemin Kültür Bakanı Tanja Karpela'nın küçük çocuklara yönelik medya eğitiminin geliştirilmesi konusunda faaliyetler yapılmaktaydı. Medya eğitimini ulusal düzeyde destekleme konusunda Eğitim Bakanı Antti Kalliomäki, genel vatandaşlık ve bilgi toplumu becerilerinin bir parçası olarak medya becerilerini ve uzmanlığını destekleyecek bir eylem programı oluşturmak için geniş tabanlı bir önlem programı başlattı. Bu çalışma grubunda öğretim ve diğer merkezi idarelerin, okulların, belediyelerin, medyanın Finlandiya Medya Eğitimi Topluluğunun ve üniversitelerin temsilcileri yer almaktadır (Kupiainen ve ark., 2008, s. 15).

Finlandiya'da medya eğitiminin ulusal düzeydeki konumu 2010'lu yıllarda daha da güçlendiği görüldü. Medya eğitimi birçok hükümet politikasında yer almaktadır. Uygulanan başarılı medya eğitimi faaliyetleriyle birlikte başta çocuklar ve gençler olmak üzere toplumdaki herkesin refahını ve katılımını artırmaktadır. Eğitim ve Kültür Bakanlığı bünyesinde 2012 yılında medya eğitimi kurumu kurulmuştur. İlk ulusal medya okuryazarlığı politikası 2013 yılında yayınlanmış ve 2019 yılında ise revize edilmiştir. Medya'nın insanların hayatındaki artan önemi medyatik toplumlarda demokrasi, gündelik hayatın bir parçası olarak dijital oyunlar, dijital refah ve hızlanan dijitalleşme ve verileştirme gibi eğilimler

içermektedir. Medya okuryazarlığının dirençli toplumlar için taşıdığı anlam, dezenformasyon çağında zamanla daha belirgin hale gelmektedir. Yetişkin nüfu arasında da medya eğitimi için sağlanan girişimler hızla artmaktadır (National Audiovisual Institute, Finland, kavi.fi).

3. YÖNTEM

Çalışma Nitel araştırma metodolojisine göre tasarımlanmıştır. Nitel araştırma, sayısal olmayan veri toplama ve analizi yoluyla insan deneyimlerinin, algılarının ve sosyal olguların derinliğini ve karmaşıklığını anlamaya odaklanan bir araştırma yöntemidir (Büyüköztürk ve ark., 2019). Nitel araştırma, bireylerin deneyimlerine yükledikleri öznel anlamları keşfetmeyi odaklanmaktadır ve araştırmacıların doğal bağlamları içinde sosyal olguların inceliklerine dair içgörüler üretmelerine olanak sağlamaktadır (Denzin ve Lincoln, 2018). Nitel araştırma, zengin ve incelikli bilgi toplamak için görüşmeler, odak grupları, katılımcı gözlem ve içerik analizi gibi çeşitli veri toplama yöntemlerini kullanmaktadır. Nitel verilerin analizi, araştırılan olgunun bütüncül bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunan örüntülerin, temaların ve yorumların belirlenmesini içermektedir (Güvercin, 2021). Nitel araştırma, farklı perspektifleri keşfetmek, olguların bağlama bağlı doğasını yakalamak ve katılımcıların bakış açılarına dayanan teoriler üretmek için yoğun bir şekilde kullanılmaktadır (Creswell ve Poth, 2018). Nitel araştırma, derinliğe ve bağlama yaptığı vurgu sayesinde sosyal dünyayı için teori, politika ve uygulamayı için değerli içgörüler sağlamaktadır. Nitel araştırma yöntemleri, öğrenme ortamlarının, öğretim uygulamalarının ve eğitim politikalarının çok yönlü yapısını ortaya çıkarmak için eğitim araştırmalarında yoğun olarak kullanılmaktadır (Koç ve ark., 2022). Eğitim alanındaki araştırmacılar, eğitim süreçlerini şekillendiren öznel deneyimleri, bakış açılarını ve sosyal bağlamları araştırmak için genellikle mülakatlar, odak grupları, gözlemler ve içerik analizi gibi nitel yaklaşımları kullanmaktadır (Merriam ve Tisdell, 2016). Nitel araştırma, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer paydaşların yaşadıkları deneyimlerin derinlemesine incelenmesine olanak tanıyarak eğitim süreçlerini ve öğrenme çıktılarını etkileyen sosyo-kültürel faktörlerin ortaya çıkarılması için kullanılmaktadır (Creswell ve Creswell, 2017).

3.1 Araştırmanın Modeli

Çalışma nitel araştırma modellerinden biri ola Betimsel araştırma esasına göre gerçekleştirilmiştir. Betimsel araştırma, değişkenleri manipüle etmeden veya

nedensel ilişkiler kurmaya çalışmadan bir olgunun veya çalışma konusunun özelliklerini sistematik olarak gözlemlemeyi, belgelemeyi ve tanımlamayı içeren nitel bir araştırma yöntemidir. Mevcut durumun veya belirli bir grubun, durumun veya olayın özelliklerinin ayrıntılı bir açıklamasını sağlamayı amaçlamaktadır (Neuman, 2014). Betimsel araştırma, kapsamlı bilgi toplamak ve incelenen olgunun zengin bir tanımını sunmak için genellikle anketler, gözlemler, içerik analizi ve vaka çalışmaları gibi çeşitli veri toplama yöntemlerinden yararlanmaktadır. Gerçek dünyadaki durumların anlık bir görüntüsünü sunması açısından özellikle değerlidir ve karmaşık olguların doğal bağlamlarında daha derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır (Creswell ve Creswell, 2017; Creswell, 2021, s.45). Betimsel araştırma, eğitim, sosyal ve davranış bilimlerinde belirli bir konunun özelliklerini keşfetmek ve belgelemek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu ise araştırılan konu ile ilgili olarak daha fazla analiz ve yorumlama için bir temel sağlamaktadır (Çelebi, 2021). Betimsel araştırma, eğitim programlarının değerlendirilmesi için yoğun olarak kullanılmaktadır. Eğitim alanında, öğretim stratejilerinin ve müfredat değişikliklerinin etkisini özetlemek ve iletmek için tercih edilmektedir (Breslow, 2004).

Betimsel araştırma, değişkenleri manipüle etmeden veya nedensel ilişkiler kurmadan bir olgunun kapsamlı ve doğru bir tasvirini sağlamak için verilerin sistematik olarak toplanmasını, analiz edilmesini ve özetlenmesini kapsamaktadır. Betimsel araştırma sürecinin ilk adımı araştırma probleminin belirlenmesi oluşturmaktadır (Creswell ve Creswell, 2017). Araştırmanın problemi ve alt problemleri belirlendikten sonra, incelenen olgunun niteliğine bağlı olarak anket, gözlem veya içerik analizi gibi uygun veri toplama yöntemleri seçilmektedir. Araştırma verileri katılımcılardan veya kaynaklardan toplanacak şekilde süreç tasarımlanır. Araştırma kapsamında toplanan veriler, örüntüleri ve eğilimleri ortaya çıkarmak için belirlenen analiz yöntemine göre analiz edilmektedir. Veriler analiz edildikten sonra elde edilen bulgular araştırmacılar tarafından yorumlanarak sonuçlar raporlaştırılmaktadır. Araştırma süreci boyunca araştırmacılar, hem araştırmacının rolünün net bir şekilde belirlenmesi hem de yorumların gözlemlenen verileri doğru bir şekilde yansıtması için nesnelliğin sağlanmasına özen göstermeliler (Neuman, 2014).

3.2 Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında veri toplama tekniği olarak doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme, araştırma konusuyla ilgili değerli bilgileri çıkarmak için mevcut belgelerin veya kayıtların sistematik olarak incelenmesini içeren bir araştırma tekniğidir. Doküman inceleme özellikle tarihi belgeler, politikalar, raporlar ya da araştırılan olguya dair içgörü sağlayan herhangi bir yazılı veya dijital materyal üzerinden veri toplamak için kullanılmaktadır. Doküman inceleme sırasında araştırmacılar belgelerin içeriğini, dilini ve bağlamını inceler ve araştırma sorusunun daha derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunan kalıpları, temaları veya eğilimleri ortaya çıkarmaya çalışmaktadırlar (Bowen, 2009). Çalışma kapsamında verilerin toplanması için doküman inceleme tekniğinin tercih edilmesi araştırma amacı bağlamında Finlandiya'nın medya okuryazarlığı eğitimi ile ilgili belge ve dokümanların incelenmesi hedeflendiği için tercih edilmiştir. Doküman inceleme tekniği oldukça esnek bir yapıya sahiptir. Bu esnek yapısı sayesinde çok çeşitli çeşitli disiplinlerde yaygın olarak kullanılmakta ve araştırmacılara zengin bir nitel veri kaynağı sağlamaktadır. Doküman incelemede bulgularının geçerliliğini sağlamak için analiz edilen belgelerin güvenilirliğini, inandırıcılığını ve araştırmacının rolünü eleştirel bir şekilde değerlendirmeleri gerekmektedir.

Nitel araştırmalar bağlamında doküman incelemesi tekniğin kullanılmasına duyulan ihtiyaçlardan biri verileri toplamak için çok sayıda kaynağın kullanılması gerekliliği ve diğer yöntemlerle araştırma yapmanın zorluğu gelmektedir. Herhangi bir araştırmaya dahil edilen doküman türleri farklılık göstermektedir. Yin (1994) bir araştırma kapsamında kullanılabilecek bazı doküman türlerini belirtilmiştir:

- *Mektup, dilekçe ve diğer etkileşim araçları,*
- *Günlükler, bildirgeler, toplantı kayıtları ve diğer yazılmış raporlar,*
- *Yönetim dokümanları, önerileri içeren belgeler, gelişim raporları ve diğer benzeri dokümanlar,*
- *Resmi çalışma ve belgeler,*
- *Medya'daki gazete köşeleri, gazetelerdeki haberler ve diğer makaleler* (aktaran Ekiz, 2020, s.78-79).

Çalışma kapsamında Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimini ele alacak ana problem durumu ve alt problem durumları belirlenmiş ve belirlenen problem durumları doğrultusunda kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması problem durumunun amacını yansıtan anahtar kelimeler ile gerçekleştirilmiştir. Anahtar kelimeler kullanılarak İngilizce ve Fince dillerinde taramalar gerçekleştirilmiştir. Yapılan kapsamlı taramalar sonucunda konu ile ilgili dokümanlara ulaşılmıştır. Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitimi ile ilgili taramalar yapılırken, resmi kurum siteleri olan Finlandiya İstatistik Kurumu, Avrupa Komisyonu, Eurydice (European Commission), Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı (Finnish National Acency For Education), Eğitim ve Kültür Bakanlığı (Ministry Of Education and Culture) ve bağlı olduğu kuruluşlar, medya eğitimi kapsamında faaliyet gösteren siteler (KAVİ) ayrıntılı olarak incelemiş ve site kapsamında yer alan dokümanlar incelenmiştir. İncelenen dokümanlardan medya okuryazarlığı ile ilgili olanlar araştırma kapsamında ayrıntılı bir şekilde sınıflandırılmış ve içeriksel anlamda analiz edilmiştir. Ayrıca alan yazındaki çeşitli tez, kitap makale, dergi vb bilimsel çalışmalardan da yararlanılmıştır. İncelenen dokümanların listesi aşağıda internet bağlantıları ile birlikte verilmiştir.

Tablo 3.1. Finlandiya'nın media okuryazarlığı eğitimi ile ilgili dokümanlar listesi.

Kavi /2013/ Finnish Media Education, National Audiovisual Institute, Finland/ https://kavi.fi/sites/default/files/documents/mil_in_finland.pdf (Erişim Tarihi 10 Ekim 2023).
Kavi /2013/ Finnish Media Education/ https://kavi.fi/sites/default/files/documents/mil_in_finland.pdf(Erişim Tarihi 10 Ekim 2023).
Kavi /2021/ Finnish Media Education: Promoting Media Literacy in Finland. National Audiovisual Institute, Finland/ https://kavi.fi/wp-content/uploads/2021/01/Finnish-Media-Education.pdf (Erişim Tarihi 07 Ekim 2023).
Eurydice /2023/ European Commission, Higher education/ https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/higher-education. (Erişim Tarihi 17 Ekim 2023).

Eurydıce/Eurybase /2023/ Historical development/ https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/historical-development (Erişim Tarihi 13 Ekim 2023)
Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon /2023/ The National Core Curriculum for ECEC/ https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/national-core-curriculum-ecec-nutshell (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).
Finnish National Acency For Education. /2022/. Finnish Education in a Nutshell.- Education in Finland/ https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/finnish_education_in_a_nutshell.pdf (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).
Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon. /2022/ The Finnish National Agency for Education. National core curriculum for early childhood education and care./ https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/National%20core%20curriculum%20for%20ECEC%202022.pdf (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).
Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon. /2022/ Finnish National Board of Education. Finnish Education in a Nutshell.- Education in Finland/ https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Finnish_education_in_a_nutshell_1.pdf. (Erişim Tarihi 21 Ekim 2023)
Finnish National Agency For Education. /2022/ National cor curriculum for early childhood education and care/ https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman%20perusteet%202022_EN_final_23%20.pdf. (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).

3.3 Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analiz edilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz sadece nitel bir analiz tekniği olmadığının altı çizilmelidir. Betimsel analiz genellikle bir veri setinin temel özelliklerini özetlemek ve sunmak için kullanılan istatistiksel yöntemleri ifade eder ve genellikle nicel araştırmalarla ilişkilendirilmektedir. Bununla birlikte, nitel araştırma bağlamında, betimsel analiz, nitel verilerdeki kalıpları, temaları veya eğilimleri belirlemek için metinsel veya görsel verilerin düzenlenmesi ve özetlenmesi sürecinde de yoğun olarak kullanılmaktadır (Braun ve Clarke, 2006). Dey (1993) ise betimsel analizi içerik analizinin ilk aşaması olarak ele almaktadır. Araştırma sürecinde elde edilen veriler önceden belirlenen temalar göz önüne alınarak özetlemelerin ve açıklamaların yapıldığı bir nitel veri analiz yaklaşımı olarak tanımlamaktadır. Veriler, belirli temalara göre sınıflandırılır ve ardından bu sınıflandırılan veriler parçalara ayrılır. Bu parçalar arasındaki ilişkiler incelenir, bu sayede verilere ilişkin yeni bir kavramsal anlayış geliştirme olanağı ortaya çıkmaktadır. Nitel verilerini çözümleme, betimleme, sınıflandırma ve veri

parçalarını birleştirme sürecinin tamamını kapsamaktadır (aktaran Koç ve ark., 2022 s. 490).

Araştırma kapsamında analiz edilecek dokümanlar belirlendikten sonra araştırma amacı ve hedef problem durumları çerçevesinde analizler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen dokümanlar sınıflandırılıp hangi alt problem durumu altında ele alınacakları belirlenmiştir. Bu adımdan sonra birinci problem durumundan başlanarak dokümanlar analiz edilmeye başlanmıştır. Dokümanların analiz sürecinde araştırmacı yaptığı incelemelerde ayrıntılı notlar tutarak medya okuryazarlığı eğitimi ile ilgili kalıpları ve örüntüleri yakalamaya çalışmıştır. Araştırmacının tutmuş olduğu notlar iki uzman tarafından ayrıntılı bir şekilde analiz edilerek kontrol edilmiştir. Uzmanların yapmış oldukları incelemeler birbirlerinden bağımsız bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Analiz süreci her bir alt problem durumu için benzer süreç işletilerek gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında ele alınan konunun ayrıntılı bir betimlemesini yapmak için inceleme notları yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın "Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitiminin mevcut durumu nasıldır?" şeklinde ifade edilen problem cümlesinin alt boyutlarına göre bulgular betimlenmiştir.

4.1 Birinci Alt Probleme Dair Bulgular

Bu başlık altında Finlandiya'nın sahip olduğu medya okuryazarlığı eğitimi anlayışı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda medya okuryazarlığı eğitimi politikaları, kurumsallaşmaları, felsefesi ve eğitim yaklaşımı incelenmiştir.

4.1.1 Finlandiya'da Medya Okuryazarlığı Eğitimi Politikaları

Küreselleşmenin her geçen gün artması ve teknolojik yakınlaşmayla beraber hükümetler birbirleriyle uyumlu politika ve programlar geliştirmeye imkan sağlamıştır (UNESCO, 2013, s.70). Finlandiya, medya eğitimini hem kendi ülke politikası olarak ele alınırken hem de farklı sektörlerdeki geniş bir ulusal düzeydeki politikalarla entegre etmiştir (Palsa ve Salomaa, 2020). Medya eğitimini Finlandiya politikalarında çok sık görmekteyiz. Bu eğitim sayesinde kişiler farklı yönlerden okuryazarlık becerilerini geliştirirken aynı zamanda tüm yaş gruplarındaki bireyleri hem toplumsal anlamda geliştirirken hem de günlük yaşamla baş etme ve sosyal yaşama katılım becerileri kazandırma konusunda yardımcı olur.

Finlandiya Eğitim ve Kültür Bakanlığı, medya eğitimi ile ilgili bilinçli bir toplum oluşturma konusunda önemli stratejik yaklaşımlar amaçlamaktadır. Bakanlık, bu amaçla kaynakları tahsis etmek, bilgi sağlama ve eğitim, kültür, gençlik, sanat politikaları aracılığıyla medya okuryazarlığını geliştirmeyi desteklemektedir. Eğitim ve Kültür Bakanlığı haricinde diğer hükümet birimleri de medya okuryazarlığına destek vermektedir. Bunlardan biri olan Adalet Bakanlığı katılım ve demokratik eğitimin bir unsuru olarak ele alırken, Finlandiya Rekabet ve Tüketici Ajansı ise tüketici eğitimi yoluyla bilinçli bir tüketici farkındalığı oluşturmak ve medya ile ilgili materyaller ortaya çıkarmaktadır (Kavi, 2013)

Finlandiya'daki medya eğitiminin hedef kitlesini okul çağındaki çocuk ve gençler oluşturmaktadır. Okul çağına gelmemiş çocuklar bu hedef kitlesi içerisinde

yer almazken 2004 yılında Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Kültür Politikası Dairesi tarafından gerçekleştirilen "Çocuklar ve Medya" Programının başlamasıyla çocuklar için medya farkındalığının başlangıç noktası oldu. Yayınlanan programın orjinal ismi Medya'da Şiddet'ti. Birinci Başbakanlık Kabinesi eylem planı 2003 yılındaki Hükümet Programına ilişkindir. Dönemin Bakanı Vanhanen, çocukların şiddet içerikli eğlencelerden korunması ile ilgili önerilerde bulundu. Bu amaçla, 2003 yılında bakanlık çocukların gelişimsel alanlarını ve medya içeriğindeki farklı yönleri belirlemek amacıyla birçok paydaşın fikri alınarak Çocuk ve Medya programı oluşturmak için hazırlıklara başladı. 2004 yılında yayımlanan Çocuk ve Medya Programı operasyonel sonuçların olduğu dokuz ayrı alan ortaya koydu. Bunlar:

1. *Ceza yasasını ihlal eden görsel-işitsel programlarla ilgili mevzuat*
2. *Küçüklerin zararlı görsel-işitsel içerikten korunmaya ilişkin mevzuat*
3. *Bilginin araştırılması ve dağıtımı*
4. *Medya eğitiminin yeni yönleri*
5. *Medya endüstrisinin sorumlulukları*
6. *Filtreleme sistemlerinin kullanımı*
7. *Çocuklar için kaliteli içerik üretimi*
8. *Dijital katılım*
9. *Ebeveyleri ve aileyi desteklemek* (Rantala, 2011).

Programda detayları verilen eylemlerin çoğu uygulanmış ve program değerlendirmelerinde medya eğitiminin genele uygulanmasının önemi ortaya konmuştur.

Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın İdari yapılanması da medya eğitimi sorunlarıyla ilgilenmektedir. Bu bölümler, Eğitim ve Bilim Politikası Dairesi ve Kültür, Spor ve Gençlik Politikası Dairesi ile eğitim alanında yetkili olan Finlandiya Ulusal Eğitim Kurulu olarak çalışmaları yürütmektedir. Bu birimlerin ortak amaçları arasında çocuk ve gençler için yapılacak çalışmalarda medya eğitimini ve medya eğitim projelerine destek veren kuruluşlarla işbirliği içerisinde olmak, yerel birim olan belediye gençlik dairelerinin medya merkezlerine medya ekipmanlarının satin alınmasına katkı sağlama ve medya eğitimi ile ilgili yapılacak

proje çalışmalarını ve web tabanlı gençlik çalışmalarını desteklemektedir. İdari Bölüm aynı zamanda çocukların korunmasına yönelik mevzuatı gereği sağlıklı bir medya ortamının oluşturulması ve yansıltılmasına yönelik çocukların medyayla ilgili sanatsal eğitim faaliyetlerini geliştirmek ve kütüphaneler için gerekli medya araç-gereçlerinin teminini sağlamaya yardımcı olmak gibi faaliyetler eylem planı içerisinde yer alır (Lundvall ve Finnish Society on Media education, 2018).

Finlandiya'da 8 yaş altındaki çocuklar için 2006 yılında Medya Muffin Projesi hayata geçirmiştir. Bu projenin amacı, küçük çocukların medya becerilerini geliştirmek ve medya eğitiminde aileleri ve eğitimcileri desteklemektedir. Media Muffin Projesi, erken çocukluk eğitimi ve bakımı, ilkokul çağındaki çocuklara yönelik olarak sabah ve öğleden sonraki zamanlarda yapılan etkinliklerle medya farkındalığının artırılması hedeflendi. Proje kapsamında hem okullarda hem de ülke çapında eğitimler düzenlendi. Proje, üç sivil kuruluş tarafından desteklendi. Bunlar: Okul Kulüpleri Merkezi, Okul Sineması Derneği ve Metka Medya Eğitim Merkezi'dir. Bu kuruluşların dışında projeye destek veren Tampere Üniversitesi ve diğer öğretim kuruluşlarının da desteğini almıştır (Rantala, 2011). 2007 yılında Eğitim Bakanlığı, toplumdaki bireylerin medya becerilerini geliştirmeyi desteklemek amacıyla yeni bir eylem program önerisi yayımladı. Finlandiya Ulusal Eğitim Kurulu, 2011 yılında medya eğitimi kapsamında katılımı sağlama amacıyla "Medya Katılımcıları Olarak Çocuklar ve Gençler" eylem programını yayımlamıştır (Palsa ve Salomaa, 2020).

Finlandiya Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2013 yılında kültür politikası yönergesi hazırladı. Bu yönerge ile çocuklar ve gençleri kapsayan medya eğitimini yaygınlaştırarak toplumun farklı alanlarındaki kuruluşlarla işbirliği içinde hazırlanmıştır. Ulusal Politika kılavuzu'na göre 2013-2016 yılları arasındaki hedefler şunlardır:

- *Gündelik medya eğitimi çocuk ve ergen merkezlidir ve yüksek kalitededir.*
- *Medya okuryazarlığını teşvik eden sürdürülebilir yapılara mevzuat, mali kaynaklar ve ulusal ve yerel düzeyde yönlendirme yoluyla ulaşılır.*
- *Medya eğitimindeki faaliyetler ve çeşitli paydaşlar kendilerinin profilini çıkarıyor, ağlar güçlendiriliyır ve yeni ortaklıklar yaratılıyor.*

- *Finlandiya küresel medya eğitimi faaliyetlerinde aktif bir rol oynamaktadır* (Kavi, 2013).

Yayınlanan medya okuryazarlığına yönelik yeni politika yönergeleri belirlenen ilkeler doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu ilkeler Birleşmiş Milletlerinin Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde de bulunmaktadır. Sözleşmede önemli aktörler çocuk ve ergenlerdir. Medya okuryazarlığı politika yönergeleri ve bu politikaların uygulanma sürecinde her çocuk ve ergenlik dönemi bireylerin bilgi toplumuna katılmak ve ulaşmak için gerekli unsurlara sahip olmasının sağlanması öncelikli amaçlar arasındadır. Bu belgede medya okuryazarlığının dört temel ilkesi yer almaktadır. Bu ilkeler şunlardır: Eşitlik, çoğulculuk, sistemli ve uzun vadeli çalışma, şeffaflık ve iş birliği yüksek kalite ve güçlü bilgi tabanı'dır (Media and Information Literacy Policies in Finland, 2013).

Medya okuryazarlığı ile ilgili uygulanan eğitim politikaları bilhassa Temel Eğitim Yasasına göre şekilllenmiş ve bu belge, 2013 yılında yayınlanan medya okuryazarlığı kapsamındaki kültür politikası yönergelerini güncelleştirir ve alanı genişletir. Medya okuryazarlığı politikasını içeren bu belge ile medya eğitimi alanını belirleme, eğitimin güçlü taraflarını, değerlerini ve prensiplerini ortaya çıkararak yapılandırılması gerekli olan alanları ve ilgili sosyal, kültürel ve teknolojik gelişme unsurlarının altını çizmektir (UNESCO, 2020).

4.1.2. Finlandiya'da Medya Okuryazarlığı Eğitimi Kurumsallaşmaları

Bu bölümde Finlandiya'da medya eğitimi ve medya okuryazarlığı ile ilgili yapılan faaliyetlerin uygulaması aşamasında ulusal ve uluslararası alanlardaki yapılanmanın nasıl oluştuğu ve uygulama sürecine katkıları incelenecektir.

4.1.2 Ulusal Bakış

Medya eğitimi Finlandiya'da uzun süredir politika düzeyinde geliştirilmektedir. 2004 yılında Eğitim Bakanlığı Medya Şiddetini yayınlamıştır. Çocuklar ve Medya adlı bir kitap yayınlamış ve bu kitap aynı zamanda medya eğitiminin geliştirilmesi için bir plan oluşturmuştur. 2007 yılında Çocuklar ve Gençler Ombudsmanı, Okul Çalışmalarını Destekleme Derneği (Kerhokeskus koulutyön tuki ry) ile birlikte çocuklar ve gençler için medya eğitiminin

geliştirilmesine yönelik bir öneri yayınlamıştır. Aynı yıl Eğitim Bakanlığı, yurttaşlık ve bilgi toplumu becerilerinin teşvik edilmesinin bir parçası olarak medya becerileri ve yeterliliklerinin geliştirilmesine yönelik bir tedbirler programı önerisi yayınlamıştır. 2011 yılında Finlandiya Ulusal Eğitim Kurulu katılımcı medya eğitimi için bir eylem planı yayınladı Medya katılımcıları olarak çocuklar ve gençler. 2013 yılında Eğitim ve Kültür Bakanlığı 2013-2016 yılları için iyi medya okuryazarlığının teşvik edilmesine yönelik kültür politikası kılavuz ilkelerini yayınlamıştır (Dunås, 2014; Kotilainen, 2014; Kotilainen ve Kupiainen, 2014; Uusitalo, 2015).

Medya eğitimi, kendi politika belgelerine ek olarak, hükümetin farklı alanlarındaki daha geniş politikaların bir parçasıdır. Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın yanı sıra Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın faaliyetleri kapsamında da medya eğitimiyle ilgili alanlar ele alınmıştır. Medya eğitimiyle ilgili idari sektörlerin kapsamı, konu ve olguların çeşitliliğini yansıtmaktadır. Mevcut politika belgesi, Eğitim ve Kültür Bakanlığı perspektifinden medya eğitimine özel bir önem atfetmekte, ancak aynı zamanda medya eğitiminin bakanlıklar arası niteliğini de kabul etmektedir.

4.1.3 Eğitim ve Kültür Bakanlığı

Finlandiya hükümetinin bir birimi olan Eğitim ve Kültür Bakanlığı, eğitim, kültür, bilim, spor ve gençlik politikalarını uygulama ve uluslararası iş birliğini geliştirmekten sorumlu birimdir. Eğitim ve Kültür Bakanlığı ilgili bilgilerin elde edilmesi, diğer birimlerle paylaşılması ve kaynak tahsisi gibi unsurlarla medya okuryazarlığını faaliyetlerini desteklemektedir. Ayrıca Bakanlığa bağlı iki daire başkanlığı olan Eğitim Politikası Dairesi Başkanlığı ve Kültür, Spor ve Gençlik Politikası Dairesi görev alanı kapsamında yer alır. Örneğin Bakanlığın kültür politikası alanında yer alan görsel-işitsel politikası medya eğitimi projelerine desteklemek amacıyla projeler için ödenek sağlamaktadır. Medya eğitimine yönelik hedefler arasında çocuklara güvenli bir medya ortamı sağlamak, medya eğitimini geliştirmeyi ve desteklemeye yardımcı olmaktadır.

Kültür politikası şemsiyesi altında medya eğitimi ile ilgili kütüphane politikası da yer almaktadır. Bakanlığının son olarak belirlediği kütüphane politika hedefleri (2015) arasında halk kütüphaneleri çocukların bilgi yönetimi ve medya okuryazarlığı kabiliyetlerini geliştirmeleri konusunda onlara yardımcı olma sorumlulukları mevcuttur. Halk kütüphaneleri medya eğitiminin geliştirilmesine ve kütüphane kurumunda yaygınlaştırılmasını teşvik etmiştir. Medya eğitimi okullar ve kütüphaneler arasındaki iş birliği giderek artmaktadır (Ministry of Education and Culture, 2013).

Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın 2020 yılının temaları arasında aktif yurttaşlık, demokrasi ve ifade özgürlüğü, okumayı destekleme, hayat boyu öğrenme, kütüphane faaliyetleri, yeni çalışma alanları ve devam eden kalkınma planları yer almaktadır. Ülkede her yaş grubu için çoklu okuryazarlığı desteklemektedir. Halen hazırlık sürecinde olan 2020-2023 yılları arasındaki gençlik çalışmaları ve gençlik politika programının hedefi gençlerin toplumsal yaşama katılım, eğlenceli hobiler oluşturma, sosyal yaşamda zorbalığın ve ayrımcılığın önlenmesi ve sosyal medya kullanımı konusunda bilinçlendirme yer almaktadır. Ayrıca bu süreçte farklı Bakanlıklar, belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde medya eğitim faaliyetleri hayata geçirilmektedir (Salomaa ve Palsa, 2019).

4.1.4 Medya Eğitimi ve İmaj Program Merkezi (MEKÜ)

Finlandiya'da medya eğitimi, onlarca yıldır farklı aktörler tarafından çeşitli şekillerde uygulanmaktadır. Fakat faaliyetler parçalı bir yapıdadır. Medya eğitimi faaliyetlerini yapılandıracak ve farklı sektörler arasında işbirliğini teşvik edecek ulusal bir yapıya ihtiyaç vardır. İşte 2012 yılında faaliyete geçen Medya Eğitimi ve İmaj Program Merkezi (MEKÜ), medya eğitimini teşvik etmek amacıyla yasal yetkiye sahip olarak kurulan ilk ulusal organıdır (MEKÜ Eylem Programı, 2013, s. 10). Medya eğitiminin geliştiği ve uzun soluklu bir geleneğe sahip ülkesi olan Finlandiya'da medya eğitiminin uygulayıcılarından biri olan MEKU, çocuklar ve gençler için uygun olmayan medya içeriklerine karşı onları korumayı amaçlamaktadır (Şeylan, 2018, s. 341).

Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın 2013 yılında çocuklar ve gençleri hedef alan medya okuryazarlığının desteklenmesine katkı sağlayacak kültür politikası (2013-2016) kılavuzu hazırlamıştır. Bu kılavuzda yer alan ilkeler, hükümetler arası bir yaklaşımla ve medya eğitimi alanındaki çeşitli aktörlerinde yer aldığı, sektörlerle işbirliği içinde oluşturulmuştur. Ayrıca kılavuzda belirtilen hedef ve amaçlar arasında çocuklar ve gençler arasında iyi medya okuryazarlığını teşvik etmek amacıyla ortak iradeyi güçlendirmek ve farklı aktörlerin birlikte çalışarak kendi inisiyatifleriyle önerilerde bulundukları süreçleri başlatmayı amaçlamaktadır. İşte Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı bir kurum olan Medya Eğitim ve İmaj Merkezi (MEKÜ), yaptığı çalışmalarda bu kılavuz ilkelerini uygulamaktadır. Medya eğitimi otoritesi kabul edilen MEKU, düzenleyici ve hazırlayıcı uzmanlık görevleri ile birlikte medya eğitim sektörü ve diğer çeşitli aktörlerle işbirliği içerisinde faaliyetlerini yürüten ulusal bir medya eğitim merkezi'dir MEKU, görüntü programları yasasının uygulanmasını izlemek ve görüntü programlarını sınıflandırmak amacıyla sistem üretmek, güvenli bir medya ortamı için görüntü programlarının tedarikini izlemekten sorumludur (MEKU, 2013, s. 2).

Medya Eğitim ve İmaj Merkezi Yasası (710/2011) ve Görüntü Programlama Yasası (710/2011) uyarınca aşağıda yasaların bazı maddeleri verilmiştir. Bunlar:

1. Medya eğitimini, çocukların medya becerilerini ve çocuklar için güvenli bir medya ortamının geliştirilmesini diğer yetkililer ve sektör dernekleri ile işbirliği içinde teşvik eder.
2. Çocuklar için medya ortamının geliştirilmesi konusunda uzman olarak hareket eder ve bu alandaki araştırmaları teşvik eder ve bu alandaki uluslararası gelişmeleri izler.
3. Çocuklar ve medya konularında bilgi sağlamak
4. Görüntü program sınıflandırıcılarının eğitiminden sorumludur.
5. Akredite edilmiş müfredat sınırlandırıcılarının kaydını tutar ve görüntü program sağlayıcıları
6. Görüntü sınıflandırma yazılımının ve kamu sicilinin bakımını yapar ve görüntü yazılımı kataloğu
7. Halktan geri bildirim almak
8. Görüntü yazılımının sağlanmasının izlenmesi
9. Görüntü yazılımlarını sınıflandırır.

MEKÜ'nün yukarıda belirtilen maddeleri doğrultusunda, görüntü yazılımı kamuya sunulduğunda Görüntü Yazılımı Yasasına uygunluğunu denetlenmektedir. MEKÜ, filmlerin, kayıtların, televizyonda yayınlanan programların, bilgisayar ve video oyunlarının tedarikini denetleyerek çocuklar için koruma kriterlerine uygun yaş derecelendirme sistemini uygulamaktadır (MEKU, 2013, s. 4).

MEKU medya eğitimi faaliyeti olarak Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın bir ajansı olarak hükümetin ortaya koyduğu görsel-işitsel kültür politikasını, çocuk ve gençlik politikasını ve diğer medya eğitimi ile ilgili yönergelerini uygulamaktadır. Bu çerçevede oluşturulan ve en kapsamlı olanı ise 2013-2016 İyi Medya Çalışmaları Kılavuzu'dur. Şekil.1'de belirtilen MEKU'nun stratejik eylem çerçevesi Finlandiya'da yasada belirtilen mevzuat ve uluslararası alanda yapılan BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989) ve Avrupa Birliği ile işbirliği içerisinde yürütülen faaliyetler ve bunları yönlendiren belgelere rehberlik etmektedir. Finlandiya'daki medya eğitimi, uluslararası karşılaştırmada medya becerileri ve eğitiminin geliştirilmesi hedefleyen Kuzey Avrupa medya eğitimi kültürü içerisinde yer almaktadır.

Şekil 4.1. MEKU'nun medya eğitimi için stratejik çerçevesi

Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın 2020 Stratejisinde uzun vadede gerçekleşmesi düşünülen hedefler tanımlanmaktadır. Buna göre, eğitim için temel zorluk, gelecekte verilecek genel eğitimin "*küresel ve çevresel sorumluluk, kültürel anlayış ve yeterlilik, değerler vee tik, yaşam yönetimi becerileri, bireysel sağlık ve refah davranışı, sosyal ve iletişim becerileri, bilgi yönetimi ve öğrenme becerileri, medya okuryazarlığı ve teknolojik yeterlilik*" gibi konular üzerinde durmasıdır (MEKU, 2013, s. 8). 2014 yılı başından itibaren Medya Eğitimi ve İmaj Program Merkezi (MEKÜ) ve Ulusal Görsel-İşitsel Arşiv (KAVA), Ulusal Görsel-İşitsel Enstütüsü (KAVI) bünyesinde birleşti. MEKÜ'nün faaliyetleri KAVI'nın medya eğitimi ve resim programı sınıflandırması sorumluluk alanı olarak faaliyetlerine devam etmektedir (MEKU, 2013).

4.1.5 Ulusal Görsel İşitsel Enstitüsü (National Audiovisual Institute KAVI)

Finlandiya'nın Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı merkezi bir devlet kurumu olan Ulusal Görsel-İşitsel Enstitüsü (National Audiovisual Institute-KAVI), Ocak 2014 yılında Ulusal Görsel-İşitsel Arşiv (daha önceki adı Finlandiya Film Arşivi, 1957-2007) ile Medya Eğitim ve Araştırma Merkezi'nin birleşmesi sonucu kurulmuştur. KAVI'nın görevleri arasında medyada yer alan filmler, televizyon ve radyo programlarının korunması ve bu alanlarda yapılan araştırmalar ve görsel-işitsel kültüre ait içeriklerin desteklenmesi sağlanmaktadır. Yasaya (1434/2007) uygun olarak her yaşa yönelik bir medya eğitimini hedef alan medya becerilerini geliştirmeyi ve güvenli bir medya ortamını destekleyen bir medya eğitim otoritesidir. Ulusal Görsel-İşitsel Enstitüsü (KAVI) medya eğitimi konusunda Görsel-İşitsel Medya Dairesi (MEKU) ile iş birliği içerisinde yasal bir göreve sahiptir. MEKU, medya eğitiminin ulusal alanda uygulanmasında, koordinasyonun sağlanması ve görsel-işitsel programlarının denetlenmesi ve bu amaçla çocukların korunmasını temel alan bir sorumluluğu vardır (KAVI, kavi.fi). KAVI, uluslararası alanda iş birliğine katkı sağlayarak örneğin, Avrupa Komisyonu Medya Okuryazarlığı Uzman Grubunda ve çocuklara yönelik olarak faaliyet gösteren Daha Güvenli İnternet Uzman Grubunda ülkesini temsil etmektedir. 2012 yılında itibaren farklı paydaşlar arasında bir ağ oluşturarak bu alanın gelişmesine katkı sağlamaya yönelik bir faaliyet olan yıllık Medya Eğitim Forumu (Mediakasvatsforumi) etkinliği sektörün gelişmesini ve politikanın uygulanmasına yönelik güncel bilgileri paylaşmaktadır. KAVİ'nin Medya okuryazarlığı Okulu çevrimiçi hizmetinde (www.mediatatitokoulu.fi) eğitimcilere yönelik olarak okulllarda, kütüphanelerde ve gençlik möerkezleri gibi medya eğitimlerini yürüten bir portaldır. Tüm dokümanlar ücretsiz olarak paylaşılır ve çoğu İngilizce olarak bulunmaktadır. KAVI ayrıca okullarda medya bilincini yaygınlaştırmak için her yılın şubat ayında medya okuryazarlığı haftasını kutluyor (UNESCO, 2020).

Uygulanacak politika ve faaliyetler Ulusal Görsel-İşitsel Enstitüsü tarafından işletilen medialukutaitosuomessa.fi .6 web sitesi aracılığıyla duyurulmaktadır. KAVI, medya eğitimi kapsamında oluşturulan kendi eylem planını politikaya uygun olarak 2020 yılında güncellemek ve öz kaynaklarını politikanın uygulanmasını desteklemek için kullanacaktır. Bu süreçte yapılacak

medya eğitimi planlarının hazırlanması ve uygulanması KAVI tarafından ücretsiz danışmanlık hizmeti olarak sunulmaktadır. Ulusal Görsel-İşitsel Enstitüsü, Aralık 2019 yılında çevrimiçi izlenebilen ve ücretsiz olarak kendisinin sahibi olduğu uzun metrajlı filmler yayınladı. ELONET isimli yenilenen bu veri tabanı, Finlandiya'da finna.fi çevrimiçi hizmetine dahil edildi. Bu veri tabanı, özel kişilere, kültür ve eğitim amaçlı olarak ücretsiz bir hizmettir. ELONET veri tabanı sadece uzun metrajlı filmleri değil birçok reklam filmleri, belgeseller, sansürlü materyaller, haber raporları, Finlandiya'ya ait raporlar vb dokümanlar ücretsiz olarak görüntülenmektedir. Böylece herkesin medya eğitimine erişim noktasında fırsat eşitliğini önemli ölçüde artırmaktadır. Bu içerik Ulusal Görsel-İşitsel Enstitü'nün izni olmadan ticari amaç için kullanılmamaktadır (Salomaa ve Palsa, 2019).

4.1.6 Ulusal Eğitim Kurulu (The National Agency for Education)

Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı, 564/2016 sayılı Kanun ve Kanuna esas 1070/2016 sayılı Hükümet Kararnamesi'nde yer alan bir kalkınma Ajansı olarak belirtilmektedir (Salomaa ve Palsa, 2019). Ulusal Eğitim Ajansı EDUFI, Finlandiya eğitim sisteminde yer alan erken çocukluk eğitimi ve bakımı, temel eğitim, genel ve mesleki üst orta eğitim ve yetişkin eğitimi ve öğretiminden sorumlu olan birimdir. Yükseköğretimdeki eğitimden sorumlu birim ise Eğitim ve Kültür Bakanlığı'dır. EDUFI, uluslararası eğitim faaliyetlerini teşvik ve finanse ederek birçok ulusal programlara ev sahipliği de yapmaktadır. Finlandiya'daki programların uygulanması ile ilgili faaliyetler yürüten Erasmus+, Avrupa Dayanışma Birliği ve Nordplus gibi programlarının Ulusal Ajansı olarak faaliyetler göstermektedir (Finnish National Agency For Education). Finlandiya'da eğitimin geliştirilmesinden sorumlu kurum olan Ulusal Eğitim Kurulu aynı zamanda medya okuryazarlığı eğitimi alanında da gerekli olan çalışmaları yürütmektedir. Bunlar arasında müfredat ve içeriğin hazırlanması, eğitim organizasyonu ve eğitim hizmetleri personelinin eğitilmesi konusunda gerekli finansmanın sağlanması yer alır. Ülkede yapılan kalkınma projelerinde EDUFI önemli rol üstlenmiştir (Good Media Literacy, National Policy Guidelines 2013–2016).

4.1.7 Medya Eğitimi Alanında Farklı Aktörler

Finlandiya'da medya eğitimi çalışmaları çok çeşitli operatörlerden yararlanılarak yapılmaktadır. Küçük bir ülke için medya eğitimine katkıda bulunan kuruluşların çokluğu etkileyici boyuttadır. Destek veren kuruluşlar medya okuryazarlığını yaptıkları işlerin bir parçası olarak destekliyor ve kendi uzmanlık alanlarıyla bütünleştiriyor. Finlandiya'da devlet kurumları arasında medya eğitimine katkı sağlayan kurumların başında Adalet Bakanlığı, Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Finlandiya Rekabet ve Tüketici Kurumu ile Dijital ve Nüfus Veri Hizmetleri kurumları da görevleri kapsamında medya okuryazarlığına destek vermektedir (KAVİ, 2021)

Medya eğitim faaliyetleri konusunda uzman bir kuruluş olan Finlandiya Medya Eğitimi Derneği (TSME) ise, profesyonel olarak araştırma ve uygulama faaliyetleri gerçekleştirir. Ayrıca bu derneğe medya alanında çalışan bazı operatörlerde üyedir. Gençlik medya çalışmalarına ilişkin ulusal olarak aktif rol oynayan Gençlik Bilgi ve Danışmanlığı Uzmanlık Merkez (Koordinatti), Dijital Gençlik Çalışmaları Uzmanlık Merkezi (Verke) ve Finlandiya Gençlik Araştırma Ağı yer almaktadır. Ayrıca çalışmalara yoğun katılım sağlayan STK'lar arasında Mannerheim Çocuk Refahı Birliği, Çocukları Kurtarın Finlandiya ve Finlandiya Ebeveyn Birliği de bulunmaktadır. STK 'ların güçlü bölgesel ağları vardır. Bu durum uzak mesafelere sahip seyrek nüfuslu bir ülke olan Finlandiya için önem arz etmektedir.

Medya okuryazarlığı bağlamında kütüphaneler hem oyun eğitimi hem de yaşlılar için medya becerilerinin geliştirilmesi açısından önemli aktörler arasındadır (KAVI, 2021). Halk kütüphanelerinde personel eğitimlerinin geliştirilerek, özellikle çocuk edebiyatı çalışmalarının bir parçası olarak medya eğitim modelleri oluşturulmaktadır. Örneğin, Finlandiya Kütüphane Derneği tarafından 2009 yılnda yapılan bir proje Helsinki Şehir Kütüphanesi ile Eyalet İl Ofisleri tarafından yürütülmüştür (Lundvall ve Finnish Society on Media Education, 2018). Finlandiya'da ülke nüfusunun sağlığını ve refah düzeyini araştıran, izleyen ve bunları geliştirecek önlemler alan Ulusal Sağlık ve Refah Enstitüsü (THL), çocuklu ailelerdeki bireylerin medya davranışlarını ve bunların sağlık, refah ve hayat tarzıyla olan ilişkilerini takip ederek medya okuryazarlığını geliştirecek önerilerde bulunmak üzere içerik üretir.

Finlandiya Ulaştırma ve İletişim Ajansı Traficom, trafik ve iletişimde izin, lisans, tescil, onay emniyet ve güvenlik ile ilgili etkin bir otoritedir. Ayrıca

Finlandiya Ulusal Siber Güvenlik Merkezi ise iletişim ağlarını ve hzimetlerini operasyonel güvenirliğini ve güveniliğini geliştirir ve takip eder. Bu kuruluşlar, medyanın güvenli bir ortamda kullanımına yönelik bilgiler oluşturur ve yayınlamaktadırlar (Salomaa ve Palsa, 2019). Finlandiya'da kültür ve sanat faaliyetlerini destekleyen kuruluşlar yıllarca faal olarak yer almıştır. Ulusal çocuk kültür merkezleri ağı, yerel faaliyetlerinde medya eğitimi veren birçok kuruluşu bir araya getirmektedir. Bilhassa film eğitiminin ülkede uzun bir geçmişi vardır. Koulukino (Okul Sinema Derneği) ile Medya Eğitim Merkezi Metka, medya eğitiminin bir parçası olarak film eğitimini desteklemektedir. Medya okuryazarlığı medya şirketlerinde ve derneklerde de gün geçtikçe artmaktadır. Örneğin, Finlandiya Ulusal Yayın Şirketi (YLE) son yıllarda medya eğitimi kapsamında projeler ve materyaller sağlamaktadır. Bunun dışında daha birçok özel şirket medya eğitimine katkı sağlayarak aktif rol oynamaktadır (KAVI, 2021)

4.1.8 Üniversiteler, Yüksek Öğretim Kurumları ve Diğer Araştırma Kuruluşları

Üniversiteler, yüksek öğretim kurumları ve diğer araştırma kuruluşları güncel, iyi kalitede araştırma çalışmalarıyla medya eğitimindeki bilgi tabanının geniş alana yayılmasına yardımcı olur. Üniversiteler, bilimsel araştırmalar yaparak iyi düzeyde eğitim vermektedirler. Finlandiya'da kültür, sanat, iletişim ve pedogoji alanında çalışmalar yapan on üniversiteden sekizi medya eğitimi alanında araştırma ve öğretim vermektedir. Yapılan çalışmalar genel olarak çeşitli disiplinlerdeki bireysel derslerden oluşmaktadır ya da konular diğer derslerin bir parçasıdır. (Salomaa ve Palsa, 2019). Lapland Üniversitesi medya eğitiminde uluslararası yüksek lisans çalışmaları yapmaktadır. Yüksek lisans programı, İki yıllık İngilizce eğitim olarak okutulmaktadır. Üç ana temada eğitim verilmektedir. Bunlar, öğretme ve öğrenmede medya, toplum ve medya, medya ve psikososyal refah temalarını kapsamaktadır (UNESCO, 2020). Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimi, aynı zamanda Laponya Üniversitesi ve Tampere Üniversitesi'de ana ders, Helsinki Üniversitesi'nde yan dal olarak okutulmaktadır. Üniversitelerde doktara dereceli medya eğitimleri verilmektedir. Ayrıca bu üniversitelerin medya eğitimi dalında profesörlüğü de bulunmaktadır. HUMAK Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde de

medya eğitimi alanında 30 kredilik uzmanlık çalışmaları yapılmaktadır (Good Media Literacy, National Policy Guidelines, 2013–2016).

Lapland Üniversitesi Medya Eğitim Merkez (MEH), disiplinlerarası araştırma ve projeler yürütme ve çeşitli eğitim yaklaşımları geliştirmek için yirmi yılı aşkın süredir faaliyet gösteren eğitim ve araştırmada lider bir birimdir. Hedefleri arasında medya ve dijital teknoloji ana dalını öğretmek ve araştırma ve geliştirme projeleri ortaya koymaktadır. Farklı eğitim seviyelerinde bulunan eğitim kurumlarıyla, işletmeler ve topluluklarla yerel, ulusal ve diğer ülkelerle iş birliği yapmaktadır. Uluslararası ortakları arasında Stanford Üniversitesi (Kalifornia, ABD), Mercer Üniversitesi (Atlanta, ABD), Parma Üniversitesi (İtalya), Milan Katolik Üniversitesi (İtalya), Kütüphane Çalışmaları ve Bilgi Teknolojileri Üniversitesi (Bulgaristan) ve Hong Kong Eğitim Üniversitesi yer almaktadır (Universıty of Lapland, 2021).

4.1.9 Uluslararası İşbirlikleri

İskandinav ülkelerinde izlanda'nın dışında medya okuryazarlığı ile ilgili çalışmalar yürüten yetkili birim Eğitim ve Kültür Bakanlığı'dır. Finlandiya'da bu yetki Finlandiya Medya Eğitimi ve Görsel-İşitsel Medya Merkezi, İsveç'te İsveç Medya Konseyi, Norveç'te Norveç Medya Otoritesi ve Danimarka'da ise Çocuklar ve Gençler için Medya Konseyi'dir. Avrupa ülkelerinden Hollanda, Birleşik Krallık ve Almanya'da da aktif olarak geniş alanda medya okuryazarlığı programları ve politikaları yer almaktadır. Hollanda'da 2008 yılında bu y ana medya okuryazarlığı program Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı'nın katkılarıyla kurulan Medya okuryazarlığı Uzmanlık Merkezi (Mediawijsheid Expertisecentrum) tarafından yürütülmektedir. Birleşik Krallık'ta 2004-2008 yılları arasında uygulanan medya okuryazarlığı programıyla güncel konular üzerine detaylı araştırmalar yapılmıştır. Yürütülen bu programlar sayesinde ortaklık ağları oluşturuldu. Almanya medya okuryazarlığı bilincini geliştirmek ve güvenli internet politikalarını hayata geçirmek amacıyla Alman Federal Aile İşleri, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı tarafından 2010 yılında bir politika ortaya koydu (Good Media Literacy, National Policy Guidelines 2013–2016).

4.1.10 Avrupa Politikalarında Medya Okuryazarlığı

Medya okuryazarlığı eğitimi, Avrupa birliği (AB) ülkelerinde gerçek manada milenyum çağında toplumların dikkatini çekse de geçmişi daha eskiye dayanmaktadır. AB, medya okuryazarlığı'na yönelik Avrupa Medya okuryazarlığı Merkezi (ECML)'ni faaliyete geçirmiştir. ECML, üye ülkeler arasında ortak çalışmalar yaptıkları bir merkez olmuştur. ECML'nin çalışmalarına Avrupa'da bilhassa İtalya'da Sacro Cuore Üniversitesi, Finlandiya'daki Tampere Üniversitesi ve Avusturya'da Sosyal Gelişim Merkezi bu aktif olarak katılmaktadır. Merkezin hedefleri arasında yurttaşların küresel medya kültüründe yaşamak ve bu kültürü öğrenmek yer almaktadır (Dumlu, 2018, s. 94). Medya kültürünün gelişmesiyle ekonomik, sosyal ve politik bağlamda istenilen iyi bir medya okuryazarı olma konusunda değer artmaktadır. Örnek verecek olursak, Avrupa Konseyi'nin MEDIA ve Daha Güvenli İnternet Programları, Hayat Boyu Öğrenme Girişimi ve Avrupa 2020 stratejisinden önceki Avrupa Konseyi'nin paralel girişimlerince desteklenen 2010 Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi (EC2010) ve UNESCO sonraki yıllarda da medya okuryazarlığının ulusal düzeyde destekleneceğini belirtmiştir. Komisyonun 2009 tavsiye kararında üye ülkeler için medya okuryazarlığı eğitiminin zorunlu eğitim müfredatında yer alması ile ilgili öneride bulunmuştur (Livingstone ve ark., 2012).

4.1.11 UNESCO

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) temel faaliyet alanlarından biri de eğitimdir. Örgütün kurulduğu 1945 yılından bu zamana kadar eğitim faaliyetlerini sosyal ve ekonomik ilerlemenin kilit noktası olarak gören UNESCO, okul öncesi eğitim kademesinden mesleki eğitime ve üniversite eğitimine kadar tüm kademelerle ilgilenir. Ayrıca, eğitim politikaları, eğitimde fırsat eşitliği, küresel eğitim politikaları ve stratejileri belirleme gibi konulara yönelimi artmaktadır. UNESCO'nun oluşturmaya çalıştığı eğitim politikalarından biri de medya okuryazarlığı eğitimi'dir (Altun, 2011, s. 86). UNESCO, uluslararası düzeyde medya okuryazarlığının geliştirilmesi için güçlü bir deneyime sahiptir. Bu amaçla 1970'li yılların sonlarına doğru medya okuryazarlığının önemini ortaya koyduğu iki çalışma yapmıştır. Bunlardan 1977 yılında yapılan "Eğitimde Medya Çalışmaları" isimli yayın, Batı Avrupa, Sovyetler Birliği, ABD ve birçok uluslararası kuruluşun "medya okuryazarlığı" ve "ekran eğitimi" durumunu ortaya

koymayı hedeflemektedir. Finlandiya'da medya uzmanı Sirkka Minkkinen bu alanda yaptığı "Kitle İletişim Eğitimi İçin Genel Müfredat Modeli" isimli çalışmadır (Altun, 2012). Finli yazar, bu kitabında farklı medyaların anlaşılmasını ve eleştirel bakış açısıyla kullanımını amaçlayan ortaöğretim müfredatında yer alan kitle iletişim eğitim program için bir model anlatmaktadır (Carlsson, 2006, s. 181). Uluslararası alanda, UNESCO tarafından medya ve toplum arasındaki değişimin bir sonucu olarak medya okuryazarlığı eğitiminin öneminin farkedildiği, 1982 yılında düzenlenen Grunwald Medya Eğitimi Sempozyumu'dur (Altun, 2011, s. 87). Grunwald Deklarasyonu, 2007 yılında Fransa'nın Paris kentinde dünyanın birçok yerinden bir araya gelen uzmanlar (bilgi, iletişim ve medya), eğitim politika yapıcıları, öğretmenler, medya uzmanları, araştırmacılar ve STK temsilcilerinin katılımıyla uluslararası alanda yeniden kabul edildi. Sonucunda, UNESCO Paris Gündemi Medya Eğitimi için on iki tavsiye kararı ortaya çıktı (Ciurel, 2016).

Bir sonraki adım için, 1990 yılının temmuz ayında Fransa'nın Toulouse şehrinde, Britanya Film Enstitüsü (BDF, Centre de Liaison de I'Enseignement et des Moyens d'Information (CLEMI) tarafından "Medya Eğitiminde Yeni Yönler" isimli uluslararası söyleşi düzenlenmiştir. Fransa, UNESCO ve Avrupa Konseyi iş birliği ve akademik kurumların katkısıyla düzenlenen söyleşi, eğitim ve idari sektör temsilcileri, 45 ülkeden öğretmenler, basın-yayın temsilcileri katılmıştır. UNESCO'nun Yirmi Dokuzuncu Genel Konferansı'nda Taslak Kararında belirtilen maddelerin 61'i kabul edilerek, 1998-1999 programı kapsamında medya eğitimine yönelik desteğin farklı yöntem ve uygulamalarla olması gerekliliği Kabul edildi. Avusturya UNESCO Ulusal Komisyonu ve Avusturya Federal Eğitim ve Kültür İşleri Bakanlığı, UNESCO iş birliği ile Avusturya'nın Viyana şehrinde "Medya ve Dijital Çağ için Eğitim" isimli uluslararası bir konferansa ev sahipliği yapmıştır (Carlsson, 2006, s. 182-183).

Dünya'da uluslararası iş birliğini geliştirmeye yönelik önemli aşamalardan biri de 1977 yılında İsveç Yönetimi ve UNESCO'nun katkılarıyla NORDICOM'un (İskandinav Medya ve İletişim Araştırmaları Bilgi Merkezi) kurulmasıdır. Merkezi İsveç olan NORDICOM, 1997 yılında Uluslararası Çocuk, Gençlik ve Medya Takas Odası'nın (eski adı, UNESCO Uluslararası Ekranda Çocuklar ve Şiddet Takas Odası) kurulmasıyla ilk adımları atmıştır. Teşkilat, dünyanın farklı ülkelerinde çeşitli çalışmalar yapmıştır. Örneğin, 20-21 Kasım 2009 tarihinde, IGNOU (Indira Gandhi Ulusal Açık Üniversitesi) ile SONJNMS (Gazetecilik ve

Yeni Medya Çalışmaları Okulu) tarafından Hindistan'da "Medya Eğitiminin Zorlukları ve Fırsatları" konulu sempozyum düzenlendi. Amaç, bu platform sayesinde medya okuryazarlığı eğitiminin geleceği için bir yol haritası belirlemektir (Altun, 2012).

UNESCO, yıllardır medya eğitimi ve medya okuryazarlığının öğretilmesine katkı sağlayacak ilkeler geliştirme konusunda başarılıdır. Bilgi toplumundaki gelişmeleri izleyerek medya okuryazarlığı ve bilgi okuryazarlığını desteklemeyi hedeflemektedir. UNESCO, öğretmenlere yönelik 2008 yılında çıkardığı Medya ve Bilgi Okuryazarlığı Müfredatı Programı ile öğretmen eğitiminde medya ve bilgi okuryazarlığını desteklemiştir. Medya eğitimi alanında Finli uzmanlarca hazırlanan öğretmenlerin, temel bilgi ve becerilerini pratik olarak öğretme yöntemlerini ortaya koymak amacıyla da "Medya ve Bilgi Okuryazarlığı Pedagojileri" isimli bir el kitabı yayımlandı (Good Media Literacy, National Policy Guidelines 2013–2016).

4.1.12 Finlandiya'da Medya Okuryazarlığı Eğitimi Felsefesi

Medya uzun zamandır insanların hayatında önemli bir rol oynamakta ve büyümeye devam etmektedir. Öğrenme, çalışma, sosyal etki, kendini ifade etme, kimlik oluşturma, hizmetlere erişim ve insanlar arasındaki iletişim, medya aracılığıyla günlük hayatımızda sürekli ve artan bir şekilde yer almaktadır. Hem bireyler hem de toplumlar düzeyinde refah ve sağlıksızlık, medya ile giderek daha fazla bağlantılı hale gelmekte ve medya aracılığıyla görünür olmaktadır. Medya okuryazarlığı herkes için önemli bir yurttaşlık becerisi haline gelmiş olup, bireylerin ve toplumların anlamlı ve iyi yaşamlar sürdürebilmelerine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle Finlandiya'da Medya Okuryazarlığı kılavuz ilkelerinin tüm insan grupları için eşit derecede geçerli olması değerlidir.

Son yıllarda medya okuryazarlığı ihtiyacı sıklıkla toplumsal tehditler bağlamında gündeme gelmektedir. Bunlar arasında dezenformasyon ve demokrasi karşıtlığının sistematik ve hedefli yayılması, medya aracılığıyla nefret söylemi ve cinsel tacizin artması, mahremiyet ve veri koruma ihlalleri yer almaktadır. Medya okuryazarı insanların kendilerini yukarıdaki tehditlerden daha iyi koruyabilecekleri kabul edilmektedir. Ancak medya okuryazarlığının daha geniş hedefleri vardır. Medya okuryazarlığının birincil amacı, insanların medya kültüründe aktif ve

sorumlu bir rol oynama istek ve becerilerini geliştirmek ve böylece gelecekte arzu edilen yönelimleri güçlendirmektir. Medya kültürünün birçok olumsuz yönü de olabilir ve medya eğitimi, insanların ve toplumun yalnızca tepkisel değil aktif olma kapasitesini desteklemek için kullanılabilir (Salomaa ve Palsa, 2019).

Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitiminin felsefesi, ülkenin eleştirel düşünmeyi, sektörler arası işbirliğini ve dijital yetkinliklerin geliştirilmesini teşvik etme taahhüdüne derinden dayanmaktadır. Finlandiya, medya okuryazarlığının başta Eğitim ve Kültür Bakanlığı olmak üzere farklı idari sektörlerde yaygın bir şekilde ele alınmasıyla medya eğitiminde uluslararası alanda öncü olarak kabul edilmektedir (Palsa ve Salomaa, 2020). Finlandiya'nın medya okuryazarlığı eğitimine yaklaşımı, eleştirel medya okuryazarlığı ve kültürel olarak ilgili öğretimin müfredata entegre edilmesinin yanı sıra çevrimiçi bilginin etik kullanımının teşvik edilmesinin önemini vurgulamaktadır (Yeh ve Wan, 2023). Bu, eleştirel değerlendirme, kültürel uygunluk ve etik hususları kapsayacak şekilde teknik becerilerin ötesine geçen bütüncül bir medya okuryazarlığı görüşünü yansıtmaktadır.

Ayrıca, Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitiminin felsefesi, eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine ve yaşam boyu öğrenme süreçlerinin teşvik edilmesine öncelik veren ülkenin daha geniş eğitim hedefleriyle uyumludur. Eleştirel düşünme, Finlandiya'da eğitimin hedefleri arasında öncelikli olarak kabul edilir ve medya okuryazarlığı eğitimi, bireylerin medya mesajlarını ayırt etmesini ve eleştirel analizini güçlendiren bir teknik olarak görülür (Palsa ve Salomaa, 2020). Bu da bireylerin eleştirel düşünme ve medya ile sorumlu ve bilinçli bir şekilde etkileşim kurma konusunda güçlendirilmesine yapılan vurgunun altını çizmektedir.

Dahası, Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitimi felsefesi, medya eğitiminin Eğitim ve Kültür Bakanlığı da dahil olmak üzere farklı idari sektörlerde ele alındığı sektörler arası bir yaklaşımla karakterize edilmektedir (Palsa ve Salomaa, 2020). Bu durum, medya okuryazarlığını çeşitli alanlara entegre etmeye yönelik koordineli bir çabayı yansıtmakta ve medya okuryazarlığının geleneksel eğitim ortamlarının ötesindeki önemini vurgulamaktadır.

2013 yılında Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, çocuklar ve gençler arasında medya okuryazarlığını teşvik etmek amacıyla kültür politikası kılavuzları hazırlamıştır. Bu kılavuz ilkeler, medya eğitiminde geniş bir paydaş yelpazesine hitap etmek üzere toplumun farklı kesimlerinden kuruluşlarla işbirliği içinde

tasarlanmıştır. Finlandiya'da 2013-2016 yılları için medya eğitiminin dört hedefi, politika kılavuzundan alınmıştır:

1. Her gün verilen medya eğitimi çocuk ve ergen merkezli ve yüksek kalitelidir.
2. Medya okuryazarlığını teşvik eden sürdürülebilir yapılara mevzuat, mali kaynaklar ve ulusal ve yerel düzeyde yönlendirme yoluyla ulaşılır.
3. Medya eğitimindeki faaliyetler ve çeşitli paydaşlar kendi profillerini çizer, ağlar güçlendirilir ve yeni ortaklıklar oluşturulur.
4. Finlandiya küresel medya eğitimi faaliyetlerinde aktif bir rol oynamaktadır.

MIL'in önemi ve bununla ilgili beceriler, aşağıdaki gibi diğer politikalarda da yer almaktadır:

- Finlandiya'nın Dijital Gündemi 2011-2020
- Görsel-İşitsel Kültür Politikaları
- Halk Kütüphanesi Politikası 2015
- Çocuk ve Gençlik Politikaları Programı 2012-2015.

Finlandiya'da medya ve bilgi okuryazarlığının önemi çeşitli ulusal politikalarda vurgulanmakta ve medya eğitimi bir devlet kurumu tarafından teşvik edilmektedir. Medya eğitimi için ulusal düzeydeki hedefler 2013 yılında belirlenmiştir. Finlandiya'daki topluluklar, okullar ve öğretmenler eğitim faaliyetlerinin planlanmasında büyük bir özgürlüğe sahiptir. Bu da yerel olarak anlamlı yollarla öğretme ve öğrenme fırsatları yaratmaktadır. Medya ve bilgi okuryazarlıklarının teşvik edilmesi Finlandiya eğitim sisteminde çok erken yaşlarda başlamaktadır. Okul Öncesi Eğitim ve Temel Eğitim için Ulusal Çekirdek Müfredat, Çoklu Okuryazarlık ve Bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT) olarak adlandırılan çapraz yeterlilik alanlarını içerir. Ortaöğretim müfredatı Çoklu Okuryazarlık ve Medya ile Teknoloji ve Toplum gibi çapraz müfredat temalarını içermektedir. MIL ile ilgili yeterlilikler, bu geniş yeterlilik alanlarının bir parçası olarak farklı derslerde ve müfredat içeriklerinde uygulanmaktadır. Bu yeterlilik alanlarında MIL önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin Çoklu Okuryazarlık, çoklu modalitenin önemini ve farklı medyaları hem yorumlama hem de üretme konusundaki eleştirel becerileri vurgular. Müfredatta BİT hem eğitimin hedefi hem de eğitim için bir araç olarak görülmektedir. BİT'in yeterlilik alanında, bilgi

becerileri ile keşfedici ve yaratıcı öğrenme vurgulanmaktadır. Medya kültürü, disiplinler arası öğrenme için önemli bir kaynak ve ortam olarak görülmektedir.

Mesleki Üst Ortaöğretim müfredatında, medya ve bilgi okuryazarlığı yeterlilikleri temel olarak anadile ve matematik ve fen derslerindeki BİT'e entegre edilmiştir. İşle ilgili medya yeterliklerine özel önem verilmektedir.

Medya eğitimi en yaygın olarak farklı risklerden korunma biçimi olarak çerçevelenmiştir (%24). Bu anlamda medya eğitimi, bireyleri medyayla ilgili farklı risklerden korumak için medya okuryazarlığını geliştirmektedir. Bu çalışmada analiz edilen verilere göre, bu riskler örneğin medyada şiddet, zorbalık, suç, nefret söylemi, pornografik içerik ve ekonomik riskler olabilir. Aşağıdaki veri çıkarımı, çocukları medyayla ilgili bir riskten korumak için tasarlanmış bir medya eğitimi örneğini göstermektedir. Medya eğitimi bunu başarmanın en önemli yollarından biridir. Verilerden yapılan aşağıdaki alıntıda, medya eğitiminin bilgi toplumunun bir parçası olarak güvenli bir medya ortamının geliştirilmesine yardımcı olması amaçlanmakta ve odak noktasında çocuklar ve gençler yer almaktadır. Medya eğitimi en yaygın olarak korumacılık, kültürel katılım, gelecekteki çalışma yeterlilikleri ve kapsayıcılık perspektiflerinden çerçevelenmiştir. Medya eğitiminin geniş kapsamı birçok politika belgesinde de açıkça vurgulanmaktadır. Belirlenen çerçeveler farklı özelliklere sahip olsa da, bakış açıları birbirini dışlayıcı değil, aksine birbirine bağlı ve tamamlayıcıdır. Temel farklılıklar, medya okuryazarlığının sunulan amacı ve açıklanan gerekçe ile ilgilidir. Çerçevelerin çeşitliliği, aynı kavramların farklı perspektiflerden nasıl anlaşılabileceğini ve farklı amaçlar için nasıl kullanılabileceğini göstermektedir.

Medya eğitimini çerçevelemenin bir sonraki en yaygın yolu, onu kültürel katılımı teşvik etmek olarak kurgulamaktı (%16). Bu çerçevede medya eğitimi, medya okuryazarlığını geliştirerek kültürel katılım olanaklarını pazarlamak için bir araç olarak tanımlanmıştır. Kültürel katılım çerçevesi medya eğitimini sanat eğitimi, kültürel miras eğitimi ve kültürel eğitimle ilişkilendirmiştir (Palsa ve Salomaa, 2020).

Dahası, Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitimi felsefesi, medya eğitiminin Eğitim ve Kültür Bakanlığı da dahil olmak üzere farklı idari sektörlerde ele alındığı sektörler arası bir yaklaşımla karakterize edilmektedir (Palsa ve Salomaa, 2020). Bu durum, medya okuryazarlığını çeşitli alanlara entegre etmeye

yönelik koordineli bir çabayı yansıtmakta ve medya okuryazarlığının geleneksel eğitim ortamlarının ötesindeki önemini vurgulamaktadır.

Özetle, Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitimi felsefesi, eleştirel düşünme, sektörler arası işbirliği ve dijital yetkinliklerin geliştirilmesini entegre eden kapsamlı bir yaklaşımla karakterize edilmektedir. Eleştirel medya okuryazarlığını, çevrimiçi bilginin etik kullanımını ve yaşam boyu öğrenme süreçlerini teşvik etmenin önemini vurgulamakta ve daha geniş eğitim hedefleriyle uyumlu bütünsel bir medya okuryazarlığı görüşünü yansıtmaktadır.

4.2 İkinci Alt Probleme Dair Bulgular

Bu başlık altında Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitiminin nasıl uygulandığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda medya okuryazarlığı eğitiminin öğretim kademelerine, öğretim programlarına, ders kitaplarına ve öğretim pratiğine (eğitim durumları) yansımaları ele alınmıştır.

4.2.1 Medya Okuryazarlığı Eğitiminin Öğretim Kademelerine ve Öğretim Programına Yansımaları

Medya okuryazarlığı, medya içeriklerini kullanma, anlama, değerlendirme ve bunları üretme becerisidir. Ayrıca medya okuryazarlığı medya ortamlarında faaliyet gösterme becerisini de içermektedir. Finlandiya eğitiminde medya okuryazarlığı programının üç ana alanı bulunmaktadır.

Medya okuryazarlığının üç ana alanı şunlardır:

1. Medyanın yorumlanması ve değerlendirilmesi
2. Medya yapımı
3. Medya ortamlarında çalışma

Ana alanlar, erken çocukluk eğitimi ve bakımı için Ulusal çekirdek müfredat (2018), okul öncesi eğitim için Ulusal çekirdek müfredat (2014) ve temel eğitim için Ulusal çekirdek müfredatta (2014) sunulan genel bakışa dayanmaktadır.

Ana alanlar aynı zamanda medya okuryazarlığının ana alanlarına ilişkin genel anlayışa da karşılık gelir. Medya okuryazarlığı çoklu okuryazarlığın ve diğer çapraz yeterliliklerin yanı sıra öğrenme alanlarının, öğrenme modüllerinin ve konuların bir parçasıdır. Medya okuryazarlığının üç ana alanı ayrıca, yeterlilik

tanımlarının erken çocukluk eğitimi ve bakımından başlayıp kapsamlı okulun sonuna kadar uzanan temaları oluşturduğu alt alanlara bölünmüştür.

Tüm sınıf ve gelişmişlik düzeyleri için ortak bir anahtar terminoloji bulunmaktadır. Bu terminolojiye göre;

1. **Medya:** Genel olarak medya içeriklerini, bunları ileten cihazları, bunların oluşturduğu ortamları veya bunları üreten tarafların medya endüstrisini ifade eder. Açıklamalarda medya kavramı bu anlamların birçoğuna gönderme yapmak için kullanılmaktadır.
2. **Medya İçerikleri:** Metnin geniş tanımına uygun olarak medya sunumlarını ifade etmektedir.
3. **Medya Cihazları:** Medya içeriklerini üretmek veya iletmek için kullanılan ekipmanı ifade eder.
4. **Medya:** Aynı zamanda insanların faaliyet gösterebileceği ortamlar da oluşturur.
5. **Medya Endüstrisi:** Medya içerikleri ve cihazları üreten ve iletişimini sağlayan tüm organizasyon, kurum ve taraflardan oluşur.

Erken Çocukluk

Medya okuryazarlığına yönelik ilk adımlar, erken çocukluk eğitiminde ve bakımında meraklı bir şekilde oyun ve önyargısız deneylerle atılır. Çocuklar günlük medyaya, medya aygıtlarına ve medya içeriklerine aşinadır. Çocuklar medyadaki öykülerle empati kurar ve bunları kişisel ifade yoluyla işlerler. Medya prodüksiyonu, çocukları yaratıcı bir şekilde ifade etmeye teşvik eden eğlenceli aktivite ve deneylerin bir arada olmasıdır. Çocuklarla birlikte ortam incelenirken, çocukların ilgi duyduğu konularda bilgi araştırılırken veya ortak konuların aktarıldığı durumlarda medyadan yararlanılır. Etkileşim ve başkalarına saygı, iletişimde gerekli beceriler günlük yaşamda uygulanır. Çocuklar bir şeyler deneyimlemenin ve yapmanın yanı sıra, bir yetişkinle birlikte medya cihazlarını ve içeriğini güvenli ve sorumlu bir şekilde kullanmayı öğrenirler.

Medya okuryazarlığına doğru yolculuk, erken çocukluk eğitimi alanında doğuştan gelen merakı, eğlenceyi ve tarafsız deneyleri teşvik etmekle başlamaktadır. Bu bağlamda çocuklar günlük medyaya maruz kalmanın incelikleriyle tanışır, medya aygıtlarına ve çeşitli içeriklere aşinalık kazanırlar.

Dikkate değer bir husus, çocukların medyada sunulan öykülerle kurdukları empatik bağlantıdır; bu bağlantı daha sonra medya mesajlarının anlamlandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Medya üretiminin eğitim çerçevesine entegrasyonu, eğlenceli aktivite ve deneylerin bir karışımını sunarak, yaratıcı kendini ifade etme için bir katalizör görevi görmektedir. Olumlu ve neşeli bir atmosferin hâkim olduğu ortamlarda çocuklar, araştırma yaparak veya ortak medya platformlarını kullanarak ilgi duydukları konuları araştırarak olumlu medya davranışlarını edinebilirler. Etkileşim, ilgi ve etkili iletişim gibi temel yaşam becerileri, çocukların günlük yaşamlarında pratik uygulama alanı bulmaktadır. Salt katılımın ötesinde, kişisel bilgilerin saklanmasının önlenmesine vurgu yapılarak çocuklara medya cihazlarının sorumlu ve güvenli kullanımı konusunda rehberlik edilir. Bu çok yönlü yaklaşım, yalnızca temel bir medya anlayışını değil, aynı zamanda medyanın kullanımında pratik becerileri ve etik hususları da aşılamayı amaçlamaktadır.

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitimde medya okuryazarlığının yolu, ortak keşif, içgörü ve eğlenceli deneyler yoluyla devam eder. Medya deneyimleri çeşitleniyor ve çocuklar medya kullanıcısı ve üreticisi olarak aktif rol üstleniyor. Medya aracılığıyla dünya inceleniyor ve meselelere dair içgörü elde ediliyor. Çocuklar aynı zamanda neyin kurgu, neyin doğru olduğunu anlamayı öğrenirler. Çocuklar birlikte Anlamlı buldukları medya içeriklerinin neye benzediğini inceler ve günlük yaşamlarındaki medyayı keşfederler. Güvenli medya kullanımı ve yaş sınırlamaları çocuklarla tartışılır. Çocuklar başkalarıyla birlikte deneysel medya üretimine, hayal gücünün zengin kullanımına ve yaratıcı medya ifadesine teşvik edilir. Çocuklar ayrıca medyayı iletişim için birlikte kullanırlar ve iletişim becerilerinin gelişimi, başkalarının da dikkate alındığı iyi bir günlük etkileşimin uygulanmasıyla desteklenir.

Okul öncesi eğitimde medya okuryazarlığını geliştirme süreci, işbirlikçi keşif, içgörü kazanma ve eğlenceli deneylere katılma yoluyla ilerlemektedir. Çocuklar medya içeriğinin hem kullanıcısı hem de üreticisi olarak aktif bir şekilde katılım sağladıkça, medya deneyimleri daha da çeşitlenmektedir. Medya, dünyayı incelemek, çeşitli konularda değerli bilgiler sağlamak ve çocukların kurgu ile gerçek arasında ayrım yapmasına yardımcı olmak için bir araç olarak hizmet vermektedir. Çocuklar, medya içeriği olarak kurgulanan mesajları birlikte inceler

ve bu içeriğin günlük yaşamlarındaki varlığını keşfederler. Güvenli medya kullanımı ve yaşa uygun kısıtlamalara ilişkin tartışmalar eğitim dokusuna işlenerek medya tüketimine sorumlu bir yaklaşım sağlanmaktadır. Çocuklar yalnızca akranlarıyla birlikte deneysel medya prodüksiyonuna katılmaya değil, aynı zamanda zengin hayal gücü ve yaratıcı ifadeyi kullanmaya da teşvik edilmektedir. Medyanın bir iletişim aracı olarak kullanılması, başkalarının bakış açılarının da dikkate alındığı günlük etkileşimler yoluyla iletişim becerilerinin geliştirilmesiyle desteklenerek ortak bir çabayla medya okuryazarlığı anlayışı oluşturulmaktadır. Temelde okul öncesi dönemde, medya okuryazarlığı becerilerini aşılamak için eleştirel düşünmeyi, yaratıcılığı ve sorumlu kullanımı kapsayan bütünsel ve etkileşimli bir stratejiyi benimsemektedir.

1-2. Sınıf Eğitimi

1. ve 2. sınıflarda medya okuryazarlığında öğrenciler inceleyerek hikayeler üretir ve medyayı güvenli bir şekilde nasıl kullanacaklarını öğrenirler. Öğrenciler medya içeriklerine çeşitli şekillerde alışırlar ve deneyimleri metinlere de yayılır. Öğrenciler medyanın aktardığı hikayeleri, görüntüleri ve ses dünyasını anlamayı ve yorumlamayı öğrenirler. Öğrenciler medya araçlarının yardımıyla yaratıcılığı ve hayal gücünü bağımsız olarak ve başkalarıyla birlikte kullanarak kendilerine ait hikayeler üretirler. Öğrenciler Günlük yaşamda medya kullanımı ve üretimini sorumlu bir şekilde ve başkalarını düşünerek uygularlar: Medya ortamlarında bile zorbalığa veya diğer uygunsuz mesajlara izin verilmediğini öğrenirler. Ayrıca medya ortamlarında önemli olan güvenlik becerilerini de öğrenirler. Kendi medya ilişkilerini kurmanın bir parçası olarak, öğrenciler medya kullanımları üzerinde derinlemesine düşünürler ve farklı medya zevkleri ve medyayı kullanma yolları olduğunu anlarlar.

1. ve 2. sınıflardaki öğrencilere yönelik medya okuryazarlığı eğitimi bağlamında müfredat, öğrencilere medyada güvenli bir şekilde gezinme becerileri kazandırırken aynı zamanda medya araç ve ortamlarının kapsamlı bir şekilde keşfedilmesini kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. Öğrenciler çeşitli medya içerik ve mesaj biçimleriyle tanıştırılır ve karşılaşmaları geleneksel metinlerin ötesine uzanan bir çerçevede zenginleştirilir. Temel amaç, öğrencilerin medyada sunulan anlatı, görsel ve işitsel unsurları anlamalarını ve yorumlamalarını sağlamaktır. Aktif olarak medyada içerik üretme süreçlerine katılan öğrenciler, medya araçlarının

yardımıyla hem bağımsız olarak hem de iş birliği içinde yaratıcılık ve hayal gücünü kullanarak kendi medya mesajlarını kurgulamaktadırlar. Temelde öğrencileri yetkilendirmeyi hedefleyen program, sorumlu medya kullanımı başta olmak üzere, başkalarını da dikkate alarak günlük medya tüketimi ve üretimi uygulamalarına dahil etmektedir. Medya ortamlarında siber zorbalığa ve uygunsuz mesajlara izin verilmediği öğretilirken, aynı zamanda bu ortamlarla ilgili temel güvenlik becerileri de kazandırılmaya çalışılmaktadır. Öğrenciler medyayla bireysel ilişkilerini oluştururken, medya tercihlerinin çeşitliliğini ve medyanın farklı şekillerde kullanılabileceğini fark ederek kullanım kalıpları üzerinde düşünmeye sevk edilmektedir. Medya okuryazarlığı eğitimine yönelik bu çok yönlü yaklaşım, yalnızca yaratıcı ifadeyi teşvik etmekle kalmaz, aynı zamanda medya etkileşimlerinin dinamiklerine ilişkin sorumluluk duygusu ve farkındalık da kazandırmaktadır.

3-6. Sınıf Eğitimi

3-6. Sınıflarda medya bir ifade ve etkileme kanalı olarak kullanılır ve incelenir. Öğrencilerin farklı medya içeriklerine ve amaçlarına ilişkin deneyimleri genişler. Öğrenciler içerikleri bağımsız olarak ve başkalarıyla birlikte yorumlama ve üretme konusunda pratik yaparlar. Öğrenciler inisiyatif almaya, fikir üretmeye ve medyayı denemeye teşvik edilir. İçerik hazırlarken öğrencilerin görsel-işitsel anlatım konusundaki yeterlilikleri gelişir ve teknik üretim becerileri güçlenir. Medya, kişinin kendi düşünce ve görüşlerini ifade etmeyi öğrenmesinde ve medyanın toplumdaki rolünü algılamasında kullanılır. Öğrenciler farklı medya içeriklerinin bilgi kaynağı olarak kullanılabilirliğini inceleyerek medya ve kaynak Eleştirisini uygularlar. Öğrenciler medya tüketimi ve üretiminde kendilerinin ve başkalarının haklarını ve refahını geliştirmeyi öğrenirler. Ayrıca medya ortamlarında gerekli olan güvenlik becerilerini de öğrenirler.

3 ve 6. Sınıflarda medya, sınıf ortamlarında hem bir ifade kanalı hem de bir etki kaynağı olarak ikili bir rol üstlenir ve öğrencileri medyanın çeşitli biçimlerinin kapsamlı bir şekilde keşfedilmesine olanak sunacak şekilde planlanmıştır. Öğrencilerin çeşitli medya içerikleri ve amaçlarıyla karşılaşmaları, medyanın çok yönlü doğasına ilişkin anlayışın genişlemesini teşvik etmektedir. Medyada içeriğin yorumlanmasına ve üretilmesine aktif olarak katılan öğrenciler, bağımsız ve işbirlikçi medya katılımı konusunda kalıcı tecrübeler edinirler. Medya ortamlarında

fikir üretme ve kendi medya mesajlarını oluşturmaya teşvik edilen öğrenciler, görsel-işitsel ifade becerilerini geliştirir ve teknik üretim yeteneklerini güçlendirmektedirler. Medyanın kullanımı beceri gelişiminin ötesine geçerek, kişisel düşünce ve görüşlerin ifade edilmesi için bir araç olarak hizmet etmektedir. Aynı zamanda öğrencinin medyanın toplumsal rolüne ilişkin farkındalığı da teşvik edilmektedir. Medyada kaynak eleştirisinin öğretilmesi, öğrencilerin çeşitli medya içeriklerinin bilgi kaynağı olarak kullanılabilirliğini incelemesiyle çok önemli bir bileşeni temsil etmektedir. Bu eleştirel yaklaşım, medya tüketimi ve üretimi alanlarında hem bireysel hem de kolektif hakların ve refahın desteklenmesine yönelik derslerle tamamlanmaktadır. Bu kapsamlı medya okuryazarlığı müfredatının ayrılmaz bir parçası, medya ortamlarının karmaşıklıklığına uygun hale getirilmiş güvenlik becerilerinin kazanılmasıdır. Temelde, eğitim yaklaşımı yalnızca teknik yeterlilikleri geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda medya etkileşimlerinin dinamik ortamında eleştirel düşünceyi kazandırmayı hedeflemektedir.

7-9. Sınıf Eğitimi

7-9. sınıflarda medya okuryazarlığı yaratıcılık, farkındalık ve eleştirel yaklaşımla temsil edilir. Yaratıcı medya içerikleri, öğrencilerin kendi fikirleri ve girişimleri temelinde, birlikte deneyler yaparak ve kişinin kendi güçlü yönlerini bulmasıyla oluşturulur. Aynı zamanda öğrenciler anlatım yöntemleri ve teknik beceriler konusundaki yeterliliklerini de geliştirirler. Ayrıca bilgiyi etkilemeyi ve iletmeyi amaçlayan medya içeriklerinin sorumlu bir şekilde üretilmesi konusundaki yeterliliklerini de derinleştirirler. İçeriğin yayınlanması ve kullanım olanakları birlikte tartışılmaktadır. Öğrencilerin medya metinlerine ilişkin anlayışları derinleşir ve bilgi kaynağı olarak sosyal medya içeriklerinin güvenilirliğini değerlendirirler. Medyanın bireyler, gruplar ve toplum üzerindeki çok çeşitli etkileri eleştirel bir gözle incelenmektedir. Veri ve gizliliğin korunması ile gerekli etkileşim ve güvenlik becerileri revize edildi. Ayrıca öğrenciler medyayı kullanırken kendi refahlarını destekleyecek seçimler yapmaya teşvik edilir.

7 ve 9. Sınıflarda medya okuryazarlığının sınıf ortamında somutlaşması, yaratıcılığın, farkındalığın ve eleştirel yaklaşımın birleşimini kapsamaktadır. Öğrenciler, bireysel fikirlerinden ve girişimlerinden ilham alarak yaratıcı medya içeriğinin oluşturulmasına aktif olarak katılırlar. İşbirlikçi uygulamalar, onların

benzersiz güçlü yönlerini keşfetmelerine ve bunlardan yararlanmalarına olanak tanımaktadır. Eş zamanlı olarak öğrenciler, medya üretimine ilişkin bütünsel bir anlayış geliştirerek anlatım teknikleri ve teknik becerilerdeki yeterliliklerini geliştirme fırsatı bulurlar. Medya mesajlarını yorumlamak ve kendi medya mesajlarını etkili bir şekilde iletmek amacıyla medya içeriğini sorumlu bir şekilde üretme konusunda yeterliliğin geliştirilmesine özen gösterilmektedir. Medya metinlerine ilişkin anlayışlarını derinleştiren öğrenciler, bir bilgi kaynağı olarak sosyal medya içeriğinin güvenilirliğini değerlendirilebilecek yetkinliği geliştirmektedir. Medyanın bireyler, gruplar ve genel olarak toplum üzerindeki geniş kapsamlı etkilerine ilişkin eleştirel bir inceleme sahası inşa edilerek öğrencilerin konuyu tartışabilecekleri seviyeye getirilmesi amaçlanmaktadır. Müfredat, veri ve mahremiyetin korunması konularını yeniden gözden geçirerek gerekli etkileşim ve güvenlik becerilerini güçlendirmeye çalışmaktadır. Öğrencileri medya kullanımı alanında güvenli medya kullanımına katkıda bulunacak bilinçli davranışlar geliştirmeleri, eğitim yaklaşımının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir.

Medya Okuryazarlığının Üç Ana Alanı

1.Alan: Medya İçeriğinin Yorumlanması ve Değerlendirilmesi

Medya yorumlama ve değerlendirmenin ana alanı, çeşitli medya içeriklerini anlama, yorumlama ve bunları, medyanın işleyişini ve etkilerini eleştirel bir şekilde değerlendirme becerilerini içerir. Medya becerileri aynı zamanda kişinin kendi medya kullanımını incelemesini de içerir. Tanımlar dört alt alan altında gruplandırılmıştır:

1. Medya içeriğinin yorumlanması
2. Medyanın etkilerinin anlaşılması.
3. Bilgi kaynağı olarak media.
4. Medya kullanıcısı olarak Ben.

1.a. Erken Çocukluk

1. Medya İçeriğinin Yorumlanması:

İyi pedagojik aktiviteler

- *Çocuklar görüntü, hareketli görüntü, ses ve bunların kombinasyonlarını içeren medya ve medya içeriğine aşina olurlar: Gazete, dergi ve kitaplardaki görselleri inceler, video izler, dijital oyunlar oynar ve sesli kitap dinlerler.*

- *Çocuklar, medyanın sunduğu bazı şeylerin doğru, bazılarının ise kurgu olduğunu, medya içeriklerinin insanlar tarafından oluşturulduğunu anlamayı öğrenirler. Çocuklar, örneğin fotoğraf çekerek ve düzenleyerek farkı anlamayı öğrenirler.*
- *Çocuklar medya içeriğine daldırılır ve çeşitli ifade yöntemleri kullanılarak medya içeriğinin uyandırdığı duyguların yanı sıra gördükleri ve duydukları şeyler hakkında konuşmaya teşvik edilirler.*

Çocukların medya ve medya içeriğine maruz kalması hem tek tek hem de çeşitli kombinasyonlarda görüntüler, hareketli görüntüler ve sesler dahil olmak üzere bir dizi görsel ve işitsel unsuru kapsamaktadır. Bu medya kullanımı, gazeteler, dergiler, kitaplar, videolar, dijital oyunlar ve sesli kitaplar gibi çeşitli kaynaklar aracılığıyla kolaylaştırılmaktadır. Medya okuryazarlığı bağlamında çocuklara farklı medya türlerini keşfetme ve onlarla etkileşime geçme fırsatları sağlanarak multimedya içeriğine ilişkin temel bir anlayışın geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Medya okuryazarlığı eğitiminin bir parçası olarak çocuklar, medya içeriğindeki gerçek bilgiler ile kurguyu ayırt etme konusunda kritik becerileri kazanırlar. Medya mesajlarının insanlar tarafından oluşturulduğunu ve sunulan her şeyin mutlaka doğru olmadığını anlamak önemli medya okuryazarlığı becerilerinden biri olarak kazandırılmaya çalışılmaktadır. Fotoğraf çekme ve düzenleme gibi pratik alıştırmalar, çocukların bu anlayışı uygulamalarını sağlayan uygulamalı deneyimlerle süreci bütün boyutlarıyla öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır. Çocuklar, medya mesajlarını oluşturmayı içeren etkinliklere katılarak, orijinal ve manipüle edilmiş içerik arasında ayrım yapma yeteneğini geliştirerek medya okuryazarlığı becerilerini öğrenmeye teşvik edilmektedir. Medya okuryazarlığı sadece pasif tüketimi değil aynı zamanda aktif katılımıda kapsamaktadır. Çocukların farklı medya araç ve ortamlarını kullanarak duygu ve düşüncelerini çeşitli ifadelerle sunmaları teşvik edilmektedir. Bu sözlü tartışmaları, görsel ve işitsel içerikleri veya yazılı mesajları içerecek bir yapıya sahiptir. Bu kazanım, çocukların medyayı tartışırken ve medyaya tepkilerini ifade ederken kendilerini rahat hissettikleri bir ortamı teşvik ederek, medya okuryazarlığı alanında eleştirel düşünmeyi ve duygusal zekayı da geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu yaklaşım, medya mesajlarının çok yönlü bir şekilde okunmasını içermektedir.

2. ***Medyanın etkilerinin anlaşılması:***

- *Personel ile birlikte çocuklar, medyanın nasıl görünür olduğunu ve oyun ve yaşam ortamı gibi günlük yaşamlarını nasıl etkilediğini incelemektedir.*
- *Çocuklar reklamları birlikte keşfeder ve istemek, ihtiyaç duymak ve satın almak arasındaki farkı tartışırlar.*
- *Medya karakterlerinin özelliklerine ve işleyiş pratiklerine sempati duymak oyun üzerinden tartışılmaktadır.*

Medya etkilerinin anlaşılması bağlamında çocuklar eğitimcilerle iş birliği içinde, medyanın günlük yaşamlarındaki görünürlüğü ve etkisi konusunda kapsamlı bir araştırma sürecine dahil edilmektedirler. Bu, medya mesajlarının çeşitli biçimlerde nasıl sunulduğunu ve oyunların da gündelik yaşam faaliyetlerini nasıl etkilediğinin eleştirel bir incelemesini kapsamaktadır. Medyaya dair bu kapsamlı keşif sayesinde çocuklar, medyanın doğasını ve deneyimleri şekillendirmedeki rolünü daha net bir biçimde anlayabilirler. Medya okuryazarlığı, çocukların tüketiciliğin dinamiklerini kolektif olarak analiz edip tartıştıkları reklamların araştırılmasını da kapsamaktadır. Bu ise istek, ilgi, ihtiyaçlar ve satın alma kararları arasındaki ayrımlara ilişkin farkındalığın geliştirilmesini kapsamaktadır. Çocuklar bu tartışmalara katılarak reklamcılıkta kullanılan ikna edici teknikler hakkında eleştirel bir bakış açısı geliştirir ve gerçek ihtiyaçlar ile medyanın yönlendirdiği isteklerin etkisi arasında ayrım yapmayı öğrenirler. Medya okuryazarlığının bu yönü, çocukları medyanın yönlendirdiği bir toplumda tüketiciler olarak bilinçli kararlar vermek için gerekli becerileri edinmelerini birinci öncelik olarak kabul etmektedir. Medya okuryazarlığının bir başka yönü, çocukların çeşitli medya yapımları araçılığıyla kurgusal figürlerin özellikleri yoluyla empati kurmalarının teşvik edildiği medya karakterleri hakkındaki tartışmalara odaklanmaktadır. Çocukların içinde oldukları bu tartışma ortamı sadece hayal gücü ve yaratıcı yeteneklerini geliştirmekle kalmıyor, aynı zamanda medyadaki karakterlerin tasvirine ilişkin incelikli bir anlayışı da geliştirmelerine fırsat vermektedir. Çocuklar, medya karakterlerinin dünyasını derinlemesine inceleyerek anlatıların yapısına ve medya temsilinin etkisine dair içgörü kazanır, medyanın algıları nasıl şekillendirdiği ve sosyal dinamikleri nasıl etkilediği konusunda eleştirel bir farkındalık geliştirmektedirler.

3. ***Bilgi kaynağı olarak medya***

- *Çocuklar bilgiyi elde etmek ve yapılandırmak için medyayı kullanmayı öğrenirler. Örneğin fotoğraf çekerek veya ilgi duydukları konularda bilgi edinmek için medya içeriğinde arama yaparak çevreyi ve dünyayı birlikte incelerler.*
- *Çocuklar medya içeriğine karşı meraklı bir tutum sergilemeye teşvik edilir. Ayrıca eleştirel olmaları da öğretilir: gördükleri ve duydukları şeyler hakkında sorular sormaya yönlendirilirler*

Medya okuryazarlığı çerçevesinde çocuklara medyayı bilgi edinme ve düzenleme aracı olarak kullanmaları öğretilmektedir. Çocuklar, çevrelerini ve daha geniş dünyayı keşfetmek için işbirlikçi etkinlikler aracılığıyla görseller üreterek ve ilgi alanlarıyla uyumlu içerik arayarak medyayı kullanmayı öğrenmektedirler. Bilgi amaçlı medya kullanımının bu uygulamaları, çocukları medya platformlarında bilinçli olarak gezinme becerileriyle güçlendirerek bilgi toplama konusunda proaktif ve bilinçli bir yaklaşımın gelişmesine hizmet etmektedir. Medya okuryazarlığının güçlü yönlerinden biri, çocuklara hem merak duygusunu hem de medya içeriğine yönelik eleştirel yaklaşımları öğretmektir. Pasif tüketiciler yerine çocukların medyaya meraklı bir tavırla yaklaşmaları teşvik edilerek gördüklerini ve duyduklarını aktif olarak sorgulamaları ve analiz etmeleri amaçlanmaktadır. Bu yaklaşım eleştirel bir bakış açısı geliştirerek çocukların medyanın çeşitliliğini fark etmelerine olanak tanırken aynı zamanda ayırt etme ve yorumlama için gerekli becerilerin geliştirilmesini sağlamaktadır. Medya okuryazarlığı, çocukların bir araştırma kültürü geliştirmelerini sağlayarak bilginin bilinçli tüketicileri olmalarına olanak sunmaktadır. Çocukların yalnızca bilgiyi pasif bir şekilde özümsemelerini değil aynı zamanda karşılaştıkları içerik hakkında sorgulayıcı olmalarını ve titiz birer araştırmacı gibi düşünmeleri öğretilmektedir. Öğrencilerin sorgulayıcı beceriler edinmeleri onları medya mesajlarının, kaynaklarının ve potansiyel önyargıların daha derinlemesine anlaşılmasını kolaylaştıracak derinlemesine sorular sormaya yönlendirmektedir. Çocuklar, bu eleştirel sorgulamayı medya etkileşimlerine dahil ederek bilgiyi eleştirel bir şekilde değerlendirme becerilerini geliştirir ve genel medya okuryazarlığı yeterliliklerini geliştirirler.

4. ***Medya kullanıcısı olarak Ben***

- *Çocuklar evde medya kullanımlarını tartışırlar: medya içeriği, medyayı kullanırken harcadıkları zaman ve yaşadıkları deneyimler.*
- *Çocuklar, farklı medya içeriklerini kullanmaya teşvik edilerek medya ile ilişki kurmaları konusunda desteklenir.*
- *Çocukların kendi ilgi alanları medyada oynayarak veya yaratıcı ifade yoluyla ele alınır.*

Medya okuryazarlığı alanında çocuklar ev ortamında kendi bireysel medya tüketim kalıpları hakkında tartışmalara katılmaları teşvik edilmektedir. Bu, eriştikleri medya içeriği türleri, medya kullanım süreleri ve karşılaştıkları deneyimler hakkındaki konuşmalarını kolaylaştırmaktadır. Çocukların ev ortamında gerçekleştirdikleri bu tartışmalar, çocukların kendi medya tercihlerini ve alışkanlıklarını anlamalarına ve ifade etmelerine olanak tanımaktadır. Medya okuryazarlığı çocukları medyayı bilinçli bir şekilde kullanmalarını teşvik etmektedir. Çocukların belirli içerik türlerine maruz kalmalarını sınırlamak yerine, çeşitli medya formatlarını keşfetmelerine fırsat verilmektedir. Bu kapsayıcı yaklaşım, onları çeşitli medya içerikleriyle tanıştırmayı amaçlarken, farklı medya biçimleriyle olumlu ve anlamlı ilişkiler kurmalarını da desteklemektedir. Böylece programın temel amacı geniş bir içerik yelpazesinde sorumlu bir şekilde gezinme yeteneğine sahip, çok yönlü ve çok boyutlu bir medya kullanıcısı yetiştirmeyi hedeflemektedir. Medya okuryazarlığı, özel medya deneyimlerini birleştirerek her çocuğun kendine özgü ilgi alanlarını dikkate almaktadır. Eğitimciler yalnızca çocukların tercihlerinin çeşitliliğini kabul etmekle kalmaz, aynı zamanda kişiselleştirilmiş öğrenme ve kendini ifade etme aracı olarak medyayı da kullanmalarını teşfik ederler. Bu yaklaşım, medya kullanımının bireysel ilgi alanlarını vurgulayarak çocuklar ve medya arasında olumlu ve yapıcı bir ilişkinin gelişmesine olanak sağlamaktadır.

1.b. Okul Öncesi Eğitim

<u>İyi pedagojik aktiviteler</u>

1. ***Medya İçeriğinin Yorumlanması:***

- *Çocuklar haberler, medya sanatı, filmler ve çocuklara uygun müzik gibi çok çeşitli farklı medya içeriklerini deneyimler. Birlikte, yazılı metin içeren medya içeriğini kullanırlar.*
- *Çocuklar, örneğin çocuk programlarını ve çocuklara uygun haberleri inceleyerek kurgusal ve gerçek medya içeriği arasındaki farkı öğrenirler.*

- *Çocuklar medya içeriklerini anlamayı öğrenirler. Masallardaki, oyunlardaki ve çocuk programlarındaki olayları ve karakterleri farklı ifade yöntemleriyle işlerler ve kendi yorumlarını üretmeye teşvik edilirler.*
- *Çocuklar medyayı insanlar tarafından üretilen ve seçilen içerik olarak anlamayı öğrenirler.*

Çocuklar; haberler, çizgi filmler, filmler ve çocuk dostu müzik gibi çok çeşitli medya içeriğiyle iç içe bir yaşam sürmektedirler. Yaratıcı medya araçları çocuklar için ilgi çekici ve zenginleştirilmiş ortamları inşa ederek kolektif bir katılımı teşvik etmektedir. Medya okuryazarlığına yönelik deneyimsel yaklaşımlar, çocukların zengin çeşitlilikte içerikle karşılaşmasını sağlayarak, farklı medya türlerine ve bunların benzersiz özelliklerine aşina olmalarını sağlamaktadır. Medya okuryazarlığı çerçevesinde çocukların, çocuk programları ve çocuk dostu medyayla aktif olarak ilgilenmeleri sağlanarak, kurgusal ve gerçek içerik arasında ayrım yapmaları öğretilmektedir. Bu pratik deneyim çocukların, yaratıcı anlatılar ile gerçek bilgiler arasında ayrım yapma konusundaki kritik becerileri geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Medya okuryazarlığı, çocukların medya içeriğini daha derin bir düzeyde anlamalarına rehberlik etmektedir. Masallarda, oyunlarda, çocuk programlarında olay ve karakterleri aktif olarak işleyerek, çeşitli anlatım yöntemlerinden yararlanmaktadır. Çocukların kendi yorumlarını üretmelerinin teşvik edilmesi, yalnızca eleştirel düşünceyi geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda çocukların medya ortamıyla aktif olarak etkileşime geçmelerini ve katkıda bulunmalarını da sağlamaktadır. Medya okuryazarlığı eğitiminin temel amaçlarından biri, medyanın pasif bir varlık değil, insanlar tarafından kasıtlı olarak üretilen ve seçilen içerikler olduğunun fark ettirilmesidir. Bu farkındalık, medya içeriğinin insan tercihleri tarafından şekillendirildiğini vurgulayarak çocuklara bir faillik duygusu aşılar ve medya anlatılarının doğasında olan kasıtlı inşa ve temsil konusundaki sorgulamalarına olanak tanır.

2. ***Medyanın Etkilerinin Anlaşılması:***

- *Çocuklar, bilgi ve oyunlar gibi medyanın düşünce ve eylemler üzerindeki etkisi üzerine düşünürler.*
- *Çocuklar medyanın izlenimler yaratabileceğini ve olayları genelleştirebileceğini anlamayı öğrenirler. Çocuklar, çocuk programlarında ve filmlerinde masal ve hayvan karakterlerinin veya cinsiyetlerinin sunulma biçimlerini inceler.*

- *Çocuklar yakın çevredeki reklamları keşfeder ve reklamlar ile tüketim arasındaki bağlantı üzerine düşünürler.*

Medya okuryazarlığı çerçevesinde çocuklar, bilgi ve oyunlar da dahil olmak üzere çeşitli medya biçimlerinin düşünceleri ve eylemleri üzerindeki etkisini düşünerek aktif olarak iç gözlem egzersizlerine katılmaları sağlanmaktadır. Rehberli düşünme yoluyla, medya içeriğinin bilişsel ve davranışsal tepkilerini nasıl şekillendirdiğine dair bir farkındalık geliştirerek, medyanın algılarını ve eylemlerini şekillendirmede oynadığı role ilişkin eleştirel bir anlayış geliştirmeleri teşvik edilmektedir. Medya okuryazarlığı eğitimi, çocuklara medyanın kalıcı izlenimler yaratma ve olayları genelleme gücüne sahip olduğunu kavrama konusunda rehberlik etmektedir. Çocuklar eleştirel düşünme yoluyla masal karakterlerinin, hayvan tasvirlerinin ve cinsiyet temsillerinin çocuk programlarında ve filmlerinde nasıl sunulduğunu değerlendirmektedirler. Çocuklar için yaratıcı olan bu keşif, medya anlatılarının toplumsal izlenimlere ve genellemelere nasıl katkıda bulunduğunu anlama yeteneklerini geliştirmektedir. Medya okuryazarlığının geniş alanı içinde çocuklar, yakın çevrelerindeki reklamları keşfederek aydınlatıcı bir yolculuğa çıkarılmaktadırlar. Çocukların medyadaki reklamları fark etmelerş onları, reklamlar ile tüketici davranışları arasındaki karmaşık bağlantıları incelemeye teşvik ederek, medya mesajlarının kullandığı ikna edici stratejilere ve bunların tüketim tercihleri üzerindeki etkilerine dair eleştirel bir anlayış geliştirmeye hizmet etmektedir. Bu süreç sayesinde çocuklar, medya mesajlarının ikna edici doğası ve bunların tüketici davranışları üzerindeki kalıcı etkileri konusunda incelikli bir farkındalık kazanmaktadırlar.

3. Bilgi Kaynağı Olarak Medya:

- *Çocuklar günlük durumlarda bilgiyi bulmak ve yapılandırmak için medyayı çeşitli şekillerde kullanırlar.*
- *Çocuklar buldukları bilginin kullanılabilir olup olmadığını düşünür ve değerlendirir.*

Medya okuryazarlığı alanında çocuklar günlük yaşamlarında bilgiyi aramak ve düzenlemek için çeşitli medya türlerini aktif olarak kullanmaktadırlar. Çocuklar, internet, sosyal medya, dijital platformlar, kitaplar veya diğer medya kaynakları aracılığıyla, etraflarındaki dünyayı anlamalarını geliştiren bilgilere erişmek için bu araçlarla etkileşime girmektedirler. Medya okuryazarlığı eğitiminin bir parçası olarak çocuklar, karşılaştıkları bilgilerin kalitesini ve kullanılabilirliğini

değerlendirmek için eleştirel düşünme becerileri edinmektedirler. İster çevrimiçi içeriğin güvenilirliğini anlamak ister kaynakların güvenilirliğini değerlendirmek olsun, çocuklar medya kanalları aracılığıyla kendilerine sunulan bilgiler hakkında eleştirel düşünmeyi öğrenerek bilgi tüketimine anlayışlı bir yaklaşım geliştirmektedirler. Bu uygulamalar, çocukların medya aracılığıyla erişilebilen bilgi denizinde gezinmelerini sağlar ve onları, bilginin çeşitli bağlamlardaki geçerliliği ve güvenilirliği hakkında bilinçli kararlar verme becerileri kazandırmaktadır.

4. ***Medya kullanıcısı olarak Ben***

- *Çocukların kendi medya kullanımları incelenir. Çocuklar farklı medya kullanım durumlarını ve medyanın tek başına veya birlikte nasıl farklı şekillerde kullanıldığını tartışır.*
- *Çocuklar için anlamlı olan medya içeriği değerlendirilmeden incelenir ve çocuklar farklı ifade yöntemleri kullanarak bunu anlatmaya teşvik edilir. Çocuklar bunun neden anlamlı olduğu üzerine düşünürler.*
- *Çocuklar, farklı insanların medyayı farklı şekillerde deneyimlediğini ve kullandığını anlar. Çocuklar medya kullanım deneyimlerini tartışmaya ve birbirleriyle karşılaştırmaya teşvik edilir.*

Medya okuryazarlığı bağlamında çocuklar kendi medya kullanım kalıplarını dikkatli bir şekilde incelemelerine fırsat verilmektedir. Böylece çeşitli medya kullanım durumları hakkındaki tartışmalar yoluyla çocuklar ister bağımsız ister iş birliği içinde olsun, farklı medya biçimleriyle nasıl etkileşime girdiklerini keşfetmektedirler. Bu süreç, kişisel farkındalığı ve medyanın yaşamlarında oynadığı rolün daha derin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Medya okuryazarlığı eğitiminin bir parçası olarak çocuklar, kişisel önem taşıyan medya mesajlarını anında fark etmektedirler. Öğretmenler yaratıcılığı teşvik ederek, çeşitli ifade yöntemlerini kullanarak yorumlarını ifade edilmesine rehberlik etmektedir. Bu keşif yoluyla çocuklar, medya katılımına yönelik yansıtıcı ve ifade edici bir şekilde belirli medya içeriklerinin kendileri için neden anlam taşıdığını düşünmeye sevk edilirler. Çocuklar medya okuryazarlığı çerçevesinde bireylerin medya tüketimine yönelik farklı deneyim ve yaklaşımlara sahip olduğunu anlamaya çalışmaktadırlar. Açık tartışmalara katılmaya teşvik edilen çocuklar, benzersiz medya kullanım deneyimlerini paylaşır ve karşılaştırmaktadırlar. Bu süreç, farklı insanların medya etkileşimlerinden farklı anlamlar ve değerler çıkardıkları anlayışından hareket ederek medya tüketiminde empati ve farklı bakış açılarının farkındalığını

geliştirmeyi amaçlamaktadır. Program kazanımlarının uygulamalara yansıyan boyutuyla çocuklar sadece kendi medya davranışlarına ilişkin incelikli bir anlayış geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda çok yönlü bir medya okuryazarlığını hedefleyerek medya içeriğiyle ilişkilerini eleştirel bir şekilde analiz etme ve ifade etme becerilerini geliştirmeye odaklanmaktadır.

1.c. 1 ve 2.Sınıf Eğitimi

İyi yeterlilik

1. ***Medya İçeriğinin Yorumlanması:***

- *Medya kavramına aşinadır ve görüntü, hareketli görüntü, ses ve bunların kombinasyonlarını içeren dijital oyunlar veya videolar gibi medyaya bazı örnekler verebilir.*
- *Yazılı metin içeren medya içeriğini okuma çalışmaları yapar. Öğrenci örneğin bir çizgi romana alışır.*
- *Gerçek ile kurgu arasındaki farkı anlar, medya içeriğini rehber eşliğinde gerçek ve kurgu içerik olarak ikiye ayırır ve bunlara örnekler verir. Öğrenci tüm medya içeriğinin birileri tarafından yaratıldığını anlar.*
- *Farklı medya içeriklerinin eğlendirmek veya bilgi iletmek gibi farklı amaçlara sahip olduğunu anlar. Öğrenci bir içerik türüne örnek verebilir.*
- *Görüntüleri ve ses ortamını anlama ve yorumlama çalışmaları yapar. Öğrenci gözlemlerini ve deneyimlerini analiz eder.*
- *Bir medya içeriğindeki olayların ve karakterlerin gidişatını veya bu içerikte sunulan konuları kişisel ifade yoluyla tanımlayabilir.*

Medya okuryazarlığı alanında öğrenciler medya kavramına ilişkin temel anlayışı edinerek görüntüleri, hareketli görüntüleri ve sesli mesajları kapsayan dijital oyunlar veya videolar gibi örnekler üzerinden multimedya formatlarına ilişkin erken farkındalık edinmektedirler. Medya okuryazarlığı eğitiminin bir parçası olarak öğrenciler, yazılı metin içeren medya mesajlarını ve mesajların içeriğini keşfetmektedirler. Bu, çizgi roman gibi çeşitli yazılı medya biçimlerine aşina olmayı, medya ortamındaki hem metinsel hem de görsel öğeler konusunda okuryazarlıklarına katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Rehberli öğretim yoluyla öğrenciler medya içeriğinde gerçeklik ile kurgu arasındaki önemli ayrımın farkına varmaları sağlanmaktadır. Bütün medya mesajlarının bilinçli olarak yaratıldığının farkında olarak medya içeriğini gerçek veya kurgusal olarak sınıflandırmayı öğrenmektedirler. Bu temel yaklaşım, tüketen üreticilerin medya ortamını şekillendirmedeki rolünü vurgulamaktadır. Medya okuryazarlığı bağlamında

öğrenciler, farklı medya içeriklerinin eğlendirmek veya bilgi aktarmak gibi farklı amaçlara hizmet ettiğini örnekleriyle görmektedirler. Öğrenciler medya içeriğindeki görüntü ve ses ortamlarını anlamaya ve yorumlayarak kendi gözlemlerini ve deneyimlerinden yola çıkarak, çeşitli medya türlerinde yer alan görsel ve işitsel bileşenlere yönelik eleştirel bir bakış açısı kazanmaktadırlar. Öğrenciler, medya mesajlarının içeriğini, karakterleri veya sunulan konuları kişisel ifade yoluyla tanımlama yeteneği edinmektedirler. Bu, onların anlayışlarını sentezlemeyi ve yorumlarını dile getirmeyi, medya anlatılarıyla yaratıcı ve eleştirel katılımı sağlamaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Yazılı metinler de dahil olmak üzere yaşa uygun medya içeriğini kolaylıkla kullanır.*
- *Medya içeriğini gerçek ve kurgusal olarak ayırabilir.*
- *Farklı amaçlara sahip medya içeriklerini belirler ve örnekler verir.*
- *Aynı zamanda kendi sonuçlarını çıkarır ve medya içeriğine ilişkin yorumlar yapar.*

Gelişmiş yeterlilikler kapsamında medya okuryazarlığı alanında bireyler, yazılı metinler de dahil olmak üzere yaşa uygun medya içeriğiyle zahmetsizce etkileşim kurma becerisini kazanmaktadırlar. Bu yeterlilik, medya ortamındaki metinsel unsurların incelikli bir anlayışını sergileyerek, çeşitli medya formlarında gezinme ve bunları kavrama kapasitelerini vurgulamaktadır. Medya okuryazarlığının gelişmiş yeterliliği, medya içeriğini gerçek ve kurgusal alanlara ayırma ve kategorize etme becerisini kapsamaktadır. Bu, medya anlatılarının doğasına ilişkin artan farkındalığı yansıtmakta ve bireylerin farklı medya biçimleri içerisinde gerçeklik ile hayal gücü arasındaki karmaşık etkileşimde yön bulmasına olanak tanımaktadır. İleri düzeyde medya okuryazarlığı yeterliliğine sahip bireyler, farklı amaçlara sahip medya içeriklerini ustaca tanımlayabilir ve bu ayrımları açıklayacak örnekleri verebilmektedir. Eğlence, bilgi, ikna veya diğer amaçlar için medyanın oynadığı çok yönlü rollere ilişkin gelişmiş bir anlayışı yansıtmaktadır. Bu gelişmiş yeterlilikleri edinen öğrenciler medya içeriğini amaçlanan hedeflere göre eleştirel bir şekilde analiz etme ve kategorilere ayırma yeteneğini kazanmaktadırlar. Bireyler, medya mesajlarından kendi sonuçlarını çıkararak ve medya içeriği hakkında kapsamlı yorumlar sunarak pasif tüketimin ötesine geçmektedirler. Kısaca özetlemek gerekirse gelişmiş yeterlilik medya mesajlarında

gezinme ve değerlendirmede yüksek düzeyde bilişsel katılım, eleştirel analiz ve kişisel yorumlamayı içeren kapsamlı beceriler kümesine atıf vermektedir.

2. Medyanın Etkilerinin Anlaşılması:

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, medyanın bir bireyin düşünce ve eylemleri, örneğin görüşleri ve ilgi alanları üzerindeki etkisinin farkına varır. Öğrenci kendi hayatından bir örnek verebilir.*
- *Öğrenci, rehberlik altında medya tarafından yaratılan genellemeleri gözlemler. Öğrenci, örneğin film veya oyun karakterlerini inceler.*
- *Öğrenci, medyanın etkilemek için kullanıldığını bilir ve reklamlar gibi etkilemeyi amaçlayan bazı içerik türlerini adlandırabilir.*

Medya okuryazarlığında iyi bir yeterliliğe ulaşmak için öğrenci, medyanın bireysel düşünce ve eylemler üzerinde nasıl etki yarattığına, bakış açılarını ve ilgi alanlarını nasıl şekillendirdiğine dair keskin bir farkındalık geliştirmelidir. Kendi hayatlarından kişisel örnekler sunma yeteneği, medya içeriğinin bireysel inanç ve tercihleri şekillendirme üzerindeki etkisinin incelikli bir şekilde anlaşılmasını göstermektedir. Medya okuryazarlığı konusunda öğrenciler, öğretmenin rehberliği altında medyanın yarattığı genellemeleri aktif olarak gözlemleyerek analiz etmektedirler. Bu, medyanın belirli stereotipleri veya genellemeleri nasıl inşa ettiği ve sürdürdüğü konusunda eleştirel bir farkındalığın altını çizerek, filmlerdeki veya oyunlardaki karakterlerin odaklanmış bir incelemesini içermektedir. Süreç öğrencinin medya anlatılarını ayırt etme yeteneğiyle yönlendirme becerisine katkıda bulunmaktadır. Medya okuryazarlığında iyi niteliklere sahip bireyler, medyanın kasıtlı olarak izleyicileri etkilemek için kullanıldığını fark etme becerisine sahiptirler. Bireyler, eklamlar gibi bu amaç için tasarlanmış çeşitli içerik türlerini tanımlayabilirler. Bu farkındalık, medya mesajlarının ikna edici doğasının kavrandığını göstermektedir.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, medyanın izlenim ve görüşleri şekillendirebileceğini anlar ve bir örnek verebilir.*
- *Öğrenci, reklamlarda veya görsel efektlerde kullanılan tekrarlama gibi medya içeriğinde bulunan bazı etkileme yöntemlerini tanımlar.*

Gelişmiş yeterlilikler kapsamında öğrenci, medyanın izlenimleri ve görüşleri şekillendirme gücüne sahip olduğuna dair gelişmiş bir anlayış

kazanmaktadır. Somut bir örnek sunabilme yeteneği, medya anlatılarının ve içeriğinin bireysel bakış açılarını aktif olarak nasıl şekillendirip etkileyebileceğine dair farkındalığı artırılmak hedeflenmektedir. Bireyler, medya içeriğine yerleştirilmiş çeşitli etkileme yöntemlerini ustaca fark edebilirler. Bu, reklamlarda tekrarlama veya görsel efektlerin stratejik kullanımı gibi tekniklerin tanınmasını içermektedir. Bu artan farkındalık, medya yaratıcılarının izleyici algılarını ve tepkilerini etkilemek için kullandıkları kasıtlı stratejilere yönelik anlayışı yansıtmaktadır.

3. Bilgi Kaynağı Olarak Medya:

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, rehberlik altında, bir arama motoru ve arama terimleri kullanarak bazı dijital medya içeriklerinde bilgi arayabilir.*
- *Öğrenci, çevreyi ve konuları incelerken medyayı bir araç olarak nasıl kullanacağını bilir.*
- *Öğrenci, bir bilgi kaynağı olarak gerçek ve kurgusal medya içeriğinin farklı doğasını anlar. Öğrenci, medyada bulunan tüm bilgilerin kullanılabilir veya güvenilir olmadığını anlar.*
- *Öğrenci, haberler gibi bilgi ileten medya içeriklerine aşina olur.*
- *Öğrenci, çevreyi ve konuları incelerken medyayı bir araç olarak nasıl kullanacağını bilir.*

Medya okuryazarlığında iyi yeterliliklere sahip öğrenci, rehberlikle, arama motorlarını ve ilgili arama terimlerini kullanarak dijital medyada yetkin bir şekilde bilgi arama becerisini edinmektedir. Bu beceri, bilgi arayışında çevrimiçi alanlarda etkili bir şekilde gezinmeyi kapsamaktadır. Bireyler, çeşitli çevresel ve toplumsal konuları incelerken medyayı değerli bir araç olarak kullanmaktadırlar. Bu, karmaşık konulara ilişkin anlayışlarını derinleştirmek için medya kaynaklarından ilgili bilgileri çıkarmaya yönelik bir yaklaşımdan beslenmektedir. Öğrenciler, bilgi kaynakları olarak gerçek ve kurgusal medya içeriği arasındaki farkları ayrıt edebilirler. Medyada bulunan tüm bilgilerin doğası gereği kullanılabilir ya da güvenilir olmadığının farkındadırlar ve medya ortamındaki içeriğin çeşitliliğine dair eleştirel bir bakış açısı geliştirmektedirler. Haberler gibi bilgi aktarmak üzere tasarlanmış çeşitli medya içeriği biçimlerinin özelliklerini öğrenmektedirler. Bu ise bilgi açısından zengin medya anlatılarıyla etkileşim kurma ve bunları yorumlama

becerilerinin altını çizerek güncel olaylar ve konular hakkında kapsamlı bir anlayış geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Öğrenciler, çevre ve toplumsal konuları incelerken medyayı bir araç olarak ustalıkla kullanmaktadırlar. Bu stratejik kullanım, bilgi toplamak için medya kaynaklarından yararlanmayı, analitik becerilerini geliştirmeyi ve karmaşık konuları incelemek ve anlamak için çok yönlü bir yaklaşıma katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, dijital medya içeriğinden bağımsız olarak ve başkalarıyla birlikte nasıl bilgi arayacağını bilir.*

Medya okuryazarlığında gelişmiş yetkinliğe ulaşan öğrenci, dijital medya içeriğinden bağımsız ve iş birliği içinde bilgi arama konusunda yüksek düzeyde yeterlilik göstermektedir. Bu, çeşitli dijital platformlarda gezinme, arama motorlarını etkin bir şekilde kullanma ve ilgili bilgileri bağımsız olarak almak için uygun arama terimlerini kullanma becerisini gerektirmektedir. Buna ek olarak, öğrenci iş birliğine dayalı bilgi arama süreçlerinde ustalaşırak araştırma ve bilgi paylaşımı için iş birliğine dayalı bir araç olarak dijital medyadan yararlanma kapasitesini geliştirmektedir. Bu gelişmiş yetkinlik, öğrencinin dijital medya ortamlarında mevcut olan bilgi zenginliğinden etkin bir şekilde yararlanma konusunda kendini geliştirmesine olanak sağlamaktadır.

Medya kullanıcısı olarak Ben:

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, ilginç bulduğu medya içeriği ve medyayı farklı şekillerde kullandığı durumlar hakkında konuşabilir.*
- *Öğrenci, farklı medya zevkleri ve medyayı kullanma yolları olduğunu anlar.*

Medya okuryazarlığında öğrenci, ilgisini çeken medya içeriği hakkında tartışmalara katılımı teşfik edilmektedir. Tercihlerini ifade edebilir ve medyayı farklı şekillerde kullandıkları çeşitli durumlara ilişkin fikirlerini dile getirmektedirler. Bu yeterlilik, yalnızca medya içeriğini tüketme değil, aynı zamanda kişisel deneyimlerini ve farklı medya biçimleriyle olan ilişkilerini ifade etme ve iletme becerisini de kapsamaktadır. Böylece öğrenciler medya tüketiminin doğasında var olan çeşitliliğe dair bir anlayış sergilerler. Çeşitli medya zevkleri olduğunu kabul eder ve bireylerin medyayı kullanma biçimlerini fark etmektedirler.

Bu farkındalık, medya katılımının öznel ve kişiselleştirilmiş doğasına dair incelikli bir anlayışın öğretilmesine hizmet etmektedir.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci başkalarına anlamlı medya içerikleri önerir. Aynı zamanda, öğrenci başkaları tarafından yapılan bireysel seçimlere saygı duymayı öğrenir.*

Gelişmiş yeterlilikte öğrenci, yalnızca başkalarına anlamlı medya içeriği önermekle kalmaz, aynı zamanda başkaları tarafından yapılan bireysel seçimlere saygı duymak becerisini de geliştirir. Bu ikili kapasite, medya tercihlerinin çeşitliliğine ve başkalarının medya seçimlerindeki özerkliğini kabul etmenin ve değer vermenin önemine vurgu yapmaktadır. Öğrenci anlamlı içerikler önererek medya paylaşımı ve tavsiye kültürüne olumlu katkıda bulunurken, aynı zamanda bireysel tercihlere saygı göstererek farklı bireyler arasında medya katılımının öznel ve çeşitliliğini öğrenmektedir. Bu gelişmiş yetkinlik sadece öğrencinin anlamlı medya deneyimlerini paylaşma becerisini zenginleştirmekle kalmaz, aynı zamanda medya tüketimi alanında karşılıklı saygı ve düşünce kültürünün gelimesini sağlamaktadır.

1.d. 3 ve 6.Sınıf Eğitimi

1. Medya İçeriğinin Yorumlanması:

İyi Yeterlilik

- *Farklı medya içeriği türlerine ilişkin deneyimlerini genişletir. Öğrenci, Gazetelerdeki ve TV'deki haberler gibi gazetecilik içeriğine aşina olur. Öğrenci medya içeriğiyle ilgili temel terminolojiye aşinadır.*
- *Sosyal medyanın ne olduğunu bilir ve çalışma prensiplerini anlar*
- *Rehberlik eşliğinde öğrenci, kendi yaş grubuyla örtüşen güncel medya olaylarını inceler ve gözlemlerini tartışır.*
- *Medya içeriğinin kurguyu, gerçekleri ve görüşleri temsil eden bazı parçalarını adlandırabilir ve bu bölümü içeriği anlamak ve yorumlamak için kullanabilir.*
- *Medya içeriklerinin eğlendirme, etkileme, satma, bilgi aktarma gibi farklı amaçları olduğunu bilir. Öğrenci bunlara bazı örnekler verebilir.*
- *Görüntüleri ve ses dünyasını inceleme yetkinliğini geliştirir. Örneğin, öğrenci kamera açılarını ve kırpmaları nasıl inceleyeceğini veya müziğin sunulduğu bağlamdaki amacı üzerine nasıl düşüneceğini bilir.*
- *Medya içeriğini anlama ve yorumlama konusundaki yeterliliklerini geliştirir. Öğrenci medya içeriğinde sunulan konular ve bakış açıları*

hakkında konuşabilir veya karakterlerin olay örgüsünü ve farklı rollerini tanımlayabilir.

- *Hedef kitleyi ve medya içeriğinin amacını dikkate alır.*

Medya okuryazarlığında iyi yeterlilikler, gazetelerde ve televizyonda bulunan haberler gibi gazetecilik materyallerini de barındıran çeşitli medya içeriği türlerini ve amaçlarını öğrenmeyi kapsamaktadır. Ayrıca, öğrenci farklı medya içeriği biçimleriyle ilişkili temel terminolojiye aşinalık kazanarak medya ortamına ilişkin kapsamlı bir öğrenme gerçekleştirmektedir. Bireyler sosyal medya kavramını ve altında yatan ilkeleri detaylı bir şekilde öğrenirler. Bu, sosyal medya platformlarını tanımlayan dinamiklerin ve işlevlerin anlaşılmasını içerir ve bu dijital alanlarda gezinme ve etkileşimde bulunma konusunda sağlam beceriler kazandırmaktadır. Öğrenci, rehberlik eşliğinde kendi yaş grubuyla ilgili güncel medya olaylarını aktif bir şekilde inceler ve güncel konular hakkında farkındalık edinmektedir. Bu katılım, öğrenciyi gözlemlerini ifade etmeye teşvik eder ve akran bağlamında gerçek dünya olayları hakkında anlamlı fikirler üretmesine katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda öğrenciler medya içeriğinin kurgu, gerçekler ve görüşleri temsil eden kısımlarını yetkin bir şekilde ayırt edebilirler. Bu ayırt ediş, genel anlatıya katkıda bulunan çeşitli unsurları tanıyarak içeriği daha eleştirel bir şekilde anlamalarını ve yorumlamalarını kolaylaştırmaktadır. Medya içeriğinin eğlenceden etkileme, satış ve bilgi yaymaya kadar farklı amaçlara hizmet ettiğinin bilincine varmaktadırlar. Medya okuryazarlığı konusunda yetkin olan öğrenciler medya içeriğini yetkin bir şekilde anlayarak yorumlamaktadırlar. Sunulan konular hakkında anlamlı tartışmalara girerler, çeşitli bakış açılarını ifade ederler ve anlatı unsurlarını kapsamlı bir şekilde kavrayarak içerikteki olay örgüsünü ve karakterlerin çeşitli rollerini tanımlamaktadırlar. Öğrenciler, medya içeriğinin hedef kitlesini ve amacını sürekli olarak göz önünde bulundurarak hareket etmektedirler. Bu, medya içeriğinin nasıl oluşturulduğu ve tüketildiğine dair daha incelikli ve bağlamsal bir anlayışa katkıda bulunmaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Farklı metin türlerine aşina olur ve anlatısal, betimleyici, öğretici ve tartışmacı medya içeriğini inceler. Öğrenci örnek verebilir.*
- *Medya içeriğini inceleme ve yorumlama yetkinliğini geliştirir: Medya içeriğinin Anlatıcı'sı ve türü gibi şeyleri inceler veya tema üzerinde düşünür.*

Medya okuryazarlığında gelişmiş yeterlilik, medya içeriğinin anlatı, betimleme, didaktik ve tartışmacı biçimlerini keşfederek çeşitli metin türlerinde uzmanlaşmayı içermektedir. Öğrencilerin örnekler sunma becerisi, farklı medya iletişimi türlerinde yer alan çeşitli dilsel ve retorik unsurlara ilişkin bilgileri öğrenmsi amaçlanmaktadır. Öğrenciler temel anlayışın ötesine geçerek medya içeriğinin incelikli analizine ve yorumuna yönelirler. Bu, anlatıcı ve tür gibi unsurları incelemeyi, altta yatan temalar üzerinde düşünmeyi ve anlam ve önem çıkarmak için içerikle daha derin bir düzeyde etkileşim kurmayı kapsamaktadır.

2. Medyanın Etkilerinin Anlaşılması

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, rehberlik altında, medyadaki reklamlar veya resimler gibi medya içeriklerinin ne tür izlenimler aktardığını ve bu izlenimin ne şekilde yaratıldığını inceler. Öğrenci buna bir örnek verebilir.*
- *Öğrenci, reklamlarda tekrarlama ya da mizah kullanımı gibi tartışmacı ya da etkilemeye yönelik bazı özellikleri tanımlar ve açıklar.*

Öğrenciler iyi yeterlilikler kapsamında, reklamlar veya resimler gibi medya içerikleri tarafından aktarılan izlenimleri aktif bir şekilde inceler ve bu izlenimlerin oluşturulduğu mekanizmaları öğrenmektedirler. Örnekler sunabilme becerileri, medyadaki çeşitli unsurların algıların şekillenmesine nasıl katkıda bulunduğuna dair sağlam bir anlayışı ortaya koymaktadır. Reklamlardaki tartışmacı veya etkili özellikleri ustalıkla tanımlayıp ifade ederler. Bu, medya içeriğinde izleyicilerin tutum ve tepkilerini etkilemek için kullanılan ikna edici teknikler konusunda keskin bir farkındalık sergileyerek tekrar veya mizahın stratejik kullanımı gibi unsurları da kapsamaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, medya içeriğinde ne tür konuların iyi ve hedeflenmeye değer olarak sunulduğunu inceler.*
- *Öğrenci, medya içeriğinin seçiminde algoritmaların nasıl çalıştığına aşina olur.*
- *Öğrenci, ne tür konuların medyada görünürlük kazandığını araştırır ve bunlara örnekler verir.*

Medya okuryazarlığında gelişmiş yeterliliğine ulaşan öğrenciler, medya içeriğinde sunulan konuları eleştirel bir gözle değerlendirerek neyin "iyi" veya

"kötü" olduğunu ve hedeflenmeye değer olduğunu ayırt etmeyi öğrenmektedirler. Bu, içerik seçiminin öznel doğasının anlaşılmasını içerir ve medya anlatılarını şekillendiren temel motivasyonları ve değerleri eleştirel bir şekilde analiz etme becerisini geliştirmektedir. Gelişmiş yeterliliğe sahip bireyler, medya içeriğinin seçiminde algoritmaların işleyişini derinlemesine incelemektedirler. Bu, algoritmaların içerik tüketim deneyimini nasıl etkilediğine dair keskin bir farkındalığı yansıtan, içeriğin sunumunu etkileyen dijital mekanizmaların sofistike bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler, medya ortamında görünürlük kazanan konuları aktif bir şekilde araştırır ve örnekleri değerlendirme becerisi edinmektedirler. Bu, medya gündemlerinin eleştirel bir incelemesini içerir, kamusal söylemde belirli konuların öne çıkmasına veya belirsizleşmesine katkıda bulunan faktörlere ışık tutar ve medya dinamiklerini ileri düzeyde kavrmayı kolaylaştırmaktadır.

3.Bilgi Kaynağı Olarak Medya

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, web siteleri, dijital dergiler veya radyo ve TV haberleri gibi farklı medya içeriklerinde bilgi arayabilir. Öğrenci, bilgi bulmak için arama terimlerini nasıl kullanacağını bilir. Öğrenci bilgi arama aşamalarını uygular.*
- *Öğrenci, yeni şeyler öğrenirken medyayı bir araç olarak nasıl kullanacağını bilir.*
- *Öğrenciler grafik, tablo ve diyagramları okuma ve yorumlama pratiği yapar ve haber makaleleri gibi medya içeriklerini incelerken bu becerilerini kullanır.*
- *Öğrenci, rehberlik altında, farklı medya içeriklerinin bir bilgi kaynağı olarak ne kadar yararlı ve güvenilir olduğunu değerlendirir. Öğrenci, rehberlik altında farklı kaynaklardan gelen bilgileri karşılaştırır.*
- *Öğrenci kaynak eleştirisi pratiği yapar. Öğrenci, rehberlik altında, bir metnin veya görselin kaynağını doğrular ve yaratıcısına ve yayın bağlamına dikkat eder. Öğrenci, medya içeriğinin güvenilirliği konusunda lehte ve aleyhte bazı gerekçeler sunabilir*
- *Öğrenci, gazetecilik ve sosyal medya içeriğinin nasıl üretildiği arasındaki farkı bilir ve bilgi kaynakları olarak nasıl farklılaştıklarını anlar.*

- *Öğrenci, gazete makaleleri ve televizyondaki haberler gibi gazetecilik içeriklerine aşina olur.*
- *Öğrenci, dezenformasyon, yanlış bilgilendirme, deepfake ve yalan haber gibi yanlış veya yanıltıcı bilgilerin yayılmasıyla ilgili medya fenomenlerini bilir.*

Öğrenciler, web siteleri, dijital dergiler ve radyo veya TV haberleri dahil olmak üzere çeşitli medya formatlarında bilgiyi etkili bir şekilde arama yeteneği edinmektedirler. Arama terimlerini kullanarak ve yapılandırılmış bilgi arama aşamalarını uygulayarak öğrenci, ilgili bilgiyi çıkarmak için çeşitli platformlarda gezinmektedirler. İyi yeterliliğe sahip öğrenciler, medyayı yeni şeyler öğrenmek için bir araç olarak nasıl kullanacaklarını öğrenmektedirler. Medyanın geleneksel sınıf materyallerinin ötesine geçen bir eğitim kaynağı olma potansiyelini sonuna kadar kullanmaktadırlar. Öğrenciler grafikleri, tabloları ve diyagramları okuma ve yorumlama becerilerini kazanmaktadırlar. Bu beceriler, özellikle haber makaleleri bağlamında medya içeriği analiz edilirken aktif olarak uygulanarak görsel okuryazarlık kapasiteleri zenginleştirmektedir. Yetkilendirici rehberlikle öğrenciler, bilgi kaynağı olarak farklı medya içeriklerinin kullanışlılığını ve güvenilirliğini eleştirel bir şekilde değerlendirirler. Bu, bilginin güvenilirliğinin dikkatli bir şekilde değerlendirilmesini ve çeşitli kaynaklardan gelen verilerin karşılaştırılmasını kapsamaktadır. Öğrenciler, bir metin veya görselin kaynağını doğrulayarak, rehberlik altında kaynak eleştirisi uygulamayı öğrenirler. Medya mesajlarının yaratıcısına ve bağlamına dikkat edilir ve öğrenci, eleştirel değerlendirmeye ilişkin incelikli bir anlayış sergileyerek, medya içeriğinin güvenilirliğine ilişkin hem lehte hem de karşıt nedenleri dile getirmeyi öğrenmektedir. Gazetecilik ve sosyal medya içeriğinin nasıl üretildiğine ilişkin farklılıkları anlamak, farklı medya kaynağı türleriyle ilişkili değişen editoryal gözetim ve güvenilirlik düzeylerini ayırt etmek için önemli bir role sahiptir. Böylece öğrenciler gazete makaleleri ve televizyonda yayınlanan haberler gibi gazetecilik içeriğine aşinalık geliştirmektedir. Bu aşinalık, geleneksel habercilik anlayışını ve bunun kamuya yönelik bilgilerin şekillendirilmesindeki rolüne katkı sağlamaktadır. Öğrenciler, yanlış veya yanıltıcı bilgilerin yayılmasıyla ilgili medya olgularıyla tanışmaktadırlar. Bu, dezenformasyon, yanlış bilgilendirme, deepfake ve sahte haberler gibi kavramların anlaşılmasını ve medya ortamında aldatıcı

içeriğin yarattığı zorluklara ilişkin eleştirel bir farkındalığın geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, bilgi ararken algoritmaların nasıl çalıştığını öğrenir.*
- *Öğrenci, sağlık davranışları hakkında yanlış bilginin etkisi gibi doğru olmayan bilgilerle ilgili bazı güvenlik unsurlarını tanımlayabilir.*
- *Öğrenci, aktarılan bilginin çelişkili olabileceğini ve herhangi bir konuda birçok bakış açısı olduğunu anlar.*

Medya okuryazarlığı konusunda gelişmiş yeterliliklere sahip bireyler, bilgiyi etkin bir şekilde kullanma becerisi kazanmaktadırlar. Bu beceri seti yalnızca bilgiyi yorumlamak ve analiz etmekle kalmayıp, aynı zamanda bilginin stratejik olarak nasıl kullanılabileceğini veya belirli mesajları iletmek veya algıları etkilemek için nasıl değiştirilebileceğini anlamayı da kapsamaktadır. İleri düzeyde niteliklere sahip öğrenciler, yanlış bilgilerle ilgili güvenlik endişeleri konusunda usta bir anlayış geliştirmektedirler. Örneğin, sağlık durumuyla ilgili yanlış bilgilerin yayılması, yanlış bilgilendirmeyle ilişkili potansiyel risklerin ve bunun bireysel ve toplumsal refah üzerindeki etkisinin farkına varılması gibi konularla ilgili bilgileri öğrenmektedirler. Öğrenciler, öğrenmenin devam eden bir süreç olduğunu ve herhangi bir konu hakkında birden fazla bakış açısının bulunduğunu fark etmektedirler. Aktarılan öğrenme kavramını benimserler ve tek bir bağlamda kazanılan bilginin çeşitli durumlara uygulanabileceğini ve uyarlanabileceğini değerlendirmektedirler. Bu gelişmiş farkındalık, karmaşık konuların daha bütünsel ve incelikli bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunarak eleştirel düşünmeyi geliştirmektedir.

4.Medya Kullanıcısı Olarak Ben

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci çeşitli medya içeriklerini dener, ilgilendiklerini adlandırır ve bunları neden ilginç bulduğunu açıklar.*
- *Öğrenci medya kullanım alışkanlıklarını tanımlar ve örneğin bir medya günlüğü yardımıyla medyanın kendi yaşamındaki önemi üzerine düşünür.*
- *Öğrenci, medya zevkinin sürekli değiştiğini ve arkadaşları, medya ve ebeveynler gibi birçok taraftan etkilendiğini anlar. Öğrenci, kendi seçimleriyle medya kullanımını etkileyebileceğini bilir.*

- *Öğrenci, başkalarının farklı medya kullanım alışkanlıklarını ve beğenilerini saygıyla tartışabilir.*

İyi yeterliliklere sahip öğrenciler, çeşitli medya içeriği biçimleriyle aktif olarak ilgilenir ve ilgilerini çeken belirli türleri dile getirmektedirler. Medya tüketimine düşünceli ve anlayışlı bir yaklaşım sergileyerek tercihlerinin ardındaki nedenleri etkili bir şekilde dile getirmeyi öğrenmektedirler. Öğrenciler, yalnızca kendi medya kullanım alışkanlıklarını belirlemekle kalmaz, aynı zamanda yansıtıcı uygulamalarla da meşgul olarak bunu geliştirmektedirler. Bu, medyanın hayatlarındaki rolünü belgelemek, farklı medya deneyimlerinin önemi ve etkisine dair içgörü sağlamak için bir medya günlüğü tutma aktivitesiyle güçlendirilmeye çalışılmaktadır. Öğrencilerin farklı medya kullanım alışkanlıkları ve zevkleri hakkında saygılı tartışmalara katılma becerisi edinmeleri bu günlük uygulaması yoluyla geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bireyler arasındaki çeşitli medya tüketim uygulamaları hakkındaki konuşmaları başkalarının bakış açılarını anlayarak ve dikkate alarak kendi argümanlarını geliştirmeyi öğrenmektedirler.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, ilgilendiği medya içeriği hakkında bilgi vermek için farklı yöntemler kullanabilir ve örneğin bir video ipucu veya blog yazısı hazırlayabilir.*
- *Öğrenci, medya kullanımında seçim yapma ve başkalarının seçimlerine saygı duyma konusunda daha güçlü hale gelir.*

Gelişmiş yeterliliklere sahip öğrenciler, ilgilendikleri medya içeriği hakkında bilgi paylaşımında çok yönlü yöntemleri kullanmayı öğrenmektedirler. Geleneksel yöntemlerin ötesine geçerek video ipuçları hazırlamak ve bilgilendirici blog yazıları hazırlamak gibi çeşitli platformlardan yararlanarak bilgiyi etkili bir şekilde iletme ve yayma konusunda gelişmiş bir beceri dizisi öğrenmektedirler. Öğrenciler içerik konusunda daha derin bir anlayışla medya ortamında gezinerek, tercihleri ve değerlerine uygun seçimler yapmaktadırlar. Ayrıca, başkaları tarafından yapılan çeşitli seçimlere saygı göstererek, medya tüketiminde karşılıklı anlayış ve değerlendirme kültürünü geliştirmeye çalışmaktadırlar.

1.e. 7-9. Sınıf Eğitimi

1.Medya İçeriğinin Yorumlanması

<u>İyi Yeterlilik</u>

- *Blog, podcast veya e-spor gibi yeni içerik türlerini tanıyarak medya içeriği hakkındaki bilgilerini genişletir. Öğrenci içerikle ilgili deneyimlerini anlatır.*
- *Öğrenci sosyal medyanın ne olduğunu bilir, bazı sosyal medya hizmetlerini adlandırabilir ve çalışma prensiplerini ve içeriklerinin belirli karakterini tanımlayabilir.*
- *Öğrenci, farklı türdeki anlatı, betimleme, tartışma ve öğretici medya içeriklerini bilir. Öğrenci, bir haber makalesinin yapısı veya bir görüşün tartışmacı tarzı gibi medyada tipik olan bazı yapıları ve ifade özelliklerini tanımlayabilir.*
- *Öğrenci, örneğin filmlerdeki sahneleri, hikâyeyi desteklemek için müzik kullanımını veya teknik uygulamayı inceleyerek görüntüleri ve görsel-işitsel içeriği yorumlama becerilerini derinleştirir.*
- *Öğrenci, medya içeriğini incelerken metin türlerine ilişkin bilgilerini uygular. Öğrenci, örneğin, sosyal medya kullanıcılarının yayınlarını haberlerden ayırma konusundaki yetkinliğini geliştirir ve rehberlikle farklı özellikleri bir araya getiren melez metinleri tanımlar.*
- *Öğrenci, içeriği analitik olarak inceleme ve yorumlama becerilerini güçlendirir. Öğrenci, medya içeriğindeki farklı anlatı seslerini ve yapılarını tanımlar, türü karakterize eder ve tema üzerine düşünür.*
- *Öğrenci, filmler, gazetecilik ve sosyal medya içerikleri gibi farklı medya içerikleriyle ilgili temel kavramları bilir ve kullanabilir.*
- *Öğrenci, medya içeriğinin ne tür bir hedef kitleye ulaşmaya çalıştığını ve içerik üreticisinin niyetinin ne olduğunu tanımlayabilmektedir. Öğrenci yayın bağlamını tanır.*

7 ve 9. Sınıflar düzeyinde medya içeriklerinin yorumlanmasında öğrenci, çeşitli medya içeriklerini çok yönlü bir şekilde anlayıp yorumlayabildiğini gösteren uygulamaları öğrenmektedir. Öğrenci, bloglar, podcast'ler ve e-spor gibi yeni içerik türlerine girişerek yalnızca bilgilerini genişletmekle kalmaz, aynı zamanda her ortamla ilgili kişisel deneyimlerini anlamlı bir şekilde anlatmaktadır. Sosyal medya okuryazarlığı konusunda yetkin olan öğrenci, çeşitli sosyal medya hizmetlerinin çalışma ilkelerini ve özel karakterini ifade edecek becerileri öğrenmektedir. Ayrıca öğrenci anlatısal, betimleyici, tartışmacı ve didaktik medya içeriğine ilişkin

kapsamlı bir anlayış sergileyerek, bir haber makalesinin yapısını ayırt etmek veya haberin tartışmacı tarzını tanımak gibi medyaya özgü yapısal öğeleri ve ifade edici özellikleri tanımlama yeteneğini edinmektedir. Analitik becerilerinin derinliklerine inen öğrenci, görüntüleri ve görsel-işitsel içeriği yorumlama yeteneğini geliştirmektedir. Örneğin filmlerdeki sahneleri eleştirel bir şekilde inceliyip, hikâyeyi desteklemek için müziğin kullanımını analiz ederek teknik uygulamaları değerlendirmektedirler. Öğrenci, medya içeriğini incelerken metin türlerine ilişkin bilgilerini uygular, sosyal medya kullanıcılarının gönderilerini haberlerden ayırma konusundaki yetkinliğini geliştirir ve rehberlikle farklı özellikleri birleştiren hibrit metinleri okuma becerisi geliştirmektedir. Ayrıca öğrenci içeriği analitik olarak analiz etme ve yorumlama becerisini güçlendirmektedir. Filmler, gazeteler ve sosyal medya gibi çeşitli medya içerikleriyle ilgili temel kavramları kullanma konusunda yetkin olan öğrenci, hedef kitleyi, içerik üreticisinin amacını ve yayın bağlamını ortya çıkarma becerisi edinmektedir. Bu yeterlilik düzeyi, geniş bir medya türleri yelpazesini kapsayan ve gelişmiş bir analitik yaklaşım sergileyen, medya içeriğinin kapsamlı bir yorumunu yansıtmaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, içeriği analitik olarak inceleme ve yorumlama becerilerini derinleştirir.*

Gelişmiş yeterlilik düzeyin sahip öğreciler, medya içeriğinin analitik ve yorumlayıcı yönlerinde, medya materyallerini derinlemesine inceleme ve bunları gelişmiş bir analitik mercekle inceleme konusunda yüksek bir beceri kazanmaktadırlar. Bu, sadece içeriği tüketmeyi değil, aynı zamanda yüzeysel düzeyde anlayışın ötesine geçen eleştirel bir inceleme beceriside kapsamaktadır. Öğrenciler, medya mesaajlarının altında yatan temaları tanımak, anlatı yapılarını parçalara ayırmak ve içeriğin genel anlamına katkıda bulunan ince nüansları belirlemek gibi çeşitli medya türlerindeki karmaşıklıkları derinlemesine öğrenmektedirler.

2.Medyanın Etkilerinin Anlaşılması:

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, farklı medya içeriklerinin ve medya kültüründeki olguların bireylerin ve grupların düşünceleri ve eylemleri üzerindeki etkisi üzerine düşünebilir. Öğrenci bir örnek verebilir.*

- *Öğrenci, medyanın izlenimler, klişeler ve idealler aktararak toplumdaki kültür ve değerleri etkilediğini anlar. Öğrenci bir örnek verebilir.*
- *Öğrenci, farklı medyaların kazanç mantığını ve bunun içerik üzerindeki etkisini anlar. Öğrenci, ticari ve kamusal medya endüstrisi ile sosyal medya arasındaki farkı bu açıdan tanır.*
- *Öğrenci, medya içeriğinde sponsorluk ve ürün yerleştirmenin ne anlama geldiğini bilir ve çevrimiçi içerikte ticari iş birliğine yapılan atıfları tanır.*
- *Öğrenci, rehberlikle, medya içeriğini düşünce ve ifade özgürlüğü gibi insan hakları açısından inceler ve bir örnek yardımıyla bunların uygulanmasını değerlendirir.*
- *Öğrenci, seçilen bir örnek üzerinden medya etiğini değerlendirir.*
- *Öğrenci, bir etkileme kanalı olarak sosyal medyanın karakterinin farkındadır ve etkileme yöntemlerini bilir.*

Medya kültürü içindeki çeşitli medya içerikleri ve olgularının bireylerin ve grupların düşünceleri ve eylemleri üzerindeki etkisine ilişkin incelikli bir anlayışın öğrenilmesi amaçlanmaktadır. Medya deneyimlerini gerçek dünya etkilerine bağlama yeteneklerini sergileyerek belirli örnekler üzerinden öğrenmeler gerçekleştirmektedirler. Ayrıca öğrenci, medyanın kültürü, değerleri ve toplumsal normları şekillendirmede rol oynadığını kabul ederek medyanın daha geniş toplumsal sonuçlarını kavramaktadır. Medyanın izlenimleri nasıl ilettiğini, stereotipleri nasıl sürdürdüğünü ve kültürel anlatılara katkıda bulunan idealleri nasıl sunduğunu örnekler üzerinden somutlaştırmaktadır. Medya ekonomisi açısından öğrenci, içerik oluşturmayı etkileyen gelir dinamikleri hakkında bir anlayışın varlığını öğrenmektedir. Ticari ve kamusal medya endüstrilerini birbirinden ayırarak sosyal medyanın ayırt edici özelliklerini fark etmektedir. Ayrıca öğrenci, sponsorluk, ürün yerleştirme gibi kavramları ve çevrimiçi içerikteki ticari iş birliklerine yapılan atıfları tanıyarak medya ekonomisinin inceliklerine dair fikir sahibi olmaktadır. Öğrenci, özellikle düşünce ve ifade özgürlüğü gibi hususlara odaklanarak, insan hakları merceğinden medya içeriğini dikkatli bir şekilde incelemektedir. Bu hakların uygulanmasını belirli örneklerle değerlendirerek medyanın etik boyutlarına dair eleştirel bir farkındalık sergilemektedir. Medya etiğini derinlemesine inceleyen öğrenci, medyadaki etik hususları eleştirel bir şekilde değerlendirmeyi öğrenmektedir. Bu, medya içeriğini yalnızca bilgi verme

veya eğlence değeri açısından değil, aynı zamanda etik sonuçları açısından da değerlendirme yeteneklerini göstermektedir. Sosyal medyanın etkileyici rolünün farkına varan öğrenciler bu platformlarda kullanılan etkileme yöntemlerini daha iyi anlamaktadırlar. Bu farkındalık, içeriğin ötesine geçerek sosyal medya ortamında görüş ve davranışları şekillendirmek için kullanılan daha geniş strateji ve mekanizmaları kapsayacak şekilde genişlemektedir.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, seçtiği medya içeriğinde bir olgunun veya hedef grubun nasıl sunulduğunu inceler ve gözlemlerine ilişkin gerekçeli yorumlar yapar.*
- *Öğrenci, algoritmaların reklamlar, sosyal medya yayınları, haberler ve yayın hizmetlerinin içeriği gibi dijital medya içeriğinin nasıl seçildiği üzerindeki etkisini anlar.*
- *Öğrenci, güncel uluslararası olayları ve olguları ve medyanın bunlardaki eylemlerini takip eder.*
- *Öğrenci, gazetecilere yönelik kılavuz ilkeleri bilir ve bunların neden hazırlandığını söyleyebilir.*

Öğrencilerin belirli bir olgunun veya hedef grubun nasıl tasvir edildiğini inceleyerek medya içeriğini eleştirel bir şekilde analiz etme konusunda gelişmiş beceriler öğrenmeleri amaçlanmaktadır. Öğrenciler gözlemleri hakkında iyi gerekçeli yorumlar sunarak medya temsiline ve içerik seçimlerinin potansiyel sonuçlarına ilişkin değerlendirmeler yapmaktadırlar. Ayrıca öğrenciler, algoritmaların dijital medya içerik seçimi üzerindeki etkisine ilişkin kapsamlı bir farkındalık edinmektedirler. Algoritmaların, reklamlar, sosyal medya gönderileri, haberler ve yayın hizmeti içerikleri ile birlikte çeşitli içerik türlerinin sunumunu nasıl etkilediğini öğrenmeleri hedeflenmektedir. Bu öğrenmeler, öğrencinin dijital manzarayı ve karşılaştıkları içeriği şekillendiren mekanizmaları ileri düzeyde kavramasına hizmet etmektedir. Bilgi sahibi olma açısından öğrenci, güncel uluslararası olayları ve gerçekleri medya yoluyla aktif olarak takip ederek küresel gelişmelerden haberdar olma yetkinliği kazanmaktadırlar. Medya içeriğiyle olan etkileşimleri yerel bağlamın ötesine geçerek medyanın ve dünya olaylarının birbirine bağlı doğasına dair farkındalığı geliştirmmektedir. Öğrenci gazetecilik ilkelerine ilişkin bilgi sahibi olur ve gelişiminin ardındaki nedenleri analiz edebilir bir boyuta gelmektedir. Bu, gazeteciliği yönlendiren etik hususlar ve standartlar

konusunda gelişmiş bir anlayışı temsil etmektedir. Öğrenci, içgörülerini sorumlu gazeteciliğe rehberlik eden ilkelerle ilişkilendirerek medya uygulamalarını eleştirel bir şekilde değerlendirebilecek donanıma ulaşmaktadır.

3.Bilgi Kaynağı Olarak Medya:

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, farklı medya kaynaklarından bilgi arayabilir ve bilgi edinme yollarını eleştirel bir gözle inceleyebilir.*
- *Öğrenci, algoritmaların bilgi aramada ve medyada bilgi iletişiminde nasıl çalıştığını anlar ve bununla ilgili örnekler verebilir.*
- *Öğrenci, bilgi kaynağı olarak farklı medya içeriklerini değerlendirir ve görüşlerini gerekçelendirirken bunların yararlılığı ve güvenilirliği üzerine düşünür.*
- *Öğrenci, medya içeriği tarafından aktarılan bilginin güvenilirliğini, örneğin kimin yaptığını ve yayınlama bağlamını doğrulayarak, tersine görsel arama kullanarak ve bilgiyi diğer kaynaklarla ve temel bilgileriyle karşılaştırarak değerlendirebilir.*
- *Öğrenci, aktarılan bilginin çelişkili olabileceğini ve herhangi bir konuda birçok bakış açısı olduğunu anlar. Öğrenci, eleştirel değerlendirme ihtiyacının farkındadır.*
- *Öğrenci, yanıltıcı bilginin sağlık davranışları üzerindeki etkisi veya toplumdaki görüşlerin kutuplaşması gibi yanlış bilgiyle ilgili bazı güvenlik unsurlarını tanımlayabilir.*
- *Öğrenci bilgilendirici medya içeriği deneyimini genişletir ve bir belgesel, bir makale veya bilgilendirici sosyal medya içeriğine aşina olur.*
- *Öğrenci, gazetecilik içeriği düzenleme sürecinin temel ilkelerini bilir ve sosyal medya içeriği üretmenin farklı yollarını anlar. Öğrenci, bilgi kaynakları olarak içerik formlarının farklı doğasını anlar ve sosyal olarak yayılan bilgi hakkında eleştireldir.*

Bilgi kaynağı olarak medya okuryazarlığında öğrenci, bilgi ortamlarında gezinme konusunda yeterli bir yetenekleri öğrenmektedir. Çeşitli medya kaynaklarından ustaca bilgi arayabilir ve bilgi edinmenin çeşitli yöntemlerini eleştirel olarak değerlendirebilirler. Bu beceri, medya içerisinde bilgi arama ve iletişimde algoritmaların işleyişini anlamaya kadar uzanır ve öğrencinin algoritmik etkinin somut örneklerini sunmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca öğrenci farklı

medya içeriklerini bilgi kaynağı olarak değerlendirme konusunda yeterliliklerini geliştirmektedir. Bu tür içeriğin kullanışlılığı ve güvenilirliği üzerinde düşünürken medyanın güvenilirliğine ilişkin incelikli bir anlayış sergilemektedirler. Öğrenci, medya içeriğinde aktarılan bilgilerin güvenilirliğini değerlendirecek boyuta erişmektedirler. İçerik oluşturucuyu doğrulamak, yayın bağlamını dikkate almak, ters görsel aramayı kullanmak ve bilgileri diğer kaynaklarla ve arka plan ayrıntılarıyla çapraz referanslamak gibi yöntemler kullanmayı öğrenmektedirler. Öğrencinin belirli bir konu hakkında çelişkili bilgi türlerini ve farklı bakış açıları konusundaki farkındalığı artırılmak hedeflenmektedir. Eleştirel değerlendirmenin öneminin bilincinde olarak, bilgi ortamlarının karmaşıklıkları arasında anlayışlı bir bakış açısı ile öğrenmektedirler. Ek olarak öğrenciler yanlış bilgiye karşı alınacak önlemlere ilişkin anlayış geliştirmektedir. Yanıltıcı bilgilerin sağlık davranışları üzerindeki etkisi veya toplumsal görüşlerin kutuplaşması gibi potansiyel sonuçlarını tespit edecek becerileri kazanmaktadırlar. Bu, öğrencilerin yanlış bilginin daha geniş etkilerini azaltmanın önemine ilişkin farkındalığını artırmaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, bulduğu bilgileri değerlendirirken algoritmaların etkisini dikkate alır.*
- *Öğrenci, içeriğin güvenilirliğini değerlendirirken farklı metin türlerine ilişkin kavrayışını kullanır ve içerikteki üslup özelliklerine ve ifade biçimlerine dikkat eder.*
- *Öğrenci, onaylama önyargısının farkındadır ve ayrıca kendi düşüncelerine yönelik eleştirel bir yaklaşım geliştirir.*

Medya okuryazarlığında öğrenciler karşılaştıkları bilgileri değerlendirirken algoritmaların etkisini sistematik olarak göz önünde bulundururlar ve algoritmaların içerik seçimi ve sunumu üzerinde uyguladığı etkileri fark edecek becerileri öğrenmektedirler. Bu artan farkındalık, algoritmaların maruz kaldıkları bilgiyi şekillendirmede oynadığı rolü kabul ederek, öğrencinin bilgiye ayırt edici bir gözle yaklaşmasına olanak tanımaktadır. Öğrenciler, farklı metin türlerine ilişkin anlayışlarından yararlanarak içeriğin güvenilirliğini değerlendirme konusunda ileri düzeyde bir beceri kazanmaktadırlar. Sunulan bilgilerin güvenilirliğini ölçmek için metin yapıları hakkındaki bilgilerini kullanarak içerikteki üslup özelliklerini ve ifade biçimlerini ayırt edici bir şekilde

değerlendirmeyi öğrenmektedirler. Bu incelikli yaklaşım, her birinin farklı özelliklerini dikkate alarak öğrencinin çeşitli medya biçimleriyle eleştirel bir şekilde etkileşim kurmasını olanak tanımaktadır. Dahası, öğrenciler, önceden var olan inançlarla uyumlu bilgileri tercih etme eğiliminin farkına vararak, onaylama yanlılığı konusunda keskin bir farkındalık geliştirmektedirler. Bu sadece bilişsel önyargıyı tanımlamakla kalmaz, aynı zamanda kendi düşüncelerine eleştirel bir şekilde yaklaşmalarını da kolaylaştırmaktadır. Medya okuryazarlığının bu öz-düşünümsel yönü, öğrencinin nesnelliği sürdürme ve önyargı tuzaklarından kaçınma konusundaki kararlılığını sergileyerek bilginin daha incelikli ve dengeli bir şekilde yorumlanmasına katkıda bulunmaktadır.

4.Medya Kullanıcısı Olarak Ben:

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, medya kullanım alışkanlıklarını ve medya tüketicisi olarak rolünü tanımlayabilir veya gerekçelendirebilir.*
- *Öğrenci medyayı nasıl kullanmak istediğinin farkındadır ve medya kullanım alışkanlıklarını geliştirir.*
- *Öğrenci, çeşitli medya içeriklerini tanımanın olumlu etkisini anlar ve kendileri için yeni olan medya içeriği türlerine aşina olur.*
- *Öğrenci, medyayı kullanmanın bireysel ve farklı yollarına saygı duyar.*

"Medya Kullanıcısı Olarak Ben" kategorisinde medya okuryazarlığı konusunda iyi bir yeterlilik elde eden öğrenci, medya tüketim alışkanlıklarına yönelik düşünceli ve bilinçli bir yaklaşım kazanmaktadır. Medya kullanım alışkanlıklarını ustaca tanımlayabilir ve gerekçelendirebilir, seçimlerinin ve tercihlerinin ardındaki nedenlere dair içgörüler sunmayı öğrenmeleri amaçlanmaktadır. Bu öz farkındalık, medya tüketicisi olarak rollerinin tanınmasına kadar uzanır ve medyanın günlük yaşamları üzerindeki etkisinin anlaşılmasını vurgular. Öğrenciler medyayla sağlıklı ve amaçlı bir ilişki geliştirmeye yönelik proaktif bir duruş sergileyerek medya kullanım alışkanlıklarını geliştirmeye aktif olarak katılmaktadır. Bu yansıtıcı uygulama, medya okuryazarlığı ilkeleriyle uyumlu olup bireyleri medya içeriğinin bilinçli tüketicileri ve kullanıcıları olmaya teşvik etmektedir. Yeni medya türlerine aşina olarak medya okuryazarlığı repertuarlarını genişletirler ve medya ortamında mevcut olan çeşitli biçim ve türlere ilişkin daha kapsamlı bir anlayışı kazanmaktadırlar. Öğrenciler, medya kullanımındaki bireysel farklılıklara saygı göstermektedir. Bu kapsayıcılık,

insanların medyayla etkileşimde bulunma biçimlerinin farklı olduğu konusundaki farkındalığı yansıtır ve farklı medya tercihlerine karşı yargılayıcı olmayan bir yaklaşımı içermektedir Medya okuryazarlığının bu unsuru, bireylerin farklı medya içeriği türleriyle benzersiz ilişkilere ve tercihlere sahip olabileceğini kabul ederek empati ve hoşgörüyü öğretmeye odaklanmaktadır.

Gelişmiş yeterlilik

- *Öğrenci, medya tüketimini medya kültürünün ve fenomenlerinin bir parçası olarak analiz eder.*

Medya okuryazarlığında gelişmiş yeterliliklere ulaşmada öğrenci, temel anlayışın ötesine geçerek medya kültürü ve olgusunun ayrılmaz bir parçası olarak medya tüketiminin eleştirel analizine aktif olarak katılmaktadırlar. Öğrenci, medya tüketim kalıplarını incelikli bir şekilde inceler ve bunların daha geniş medya kültürü bağlamına gömülü olduğunu fark eden öğrenme yaşantıları geliştirmektedir. Bu ileri yaklaşım, toplumsal normlar, teknolojik gelişmeler ve kültürel değişimler gibi medya tüketimini etkileyen çeşitli faktörlerin incelenmesini içermektedir. Öğrenci, bireysel medya alışkanlıklarını daha geniş kültürel olgulara bağlama yeteneğini sergileyerek, medya ve toplum arasındaki karşılıklı ilişkiye dair kapsayıcı bir bakış açısı edinmektedir.

2.Alan: Medya Üretimi

Medya üretiminin ana alanı, kendini ifade etme, bilgi aktarma veya etkileme gibi çeşitli amaçlarla medya içeriği üretme becerilerini içerir. Medya becerileri aynı zamanda kişinin kendi medya üretimini incelemesini de içerir. Tanımlar dört alt alan altında gruplandırılmıştır:

1. Yaratıcı İfade
2. Etkileme
3. Bilgi Aktarma
4. Medya Üreticisi Olarak Ben.

2.A. ERKEN ÇOCUKLUK

1.Yaratıcı İfade

İyi Yeterlilik

- *Çocukların medya üretiminde sözel, görsel ve fiziksel ifadeleri farklı yöntemler kullanılarak desteklenir.*
- *Çocuklar fikir üretir ve deneyler yoluyla dijital hikâye anlatımı, ses kayıtları veya çizimler gibi farklı türde medya içerikleri oluşturur.*

- *Çocuklar birlikte medya üretimiyle ilgili oyun ve aktivitelerde bulunurlar. Örneğin, çocuklar günlük olaylar hakkında bir rapor hazırlar.*
- *Çocuklar farklı medya cihazlarını, dijital uygulamaları ve programları tanır, birlikte merak eder ve bunları içerik üretiminde deneyerek eğlenceli bir şekilde kullanır.*
- *Çocuklar medya üretiminin farklı aşamalarına katılırlar: birlikte fikir üretme, yaratıcı uygulama ve bitmiş ürünün takdir edici bir şekilde incelenmesi.*

Erken Çocukluk Yaratıcı İfade alanında iyi bir yeterlilik elde etmek için çocuklar, çeşitli medya üretimi yöntemleri aracılığıyla sözlü, görsel ve fiziksel ifadelerinde aktif olarak desteklenen etkinliklere katılmaktadırlar. Deneysel süreçler yoluyla yaratıcı bir keşif yolculuğuna çıkan çocuklar, fikir üretirler ve dijital hikâye anlatımı, ses kayıtları veya çizimler gibi çeşitli medya biçimleriyle tanıştırılırlar. Çocuklar yalnızca medya prodüksiyonuna bireysel olarak katılmakla kalmıyor, aynı zamanda ekip çalışmasını teşvik eden işbirlikçi oyunlara ve etkinliklere de katılım sağlamaktadırlar. Örneğin, günlük olaylar hakkında ortaklaşa bir rapor hazırlama, işbirlikçi öğrenmeyi ve medya oluşumunu teşvik eden aktiviteler olarak yoğun bir şekilde uygulanmaktadır. Vurgu farklı medya cihazlarının, dijital uygulamaların ve programların tanınması üzerine odaklanmaktadır. Bu farkındalık sayesinde çocuklar meraklanır ve bu araçları toplu olarak keşfederek içerik üretim sürecine bir eğlence unsuru olarak katılım sergilemektedirler. Çocuklar, işbirlikçi düşünceden yaratıcı uygulamaya ve son olarak bitmiş ürünün takdirle incelenmesine kadar medya prodüksiyonunun farklı aşamalarına aktif olarak katılırlar. Bu bütünsel yaklaşım, çocukların yalnızca içerik oluşturmaya katkıda bulunmakla kalmayıp, aynı zamanda medya üretimi yaşam döngüsünün çeşitli yönlerine ilişkin bir anlayış geliştirmelerini ve medya okuryazarlığı becerilerinin temelini oluşturmasını amaçlamaktadır.

2.Etkileme

İyi Yeterlilik

- *Çocukların hakları ve ortak konulara dahil olma fırsatları. Çocuklar, ortak fikir üretme ve karar alma süreçlerinde düşüncelerini anlatmaları için teşvik edilir. Medya onlara yardımcı olmak için kullanılır.*
- *Çocuklar hem sunum yöntemi seçilirken hem de ortak üretimde pedagojik dokümantasyona dahil edilir*

Erken Çocukluk alanında "Etkileme" boyutu kapsamında çocuklara ortak konularda aktif olarak yer alma hakları ve fırsatları sağlanmaktadır. Katılımlarını kolaylaştırmak için medyayı bir araç olarak kullanarak, işbirlikçi fikir üretme ve karar alma süreçleri yoluyla düşüncelerini ifade etmeye teşvik edilmektedirler. Bu yaklaşım, çocuklara söz hakkı vererek onları güçlendirmekle kalmıyor, aynı zamanda onları bir iletişim ve ifade aracı olarak medya kavramıyla da tanıştırmaktadır. Çocukların katılımı, sadece içerikte değil aynı zamanda sunum yönteminin seçiminde de rol oynadıkları pedagojik dokümantasyona kadar uzanmaktadır. Bu iş birliğine dayalı medya üretimi, medya aracılığıyla iletilen anlatıların ve mesajların şekillendirilmesine aktif katılımlarının önemini vurgulayarak medyayı bir temsil ve iletişim biçimi olarak anlamalarını kolaylaştırmaktadır. Bu yaklaşım, erken yaşlardan itibaren medya okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesine, temsiliyet duygusunun desteklenmesine ve medyanın çeşitli bağlamlarda sahip olabileceği etkiye ilişkin farkındalığın geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

3.Bilgi Aktarma

İyi Yeterlilik

- *Çocuklar, örneğin fotoğraf çekerek ve düzenleyerek kurgusal ve gerçek medya içeriklerinin üretimini birlikte keşfeder ve merak ederler.*
- *Çocuklar, günlük yaşamdaki olaylar hakkında iletişim kurmak gibi bilgileri yeniden anlatma ve paylaşma sürecine dahil olurlar.*

Erken Çocukluk döneminde "Bilgi Aktarımı" kapsamında çocukların hem kurgusal hem de gerçek medya içeriklerinin üretimini iş birliği içinde keşfetmeleri ve sorgulamaları teşvik edilmektedir. Bu keşif, fotoğraf çekme ve düzenleme gibi uygulamalı etkinlikleri içermektedir. Bu içerikler çocuklara görsel içerik oluşturma ve değiştirme konusunda pratik deneyimler sunmayı amaçlamaktadır. Bu etkinlikler aracılığıyla çocuklar medya üretiminde yer alan yaratıcı süreçlere ilişkin temel süreçleri öğrenmektedirler. Ayrıca eğitim yaklaşımı, çocukların bilgiyi yeniden anlatma ve paylaşma sürecine aktif olarak katılmasını hedeflemektedir. Bu, günlük yaşamlarındaki olaylar hakkında iletişim kurmak gibi uygulamaları kapsamaktadır. Çocuklar bu etkinliklere katılarak yalnızca iletişim becerilerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda hikâye anlatımı ve farklı medya biçimleri aracılığıyla bilgi paylaşımı kavramlarını da öğrenmektedirler. Bu erken tanışma, çocukların çeşitli medya araçları ve yöntemlerini kullanarak kendilerini ifade

etmeyi ve bilgi aktarmayı öğrendikçe, medya okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi için zemin hazırlamaktadır.

4.Medya Üreticisi Olarak Ben

İyi Yeterlilik

- *Çocuklar, medya üreticileri olarak kendilerine dair olumlu bir imaj oluşturmaları konusunda desteklenir. Eğlenceli ve deneysel bir şekilde medya içeriği oluşturmaya teşvik edilirler. Ürünler takdir edilir.*
- *Çocuklar medya üretiminde kendi girişimlerini ortaya çıkarmaya teşvik edilir. TV dizileri, oyunlar, videolar ve filmlerdeki olaylara dayalı olarak birlikte oyunlar oynarlar. Çocukların farklı ilgi alanları kabul edilir.*

Erken Çocukluk eğitimi ve medya okuryazarlığı bağlamında "Medya Üreticisi Olarak Ben" kapsamında, çocukların medya üreticileri olarak olumlu bir öz imaj geliştirmeleri aktif olarak desteklenmektedir. Medya içeriğinin eğlenceli ve deneysel bir şekilde oluşturulmasına katılmaları teşvik edilmktedir. Bu, çocuklara çeşitli medya üretim faaliyetleri aracılığıyla yaratıcılıklarını ifade etme fırsatları sunmaktadır. Çocukların ürettiği ürünler tanıtılıp ve takdir edilmektedir, bu da onların medya üretim çabalarıyla olumlu bir ilişkinin gelişmesine hizmet etmektedir. Ayrıca çocuklara medya üretiminde inisiyatif alma yetkisi verilerek, onların bireysel çabaları desteklenmektedir. Etkinlikler, TV dizileri, oyunlar, videolar ve filmlerdeki olaylara dayalı işbirlikçi süreçler kişisel ilgi alanlarını yaratıcı sürece entegre etmelerine olanak tanımaktadır. Bu yaklaşım çocuklarda özerklik ve kendini ifade etme duygusunu da besleyerek medya içeriği ve üretimine olumlu katılım için bir temel oluşturmaktadır.

2.B. OKUL ÖNCESİ

1.Yaratıcı İfade

İyi Yeterlilik

- *Çocuklar medya üretiminde sözel ve görsel ifade konusunda desteklenir.*
- *Animasyonlar, resimler, videolar, dijital kitaplar veya kendi yaptıkları müzikler gibi medya içerikleri çocuklarla birlikte deneyerek hazırlanır.*
- *Çocuklar medya içeriği üretirken farklı medya cihazları, uygulamaları ve programları kullanırlar.*
- *Çocuklar üretimin farklı aşamalarına birlikte katılırlar: tasarım, deneysel ve eğlenceli uygulama ve bitmiş ürünün takdir edici bir şekilde incelenmesi. Farklı aşamalar çocuklarla birlikte sözel olarak ifade edilir.*

Okul öncesi eğitimde medya okuryazarlığı odaklı "Yaratıcı İfade" alanında, çeşitli medya üretim faaliyetleriyle çocukların sözlü ve görsel ifade konusunda aktif olarak desteklenmesi sağlanmaktadır. Bu, çocukların animasyonlar, resimler, videolar, dijital kitaplar ve müzik gibi farklı medya içeriği türlerini deneyebilecekleri ve keşfedebilecekleri bir ortam yaratmayı hedeflemektedir. Bu çeşitli medya biçimlerini denemek ve üretmek için çocukların birlikte çalıştığı iş birliğine dayalı katılıma vurgu yapmaktadır. Ayrıca yaratıcı sürecin bir parçası olarak çocuklar farklı medya cihazları, uygulamaları ve programlarını öğrenmektedirler. Bu, onları medya üretiminde yer alan araç ve teknolojilerle tanıştırmayı ve erken medya okuryazarlığı becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Daha da önemlisi çocuklar, ilk tasarım aşamasından fikirlerinin deneysel ve eğlenceli bir şekilde uygulanmasına kadar üretimin tüm aşamalarına aktif olarak katılım sağlamaktadırlar. Süreç yalnızca uygulamalı olmayıp aynı zamanda çocukların her aşamada düşüncelerini ve deneyimlerini ifade etmelerine olanak tanıyan sözlü ifade fırsatlarını da içermektedir.

2.Etkileme

İyi Yeterlilik

- *Çocuklar ortak konulara dahil olma hak ve fırsatına sahip olduklarını öğrenirler. Medya araçları, paylaşılan günlük planlama ve karar alma süreçlerinde çocukların düşünce ve görüşlerini ifade etme araçları olarak çeşitli şekillerde kullanılır.*
- *Çocuklar, görüşlerini veya isteklerini ifade eden ya da ortak bir konu üzerinde etki*

Okul öncesi ortamda "Etkileme" bağlamında, çocuklar, ortak konulara katılma haklarını ve fırsatlarını tanıma konusunda güçlendirilmektedirler. Medya araçları, çocukların düşünce ve görüşlerini aktif bir şekilde ifade etmelerinde aracı görevi görerek kolaylaştırıcı olarak önemli bir rol oynamaktadır. Bu katılım, medyanın iletişim için katılımcı bir araç olarak kullanılmasına vurgu yaparak günlük planlama ve karar alma süreçlerine entegre edilmektedir. Ayrıca çocuklar, kendi bakış açılarını, ilgilerini veya isteklerini yansıtan ve ortak konuları etkileme potansiyeline sahip medya içeriğinin oluşturulmasına aktif olarak katkıda bulunmaktadırlar. Medya üretimine yönelik bu işbirlikçi yaklaşım, çocuklar arasında bir eylemlilik duygusunu teşvik ederek, çeşitli medya biçimleri aracılığıyla görüşlerini şekillendirmede ve ifade etmede aktif bir rol oynamaktadır. Bu medya

okuryazarlığı ilkeleriyle uyumlu bir biçimde çocukların anlamlı bir şekilde medya araçlarından yararlanmayı öğrenmelerine fırsat vermektedir.

3.Bilgi Aktarma

İyi Yeterlilik

- *Çocuklar kurgusal ve gerçek medya içeriklerinin nasıl oluşturulduğunu ve aralarındaki farkın ne olduğunu incelerler. Örneğin, günlük yaşamla ilgili hikayeler veya bir rapor hazırlarlar.*
- *Bilgi, medya yardımıyla, örneğin kaydedilmiş ses, dijital görüntü sunumu veya video olarak sunulur.*

Okul öncesi eğitiminde "Bilgi Aktarımı" alanında çocuklar hem kurgusal hem de gerçek medya içeriğinin oluşturulmasına ilişkin süreçleri aktif olarak keşfetmektedirler. Çocukların aktif olarak dahil oldukları bu inceleme, iki medya ifadesi biçimi arasındaki ayrımları anlamak için bir temel rol üstlenmektedir. Örneğin, çocuklar günlük yaşamlarıyla ilgili öyküler veya raporlar yazmak gibi yaratıcı etkinliklere katılarak öykü anlatma ve bilgi sunma mekanizmalarını derinlemesine öğrenme fırsatı yakalamaktadırlar. Çocuklar medya araçlarının kolaylaştırdığı çeşitli bilgi aktarım biçimlerine maruz kalmaktadır. Bu, seslerin, dijital görüntü sunumlarının veya videoların bilgi aktarma aracı olarak kullanılmasını kapsamaktadır. Çocuklar, farklı medya formatlarını birleştirerek bilgi paylaşım tekniklerini kolay bir şekilde kavramaktadırlar. Ayrıca mesajların iletilmesinde çeşitli medya formlarının çok yönlülüğünü ve etkisini de fark etmeye başlarlar. Bu yaklaşım, medyanın çok yönlü doğasına ve bilgi yaymadaki rolüne erken aşinalığı teşvik ederek medya okuryazarlığı ilkelerini öğretmeyi hedeflemektedir.

4.Medya Üreticisi Olarak Ben

İyi Yeterlilik

- *Çocuklar medya içeriğinin eğlenceli ve deneysel üretimine teşvik edilir. Grup, herkesin katılabileceği ve medya üretimi konusunda olumlu deneyimler kazanabileceği yollar bulmak için birlikte çalışacaktır.*
- *TV dizilerindeki karakterler, filmlerdeki olaylar veya oyunlardaki olayların akışı gibi çocukların aşina olduğu medya içerikleri, yaratıcı ifade için ilham kaynağı olarak kullanılır.*

"Medya Yapımcısı Olarak Ben" çerçevesinde çocuklar, eğlenceli ve deneysel medya üretimi yolculuğuna aktif olarak katılım sağlamaktadırlar. Temel amaç, her çocuğun aktif katılımının yollarını keşfetmek için tüm grubun iş birliği

yaptığı, medya oluşturma sürecinde herkesin olumlu deneyimler kazanmasını sağlayan olumlu ve kapsayıcı bir ortamın inşa edilmesidir. Bu ortamda, TV dizilerindeki karakterler, filmlerdeki olaylar veya oyunların anlatım akışı gibi çocuklarda yankı uyandıran tanıdık medya içeriği, yaratıcı ifade için ilham verici bir uygulama materyali görevi görmektedir. Eğitimciler, çocukların zaten aşina olduğu içeriklerden yararlanarak, tükettikleri medya ile kendi yaratıcı çıktıları arasındaki bağlantıyı kolaylaştırmaya çalışmaktadırlar. Bu yaklaşım, çocukların ilgilendiği içerik ile medya üreticileri olarak aktif rolleri arasında bir bağlantı kurarak ve erken yaşlardan itibaren medyayla eleştirel etkileşimin temelini atarak medya okuryazarlığı geliştirmede etkili rol oynamaktadır.

2.C. 1-2.SINIF EĞİTİMİ

1.Yaratıcı İfade

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, rehberlik altında dijital bir hikaye veya video gibi bir tür basit yaratıcı medya içeriği hazırlar.*
- *Öğrenci, medya içeriği üretmek için gerekli medya cihazlarını, uygulamalarını ve programlarını rehberlik altında kullanabilir.*
- *Rehberlikle, öğrenci kendi üretiminde metin, görüntü, hareketli görüntü veya ses kullanır ve bunları ifade ve anlatım aracı olarak kullanır.*
- *Öğrenci, diğer öğrencilerle birlikte rehberlik altında medya içeriği tasarlar ve oluşturur. Öğrenci, anlamlı ve zorlu aşamalarını ve öğrendiği dersleri başkalarıyla tartışarak üretimi değerlendirir.*
- *Öğrenci, başkalarının çalışmaları hakkında yapıcı geribildirim verme ve geribildirim alma pratiği yapar.*

Medya okuryazarlığı odaklı 1.-2. sınıf eğitimi kapsamında öğrenciler yaratıcı ifade konusunda iyi bir yeterlilik kazanmaları amaçlanmaktadır. Öğrenciler, eğitimcilerin rehberliğinde dijital hikayeler veya videolar gibi basit ama anlamlı medya içerikleri oluşturarak bu kazanımları edinmeye çalışırlar. Uygulamalı medya üretiminin temelini oluşturan çeşitli medya cihazlarını, uygulamalarını ve programlarını kullanma becerilerini öğrenmeye çalışmaktadırlar. Eğitmenlerinin rehberliğinde öğrenciler metinleri, hareketli görselleri veya sesleri kendi yaratımlarına dahil etmeyi ve bu unsurları ifade araçları olarak kullanmayı öğrenmektedirler. Öğrenciler medya içeriğini tasarlamak ve üretmek için iş birliği

yapmaya teşvik edilmektedirler. Değerlendirme süreci, öğrencilerin üretimin anlamlı ve zorlu aşamaları hakkında tartışmalara katıldığı, içgörüleri paylaştığı ve yaratıcı süreç sırasında öğrenilen dersler üzerinde derinlemesine düşündüğü etkileşim zemininde sağlanmaktadır. Bu aşama yapıcı geri bildirim becerilerinin gelişimini vurgulamaktadır. Öğrenciler akranlarının projeleri hakkında yapıcı geri bildirim verme ve alma pratiği kazanmaktadırlar. Yaratma ve iş birliğine yapılan bu ikili vurgu hem teknik yeterliliği hem de medya içeriğini eleştirel bir şekilde ele alma ve değerlendirme yeteneğini teşvik eden medya okuryazarlığı ilkelerinin entegrasyonunu yansıtmaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medya içeriği üretmek için gerekli medya cihazlarını, uygulamalarını ve programlarını kullanabilir.*

Gelişmiş yeterlilik aşamasında öğrenciler medya içeriği üretimine yönelik medya cihazlarını, uygulamalarını ve programlarını kullanma konusunda üst düzey beceriler öğrenmektedirler. Yaratıcı ifade için mevcut çeşitli araçlara ilişkin derin bir anlayış sergileyerek ilgili teknik yönlerde bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır. Bu yeterlilikle öğrenciler, medya üreticileri olarak özerkliklerine ve etkinliklerine katkıda bulunarak çok çeşitli medya teknolojilerinde gezinme ve bunları kullanma becerisi edinmektedirler. Bu gelişmiş beceri seti, öğrencilerin medya okuryazarlığı ile pratik uygulama arasındaki boşluğu doldurarak kendilerini yaratıcı bir şekilde ifade etmelerini kolaylaştırmaktadır.

2.Etkileme

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, düşünce ve görüşlerini medya aracılığıyla ifade eder.*
- *Öğrenci, rehberlik altında, reklam gibi etkilemeyi amaçlayan basit bir medya içeriği üretir.*
- *Öğrenci, rehberlikle, tekrarlama veya mizah gibi etkileme yöntemlerinden birini kullanır.*

Etkileme konusunda iyi bir yeterliliğe sahip bir öğrenci, çeşitli medya biçimleri aracılığıyla düşünce ve görüşleri ifade etme konusunda güçlü bir anlayış geliştirmektedir. Bu yeterlilik, sağlanan rehberlikle reklam gibi basit medya içeriği oluşturma yeteneğini kapsamaktadır. Öğrenci, gözetim altında, medya prodüksiyonlarında tekrarlama veya mizah gibi etkili yöntemleri stratejik olarak kullanma konusunda içgörüler kazanmaktadır. Bu yeterlilik seviyesi, öğrencilerin

izleyici algılarını etkileyebilecek ikna edici teknikleri tanıyarak içeriğin şekillendirilmesine ve yayılmasına aktif olarak katılmalarına olanak tanımaktadır. Öğrenciler medya üretimiyle ilgili eleştirel farkındalık ve beceriler geliştirmektedirler.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, oluşturduğu medya içeriği aracılığıyla bir görüş ifade eder ve bunun için bir gerekçe sunar.*

Medya okuryazarlığı çerçevesinde öğrenci, yalnızca medya içeriği aracılığıyla fikirlerini ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda bu fikirleri haklı çıkarma konusunda gelişmiş bir yetenek seti de öğrenmektedirler. Bu, iyi gerekçelendirilmiş bakış açılarını iletmek için çeşitli medya formlarını kullanma konusunda artan bir becerileri içermektedir. Öğrenci, medya yaratımlarına düşünceli ve ikna edici bir unsur katarak basit ifadenin ötesine uzanan medya dilini kullanmayı öğrenirler. Bu gelişmiş yeterlilik, anlamlı diyalog kurma kapasitesinin altını çizerek daha incelikli ve etkili bir medya kullanımını teşvik etmektedir. Medyanın ikna edici potansiyeline ve bu etkiyi kullanmanın getirdiği sorumluluğa ilişkin daha derin bir farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır.

3.Bilgi Aktarma

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, rehberlik altında bir haber görüntüsü veya bir başlık gibi bilgi aktaran basit bir medya içeriği oluşturur.*
- *Öğrenci, kendi çalışmaları aracılığıyla, örneğin yeşil ekran tekniğini deneyerek, gerçek ve kurgusal medya içeriği üretmenin farklı yollarını anlar.*
- *Öğrenci, bulduğu bilgileri sunmak ve aktarmak için rehberlik altında, örneğin sınıf tarafından kullanılan dijital bir platformda bir medya sunumu kullanır.*

Öğrenciler, öğretmenlerin rehberliği altında, bir haber görseli veya başlık hazırlamak gibi, bilgiyi iletmek için tasarlanmış basit medya içeriğinin oluşturulmasına aktif olarak katılım sağlarlar. Bu, medya araçlarını bilgilendirici amaçlarla kullanma becerisini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca öğrenciler, yeşil ekran tekniğini deneyerek örneklenen hem gerçek hem de kurgusal medya içeriğinin üretiminde kullanılan çeşitli tekniklere ilişkin kapsamlı bilgileri öğrenmektedir. Öğrenciler, topladığı bilgileri etkili bir şekilde sunma ve iletme

aracı olarak sınıfın erişebileceği dijital platformlardan yararlanarak, rehberlik altında medya sunumlarından yararlanmaktadır. Bu yeterlilik, medyayı bilgilendirme amaçlı kullanma konusunda temel bir kavrayışı gösterir ve çeşitli içerik oluşturma yöntemlerini keşfetme fırsatı sunmaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, rehberlik altında kısa bir çevrimiçi haber makalesi gibi bilgi aktaran metin biçiminde basit bir medya içeriği oluşturur.*
- *Öğrenci, basit bir medya içeriği aracılığıyla derlediği bilgileri sunar.*

Medya okuryazarlığı merceğinden bilgi aktarımında gelişmiş yeterlilik sergileyen öğrenciler, öğretmen rehberliğinde, bilgiyi etkili bir şekilde iletmek için özellikle metin biçiminde basit medya içeriğini ustalıkla öğrenmektedir. Bunun etkili örneklerinden biri, medya bağlamında bilgiyi ifade etme ve yapılandırma konusundaki yüksek yeteneği sergileyen kısa ve öz bir çevrimiçi haber makalesinin oluşturulmasıdır. Ayrıca öğrenci bilgiyi derleyerek onu basit bir medya formatı aracılığıyla sunmayı öğrenmektedir. Hem içerik oluşturma hem de bilgiyi sunma konusundaki bu ikili kapasite, daha yüksek düzeyde bir yeterliliği yansıtmaktadır. Öğrenciler etkili ve ilgi çekici bir şekilde iletişim kurmak için farklı medya formatlarının nasıl kullanılacağına dair kapsamlı bilgileri öğrenmektedirler.

4.Medya Üreticisi Olarak Ben

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, medya içeriği üretmek için anlamlı yollar bulur ve bağımsız olarak ve başkalarıyla birlikte medya içeriği oluşturma konusunda kendine güvenir.*
- *Öğrenci, medya çalışmalarının potansiyel yayınıyla ilgili konuların, öğrencinin kendi haklarını ve başkalarının haklarını korumak için yetişkinlerle, özellikle de velilerle görüşülmesi gerektiğini anlar.*

Medya okuryazarlığı alanında iyi bir yeterlilik kazanan öğrenciler, anlamlı medya içeriği üretme konusunda hem bağımsız hem de işbirlikçi yaratım becerilerini öğrenmektedirler. Öğrenciler sadece medya üretim sürecine katılmakla kalmaz, aynı zamanda potansiyel yayınla ilgili konuları yetişkinlerle, özellikle de ebeveynlerle tartışırken sorumlu davranışın önemini fark etmektedir. Bu hem öğrencinin haklarını hem de üretim sürecine katılan diğer kişilerin haklarını korumaları vurgulanmaktadır. Öğrenciler medya oluşturmayı çevreleyen etik hususlara ilişkin kapsamlı bilgileri de öğrenmektedirler. Yaratıcı ifade ve etik

farkındalıktaki bu ikili yeterlilik, medya üretiminde sorumlu bir çerçeve içinde çok yönlü bir yetkinliğin geliştirilmesi için temel bir role sahiptir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, akranlarını anlamlı buldukları üretim yöntemlerine katılmaya teşvik ederken, içerik üretirken seçim özgürlüğüne ve bireysel ilgi alanlarına da saygı gösterir.*
- *Öğrenci, ürettiği bir medya içeriğinin yayınlanmasının kendisi veya başkaları için ne tür sonuçlar doğurabileceğini tahmin eder.*

Medya okuryazarlığında bağlamında öğrenciler, akranlarını kendi anlam ve amaçlarıyla örtüşen üretim yöntemlerine katılmaya aktif olarak teşvik etmektedirler. Bu, farklı bakış açılarına ilişkin artan farkındalığı ve yaratıcı süreçte kapsayıcılığın öğretilmesini vurgulamaktadır. Öğrenciler, ürettiği medya içeriğini yayınlamanın olası sonuçlarını tahmin ederek öngörüler geliştirme becerisi kazanmaktadır. Bu ileri görüşlü yaklaşım, medya yapımlarının hem içerik oluşturucu hem de diğerleri üzerinde yaratabileceği daha geniş etki anlayışını yansıtmakta ve içerik üretimine yönelik sorumlu medya kullanımını temsil etmektedir.

2.D. 3-6. SINIF EĞİTİMİ

1.Yaratıcı İfade

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, rehberlik eşliğinde animasyon veya kısa film gibi bir tür yaratıcı medya içeriği üretir.*
- *Öğrenci, medya içeriği oluştururken olay örgüsü yapısı, kamera açıları ve ses dünyası gibi sözlü, görsel ve işitsel ifade ve anlatım araçlarını kullanır.*
- *Öğrenci, medya içeriği oluştururken ve düzenlerken farklı türde medya ekipmanlarını ve mizanpaj ve düzenleme yazılımı gibi gerekli uygulama ve programları kullanabilir.*
- *Öğrenci, kendi medya üretiminde metin, görüntü, hareketli görüntü ve sesi çeşitli ve yaratıcı bir şekilde birleştirir.*
- *Öğrenci, medya içeriği üretimindeki farklı aşamaları anlar ve bunları sözel olarak ifade edebilir. Öğrenci, başkalarıyla birlikte bir medya içeriği hazırlar ve üretim sürecinin aşamalarını ve nihai ürünü değerlendirir.*

Öğrenciler, rehberlik altında çeşitli medya içeriklerinin üretimi yoluyla yaratıcı ifadede yeterlilik göstermektedirler. Bu, çeşitli yaratıcı çabaları sergileyen

animasyonları veya kısa filmleri içermektedir. Öğrenci, medya yaratımlarının kalitesini artırmak için sözel, görsel ve işitsel unsurları kullanarak olay örgüsü yapısı, kamera açıları ve ses tasarımı gibi çeşitli ifade araçlarını kullanarak kendi medya içeriklerini oluşturmayı öğrenmektedirler. Farklı medya ekipmanlarını, uygulamalarını ve düzenleme yazılımlarını kullanmadaki yeterlilik, öğrencinin medya üretimindeki teknik becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Hareketli görselleri ve sesi yaratıcı ve uyumlu bir şekilde bütünleştiren öğrenci, içerik yaratma konusunda bütünsel bir yaklaşım öğrenmektedir. İş birliği, öğrencilerin üretim sürecinde başkalarıyla etkileşime girmesi, ekip çalışmasını teşvik etmesi ve hem üretim aşamalarını hem de nihai ürünü değerlendirerek yansıtıcı uygulamaya katkıda bulunması nedeniyle önemli bir husustur.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, kendini ifade etmek için belirli bir medya sunum biçimini seçmesine ilişkin bazı gerekçeler sunabilir.*
- *Öğrenci, rehberlik altında kendi medya üretiminde artırılmış gerçekliği kullanmaya çalışır.*
- *Öğrenci, medya içeriği üretiminde programlamayı dener. Rehberlik altında, öğrenci örneğin programlanmış bir hikâye oluşturur veya basit bir dijital oyun tasarlar ve oluşturur.*
- *Öğrenci, medya içeriği hazırlarken hedef kitleyi ve olası yayıncılık bağlamını dikkate alır.*

Medya okuryazarlığında gelişmiş yeterlilik seviyesine ulaşan öğrenci, yaratıcı ifade ve medya üretiminin çeşitli yönlerinde kapsamlı bilgiler öğrenmektedirler. Kendini ifade etmek için belirli bir medya sunumunun seçimini gerekçelendirme yeteneği, aracın iletişim üzerindeki etkisinin karmaşık bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca öğrenciler, artırılmış gerçekliği medya içeriklerine dahil etmeye çalışarak yenilikçiliği ve teknolojik keşfi öğrenmektedirler. Teknik beceriler açısından öğrenci, temel medya içeriği üretiminin ötesine geçerek programlamayı derinlemesine öğrenmektedir. Metive edici rehberlik sayesinde öğrenciler, bir hikaye oluşturmak, basit bir dijital oyun tasarlamak ve geliştirmek gibi programlama çalışmalarına katılmaktadır. Bu sadece teknik becerilerini geliştirmekle kalmıyor, aynı zamanda onları kodlamanın ve etkileşimli hikaye anlatımının incelikleriyle tanıştırmaktadır. Öğrenciler medya içeriğini hazırlarken izleyici ve bağlam konusunda farkındalık kazanmaktadırlar.

Hedef kitleyi ve potansiyel yayıncılık bağlamını göz önünde bulundurmak, içerik oluşturmaya yönelik stratejik yaklaşımları öğretmede sıklıkla kullanılmaktadır. Bu incelikli anlayış, medya içeriğinin amaçlanan amaca uygun olmasını ve belirlenen hedef kitleyle etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlamaktadır.

2.Etkileme

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, görüşlerini ifade etmek ve gerekçelendirmek için medya sunumlarını kullanabilir.*
- *Öğrenci, rehberlik altında bir görüş veya etki ifade eden, inceleme, video ipucu, fikir yazısı, vlog veya poster gibi bir tür medya içeriği üretir.*
- *Öğrenci, bazı dilsel ve görsel etkileme yöntemlerini kullanabilir.*
- *Öğrenci, bir görüşün yayınlanması veya bir sosyal medya kampanyası gibi medya aracılığıyla etkileme yollarından bazılarını tanımlayabilir.*

Öğrenciler, görüşlerini ifade etmek ve argümanlarını desteklemek için medyayı ustaca kullanmayı öğrenirler ve görüşlerini etkili bir şekilde iletme becerilerini uygulamalarla geliştirmektedirler. Öğrenciler, belirli bir görüşü ifade etmeyi veya bir etki yaratmayı amaçlayan incelemeler, video ipuçları, fikir yazıları, vlog'lar veya posterler gibi çeşitli medya içeriği türlerinin üretilmesine dahil olmaktadırlar. Medya aracılığıyla etkili iletişime katkıda bulunan ikna edici unsurların farkındalığı ön plana çıkarılarak, dilsel ve görsel etkileme yöntemlerini kullanma konusunda yeterlilik kazanmaları amaçlanmaktadır. Bu, mesajlarının etkisini artırmak için dil, görüntü veya tasarım tekniklerinin kullanılmasını kapsamaktadır. Öğrenciler, bir fikir yazısı yayınlamak veya bir sosyal medya kampanyası başlatmak gibi stratejiler de eklenerek medya aracılığıyla etki yaratmanın çeşitli türlerini öğrenmektedir. Bu anlayış içerik oluşturmanın ötesine geçer ve medya etkisinin daha geniş bağlamını ve bunun potansiyel toplumsal sonuçlarını değerlendirmeye kadar uzanmaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, görüşlerini gerekçelendirebilir ve başkalarının sunduğu bakış açıları hakkında yapıcı bir duruş sergileyebilir.*
- *Öğrenci, diğerleriyle birlikte günlük yaşamla ilgili ve etkilemeyi amaçlayan bir tür medya içeriği hazırlar.*

Medya okuryazarlığında gelişmiş yeterliliğe ulaşan öğrenciler, görüşlerini etkili bir şekilde ifade etmenin yanı sıra bu görüşleri gerekçelendirme becerisini de

öğrenmektedir. Ayrıca öğrenciler, başkaları tarafından sunulan bakış açılarıyla etkileşime geçerken yapıcı bir duruş sergiler ve medya ortamındaki farklı bakış açılarını fark ederler. Bu, medya içeriğini değerlendirme ve bunlara yanıt verme konusunda yüksek düzeyde eleştirel düşünme ve açık fikirlilik desteklemektedir. Öğrencilerin, başkalarıyla iş birliği içinde, günlük yaşamla ilgili medya içeriğinin oluşturulmasına aktif olarak katılmaları desteklenmektedir. Bu iş birlikçi çaba, medya içeriğinin izleyici üzerinde yaratabileceği kolektif etkiye ilişkin farkındalığını artırmaktadır. Bu ise öğrencilerin daha geniş medya söylemine anlamlı bir şekilde katkıda bulunma becerisini vurgulamaktadır. Genel olarak, gelişmiş yeterlilik düzeyi, içerik oluşturmada medya etkisine, eleştirel düşünceye ve etkili işbirliğine ilişkin derin bir anlayışı kapsamaktadır.

3.Bilgi Aktarma

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, gazetecilik içeriğinin nasıl oluşturulduğunu incelemek için kendi çalışmalarını kullanır. Öğrenci, rehberlik altında, bir haber raporu veya spor yorumu gibi bilgi ileten bir tür gazetecilik medya içeriği oluşturur.*
- *Öğrenci, medya yardımıyla derlediği bilgileri sunar ve aktarır. Öğrenci, rehberlik altında uygun bir medya sunum biçimi seçer.*

Medya aracılığıyla bilgi aktarımında öğrenciler, gazetecilik içeriği oluşturma sürecini aktif olarak araştırmayı öğrenmektedirler. Bir haber veya spor yorumu gibi gazetecilik medya içeriğinin oluşturulmasıyla meşgul olan öğrenciler bu formatlar aracılığıyla bilgilerin aktarılmasında ilk elden deneyim edinmektedirler. Bu uygulamalı yaklaşım, öğrencinin medyada bilginin nasıl sunulduğuna dair daha derin bir anlayış geliştirerek gazetecilik anlatılarının inşasına ilişkin içgörü kazanmasına olanak tanımaktadır. Kazanılan bu deneyimler yoluyla öğrenciler medyayı bilgiyi sunma ve aktarma aracı olarak etkili bir şekilde kullanma becerisi edinmektedirler. Bilgilerin en iyi şekilde nasıl iletileceği konusunda uygun medya sunum formatını seçmeyi öğrenmektedirler. Bu, öğrencinin bilginin paylaşıldığı ortam hakkında bilinçli kararlar verme yeteneğini göstermektedir. Genel olarak, bu yeterlilik seviyesi gazetecilik süreçlerine ilişkin pratik bir anlayışı ve bilgi aktarımı için medyanın etkin kullanımını deneyimletmeyi amaçlamaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, kendi çalışmaları aracılığıyla bilgi üretme, sunma ve iletme aşamalarını inceler.*

- *Öğrenci, kendisi ve başkaları tarafından üretilen gerçeklere dayalı medya içeriğini yapıcı ve aynı zamanda eleştirel bir şekilde değerlendirir.*

Medya yoluyla bilgi aktarımında öğrenciler, bilginin üretilmesi, sunulması ve iletilmesi sürecinin tamamını aktif olarak inceleyerek kapsamlı bir öğrenme gerçekleştirmektedir. Bağımsız çalışmalar aracılığıyla öğrenciler, medya içeriği üretimine bütünsel bir şekilde analiz ederek, bilginin yaratılması ve yayılmasıyla ilgili her aşamayı eleştirel bir şekilde incelemektedirler. Öğrenciler hem kendi ürettiği hem de başkaları tarafından oluşturulan gerçeklere dayalı medya içeriğini yapıcı bir şekilde değerlendirerek yüksek düzeyde eleştirel düşünme becerisi kazanmaktadır. Bu değerlendirme, içeriğin sunumunun, potansiyel önyargıların ve genel etkililiğin detaylı bir analizini kapsamaktadır. Bu gelişmiş yeterlilik, çeşitli medya kanalları aracılığıyla paylaşılan gerçek bilgileri değerlendirme ve iyileştirme becerisini vurgulamaktadır.

4.Medya Üreticisi Olarak Ben

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, medya içeriği üretmek için anlamlı bulduğu yöntemleri, medya üretiminin aşamalarını ve içerik üretmenin önemini tanımlayabilir. Öğrenci, güçlü yönlerini ve geliştirmek istediği alanları tanımlayabilir.*
- *Öğrenci, medya üretimini akranlarıyla tartışır. Öğrenci, seçim özgürlüğüne saygı göstererek akranlarını anlamlı buldukları üretim yöntemlerine katılmaya teşvik eder.*
- *Öğrenci, ürettiği ve paylaştığı medya içeriğinden kişisel olarak sorumlu olduğunu anlar.*

Bir medya üreticisi olma konusunda iyi bir yeterlilik seviyesine sahip olan öğrenciler, medya içeriği oluşturmak için anlamlı bulduğu yöntemleri, medya üretiminde yer alan aşamaları ve içerik yaratmanın önemini öğrenmektedir. Buna ek olarak öğrenciler, medya içeriklerinin güçlü yönlerini ve geliştirilebilecek alanlarını belirleyerek kendi yeteneklerine ilişkin öz farkındalığını geliştirmektedirler. Seçim özgürlüğüne saygı duyan bir ortam teşvik eden öğrenciler medya üretimi hakkında akranlarıyla aktif olarak tartışmalara katılım sağlamaktadırlar. Akranların bireysel tercihlerine uygun üretim yöntemlerine katılmaya teşvik edilerek, akran grubu içinde medya oluşturmaya yönelik işbirlikçi ve kapsayıcı bir yaklaşımın öğrenciler arasında yerleşmesi hedeflenmektedir. Önemli olan, öğrencinin ürettiği ve paylaştığı medya içeriği konusunda güçlü bir

kişisel sorumluluk duygusu sergilemesidir. Bu, medya üretimi ve dağıtımıyla ilgili etik boyutların olgun bir şekilde anlaşılmasının altını çizmektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenciler, kendileri için doğal olan bir tür anlamlı medya içeriği oluşturmada akranlarına rehberlik edecek özgüvene sahiptir.*
- *Öğrenci, medya içeriğinin ne tür platformlarda yayınlanabileceğini tahmin eder ve bunları yayınlamanın iyi ve kötü sonuçları üzerinde düşünebilir. Öğrenci, paylaşılan ürünleri yayınlamak için herkesten izin alınması gerektiğini anlar.*

Medya yapımcısı olma konusunda gelişmiş yeterlilik kazanan öğrenciler, anlamlı medya içeriğinin oluşturulmasında akranlarına rehberlik ederek, liderlik rolünü üstlenerek yüksek derecede beceriler edinmektedirler. Bu sadece kendi yeterliliklerini sergilemeyi değil, aynı zamanda grup içinde işbirlikçi ve destekleyici bir ortamı teşvik ederek akranlarının becerilerinin gelişimine aktif olarak katkıda bulunmayı da kapsamaktadır. Öğrenciler, içerik yayınlamanın hem olumlu hem de olumsuz potansiyel sonuçlarına ilişkin incelikli bir farkındalık edinmektedirler. Paylaşılan ürünleri yayınlamadan önce herkesin izninin alınması gerektiğinin farkında olduğundan, bu etik ve sorumlu paylaşım uygulamalarına ilişkin değerlendirmeleri geliştirmeye odaklanmaktadır. Etik hususlara yönelik bu artan hassasiyet, medya üretimi ve dağıtımına yönelik olgun ve sorumlu bir kullanım becerisinin gelişmesine hizmet etmektedir.

2.5. 7-9. SINIF EĞİTİMİ

1.Yaratıcı İfade

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, farklı türlerde medya içeriği oluşturma becerilerini genişletir. Rehberlik altında öğrenci, film fragmanı, podcast veya medya sanatı gibi kendileri için yeni olan bir tür medya içeriği hazırlar veya dijital bir oyunu değiştirir.*
- *Öğrenci, ifade ve hikâye anlatma yöntemleri olarak medya içeriği üretmek için görüntüleri, yazılı metinleri, hareketli görüntüleri, sesleri ve bunların kombinasyonlarını çeşitli şekillerde kullanır. Öğrenci kişisel ifadesini geliştirir.*

- *Öğrenci, görsel, işitsel ve görsel-işitsel medya içeriği oluştururken medya cihazlarını, uygulamalarını ve yazılımlarını kullanma becerilerini derinleştirir.*
- *Öğrenci, bir tür medya içeriği üretmek için rehberlik altında programlama veya artırılmış gerçeklik kullanır.*
- *Öğrenci, deney ve hayal gücünü kullanarak başkalarıyla birlikte yaratıcı bir şekilde medya içeriği oluşturur. Öğrenci, üretim sürecini değerlendirir ve güçlü yönleri ile gelişim alanlarını belirler.*
- *Öğrenci, medya içeriğini tasarlarken ve uygularken amacı, hedef kitleyi ve olası yayıncılık bağlamını dikkate alır.*

7-9 sınıf eğitimi bağlamında yaratıcı ifadede iyi bir yeterlilik seviyesine sahip olan öğrenciler, çeşitli medya içeriği türlerini üretme konusunda çeşitli becerileri kapsamlı olarak öğrenmektedirler. Öğrenciler, eğitimcilerinin rehberliğinde, film fragmanları, podcast'ler veya medya sanatı gibi yeni medya içeriği biçimleri oluşturma uygulamaları gerçekleştirmektedirler Bu görselleri, yazılı metinleri, sesleri ve bu unsurların yenilikçi kombinasyonlarını ustalıkla kullanarak kişisel ifadeyi ve hikaye anlatımını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Görsel, işitsel ve görsel-işitsel içerik oluşturmak için çeşitli medya cihazlarını, uygulamalarını ve yazılımlarını kullanma yeterlilikleri kazanmaktadırlar. Medya içeriklerine yeni boyutlar eklemek için programlamayı ve artırılmış gerçeklik süreçlerini öğrenmektedirler. İş birliği, ortak öğrenme ortamını teşvik ederek kolektif olarak uygulamalar yapmak akran çalışmalarında yaratıcı süreçlerin önemli bir yönünü temsil etmektedir. Öğrenciler uygulamalarını tamamladıktan sonra eleştirel bir öz değerlendirme basamaklarını öğrenerek, üretim sürecini değerlendirmektedirler. Buradaki temel amaç, hedef kitle ve potansiyel yayınlama bağlamı gibi temel unsurları göz önünde bulundurarak medya içeriği tasarımı konusunda olgun bir anlayışı öğretmektir. Bu bütünsel yaklaşım, yaratıcı ifadelerinin yalnızca yenilikçi olmasını değil aynı zamanda stratejik iletişim hususlarıyla da uyumlu olmasını sağlamaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenciler, ilgi alanlarına göre farklı medya içerikleri üretme yetkinliklerini genişletir.*
- *Öğrenci yeni medya cihazlarını, uygulamalarını ve yazılımlarını tanır ve medya içeriği üretirken bunları kullanmaya başlar.*

- *Öğrenci, medya içeriği üretmek için programlama veya artırılmış gerçeklik kullanır.*

7-9. sınıf eğitim seviyesinde gelişmiş yeterlilik düzeyinde öğrenciler, bireysel ilgi alanlarıyla uyumlu çeşitli medya içeriği biçimleri üretme konusunda özgün çalışmalar için cesaretlendirilmektedir. Öğrenciler yeni medya cihazlarını, uygulamalarını ve yazılımlarını keşfedip uzmanlaşmalarına ve bu araçları yaratıcı çabalarına sorunsuz bir şekilde dahil etmelerine olanak tanıyan genişletilmiş bir beceri seti öğrenmektedirler. Bu gelişmiş yeterlilik, öğrencilerin bu teknolojilerin potansiyelini tanımakla birlikte bunları medya içeriklerinin üretiminde aktif olarak kullandıkları programlama ve artırılmış gerçeklik alanında deneyimler kazanmasına olanak sağlamaktadır. Öğrenciler programlama ve artırılmış gerçeklik konularını derinlemesine inceleyerek gelişen teknolojilere ilişkin öngörülerde bulunma becerisi kazanmaktadırlar. Bu yeterlilik düzeyi yalnızca öğrencilerin teknik becerilerini vurgulamakla kalmaz, aynı zamanda gelişen medya teknolojilerine uyum sağlama becerilerini de vurgulamaktadır. Öğrenciler yeni araçları benimsedikçe, medya prodüksiyonlarının etkisini ve katılımını artırmak için teknolojiden yararlanarak yaratıcı ortamlar inşa etmeyi öğremektedirler.

2.Etkileme

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci görüşlerini gerekçelendirir ve yapıcı bir şekilde sunar. Öğrenci, başkalarının sunduğu farklı görüşler de dahil olmak üzere görüşler hakkında yapıcı bir şekilde yorum yapabilir. Öğrenci argümantasyon pratiği yapar.*
- *Öğrenci, görüşlerini ifade eden, bir duruş sergileyen veya etkileyen bir blog yazısı gibi bir medya içeriği oluşturmayı öğrenir veya bir reklam veya sosyal medya kampanyası planlar.*
- *Öğrenci, hedef kitleyi ve yayın platformunu dikkate alarak, etkilemek için farklı ifade araçlarını ve medya sunum biçimlerini seçebilir.*
- *Öğrenci, bir görüşe bir yanıt hazırlayarak veya bir duruş sergileyen içeriğe ya da çevrimiçi bir habere yorum yaparak tepki verir.*

7-9 sınıf düzeylerinde etkileme alanında iyi bir yeterlilik düzeyinde öğrenciler fikirlerini haklı çıkarma ve yapıcı diyalog kurma konusunda önemli beceriler kazanmaktadırlar. Öğrencilerin görüşleri farklı olsa bile başkaları tarafından sunulan bakış açıları hakkında yapıcı geri bildirim sağlama farkındalı

edinmektedirler. Bu farkındalık, öğrencilerin saygılı bir söylem kültürünü teşvik ederek tartışma konusundaki uygulamalarının güçlendirmektedir. Öğrenciler, fikirleri ifade etmek, bir duruş sergilemek veya belirli bir hedef kitleyi etkilemek için tasarlanmış blog gönderileri, reklam ve sosyal medya kampanyaları planlamak gibi etkili medya içeriği oluşturmayı öğrenmektedirler. Bu düzeyde öğrenciler, hedef kitlenin özelliklerini göz önünde bulundurarak, uygun ifade araçlarının seçilmesinin ve kendi amaçlarına uygun belirli medya sunum biçimlerinin oluşturulmasının önemini fark ederler. Öğrenciler, çevrimiçi haberler ve çeşitli içeriklere ilişkin yanıtlar veya yorumlar hazırlayarak medya içeriklerine aktif katılıma teşvik edilmektedirler. Bu aktif katılım, medyanın etkileme gücüne ve öğrencilerin dijital söyleme anlamlı bir şekilde katkıda bulunma becerisine ilişkin artan farkındalığı geliştirmeyi hedeflemektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, kendi argümanlarını ve başkalarının argümanlarını değerlendirebilir.*
- *Öğrenci, gerekçeler sunarak kasıtlı olarak etkileme araçlarını kullanır.*
- *Öğrenci, rehberlikle, etkilemeye yönelik içerik üretirken metin türlerine ilişkin bilgisini yapı ve ifade tarzı seçiminde kullanır.*
- *Öğrenci, iletişim ve etkileme becerilerini günlük yaşamda, örneğin okul etkinliklerinde uygular.*

7-9 sınıf eğitiminde etkileme bağlamında gelişmiş yeterlilik düzeyinde, öğrenciler yüksek düzeyde eleştirel düşünme ve öz farkındalıkların artırılması için uygulamalara katılmaktadır. Argümanlarını etkili bir şekilde ifade edip hem kendi argümanlarının hem de başkaları tarafından sunulan argümanların incelikli bir değerlendirmesini öğrenmektedirler. Bu yetenek, ikna edici iletişimin içerdiği karmaşıklıkların karmaşık bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler, iyi düşünülmüş gerekçelerle desteklenen çeşitli medya araçlarını kasıtlı olarak kullanmayı öğrenmektedirler. Etkilemeye yönelik bu stratejik yaklaşım, öğrencilerin fikir ve bakış açılarını şekillendirme gücünün farkına vardığı, yüksek düzeyde bir medya okuryazarlığı anlamına gelmektedir. Farklı metin türlerine ilişkin bilgilerinin rehberliğinde öğrenciler, etkilemeyi amaçlayan içerik oluştururken yapıları ve ifade tarzlarını bilinçli olarak seçmeyi öğrenmektedirler. Bu, medya okuryazarlığı ilkelerinin sofistike bir uygulamasını ortaya koyuyor ve iletişim stratejilerinin amaçlanan etkiye ve izleyiciye uygun hale getirilmesinin

önemini ortaya koymaktadır. Öğrenciler iletişim ve etkileme becerilerini okul etkinlikleri gibi gerçek hayattaki senaryolarda sergilemeye teşvik edilmektedirler. Bu pratik uygulama, medya okuryazarlığının günlük yaşantılara entegrasyonunun altını çizerek, çeşitli sosyal ve eğitimsel bağlamlarda gezinme ve anlamlı bir şekilde katkıda bulunma yeteneklerini geliştirmektedir.

3.Bilgi Aktarma

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, rapor, basın bülteni, belgesel, makale veya sosyal medya yayını gibi bilgi ileten bir medya içeriğinin nasıl oluşturulacağını bilir. Öğrenci uygun bir yapı, tür ve ifade yöntemi kullanır.*
- *Öğrenci, örneğin grafik veya animasyon kullanarak medya aracılığıyla bilgileri gösterebilir.*
- *Öğrenci, bilgi üretimini ve sunumunu eleştirel bir gözle değerlendirir ve örneğin sosyal medyada bilgi iletme konusundaki sorumluluğunu anlar.*

7-9. sınıf eğitimi kapsamında bilginin aktarılması bağlamında öğrenciler, bilgiyi etkili bir şekilde aktaran çeşitli medya içerikleri oluşturma konusunda teknik süreçleri öğrenmektedirler. Raporlar, basın bültenleri, belgeseller, makaleler veya sosyal medya gönderileri gibi çeşitli formatları kullanma konusunda yetkinlik kazanarak iletişim becerilerinde çok yönlü öğrenmeler gerçekleştirirler. Daha da önemlisi, öğrenci yalnızca bilgiyi aktarmakla kalmaz, aynı zamanda bunu uygun yapıları, türleri ve belirli bağlama uygun ifade yöntemlerini anlayarak yapar. Öğrenciler, bilgiyi açıklamak için grafik veya animasyon kullanarak görsel okuryazarlık türlerinide öğrenmektedirler. Bu, iletilen bilgilerin netliğini ve etkisini artırmada görsel öğelerin gücünün farkına vararak iletişime çok boyutlu bir anlayış kazandırmaktadır. Medya okuryazarlığının kritik bir yönü, öğrencinin bilginin üretimi ve sunumuna ilişkin düşünceli bir değerlendirme yapmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bu, özellikle sosyal medyada bilgi iletirken sorumluluklarının incelikli bir şekilde anlaşılmasını kapsamaktadır. Sosyal platformların etkisini ve erişimini kabul eden öğrenci, bilgiyi yayma konusunda anlayış ve sorumluluk kullanarak medya okuryazarı ve sosyal sorumluluk sahibi bir zihniyete katkıda bulunmaktadır

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci farklı medya türlerinde ustalaşır, böylece aynı fenomenle ilgili temel bilgileri birkaç farklı şekilde iletebilir.*

- *Öğrenci, medyadaki bilgi iletişiminde algoritmaların etkisini anlar ve bununla ilgili örnekler verebilir.*

Gelişmiş yeterlilik seviyesinde, öğrenci yalnızca bilgi aktarmada başarılı olmakla kalmaz, aynı zamanda çeşitli medya formatlarında bilginin nasıl yayıldığını analiz etmektedir. Aynı olayla ilgili temel bilgileri farklı medya türleri aracılığıyla aktararak bilgi paylaşımının yeterliliğini edinmektedirler. Bu yeterlilik, öğrencinin bilginin sunulabileceği farklı yolları fark etmesi ve iletişimlerini çeşitli platformlara göre uyarlaması, erişilebilirliği ve katılımı artırması nedeniyle medya okuryazarlığının derinlemesine anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler, algoritmaların medyadaki bilgi iletişimi üzerindeki etkisini anlayarak dijital ortama ilişkin artan bir farkındalık kazanırlar. Algoritmaların bilginin yayılmasını nasıl şekillendirdiğine dair örnekler sunabilir ve ifade edebilirler; çağdaş medya ekosistemlerinin karmaşıklıklarına ilişkin gelişmiş bir kavrayışı ayrıntılarıyla ortaya koyabilirler. Bu farkındalık, bilgi ortamında gezinmek ve eleştirel bir şekilde değerlendirmek için çok önemlidir ve daha incelikli ve bilgilendirilmiş bir medya okuryazarlığı becerisine katkıda bulmaktadır.

4.Medya Üreticisi Olarak Ben

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, kendisi için anlamlı olan medya içeriği üretme ve yayınlama yöntemlerini adlandırır ve gerekçelendirir ve deneme yoluyla yeni yöntemler bulur.*
- *Öğrenci, bir medya yapımcısı olarak rolünü tanımlayabilir ve güçlü yönlerini ve geliştirmek istediği alanları belirleyebilir.*
- *Öğrenci, medya içeriği üretme becerilerinin kullanılabileceği farklı bağlamları keşfeder.*
- *Öğrenci, kendi medya içeriklerinin ne tür ortamlarda ve platformlarda yayınlanabileceğini tahmin eder. Öğrenci, yayınların birçok şekilde değerlendirildiğinin ve yorumlandığının farkındadır ve tepki vermenin uygun yollarını tanımlayabilir.*

"Medya Üreticisi Olarak Ben" kategorisindeki iyi yeterlilik düzeyindeki öğrenci, medya üretimindeki rollerine ilişkin bir anlayış sergiler ve içerik oluşturmanın çeşitli yönlerine ilişkin düşünceli bir değerlendirme becerisi kazanmaktadır. Öğrenciler, medya içeriğini üretmek ve yayınlamak için kullanılan yöntemleri yalnızca adlandırmakla kalmaz, aynı zamanda gerekçelerini de

öğrenmektedirler. Bu, medya üretimine eleştirel bir yaklaşım sergileyen, ilgi ve etkililiklerine dayalı olarak stratejilerin bilinçli bir şekilde seçilmesini temsil etmektedir. Öğrenciler, bir medya üreticisi olarak rollerini öğrenerek hem güçlü yönlerini hem de geliştirilecek alanlarını belirleyerek kişisel farkındalığı edinirler. Bu öz farkındalık, medya prodüksiyonu alanındaki kişisel ve mesleki gelişim için oldukça önemlidir. Öğrenciler, medya içeriği üretim becerilerinin uygulanabileceği farklı bağlamları keşfederek temel bilgilerin ötesine geçen bir okuryazalık becerisi kazanmaktadır. Bu, medya üretiminin ve bunun çeşitli ortamlardaki uygulamalarının çok yönlülüğünün anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Öğrenci yalnızca medya içeriğinin nerede yayınlanabileceğini tahmin etmekle kalmaz, aynı zamanda yayınların maruz kalabileceği çeşitli yorum ve değerlendirmelerin farkındalığını da göstermektedir. Ayrıca öğrenci, medya ortamının incelikli bir anlayışını yansıtan, çeşitli yorumlar karşısında uygun tepkilerin önemini fark etmektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, üretimde akranlarının güçlü yönlerini fark etmeyi ve teşvik edici geri bildirim vermeyi öğrenir.*
- *Öğrenci, gençlerin kamusal tartışmalara ve kültür üretimine katılmak için medyayı kullanabilecekleri bir yolu tanımlayabilir.*

Medya okuryazarlığında ileri yeterlilik düzeyinde öğrenciler, medya üretiminin ve bunun toplumsal etkisinin daha geniş yönleriyle ilgili incelikli bir anlayış ve katılım sergilemektedir. Bu düzeyde, öğrenciler yalnızca ileri düzeyde medya üretim becerilerine sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda aynı alandaki akranlarının güçlü yönlerini de aktif olarak tanır ve takdir etmektedirler. Bu, bireysel yeterliliğin ötesine geçerek öğrencinin akran grubu içindeki farklı yetenekleri kabul ettiği iş birliğine dayalı bir öğrenme ortamını teşvik etmektedir. Akranlarının güçlü yönlerini tanıma becerisini geliştiren öğrenci, teşvik edici ve yapıcı geri bildirim sağlamada başarılı olmaktadır. Bu beceri, olumlu ve destekleyici bir medya üretiminin topluluğuna katkıda bulunarak genel öğrenme deneyimini geliştirmeye katkı sağlamaktadır. Gelişmiş yeterlilik, gençlerin kamusal tartışmalara ve kültürel üretime aktif katılım için medyadan nasıl yararlanabilecekleri konusunda bir anlayışı temsil etmektedir. Bu, medyanın fikirlerini ifade etmek, anlamlı tartışmalara katılmak ve daha geniş kültürel söyleme katkıda bulunmak için güçlü bir araç olarak rolünü ortaya koymaktadır

3.Alan: Medya Ortamlarında Çalışma

Medya ortamlarında çalışmak olan ana alan, medyayla ve çeşitli dijital medya ortamlarında güvenli, sorumlu bir şekilde ve kişinin kendi refahını ve başkalarının haklarını koruyacak şekilde çalışma becerilerini içerir. Medya becerileri aynı zamanda etkileşim ve iletişim becerilerini de içerir. Açıklamalar dört alt alan altında gruplandırılmıştır:

1. Güvenlik
2. Sorumluluk
3. Refah
4. İyi Etkileşim

3.a. Erken Çocukluk

1.Güvenlik

İyi pedagojik aktiviteler

- *Çocuklar birlikte kişinin mahremiyetini ve bedenini koruma hakkını tartışırlar. Çocuklara, fotoğraflarının çekilmesi veya videolarının kaydedilmesi ve sunulması durumunda kendilerinden izin istenmesi gerektiği söylenir.*
- *Çocuklar medyayı güvenli bir şekilde kullanmayı öğrenirler: bir yetişkinin medya kullanımlarını kabul etmesi gerekir ve her zaman bir yetişkinden yardım almaları tavsiye edilir.*
- *Bazı medya içeriklerinin çocuklar için uygun olduğu, bazılarının ise uygun olmadığı gerçeği çocuklarla tartışılır. Yaş sınırlamaları ve bunların amaçlanan koruyucu etkisi vurgulanır. Personel çocuklarla ve velilerle çocuklar için güvenli medya kullanımı hakkında konuşur.*

Erken çocukluk döneminde medya okuryazarlığının geliştirilmesinde "Güvenlik" unsuru, medyayla güvenli ve sorumlu bir ilişki geliştirmek için çok önemlidir. Çocuklar mahremiyet ve bedenlerini korumanın önemi hakkında tartışmalara aktif olarak katılırlar. Rıza kavramı ve kişisel sınırlar vurgulanarak, fotoğraflanmadan veya videoya çekilmeden önce izin alınması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Pedagojik faaliyetler çocuklara medyayı nasıl güvenli bir şekilde kullanacaklarını öğretmeye odaklanmaktadır. Medyayla etkileşimde bulunmak, sorumluluk duygusunu aşılamak ve erken yaşlardan itibaren medya tüketiminde rehberlik sağlamak için yetişkinlerin izninin şart olduğu vurgulanmaktadır. Bu, çocukların medyayla etkileşimde bulunurken yetişkin denetimi ve yardımına olan ihtiyacı anlamalarını kolaylaştırmaktadır. Çocuklara, tüm medya içeriğinin

kendilerine uygun olmadığı öğretilmektedir. Yaş sınırlamaları tartışılarak amaçlanan koruyucu amaçlar vurgulanmaktadır. Bu tartışma, içeriğin uygunluğu ve yaş tavsiyelerine uymanın gerekliliği konusunda çocuklarda farkındalık yaratmayı ve sorumlu medya tüketiminin temelini oluşturmayı amaçlamaktadır. Öğretmenler, çocuklar için güvenli medya kullanımı konusunda hem çocuklarla hem de ebeveynlerle aktif olarak iletişim kurmaktadırlar. Bu iki yönlü iletişim hem bakıcıların hem de çocukların, güvenli medya katılımı ilkeleri hakkında iyi bilgi sahibi olmalarını sağlayarak öğrenme için işbirlikçi ve destekleyici bir ortam yaratmaktadır.

2.Sorumlu Medya Kullanımı

İyi pedagojik aktiviteler

- *Çocuklar medya cihazlarını sorumlu bir şekilde kullanmayı öğrenirler.*
- *Çocuklar telif hakkının ne olduğunu öğrenir: herkes çalışmalarının nasıl kullanılacağına karar verme hakkına sahiptir. Çalışmalara nasıl davranılması gerektiği gösterilir: çocuğun adı çalışmalarının üzerine yazılır ve çalışmanın paylaşılması için çocuktan izin istenir. Çocuklar telif hakkının faaliyetlerini nasıl etkilediğinin farkındadır.*

Medya okuryazarlığı ve çocuklara yönelik sorumlu medya kullanımı bağlamında, "Sorumlu Medya Kullanımı" yönü, çocuklara medya cihazlarının sorumlu kullanımı ve telif hakkı kavramının öğretilmesini vurgulamaktadır. Çocuklar medya cihazlarının sorumlu kullanımı konusunda eğitilmektedir. Bu, onlara çeşitli medya araçları ve cihazlarıyla etkileşim kurmanın uygun yollarını öğretmeyi ve medyayla ilgili faaliyetlerinde sorumluluk duygusunu aşılamayı içermektedir. Bu, cihazların doğru şekilde kullanılması, cihaz kullanım kurallarının anlaşılması ve olumlu dijital alışkanlıkların oluşturulması gibi konuları kapsamaktadır. Çocuklar telif hakkı kavramıyla erken yaşlarda tanıştırılır. Yaratıcı çalışmalarının nasıl kullanılacağına herkesin karar verme hakkına sahip olduğunu öğrenmektedirler. Pedagojik yaklaşım, bir çocuğun çalışmasına nasıl saygıyla yaklaşılması gerektiğini göstermek gibi pratik uygulamalarla gerçekleştirilmektedir. Buna, eserinin üzerine çocuğun adının yazılması ve eseri başkalarıyla paylaşmadan önce çocuğun izninin alınması örnek olarak gösterilebilir. Bu etkinlikler aracılığıyla çocuklar, yaratıcı sahipliğin değerinin ve başkalarının fikri mülkiyetine saygı duymanın öneminin farkındalığını kazanmaktadırlar. Çocuklara yaratıcı çıktıları söz konusu olduğunda sahiplenmenin

önemi öğretilmektedir. Adlarının işleriyle ilişkilendirildiği faaliyetlere aktif olarak katılarak sahiplenme ve gurur duygusunun geliştirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, birinin çalışmasını paylaşmadan önce izin alması gerektiği vurgulanmakta ve çocuklara, yaratıcı katkılarına saygıyla yaklaşılması ve tercihlerinin dikkate alınması gerektiği fikri aşılanmaktadır. Çocuklar, telif hakkı düzenlemelerinin faaliyetlerini nasıl etkilediği konusunda bilinçlendirilmektedirler. Eğitimciler, yaşa uygun tartışmalar ve örnekler aracılığıyla çocukların medya oluşturma ve paylaşma bağlamında telif hakkının daha geniş etkilerini anlamalarına yardımcı olmaktadırlar. Bu farkındalık, medya kullanımına erken yaşlardan itibaren sorumlu ve etik bir yaklaşım geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

3.Refah

İyi pedagojik aktiviteler

- *Çocuklar, medyayı kullanırken yaşadıkları deneyimleri ve duyguları anlatırken farklı ifade yöntemleri kullanmaya teşvik edilir.*
- *İşlevsel yöntemler kullanılarak medya, çocukların günlük yaşamının bir parçası olarak incelenir.*

Medya okuryazarlığı ve çocukların refahı bağlamında "Refah" boyutu, çocukları medya kullanımına ilişkin deneyimlerini ve duygularını ifade etmeye teşvik eden faaliyetleri vurgulamaktadır. Çocuklar medya kullanımına ilişkin deneyimlerini ve duygularını anlatırken çeşitli ifade yöntemlerini kullanmaya motive olurlar. Bu sözlü iletişimi, çizimi, hikaye anlatımını veya diğer yaratıcı araçları kapsamaktadır. Amaç, çocuklara medya etkileşimleriyle ilgili duygu ve düşüncelerini paylaşabilecekleri ve ifade edebilecekleri bir platform sağlamak, duygusal zekayı ve kişisel farkındalığı geliştirmektir. Medya, işlevsel yöntemler kullanılarak çocukların günlük yaşamlarının ayrılmaz bir parçası olarak incelenmektedir. Bu, medyayla ilgili etkinliklerin amaçlı bir şekilde eğitim deneyimlerine katılması anlamına gelmektedir. Örneğin, eğitimciler medyanın farklı bağlamlarda nasıl işlediğini göstermek için medya içeriğini derslere, tartışmalara veya yaratıcı projelere entegre etmektedirler. Bu yaklaşım çocukların medyanın hayatlarındaki rolünü anlamalarına yardımcı olur ve medyanın kullanımına ilişkin dengeli ve bilinçli bir bakış açısının yerleşmesini sağlamaktadır. Bu pedagojik faaliyetler, çocuklara medyayla ilgili duygu ve deneyimlerini ifade edebilecekleri yapılandırılmış ve destekleyici bir ortam sağlayarak, medya okuryazarlığı alanında çocukların genel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bütün

bunlara ek olarak, medya içeriğinin işlevsel olarak incelenmesi, çocukların medyanın günlük yaşamlarına nasıl uyduğu konusunda daha incelikli bir anlayış geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

4.İyi Etkileşim

<u>İyi pedagojik aktiviteler</u>

- *Çocuk, arkadaş canlısı olmaya ve günlük durumlarda başkalarını dikkate almaya yönlendirilir. Çocuklar, sözlerinin, jestlerinin ve eylemlerinin başkaları üzerindekietkisini fark etmeleri konusunda yönlendirilir.*
- *Çocuklar iletişimi ve iletişimle ilgili temaları öğrenir ve sözelleştirir. Günlük iletişim durumları birlikte gözlemlenir. Örneğin, oyun sırasında iletişim pratiği yapılır.*

Medya okuryazarlığı ve iyi etkileşim bağlamında, "İyi Etkileşim" çocukları arkadaş canlısı olmaya, başkalarına karşı düşünceli olmaya ve sözlerinin ve eylemlerinin etkisini anlamaya yönlendiren pedagojik etkinlikleri vurgulamaktadır. Öğretmen, çocuklara günlük etkileşimlerinde arkadaşça davranışlar geliştirmeleri için rehberlik etmektedir. Bu, onlara hem çevrimiçi hem de çevrimdışı olarak başkalarına karşı nazik, saygılı ve düşünceli olmanın önemini öğretmektedir. Eğitimciler, olumlu sosyal davranışların modellenmesinde ve teşvik edilmesinde, güvenli ve kapsayıcı bir ortamın geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çocuklar, sözlerinin, jestlerinin ve eylemlerinin başkaları üzerinde yaratabileceği etkiyi fark etmeleri için yönlendirilir. Bu, çeşitli bağlamlarda iletişimin potansiyel etkileri hakkındaki tartışmaları, empatiyi vurgulamayı ve davranışlarının sonuçlarının anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Bu etkinlikler aracılığıyla çocuklar iletişimin gücü ve bunun ilişkiler üzerindeki etkisi konusunda daha yüksek bir farkındalık geliştirmektedirler. Çocuklar etkili iletişimin farklı yönlerini keşfederek iletişimle ilgili temaları sözlü olarak ifade etmeyi öğrenirler. Günlük iletişim durumları iş birliği içinde gözlemlenerek tartışılmaktadır. Örneğin, eğitimciler iletişim uygulamalarını oyunlara entegre ederek, çocukların olumlu etkileşim becerilerini öğrenirken ve güçlendirirken sözlü ve sözsüz iletişimde aktif olarak yararlanmaktadırlar. Bu pedagojik faaliyetler, çocuklarda medya okuryazarlığı alanında iyi etkileşim becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Eğitimciler dostluğu, başkalarını düşünmeyi ve iletişimin etkisine dair farkındalığı vurgulayarak hem çevrimdışı hem de çevrimiçi etkileşimleri kapsayan olumlu sosyal davranışların temelini güçlendirmektedirler.

3.b. Okul Öncesi

1.Güvenlik

<u>İyi pedagojik aktiviteler</u>

- *Çocuklar mahremiyetin korunmasının önemini tartışırlar. Herkesin fotoğraflarının çekilip çekilmeyeceğine ve paylaşılıp paylaşılmayacağına karar verme hakkı hatırlatılır.*
- *Çocuklar, medya kullanımlarını bir yetişkinle tartışmaya, yardım istemeye ve bir durum hakkında emin olmadıklarında bir yetişkine başvurmaya teşvik edilir.*
- *Çocuklar medya içeriği için belirtilen yaş sınırlamalarına aşina olur ve yaş sınırlamalarının amacı tartışılır.*

Medya okuryazarlığı ve güvenlik teması çerçevesinde, okul öncesi çocuklara yönelik "Güvenlik" boyutu, mahremiyet duygusu, sorumlu medya kullanımı ve yaş sınırlamaları anlayışını aşılayan pedagojik faaliyetlere odaklanmaktadır. Çocuklar mahremiyetin önemini vurgulayan tartışmalara aktif olarak katılmaktadırlar. Bireylerin fotoğraflarının çekilip paylaşılmayacağına karar verme hakkına sahip olduğu fikrine çocuklara öğretilmektedir. Bu aktivite çocukların medya etkileşimleri bağlamında rıza kavramını ve kişisel sınırlara saygıyı anlamalarına yardımcı olmaktadır. Çocukların medya kullanımlarını bir yetişkinle açıkça tartışmaları teşvik edilmektedir. Bu, çocukların medyayla ilgili deneyimlerini, endişelerini ve sorularını rahatça paylaşabilecekleri destekleyici bir ortam yaratmayı amaçlamaktadır. Çocuklar emin olmadıkları durumlarda yardım istemek ve bir yetişkine danışmak, medya tüketiminde sorumluluk duygusunu ve rehberlik duygusunu geliştirmektedir. Çocuklar medya içeriğiyle ilgili yaş kısıtlamalarının amacını öğrenerek bu kısıtlamaların amacını etraflıca tartışmaktadır. Bu tartışma ve uygulamalar, yaşa uygun materyaller dikkate alınarak sorumlu medya tüketiminin temellerinin atılmasına yardımcı olmaktadır. Bu pedagojik faaliyetler, okul öncesi çocuklar arasında güvenlik ve sorumlu medya kullanımına ilişkin temel bir anlayışın geliştirilmesine katkıda bulmaktadır. Eğitimciler mahremiyete, medya kullanımıyla ilgili iletişime ve yaşa uygun içeriğe değinerek, genç öğrenciler için güvenli ve saygılı bir dijital ortam teşvik ederken medya ortamında gezinmek için de temel rehberlik sağlamaktadırlar.

2.Sorumlu Medya Kullanımı

<u>İyi pedagojik aktiviteler</u>

- *Çocuklar kendilerinin ne tür medya cihazları kullandıklarını ve bunların nasıl sorumlu bir şekilde kullanıldığını tartışırlar*
- *Medya araçlarının ve içeriklerinin kullanımına ilişkin iyi uygulamalar çocuklarla birlikte belirlenir*
- *Telif hakkı tartışılır. Çocuklar, herkesin ürettiği içeriğin nasıl ele alınacağı konusunda söz sahibi olma hakkına sahip olduğunu anlar.*

Medya okuryazarlığı ve sorumlu medya kullanımı teması bağlamında sağlanan pedagojik faaliyetler, çocukları medya kullanımı hakkındaki tartışmalara katılım sağlama ve sorumlu uygulamalara dair bir anlayış geliştirmeye odaklanmaktadır. Çocuklar, kullandıkları medya türleri ve bu medyayı sorumlu bir şekilde nasıl kullanacakları hakkındaki tartışmalara aktif olarak katılmaktadırlar. Bu aktivite açık iletişimi teşvik ederek çocukların medya tüketimiyle ilgili deneyimlerini, tercihlerini ve zorluklarını paylaşmalarına olanak sunmaktadır. Bu tartışmalar aracılığıyla eğitimciler çocuklara medya kullanımlarında bilinçli ve sorumlu seçimler yapma konusunda rehberlik etmektedirler. Eğitimciler çocuklarla birlikte medya araçlarının ve içeriğinin kullanımına ilişkin iyi uygulamaları iş birliği içinde belirleyip oluşturmaktadır. Bu, sorumlu medya kullanımına yönelik yönergelerin ve normların belirlenmesini, olumlu davranışların teşvik edilmesini ve güvenli ve yapıcı bir dijital ortamın sağlanmasını amaçlamaktadır. Çocuklar bu süreçle medya etkileşimlerinde sahiplenme ve sorumluluk duygusu kazanırlar. Telif hakkı kavramı tanıtılır ve çocuklar bu kavramın tartışmalı doğasını keşfetmek için uygulamalara dahil olmaktadırlar. Çocuklar, ürettikleri içeriğin nasıl ele alınacağı konusunda grup çalışmalarıyla deneyimsel öğrenmeler gerçekleştirmektedir. Bu aktivite, fikri mülkiyete saygının ve içeriği kullanırken veya paylaşırken izin almanın ve kaynak göstermenin öneminin temelini oluşturmaktadır. Bu çocuklar arasında sorumlu medya kullanımına ilişkin bir temel oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Eğitimciler, tartışmaları teşvik ederek, iyi uygulamalar oluşturarak ve telif hakkı gibi kavramları tanıtarak, çocukların medya ortamında farkındalıkla, etik değerlerle ve dijital ayak izleri konusunda farkındalık geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

3.Refah

<u>İyi pedagojik aktiviteler</u>

- *Sosyal faaliyetler ve paylaşılan medya deneyimleri tartışılırken medya içeriklerinin kullanımı da incelenmektedir.*

- *Çocukların hayatındaki medya ve medya ile ilgili zaman yönetimi tartışılmaktadır.*

Refahı teşvik etme ve medya okuryazarlığını dikkate alma bağlamında, sağlanan pedagojik faaliyetler, sosyal faaliyetlere ve paylaşılan medya deneyimlerine yönelik düşünceli bir yaklaşımı içermektedir. Eğitimciler çocuklar arasında sosyal aktiviteler ve paylaşılan medya deneyimleri hakkındaki tartışmaları kolaylaştırmaktadır. Bu, çocukların sosyal aktiviteler sırasında medya içeriğiyle olan etkileşimleri hakkında konuşabilecekleri açık bir alan yaratmaya amaçlamaktadır. Eğitimciler, diyaloğu teşvik ederek medyanın çocukların sosyal yaşamlarına nasıl entegre edildiğine dair içgörüleri ortaya çıkarmaktadır. Pedagojik faaliyetler, çocukların yaşamlarında medya kullanımının eleştirel bir incelemesini temsil etmektedir. Eğitimciler çocuklara medyanın günlük rutinleri ve deneyimlerindeki rolünü yansıtma konusunda rehberlik etmektedirler. Bu, çocukların ilgilendiği medya içeriği türlerini keşfetmeyi ve medyanın genel refahları üzerindeki etkisini tartışmalarını verimli hale getirmektedir. Bu inceleme sayesinde çocuklar medya tüketim alışkanlıkları konusunda daha yüksek bir farkındalık geliştirmektedirler. Medyayla ilgili zaman yönetimi tartışmanın temel odağını oluşturmaktadır. Bu aktivite, çocukları çeşitli medya etkinliklerine harcadıkları zamanı dikkate almaya teşvik eder ve etkili zaman yönetimi becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu sosyal faaliyetler ile medya deneyimlerinin kesişimi hakkında düşünmeyi ve açık tartışmaları teşvik ederek medya okuryazarlığının kalıcılığı artırılmaktadır. Medyanın refah üzerindeki etkisini ele alan ve sorumlu zaman yönetimini vurgulayan eğitimciler, çocuklar arasında medya kullanımına bilinçli ve dengeli bir yaklaşımın geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

4.İyi Etkileşim

<u>İyi pedagojik aktiviteler</u>

- *Çocuklar zorbalık ve tacizin ne anlama geldiğini tartışır ve pratik yapar ve çatışmaları yapıcı bir şekilde çözme pratiği yapar.*
- *Çocuklar farklı medya araçlarının yardımıyla iletişim kurmaya çalışmaktadır. Çocuklar medya aracılığıyla günlük iletişime dahil olmaktadır.*

İyi etkileşimi teşvik etme ve medya okuryazarlığını dikkate alma çerçevesinde sağlanan pedagojik faaliyetler, tartışmaları, çatışma çözümü

uygulamalarını ve çeşitli medya araçları aracılığıyla iletişimi güçlendirmeyi hedeflemektedir. Eğitimciler çocuklarla zorbalık ve taciz kavramları hakkında tartışmaları kolaylaştırmaktadır. Bu tartışmalar sayesinde çocuklar bu terimlerin ne anlama geldiğini daha iyi anlamaktadırlar. Eğitimciler çocuklara yapıcı çatışma çözme tekniklerini uygulama konusunda rehberlik ederek güvenli ve saygılı bir ortam yaratırlar. Bu, çatışmaların dijital alanda da ortaya çıkabileceğini kabul ederek ve bu tür sorunları sorumlu bir şekilde ele almanın önemini vurgulayarak medya okuryazarlığı zemininde tartışmaların gerçekleşmesi teşvik edilmektedir. Pedagojik aktiviteler çocukları çeşitli medya araçları aracılığıyla iletişimi keşfetmeye davet etmektedir. Bu, çocukların mesajlaşma uygulamaları, e-postalar veya iş birliğine dayalı platformlar gibi farklı dijital iletişim biçimleriyle aktif olarak etkileşime girdiği uygulamalı deneyimleri kapsamaktadır. Eğitimciler, medya araçlarını günlük iletişimle onların dijital iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadırlar. Çocuklar, dijital alanda kendilerini etkili ve sorumlu bir şekilde nasıl ifade edeceklerine dair ayrıntılı bir anlayış geliştirmektedirler. Çocuklar medyayı kullanarak günlük iletişime aktif olarak katılım sağlamaktadırlar. Bu, dijital platformlar aracılığıyla akranlarıyla düşüncelerini, fikirlerini veya güncellemelerini paylaştıkları senaryoları şeklinde gerçekleşmektedir. Medyayı günlük iletişim uygulamalarına entegre ederek çocuklar, dijital etkileşimin olumlu yönlerine aşina olurken aynı zamanda potansiyel zorlukların üstesinden gelmeyi öğrenerek medya okuryazarlığı ilkelerini güçlendirmektedirler.

3.c. 1-2.SINIF EĞİTİMİ

1.Güvenlik

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, medya ortamlarını kullanırken kişinin gizliliğini ve kişisel verilerini korumanın neden önemli olduğunu bilir. Öğrenci çevrimiçi ortamda nelerin paylaşılıp nelerin paylaşılmaması gerektiğini söyleyebilir. Öğrenci, kimlik avı ve internet üzerinden uygunsuz veya yasa dışı iletişim talepleri almanın mümkün olduğu gerçeğinin farkına varır.*
- *Öğrenci, tanımadığı kişilerden çevrimiçi uygunsuz mesajlar veya iletişim talepleri alırsa ne yapması gerektiğini bilir. Öğrenci, güvenli bir yetişkine başvurabileceğini bilir.*

- *Öğrenci, video tabanlı programların yaş sınırlamalarını tanır ve sosyal medya hizmetleri gibi uygulama ve hizmetlerin de yaş sınırlamaları olduğunu bilir. Öğrenci, yaş sınırlamalarının amacını anlar ve medya içeriğini kullanırken bunlara saygı duyar.*

Medya okuryazarlığı bağlamında sunulan pedagojik etkinlikler, öğrencilerin dijital ortamları kullanırken güvenliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Öğrenciler, dijital ortamlarda gezinirken kişisel mahremiyetin ve verilerin korunmasının önemi konusunda bilgilendirilmektedir. Hangi bilgilerin çevrimiçi olarak paylaşılmasının uygun olduğunu açıklayabilir ve hassas ayrıntıların paylaşılmasıyla ilişkili potansiyel riskleri fark etmektedirler. Bu, sorumlu ve güvenli çevrimiçi davranışın önemini vurgulayarak medya okuryazarlığı becerisini temsil etmektedir. Öğrenciler, kimlik avı girişimleri ve uygunsuz veya yasa dışı iletişim potansiyeli durumlarına karşı internetin risksiz olmadığı konusunda bilinçlendirilmektedir. Bu farkındalık, medya okuryazarlığı bağlamında çok önemlidir, çünkü öğrencileri çevrimiçi tehditleri tanımlamaya ve bunlara uygun şekilde yanıt vermeye hazırlayarak dijital dayanıklılık duygusunu geliştirmektedir. Öğrenciler, çevrimiçi olarak tanımadığı kişilerden uygunsuz mesajlar veya iletişim talepleri aldığında ne gibi önlemler alması gerektiği konusunda bilgiyle donatılmaktadır. Daha da önemlisi, destek ve rehberlik için güvenilir bir yetişkine ulaşmanın önemini öğrenmektedirler. Bu, öğrencilerin çevrimiçi zorluklarla güvenli bir şekilde başa çıkmalarını ve gerektiğinde yardım aramalarını sağlayarak medya okuryazarlığı becerisini temsil etmektedir. Öğrenciler, özellikle video tabanlı programlarda ve sosyal medya hizmetlerinde yaş sınırlamaları konusunda bilgilendirilmektedirler. Medya içeriğiyle ilgilenirken bu kısıtlamaların ardındaki amacı anlayarak bunlara saygı göstermektedirler. Pedagojik etkinliklerin bu yönü, öğrencilere sorumlu ve yaşa uygun medya tüketimini öğreterek medya okuryazarlığına katkıda bulunmaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, çevrimiçi dolandırıcılık veya kimlik hırsızlığı gibi medya ortamlarındaki bazı risk faktörlerine örnekler verebilir. Öğrenci, kişinin kendi eylemleriyle güvenliği artırmanın mümkün olduğunu anlar.*
- *Öğrenci, yaş sınırlamalarına uyma konusunda arkadaşlıkların yarattığı beklenti ve çatışmaları anlar ve bu bakış açısıyla kendi eylemlerini yansıtır.*

Medya okuryazarlığı bağlamında, Gelişmiş Yeterlilik için verilen tanım, öğrencilerin dijital ortamlarda gezinme konusunda yüksek düzeyde anlayış ve yeterliliğe ulaştığını göstermektedir. Öğrenciler, çevrimiçi dolandırıcılık veya kimlik hırsızlığı gibi örnekler de dahil olmak üzere medya ortamlarında mevcut olan çeşitli risk faktörlerini öğrenmektedirler. Bu, çevrimiçi etkinliklerle ilişkili risklere ilişkin farkındalığı artırmak için medya okuryazarlığı hedefleriyle uyumlu olarak dijital alanlardaki potansiyel tehditlerin ileri düzeyde anlaşılması amaçlanmaktadır. Öğrenciler yalnızca risk faktörlerini tanımlamakla kalmaz, aynı zamanda bireysel eylemlerin kişinin dijital alanlardaki güvenliğini etkileyebileceğini ve geliştirebileceğinide öğrenmektedirler. Bu, ileri düzey bir dijital okuryazarlığı temsil etmektedir. Öğrencinin medyayla etkileşimde bulunurken kendi emniyet ve güvenliklerinin sorumluluğunu alma becerisi kazandırılmaya çalışılmaktadır. Öğrenciler, dijital platformlardaki yaş sınırlamalarına uyma konusunda arkadaşlıklarda ortaya çıkabilecek beklentiler ve çatışmalar konusunda farkındalık kazanmaktadırlar. Ayrıca öğrenci bu beklentilerin ışığında kendi eylemleri üzerine derinlemesine düşünmeye teşvik edilmektedir. Bu, temel farkındalığın ötesine geçer ve eleştirel düşünmeyi ve yansıtmayı teşvik etmek için medya okuryazarlığı hedefleriyle uyumlu olarak medya kullanımıyla ilgili sosyal dinamiklere ilişkin incelikli bir anlayışı kapsamaktadır.

2.Sorumlu Medya Kullanımı

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, medya araçlarını kullanmanın uygun yollarının neler olduğunu ve farklı durumlarda bunların kullanımı üzerinde anlaşmaya varılabileceğini anlar.*
- *Öğrenci ne tür mesajların iletilmesinin ve ne tür içeriklerin paylaşılmasının uygun olduğunu anlar. Öğrenci, yayınlanan içerik parçalarının iz bıraktığının ve bir kez yayınlanan içeriğin daha fazla yayılabileceğinin farkındadır.*
- *Öğrenci, medyada kendisini ya da başkalarını üzmeyecek şekilde davranmaya çalışması gerektiğini anlar. Öğrenci bir örnek verebilir.*
- *Öğrenci telif hakkına aşina olur ve bunun neden gerekli olduğunu anlar. Öğrenci, başkası tarafından oluşturulan içeriği kendisininmiş gibi sunamayacağını bilir.*

- *Öğrenci, örneğin oyunlardaki bazı dijital ürünlerin ücrete tabi olabileceğini ve oyuncuların oyuna bağlanmasını sağlamanın farklı yolları olduğunu anlar. Öğrenci, içeriği kullanmak için velisinin onayını alması gerektiğini anlar.*

Medya okuryazarlığı bağlamında, öğrencilerin sorumlu medya kullanımına ilişkin sağlam bir anlayış geliştirmeleri hedeflenmektedir. Öğrenciler medyayı çeşitli durumlarda kullanmanın uygun yollarını öğrenmektedirler. Bu, öğrencinin dijital ortamlarda durumsal farkındalığı ve uyarlanabilirliği vurgulayan medya okuryazarlığı hedefleriyle uyumlu, medya kullanımı konusunda bir kavrayışa sahip olduğu anlamına gelmektedir. Öğrenciler, iletişime uygun görülen mesaj türleri ve paylaşıma uygun içerikler konusunda farkındalık geliştirmektedir. Yayınlanan içeriğin kalıcı etkisinin tanınması, medya okuryazarlığının önemli bir yönü olan dijital kalıcılığın anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler, kendisini veya başkalarını üzmeyi önlemek için dijital alanda olumlu davranışları sürdürmenin önemini öğrenmektedirler. Çevrimiçi etkileşimlerde saygılı ve düşünceli davranışın pratik bir şekilde anlaşılması hedeflenmektedir. Öğrenciler telif hakkı ilkelerine aşina olur ve bunların gerekliliğini kavramaktadırlar. Ek olarak öğrenci, medya okuryazarlığının önemli bir bileşeni olan fikri mülkiyet haklarına ilişkin anlayışı sergileyerek, başka birinin çalışmasını kendisininmiş gibi sunmamanın önemini öğrenmektedir. Öğrenciler, oyunlardaki dijital ürünlerle ilgili olası masraflar konusunda farkındalık gösterirler. Ayrıca, ebeveyn onayının gerekliliğini anlamak, medya kullanımının etik hususlarını ve yasal yönlerini vurgulayan medya okuryazarlığı hedefleriyle uyumlu, dijital etkileşime sorumlu bir yaklaşımın altını çizmektedir

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medya ile ilgili kendi eylemlerini ve bunların kendileri ve başkaları için olası sonuçlarını değerlendirebilir. Öğrenci, akranlarının medya davranışlarına yönelik gerekli eleştiri düzeyini gösterir.*
- *Öğrenci, telif haklarının temel ilkelerini bilir ve bir medya kullanıcısı olarak bunlara uyma konusunda düşünür.*

Öğrenciler medya ortamında sadece kendi eylemlerini değerlendirmekle kalmaz, bunu yüksek düzeyde eleştirel farkındalıkla yapmayı öğrenmektedir. Bu, dijital alanda kişisel sorumluluğun derinlemesine anlaşılmasını ve kişinin eylemlerinin potansiyel sonuçları üzerinde düşünme becerisini temsil etmektedir.

Ek olarak öğrenci, akranlarının medya davranışlarını değerlendirirken eleştirel bir bakış açısı sergileyerek ileri düzeyde medya okuryazarlığı becerisi kazanmaktadır. Öğrenciler, telif hakkının temel ilkeleri hakkında kapsamlı bir anlayış geliştirmektedirler. Bu, fikri mülkiyet haklarına ilişkin farkındalığı ve medya içeriğiyle ilgili yasal ve etik hususları akla getirmektedir. Uyumluluğa yapılan vurgu, medya okuryazarlığının temel ilkeleriyle uyumlu olarak etik medya kullanımına olan bağlılığı vurgulamaktadır.

3.Refah

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, kendi medya kullanımında neyin keyif verdiğini ve neyin mutsuzluğa neden olduğunu fark eder. Öğrenci, medya içeriği seçerken kendi refahını göz önünde bulundurmayı öğrenir.*
- *Rehberlikle, öğrenci günlük yaşamında kendi medya kullanımını inceler. Öğrenci, fiziksel aktivite ve uyku gibi diğer önemli şeylerden zaman çalmaması için medya kullanımının kontrol edilmesi gerektiğini anlar.*

Medya okuryazarlığı bağlamında, "Refah" İyi Yeterlilik için sağlanan açıklama, medya kullanımının kişisel refah üzerindeki etkisinin sağlam bir şekilde anlaşıldığını göstermektedir. Öğrenciler, medya kullanımındaki olumlu ve olumsuz deneyimleri ayırt etme becerisi edinmektedirler. Bu, farklı medya içeriği türlerinin duygusal ve psikolojik etkilerine ilişkin bir düzeyde kişisel farkındalık kazandırmaktadır. Zevk ve mutsuzluğun farkına varmak, medya tüketimine temkinli bir yaklaşım önermektedir. Öğrenciler, medya içeriğini seçerken kendi refahına öncelik vermeyi öğrenmektedirler. Bu, medya seçimlerinin zihinsel ve duygusal durumları etkileyebileceğine dair bir anlayışa işaret etmektedir. Medyanın refah üzerindeki etkisini dikkate alarak öğrenci, medya tüketimi ile kişisel mutluluk arasındaki bağlantıyı fark ederek temel düzeyde medya okuryazarlığı becerilerini kazanmaktadır. Öğretmen rehberliğinde öğrenciler, günlük yaşamda kendi medya kullanımını inceleyerek yansıtıcı bir sürecin içerisinde yer almaktadırlar. Bu aktivite, medya tüketim alışkanlıklarında öz değerlendirmenin ve farkındalığın önemini vurgulamaktadır. Fiziksel aktivite ve uyku gibi yaşamın diğer yönleri üzerindeki olumsuz etkilerden kaçınmak için medya kullanımının kontrol edilmesi gerektiğini anlamak, medya katılımında sağlıklı bir dengenin korunmasına ilişkin temel bir anlayışı ortaya koymaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medya alışkanlıkları üzerine düşünebilir ve medya kullanımını mantıklı bir şekilde düzenlemek için bazı yöntemler tanımlayabilir.*

Medya okuryazarlığı bağlamında, "Refah" kategorisindeki Gelişmiş Yeterlilik tanımı, medya alışkanlıklarının daha yüksek düzeyde yansıtıldığını ve organize edildiğini göstermektedir. Öğrenci sadece medya alışkanlıklarını tanımakla kalmaz, aynı zamanda bunlar üzerinde düşünme konusunda ileri düzeyde bir yetenek de göstermektedir. Bu, öğrencinin muhtemelen medya tüketiminin kalıplarını, amaçlarını ve sonuçlarını analiz edebileceği daha derin bir kişisel farkındalık düzeyini temsil etmektedir. Yansıma, medya katılımına düşünceli ve kasıtlı bir yaklaşım önermektedir. Öğrenciler temel farkındalığın ötesine geçerek medya kullanımını mantıklı bir şekilde aktif olarak düzenlerler. Bu, medya tüketiminin zaman yönetimi, içerik türleri veya kişisel hedefler gibi belirli kriterlere göre yapılandırılmasını kapsamaktadır. "Mantıksal olarak" teriminin kullanımı, medya alışkanlıklarını organize etmeye yönelik sistematik ve mantıklı bir yaklaşımı ima etmektedir. Öğrenciler, medya kullanımını mantıksal olarak organize etmenin belirli yollarını öğrenmektediler. Bu, ekran süresini yönetmek, içerik seçimlerini düzenlemek veya medya tüketimi için amaca yönelik bir çerçeve oluşturmak için stratejiler uygulamayı kapsamaktadır. "Organize etme" teriminin kullanımı, medya alışkanlıklarını en iyi sonuçlar için yapılandırmaya yönelik kasıtlı bir çabayı akla getirmektedir.

4.İyi Etkileşim

<u>İyi Yeterlilik</u>

- *Öğrenci, duygularını tanımlayabilir ve medya ortamlarındaki iletişim durumlarında bunları düzenleyebilir.*
- *Öğrenci, medya ortamlarında iletişimin karşılıklı doğasını anlar: kişinin kendi iletişimi başkalarının iletişimini, duygularını ve eylemlerini etkiler.*
- *Öğrenci, gruplardan dışlama, görüntüleri ve bilgileri izinsiz yayma veya başkaları hakkında asılsız söylentiler yayma gibi çevrimiçi zorbalığın nasıl bir şey olduğunu bilir. Öğrenci, çevrimiçi zorbalığa izin verilmediğini ve zorbalıkla karşılaştığında ne yapması gerektiğini bilir.*
- *Öğrenci iletişim için medya araçlarını kullanabilir.*
- *Öğrenci, farklı iletişim yöntemlerinin okul ve boş zaman gibi farklı durum ve ortamlara ait olduğunu ve iletişim yöntemlerinin birlikte kararlaştırılabileceğini anlar.*

Öğrenciler, medya ortamlarındaki iletişim durumlarında duyguları tanımlama ve düzenleme becerisi öğrenmektedirler. Bu, öğrencilerin duygularının farkında olduğunu ve çevrimiçi etkileşimler sırasında bunları etkili bir şekilde yönetebildiğini gösteren yüksek bir duygusal zekaya işaret etmektedir. Öğrenciler medya ortamlarında iletişimin karşılıklı doğasını öğrenmektedirler. Bu, öğrencinin kendi iletişiminin başkalarının duyguları ve eylemleri üzerinde etkili olduğunu fark etmesi ve çevrimiçi etkileşimlerin birbirine bağlılığı konusundaki farkındalığın vurgulanmasını temsil etmektedir. Öğrenciler, dışlama, içeriğin izinsiz yayılması ve yanlış bilgilerin yayılması gibi çeşitli çevrimiçi zorbalık biçimleri hakkında bilgileri öğrenmektedir. Ayrıca öğrenci, çevrimiçi zorbalığın kabul edilebilir bir davranış olmadığının bilincindedir ve bu tür durumlarla karşılaştığında yapılması gereken uygun eylemleri fark eder. Öğrenciler iletişim amaçlı medya araçlarını etkili bir şekilde kullanmayı öğrenmektediler. Bu, mesajlaşma uygulamalarını, sosyal medya platformlarını veya diğer dijital iletişim araçlarını kullanma yeterliliğini kapsamaktadır. Bu bağlamdaki yeterlilik, etkili iletişim için bu araçların nasıl gezinileceği ve kullanılacağına dair pratik bir anlayış anlamına gelmektedir. Öğrenciler, farklı iletişim yöntemlerinin okul veya boş zaman gibi farklı durumlar ve ortamlar için uygun olduğunu öğrenmektedirler. Ayrıca öğrenciler, çevrimiçi etkileşimlerde işbirlikçi ve bağlama duyarlı bir yaklaşım sergileyerek iletişim yöntemlerine toplu olarak karar vermenin önemini kavramaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medya mesajlarını üretirken ve yorumlarken kendisini bir başkasının yerine koyma becerisini geliştirir. Öğrenci ayrıca medya ortamlarında olumlu ve yapıcı etkileşimi hedefler.*
- *Öğrenci, farklı bağlamlar için uygun iletişim yöntemlerini seçebilir.*

Öğrenciler, medya mesajlarını üretirken ve yorumlarken kendisini başkasının yerine koyarak ileri düzeyde empati kurma becerisi kazanmaktadır. Bu, yüksek düzeyde duygusal zeka ve medya içeriğinin başkalarını nasıl etkileyebileceğine dair incelikli bir anlayış anlamına gelmektedir. Ek olarak öğrenciler, sağlıklı ve destekleyici bir çevrimiçi atmosferi teşvik ederek medya ortamlarında aktif olarak olumlu ve yapıcı etkileşimler deneyimlemektedirler. Öğrenciler, medya içeriğini oluştururken veya yorumlarken, iletilen mesajların kapsayıcı, saygılı olmasını ve olumlu etkileşimlere katkıda bulunmasını sağlayarak,

farklı hedef kitleler üzerindeki potansiyel etkiyi sürekli olarak göz önünde bulundurmaktadırlar. Öğrenciler, medya ortamlarındaki farklı bağlamlar için uygun iletişim yöntemlerini seçme konusunda ileri düzeyde yeterlilik edinmektedirler. Bu, belirli koşullara bağlı olarak çeşitli iletişim araçlarının, platformlarının veya stillerinin ne zaman ve nasıl kullanılacağına ilişkin incelikli bir anlayışı kapsamaktadır. Örnek olarak öğrenci, ister Linkedın gibi bir platformda profesyonel iletişim ister bir sosyal medya uygulamasında gündelik etkileşim olsun, çeşitli durumlar için uygun yöntemleri seçerek iletişim tarzını geliştirmektedir.

3.D. 3-6. SINIF EĞİTİMİ

1.Güvenlik

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, nefret söylemi, tımar ve çevrimiçi kimliklerin güvenilmezliği gibi medya ortamlarında güvenliği riske atan durumları ve faktörleri bilir. Öğrenci kendi güvenliğinin nasıl geliştirilebileceğini bilir.*
- *Öğrenci, mahremiyetin korunmasına ilişkin önemli ilkeleri bilir. Öğrenci, medya ortamlarında kişinin kişisel verilerini ve mahremiyetini korumak için ne tür yöntemler olduğunu bilir.*
- *Öğrenci, medya ortamlarında güvenliğini riske atacak olaylarla karşılaştığında okulda veya okul dışında kime başvuracağını bilir.*
- *Öğrenci, video tabanlı programların yaş sınırlamalarını ve bunları tanımlayan içerik sembollerini adlandırabilir. Öğrenci, uygulamaların ve hizmetlerin yaş sınırlamalarının farkındadır. Öğrenci, yaş sınırlamalarının neden belirlendiğini bilir ve bunlara saygı duyar.*
- *Öğrenci, arkadaşlarıyla olan ilişkilerinin yarattığı yaş sınırlamalarına uymakla ilgili beklentileri ve çatışmaları anlar ve faaliyetlerinde bunu dikkate alır.*

Güvenlik farkındalığı bağlamında öğrenciler nefret söylemi, tımarlama ve çevrimiçi kimliklerin güvenilmezliği gibi medya ortamlarında güvenliği tehlikeye atan durumlar ve faktörler hakkında iyi bir anlayış geliştirmektedir. Öğrenciler, dijital alanlarda kişisel güvenliği artırmaya yönelik pratik adımlar hakkında bilgi sahibi olmaktadırlar. Örneğin, öğrenciler nefret söylemi veya tımarlama örneklerini tespit etmek ve bunlardan kaçınmak gibi çevrimiçi etkileşimlerle ilişkili potansiyel riskleri fark ederek güvenlik farkındalığını göstermektedirler. Medya kullanıcıların, gizlilik ayarlarını düzenlemek ve güvenli parola uygulamalarını kullanmak gibi

çevrimiçi güvenliğini artırmanın yollarını aktif olarak öğrenmektedirler. Öğrenciler, gizliliğin korunmasına ilişkin temel ilkeler konusunda sağlam bir anlayışa sahiptir. Bu, medya ortamlarında kişisel verileri ve mahremiyeti korumaya yönelik yöntemlere ilişkin bilgiyi kapsamaktadır. Öğrencilerin, şifreleme araçlarını kullanarak, uygulama izinlerini anlayıp yöneterek ve çeşitli platformlarda paylaştıkları bilgilerin bilincinde olarak çevrimiçi gizliliğini koruma konusunda yetkinlik kazanmaktadır. Öğrenciler, medya ortamlarında güvenliğini tehlikeye atabilecek olaylarla karşılaştığında okul ortamı içinde ve dışında kime başvuracağının farkındalığını edinmektedir. Öğrencilerin çevrimiçi ortamda kendini güvende hissetmediği durumlarda yardım arayabileceği uygun kişileri veya kaynakları (güvenilir bir öğretmene, okul danışmanına veya bir ebeveyne başvurmak gibi) bilmesi amaçlanmaktadır. Öğrenciler, video tabanlı programlarla ilişkili yaş sınırlamalarını ve bunlara karşılık gelen içerik sembollerinin ne anlama geldiklerini kavramaktadırlar. Ayrıca öğrenciler, uygulama ve hizmetlere uygulanan yaş sınırlamalarını kavrayarak, bu sınırlamaların ardındaki mantığı anlayarak bunlara saygı göstermeyi öğrenmektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medya ortamlarını ve içeriğini kullanırken güvenliği teşvik eden becerilerini değerlendirebilir.*

Güvenlik Becerilerini Değerlendirmede gelişmiş yeterlilik düzeyindeki öğrenci, yalnızca medya ortamlarındaki güvenlik uygulamalarına ilişkin derin bir anlayışa sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda dijital platformları ve içeriği kullanırken güvenliğin arttırılmasına katkıda bulunan becerileri eleştirel bir şekilde değerlendirmeyi de öğrenmektedir. Öğrenciler, medya ortamlarındaki potansiyel riskleri tanımlamak ve bunlara karşı koymak için eleştirel analiz yaparak ve stratejiler önererek güvenlik becerilerinin incelikli bir değerlendirmesini öğrenmektedirler. Temel güvenlik önlemlerinin ötesine geçerek dijital tehditlerin gelişen doğasını anlayarak uygulamalarını buna göre yapılandırmaktadırlar. Bu, karmaşık kimlik avı girişimlerini tanımak, çevrimiçi kimlik korumasının inceliklerini anlamak ve gizliliği artıran teknolojileri etkili bir şekilde kullanmak gibi gelişmiş becerileri kapsamaktadır.

2.Sorumlu Medya Kullanımı

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, kendisi tarafından üretilen ve yayınlanan medya içeriğinin başkalarının haklarını ihlal etmemesi ve bunları yayınlamanın kendisi için zararlı sonuçlara yol açmaması gerektiğini anlar.*
- *Öğrenci, telif hakkının temel ilkelerini ve bir medya içeriği kullanıcısı ve üreticisi olarak bunlara uymanın önemini bilir. Öğrenci, başkaları tarafından oluşturulan içeriği kendisininmiş gibi sunamayacağını anlar ve kaynak gösterme pratiği yapar.*
- *Öğrenci, medya içeriğinin serbest kullanımı için farklı CC lisanslarını ve bunların kullanım şart ve koşullarını bilir.*
- *Öğrenci, oyunlar gibi bazı medya içeriklerinin ücrete tabi olduğunun farkındadır. Öğrenci, oyunlarda oyuncunun taahhütte bulunmasını sağlamak için kullanılan yöntemlerin farkındadır ve bu konuda eleştirel bir bakış açısına sahip olabilir. Öğrenci, içeriği kullanmak için velisinin onayını alması gerektiğini anlar.*

Medya okuryazarlığı bağlamında "Sorumlu Medya Kullanımı" iyi bir yeterliliğe sahip olan öğrenci, etik hususları, fikri mülkiyet haklarını ve bilinçli tüketimin önemini vurgulayarak sorumlu medya kullanımı uygulamaları konusunda sağlam bir anlayış geliştirmektedir. İyi bir yeterlilik düzeyindeki öğrenciler, medya içeriği oluşturma ve yayınlamayla ilgili etik sorumluluğu fark eder. Medyaya yaptıkları katkıların başkaları üzerindeki potansiyel sonuçlarının farkına vararak çeriklerinin etik standartlara uygun olmasını sağlamak için çaba göstermektediler. Ek olarak öğrenciler, temel telif hakkı ilkeleri hakkında bilgi sahibi olarak, kaynaklara atıf yapmanın önemini vurgular ve başkalarının çalışmalarını kendisininmiş gibi sunmaktan kaçınmayı öğrenmektedir. Ayrıca, medya içeriğinin ücretsiz kullanımına ilişkin hüküm ve koşulları tanıyan Creative Commons lisanslarına da öğrenmektedirler. Öğrenci ayrıca medya tüketiminin ekonomik yönleri konusunda da farkındalık sergileyerek oyunlar gibi belirli içeriklerin ücret içerebileceğini farkındalığını kazanmaktadır. Oyunlarda kullanılan etkileşim yöntemlerini eleştirel bir şekilde değerlendirmeyi öğrenmektedir ve bu tür içerikler için ebeveynlerin izninin alınmasını önemsemektedirler. Temelde, sorumlu medya kullanımında iyi bir yeterliliğe sahip bir öğrenci, medya tüketimi ve üretimiyle ilgili etik hususlar, telif hakkı ilkeleri ve ekonomik yönler konusunda kapsayıcı bir yaklaşımı öğrenmektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medya ortamlarında yapıcı faaliyetin nasıl bir şey olduğunu bilir ve okulun iletişim platformlarında bunu hedeflediğini gösterir.*
- *Öğrenci, yayınladıklarının etkileri ve sonuçları üzerine düşünebilir.*
- *Öğrenci, medya içeriği tüketimi ve telif hakları açısından kullandıkları hizmetler üzerine düşünür. Öğrenci, özgürce ve izin alınarak kullanılabilecek medya içeriğini aramanın bazı yollarını öğrenir.*

Öğrenciler, dijital alanlardaki yapıcı etkinlik kavramını öğrenmektedirler. Bu, çevrimiçi topluluğa olumlu katkıda bulunan etkinliklere aktif olarak katılmayı gerektirmektedir. Ayrıca öğrenciler, okulun iletişim platformlarında yapıcı katılıma teşvik edilmektedirler. Yayınlanan içeriğin potansiyel etkilerini ve yansımalarını düşünme yeteneğine sahip öğrenciler, dijital varlıklarının başkalarını ve daha geniş çevrimiçi topluluğu nasıl etkileyebileceğinin dikkatli bir şekilde değerlendirilmesini öğrenmektedirler. Öğrenciler, kullandığı medya hizmetlerine ilişkin yansıtıcı düşünmeyle meşgul olmaktadırlar. Bu, medya içeriği tüketim alışkanlıklarının incelenmesini ve telif hakkı sorunlarına ilişkin farkındalığı da kapsamaktadır. Ayrıca öğrenci, telif haklarına saygı göstererek medya içeriğini etik bir şekilde arama ve kullanma stratejilerini aktif olarak öğrenmektedir. Öğrenciler, yalnızca medya tüketim uygulamaları üzerine düşünmekle kalmaz, aynı zamanda telif hakkıyla ilgili hususlara ilişkin incelikli bir değerlendirme becerisi de öğrenmektedirler. Medya içeriğine sorumlu bir şekilde erişmek için aktif olarak stratejiler arayarak etik dijital etkileşime bağlılıklarını güçlendirmektedirler.

3.Refah

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, kendisi için anlamlı olan medya içeriği ve ortamlarını ve bunların olumlu önemini tanımlayabilir. Öğrenci, medya kullanımına ilişkin olumlu deneyimlerini başkalarıyla tartışma ve paylaşma konusunda özgüvene sahiptir.*
- *Öğrenci, medya kullanımının kendi refahını ne zaman desteklediğini ve ne zaman zayıflattığını fark eder.*
- *Öğrenci, medya ortamlarındaki faaliyetler ve medya kullanımına ilişkin akranlarının beklentilerinin farkındadır. Öğrenci, medyayı kullanırken akranlarından bağımsız olarak seçim yapabileceğini bilir.*

3-6. sınıflar için medya okuryazarlığı bağlamında, refaha odaklanma övgüye değer bir yetkinlik düzeyi göstermektedir. İyi bir yetkinlik sergileyen öğrenci, olumlu etkilerini anlayarak kişisel öneme sahip medya içeriğini ve ortamlarını belirleme becerisi sergilemektedir. Ayrıca, öğrenci olumlu medya deneyimlerini başkalarıyla tartışma ve paylaşma konusunda özgüven sergileyerek medya katılımına yönelik sağlıklı ve açık bir yaklaşımı vurgulamaktadır. Ayrıca, öğrenci medya kullanımının kendi refahını nasıl destekleyebileceği ve zayıflatabileceği konusunda da bir farkındalık sergilemektedir. Bu, medyanın kişinin zihinsel ve duygusal durumu üzerindeki potansiyel etkilerine dair olgun bir anlayışı yansıtmakta ve medya tüketimine daha dengeli ve bilinçli bir yaklaşıma katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, öğrenci medya ortamlarındaki etkinlikler ve medya kullanımına ilişkin akranlarının beklentilerini anladığını da göstermektedir. Daha da önemlisi, bağımsız seçimler yapma konusundaki özerkliklerinin farkına varmakta ve medya ortamlarında gezinirken kişisel bir eylemlilik duygusunu vurgulamaktadırlar. Bu bağımsızlık, medya okuryazarlığına yönelik çok yönlü bir yaklaşıma işaret etmekte ve yalnızca medyanın olumlu yönlerinin anlaşılmasını değil, aynı zamanda eleştirel bir şekilde değerlendirme ve kişisel refahla uyumlu seçimler yapma becerisini de kapsamaktadır.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medyayı kullanırken kendi refahını destekleyen seçimler yapabilir.*

Medya okuryazarlığında ileri düzey yeterlilik, öğrencinin medya tüketimi sırasında özellikle kendi esenliğine katkıda bulunan bilinçli ve kasıtlı seçimler yapma becerisini temsil etmektedir. Bu yetkinlik, medya içeriği ve bunun potansiyel etkisi hakkında salt farkındalığın ötesine geçerek yüksek düzeyde eleştirel düşünme ve karar vermeyi içermektedir. İleri düzey yeterlilik kapsamında öğrenci, farklı medya biçimlerinin bireysel esenlik üzerinde yaratabileceği olumlu ve olumsuz etkilerin farkına vararak çeşitli medya ortamına dair incelikli bir anlayış geliştirmektedir. Bu anlayış, öğrencinin kendi değerleri, ilgi alanları ve genel zihinsel ve duygusal sağlığı ile uyumlu medya içeriğini aktif bir şekilde seçmesine ve bunlarla etkileşim kurmasına olanak tanımaktadır. Dahası, ileri düzey yetkinlik, öğrencinin medya ortamını düzenlemek için bilinçli adımlar attığı medya kullanımına yönelik kapsamlı bir yaklaşım anlamına gelmektedir. Bu, sınırlar koymayı, zararlı olabilecek içeriklerden bilinçli olarak kaçınmayı ve bilgilerini, bakış açılarını ve zevklerini geliştiren kaynakları aramayı içermektedir. Öğrenci

sadece pasif bir tüketici değil, medya ortamında kendi refahını ön planda tutacak şekilde hareket eden güçlendirilmiş bir katılımcı olarak değerlendirilmektedir.

4.İyi Etkileşim

<u>İyi Yeterlilik</u>

- *Öğrenci, farklı medya ortamlarında kendini yapıcı ve duruma uygun bir şekilde ifade eder.*
- *Öğrenci, medya ortamlarında zorbalığı önleme konusundaki sorumluluğunu anlar ve buna göre hareket eder.*
- *Öğrenci, medya ortamlarındaki etkileşim ve iletişim becerilerini değerlendirebilir ve aldığı geri bildirimleri kullanabilir.*

3-6. sınıflar için medya okuryazarlığı bağlamında, iyi etkileşim becerilerine odaklanılması övgüye değer bir yeterlilik düzeyine işaret etmektedir. Öğrenciler çeşitli medya ortamlarında kendilerini yapıcı ve uygun bir şekilde ifade etme becerisi göstererek dijital iletişime çok yönlü ve düşünceli bir yaklaşım sergilemektedirler. Aynı zamanda öğrenciler medya ortamlarında zorbalığı önleme ve uygun adımları atma sorumluluklarını anladıklarını göstermektedir. Bu, çevrimiçi davranışın potansiyel olumsuz etkilerine ilişkin farkındalığın arttığını ve olumlu ve saygılı bir çevrimiçi kültürü teşvik etme taahhüdünün altını çizmektedir. Ayrıca, öğrenciler medya ortamlarında kendi etkileşim ve iletişim becerilerini değerlendirme kabiliyeti sergilemektedir. Bu yansıtıcı uygulama, kişisel gelişim ve iyileştirme için çok önemlidir ve öğrencilerin aldıkları geri bildirimleri kullanma becerileri, sürekli öğrenme ve dijital iletişim becerilerini geliştirme konusundaki kararlılıklarının altını çizmektedir.

<u>Gelişmiş Yeterlilik</u>

- *Öğrenci, kendi iletişiminin etkileri ve sonuçları üzerine düşünebilir.*
- *Öğrenciler, kendileri için yeni olan çoklu medya biçimlerini içeren etkileşimli durumlarda çalışma cesareti kazanır.*

3-6. sınıflar için medya okuryazarlığının ileri aşamasında, ileri düzey etkileşim becerilerine odaklanılması, daha yüksek bir yetkinlik seviyesini göstermektedir. İleri düzeyde yetkinlik gösteren öğrenci sadece etkili iletişim kurmakla kalmaz, aynı zamanda kendi iletişiminin daha geniş etkileri ve sonuçları üzerine de düşünür. Bu, dijital etkileşime daha incelikli bir yaklaşım sergileyerek, farklı medya ortamlarındaki söz ve eylemlerinin potansiyel etkilerine dair daha

derin bir anlayışa işaret etmektedir. Ayrıca öğrenciler, kendileri için yeni olabilecek birden fazla medya biçimini içeren etkileşimli durumlarla çalışırken övgüye değer bir cesaret düzeyi sergilemektedir. Bu sadece yeni dijital platformları keşfetmeye yönelik uyum ve açıklığı göstermekle kalmamakta aynı zamanda değişen medya ortamlarıyla etkileşime girme isteğini de ortaya koymakta ve çeşitli dijital ortamlarda gezinme konusunda ileri düzeyde bir rahatlık ve güven yansıtmaktadır. İyi etkileşim becerilerindeki bu ileri düzey yetkinlik, temel yeterliliğin ötesine geçerek dijital iletişimin karmaşıklığıyla daha derin bir etkileşime ve medya okuryazarlığının dinamik alanında kişisel gelişim ve uyum sağlama konusunda proaktif bir yaklaşıma işaret etmektedir.

3.E. 7-9. SINIF EĞİTİMİ

1.Güvenlik

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, dijital profilinin nasıl oluşturulduğunun farkındadır ve arama motorları veya sosyal medya gibi farklı hizmetlerin ne tür veriler topladığını ve bu verilerin ne için kullanılabileceğini açıklayabilir.*
- *Öğrenci, veri koruma ve gizliliğin korunması kavramlarını anlar. Öğrenci, medya ortamlarında farklı kanallarda ve hesaplarda hangi içeriği paylaşacağını seçerek gizliliğini ve kişisel verilerini koruyabilir.*
- *Öğrenci, dijital medyada cinsel taciz ve nefret söyleminin ne olduğunu tanımlayabilir. Öğrenci, bunlara karşı kendini korumanın farklı yollarını tanımlayabilir ve taciz veya nefret söylemiyle karşılaştığında ne yapması gerektiğini bilir.*
- *Öğrenci, medya ortamlarında güvenliğini riske atan durumlarda başvurabileceği tarafları bilir.*
- *Öğrenci, medya içeriğini deneyimlemek için kendi bireysel yollarına dikkat etmeyi ve yaş sınırlamalarının kullanmalarına izin verdiği içeriği kullanırken seçimler yapmayı öğrenir.*

7-9. sınıf öğrencileri için medya okuryazarlığı bağlamında, güvenliğe yapılan vurgu övgüye değer bir yetkinlik düzeyini yansıtmaktadır. Öğrenciler, arama motorları ve sosyal medya gibi hizmetler tarafından toplanan verileri anladıklarını göstererek dijital profillerinin oluşumuna ilişkin farkındalık

sergilemektedirler. Bu verilerin potansiyel kullanımlarını ifade edebilmektedirler. Ayrıca, öğrenciler veri koruma ve gizliliğe ilişkin temel kavramları kavrayarak çeşitli medya kanalları ve hesaplarında içerik paylaşma konusunda bilinçli kararlar verebilmektedir. Öğrencinin dijital medyada cinsel taciz ve nefret söylemini tanımlayabilmesi, çevrimiçi ortamda mevcut olan potansiyel riskler ve zorluklara ilişkin sağlam bir anlayışa sahip olduğunu göstermektedir. Öğrencinin bu tür sorunlara karşı kendini korumaya yönelik stratejiler belirleyebilmesi ve taciz ya da nefret söylemiyle karşılaştığında atması gereken uygun adımları bilmesi de aynı derecede önemlidir. Öğrencinin bilgisi, medya ortamlarında güvenlikleri için tehdit oluşturan durumlarda yaklaşmaları gereken kişileri tanımaya kadar uzanır ve mevcut destek sistemleri hakkında çok yönlü bir farkındalık göstermektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, dijital profillerini etkileme becerilerini ve medya ortamlarında güvenliklerini artırma becerilerini değerlendirebilir.*
- *Öğrenci gençlerin hayatında anlamlı olan bir bağlamda veri korumasına aşina olur.*

7-9. sınıf öğrencileri için medya okuryazarlığı alanında, ileri düzeyde bir yetkinliği yansıtacak şekilde güvenliğe odaklanılmaktadır. Öğrenciler, dijital profillerini etkileme kapasitelerini değerlendirme konusunda incelikli bir beceri sergileyerek, medya ortamlarında güvenliklerini artırmak için çevrimiçi varlıklarının nasıl şekillendirilebileceği ve kontrol edilebileceği konusunda yüksek bir farkındalık sergilemektedirler. Bu da kişinin dijital kimliğini anlama ve yönetme konusunda proaktif bir yaklaşım sergilediğini göstermektedir. Ayrıca öğrenci, gençlerin hayatlarında yankı uyandıran bağlamları araştırarak veri koruma konusunda anlamlı bir keşfe çıkmaktadır. Bu, veri güvenliğinin sonuçlarının daha sofistike bir şekilde anlaşılması anlamına gelmektedir ve sadece farkındalığın ötesine geçerek pratik ve bağlamsal bir kavrayışa yol açmaktadır. Kavramı kendi deneyimleriyle alakalı hale getirerek, öğrenciler günümüzün dijital ortamında veri korumanın karmaşıklıklarında gezinmek için daha donanımlı hale gelmekte ve genel medya okuryazarlığı becerilerin daha da geliştirmektedirler

2.Sorumlu Medya Kullanımı

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, yayınladıkları şeylerin etkisi ve sonuçları üzerine düşünebilir.*

- *Öğrenci, intihal, tımar, kimlik hırsızlığı, iftira ve ciddi çevrimiçi zorbalık gibi medya ortamlarında gerçekleşen yasadışı faaliyetlerin de suç kriterlerini karşıladığını ve sonuçları olduğunu bilir.*
- *Öğrenci, medya ortamlarındaki iletişim ve faaliyetleriyle başkalarının güvenliğini, haklarını ve refahını tehlikeye atmama sorumluluğunu anlar.*
- *Öğrenci, medya cihazlarının ve medya kullanımının karbon ayak izinin nasıl oluştuğunun ve medya cihazlarının üretimiyle ilgili sorumluluk ve etik yönlerin farkındadır.*
- *Öğrenci hem kendi hem de başkalarının telif haklarının farkındadır ve bir medya kullanıcısı ve üreticisi olarak bunlara uyabilir. Öğrenci kaynaklardan nasıl alıntı yapacağını bilir.*
- *Öğrenci, bazı dijital hizmetlerin ücrete tabi olduğunun ve kullanıcıları hizmete bağlama yollarına sahip olduklarının farkındadır ve medya ortamlarında faaliyet gösterirken bunu sorumlu bir şekilde dikkate alır.*

7-9. sınıf öğrencileri için medya okuryazarlığı alanında, sorumlu medya kullanımına odaklanılması övgüye değer bir yetkinlik düzeyine işaret etmektedir. Öğrenciler, yayınladıkları içeriğin etkisi ve sonuçları üzerinde düşünerek çevrimiçi varlıkları ve iletişimleri konusunda düşünceli bir yaklaşım sergilemektedirler. Bu yetkinliğin kritik bir yönü, öğrencinin intihal, tımar, kimlik hırsızlığı, iftira ve ciddi çevrimiçi zorbalık gibi medya ortamlarındaki yasadışı faaliyetleri anlamasıdır. Bu eylemleri sonuçları olan suçlar olarak kabul etmek, çevrimiçi davranışın potansiyel yasal ve etik sonuçlarına ilişkin olgun bir farkındalığı yansıtmaktadır. Ayrıca, öğrenciler medya ortamlarındaki iletişimleri ve faaliyetleri yoluyla başkalarının güvenliğini, haklarını ve refahını tehlikeye atmama sorumluluğunu kavrayarak etik farkındalık duygusunu vurgulamaktadır. Öğrencilerin medya cihazları ve medya kullanımıyla ilişkili karbon ayak izinin farkında olmasıyla çevresel hususların dahil edilmesi dikkat çekicidir. Bu, medya tüketiminin çevre üzerindeki daha geniş etkisine dair bütüncül bir anlayışı ortaya koymakta ve medya cihazlarının üretimiyle ilgili etik yönleri vurgulamaktadır. Tüm bunlara ilaveten öğrencinin hem kendisinin hem de başkalarının telif hakları konusundaki farkındalığı, etik medya uygulamalarına bağlılığını göstermektedir. Bu, fikri mülkiyet ve sorumlu bilgi paylaşımı anlayışını gösteren, kaynaklara uygun şekilde atıfta bulunma becerisini de içermektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, okulun ortak iletişim kanallarında faaliyet gösterirken sorumluluk duygusu gösterir.*

7-9. sınıf öğrencileri için medya okuryazarlığında ileri düzey, sorumlu medya kullanımına odaklanmak, yüksek bir yetkinlik seviyesine ulaşmak anlamına gelmektedir. İleri düzeyde yetkinlik gösteren öğrenci, yalnızca yayınladığı içeriğin etkisi ve sonuçları üzerinde düşünmekle kalmaz, aynı zamanda okulun ortak iletişim kanalları içinde faaliyet gösterirken daha yüksek bir sorumluluk duygusu sergiler. Bu, okul topluluğu içindeki dijital iletişimleriyle ilişkili etik hususlar ve potansiyel sonuçlar hakkında daha sofistike bir anlayışa işaret etmektedir.

3.Refah

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, medya içeriğinin ve medya ortamlarında faaliyet göstermenin psikolojik ve sosyal etkilerinin ve bunların kimlik inşası, beden imajı, zihinsel refah ve sosyal ilişkiler, zaman kullanımı ve uyku miktarı gibi günlük yaşam yönetimi üzerindeki etkilerinin farkındadır.*
- *Öğrenci, kendi medya kullanımını kontrol etmenin mümkün olması gerektiğini bilir. Öğrenci, medya kullanırken kendi refahını destekleyen seçimler yapabilir.*

7-9. sınıf öğrencileri için medya okuryazarlığı bağlamında, refaha odaklanma iyi düzeyde bir yetkinlik göstermektedir. Öğrenciler medya içeriğinin ve medya ortamlarındaki faaliyetlerin psikolojik ve sosyal etkileri konusunda farkındalık sergilemektedirler. Kimlik inşası, beden imajı, zihinsel refah ve sosyal ilişkiler, zaman kullanımı ve uyku gibi günlük yaşam yönetiminin yönleri üzerindeki etkinin farkındadırlar. Bu farkındalık, medyanın genel refahı etkileyebileceği çeşitli yollara ilişkin bütüncül bir anlayışı yansıtmaktadır. Ayrıca, öğrenciler kendi medya kullanımlarını kontrol etme yetkisine sahip olduklarına dair bir anlayış sergilemektedir. Medya ile etkileşime girerken esenliklerini destekleyen seçimler yapabilmeleri, dijital tüketimlerine proaktif ve sorumlu bir yaklaşım sergilediklerini göstermektedir. Medyanın potansiyel etkilerine dair bu ikili farkındalık ve kişinin medya alışkanlıkları üzerinde kontrol sahibi olma becerisi, dengeli ve bilinçli bir bakış açısı ortaya koymakta ve dijital ortamda bireylerin refahını teşvik eden medya okuryazarlığının daha geniş hedefleriyle uyum göstermektedir.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, başkalarının refahı ve toplumun bakış açısından da refah faktörleri üzerinde düşünebilir.*

7-9. sınıflar için ileri düzey medya okuryazarlığında, refaha odaklanma yüksek bir yetkinlik seviyesine ulaşmaktadır. İleri düzeyde yetkinlik sergileyen öğrenci, kişisel düşüncenin ötesine geçebilmekte ve toplumun bakış açısından başkalarının refahını düşünebilmektedir. Bu, medya içeriği ve faaliyetlerinin daha geniş toplumsal etkileri konusunda yüksek bir farkındalığa işaret etmektedir. Öğrenci sadece bireysel psikolojik ve sosyal etkileri anlamakla kalmayıp aynı zamanda bu faktörlerin daha geniş sosyal bağlamda kolektif refaha nasıl katkıda bulunduğunu da kavramaktadır. Refah alanındaki bu ileri düzey yetkinlik, dijital ortamda bireysel ve toplumsal refahın birbirine bağlılığını vurgulayarak medya okuryazarlığına daha incelikli ve sosyal açıdan bilinçli bir yaklaşım sergilemektedir.

4.İyi Etkileşim

İyi Yeterlilik

- *Öğrenci, çevrimiçi etkileşimli durumlarda başkalarıyla işbirliği yapar ve medya ortamlarında olumlu bir medya atmosferine katkıda bulunabilir. Öğrenci, iletişimde diyaloğun, yani dinleme ve tartışmanın önemini anlar.*
- *Öğrenci, sosyal medyada trolleme, provokasyon ve alevlendirme gibi yapıcı olmayan iletişim olgularını tanır ve bu olgularla karşılaştığında nasıl tepki vereceğini ve ne yapacağını bilir.*
- *Öğrenci, duruma göre medya ortamlarında, örneğin standart dili veya konuşma dilini uygun şekilde kullanarak iletişim kurabilir.*
- *Öğrenci, bir iletişimci olarak olumlu imajını güçlendirmeyi amaçlar: bir iletişimci olarak hedeflerini açıklayabilir ve bunlara ulaşmak için yöntemler tanımlayabilir.*

7-9. sınıf öğrencileri için medya okuryazarlığı bağlamında, iyi etkileşim becerilerine odaklanılması övgüye değer bir yetkinlik düzeyini yansıtmaktadır. Öğrenciler, dijital ortamlarda olumlu bir medya atmosferine katkıda bulunarak çevrimiçi etkileşimli durumlarda başkalarıyla etkili bir şekilde iş birliği yapma becerilerini sergilemektedirler. Daha da önemlisi, etkin iletişimin temel bileşenleri olarak aktif dinleme ve yapıcı tartışmayı kapsayan diyaloğun önemini de

anlamaktadırlar. Dahası, öğrenciler sosyal medyada yaygın olan trolleme, provokasyon ve alevlendirme gibi yapıcı olmayan iletişim olgularına karşı farkındalık sergilemektedirler. Sadece bu davranışları tanımakla kalmamakta aynı zamanda bu tür olaylarla karşılaştıklarında uygun şekilde tepki verme ve gerekli önlemleri alma bilgisine de sahip olabilmektedirler. Bu da çevrimiçi görgü kuralları ve çatışma çözümü konusunda olgun bir anlayışa işaret etmektedir. Dikkate değer bir husus da öğrencinin bir iletişimci olarak olumlu bir imaj oluşturmaya yönelik proaktif yaklaşımıdır. İletişim hedeflerini dile getirmekte ve bunlara ulaşmak için yöntemler tanımlayarak dijital iletişime stratejik ve yansıtıcı bir yaklaşım sergilemektedirler. Olumlu benlik sunumuna odaklanan bu yaklaşım, medya ortamlarında sorumlu ve yapıcı etkileşimi teşvik etmeye yönelik daha geniş hedeflerle uyumludur.

Gelişmiş Yeterlilik

- *Öğrenci, medya ortamlarında karşılaştığı zorbalık, uygunsuz yorumlar veya yayınlar gibi iletişim eksikliklerine, bunları rapor ederek ve haksızlığa uğrayanlara karşı empati göstererek aktif bir şekilde müdahale eder.*
- *Öğrenci, iletişimi geliştirmek için başkalarına yapıcı geri bildirim verebilir.*

7-9. sınıflar için ileri düzey medya okuryazarlığında, ileri düzey etkileşim becerilerine odaklanma, yüksek bir yetkinlik düzeyini yansıtmaktadır. Öğrenciler zorbalık, uygunsuz yorumlar veya yayınlar gibi medya ortamlarında karşılaşılan iletişim eksikliklerine aktif olarak yanıt vermektedirler. Bu durumları rapor etme becerileri, olumsuz çevrimiçi davranışlara karşı proaktif bir duruş sergileyerek daha güvenli ve daha olumlu bir dijital alan yaratılmasına katkıda bulunmaktadı. Buna ek olarak, öğrenci haksızlığa uğrayanlar için empati sergileyerek çevrimiçi etkileşimlere yönelik sosyal açıdan bilinçli bir yaklaşımı vurgulamaktadır. Dahası, öğrenciler başkalarına yapıcı geri bildirim sağlama becerisini sergileyerek etkili iletişimin nüanslarını olgun bir şekilde anladıklarını göstermektedirler. Bu, yalnızca iyileştirme alanlarını belirleme konusundaki yeterliliklerini değil, aynı zamanda geri bildirimi olumlu ve yararlı bir şekilde iletme becerilerini de vurgulamakta ve dijital alanda bir büyüme ve gelişme kültürünü teşvik etmektedir. Etkileşim becerilerindeki bu ileri düzey yetkinlik, sadece katılımın ötesine geçerek destekleyici ve saygılı bir dijital topluluk yaratmaya yönelik daha geniş bir taahhüdü yansıtmakta ve medya ortamlarındaki sosyal dinamiklere ilişkin daha sofistike bir anlayış sergilemektedir.

4.2.2 Medya Okuryazarlığı Eğitiminin Ders Kitaplarına, Medya Okuryazarlığı Eğitiminde Eğitim-Öğretim Materyallerine ve Diğer İlgili İçeriklere Yansımaları

Finlandiyalı öğretmenlerin rekabetçi bir şekilde seçildiği ve yüksek lisans derecesine sahip oldukları artık iyi bilinmektedir. Sınıf öğretmenleri eğitim alanında, branş öğretmenleri ise pedagojik çalışmalar alanında en az 60 kredilik konu bazlı yüksek lisans derecesine sahiptir. Finlandiyalı öğretmenler yeterliliklerini aldıktan sonra branşlarını, öğrencilerini, teorilerini ve müfredatlarını bilmeli ve önemli miktarda pedagojik özgürlük ve sorumluluğa sahip profesyoneller olarak kendilerine güvenilmelidir (Linnakylä, Välijärvi ve Arffman 2007; Säntti ve Salminen 2015). Finlandiya'da öğretmen adayları farkında olmadan ders kitaplarının kullanımına alıştırılmaktadır. Öğretmen eğitimi, teoride ders kitaplarını nadiren açıkça ele alsa da pratikte ders kitapları, birçok öğretmenlik uygulaması, staj döneminde önemli bir özellik olabilmektedir. Örneğin, yaklaşık 1000 öğrenciden oluşan bir uygulama okulu yılda 900 öğrenci öğretmene ev sahipliği yapabilmektedir. Bu, her öğrencinin yılda birden fazla öğretmene sahip olacağı ve genellikle aynı dönemde aynı sınıfta birden fazla öğretmen adayının çalışacağı anlamına gelmektedir. Bu bağlamda ders kitabı, öğretmen rotasyonunu dengeleyen bir süreklilik ve istikrar sunmaktadır. Finlandiya'daki uygulama okullarında, her okulun ulusal müfredata dayalı kendi müfredatı olmasına rağmen, ders kitabının temel modelinin takip edilmesi, belirli bir dönem içinde tüm uygun konuların işlenmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda ders kitaplarıyla verimli bir şekilde öğretmeyi öğrenmek Finlandiya öğretmen eğitiminin olumlu bir özelliği olarak görülebilir. İyi hazırlanmış, uygun şekilde çerçevelenmiş öğretim materyallerinden yararlanabilen öğretmenlerin kendi materyallerini bulmak ve geliştirmek için aşırı zaman harcamaları gerekmez. Dahası, öğretmenler ders kitabını daha fazla dikkat ve desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerle çalışmak için alan yaratmak amacıyla kullanabilirken, diğer öğrenciler ders kitabını rehber alarak bağımsız bir şekilde çalışmaya devam edebilir. Bu durum, öğrenciler okul sistemi içinde ilerledikçe, öğretmenlerin öğrencilerin ders kitapları ve ilgili materyallerde gezinme becerilerine giderek daha fazla güvenebileceğini göstermektedir. Finli eğitimciler, öğrencilerin kaliteli materyallere erişimi olması gerektiği ilkesinin

arkasında durmaktadırlar. Birçok öğretmen ve öğretmen eğitimcisi için ders kitabı yazma ekibinin bir parçası olarak işe alınmak, mesleki ve pedagojik uzmanlığın olumlu bir şekilde tanınması olarak kabul edilmektedir (Moate, 2021).

Medya okuryazarlığı, erken çocukluk eğitimi ve bakımından yetişkin eğitimi ve yaygın eğitime kadar Finlandiya eğitim sistemi genelinde temel bir yeterlilik olarak görülmektedir. Medya okuryazarlığı öğretiminin temel içerikleri ve yönergeleri, erken çocukluk eğitimi ve bakımından genel lise eğitimine kadar neredeyse aynıdır ve medya okuryazarlığı, son on yılda uygulanan her temel müfredatta eğitime güçlü bir şekilde entegre edilmiştir. İlk ve orta öğretimin çekirdek müfredatına dahil edilen çapraz yeterlilikler, özellikle "Çoklu okuryazarlık" ve "BİT yeterliliği", medya ve bilgi okuryazarlığını güçlü bir şekilde teşvik etmekte ve geliştirmektedir. Çalışmalarda medya okuryazarlığını teşvik etmenin birkaç yolu vardır. Medya okuryazarlığına sıklıkla ihtiyaç duyulur çünkü öğretimde güncel konuların ve özgün materyallerin (örneğin dezenformasyon veya sahte haberler) kullanılması yaygındır (https://shorturl.at/ehAE8).

Eğitimde medya okuryazarlığını destekleyen her yıl çeşitli temalı haftalar düzenlenmektedir: Örneğin Şubat ayında Medya Okuryazarlığı Haftası ve Haber Haftası, Nisan ayında ise Dergi Haftası ve Okuryazarlık Haftası. Ayrıca Okul Sineması program, filmlerin eğitimde nasıl kullanılabileceğine dair bilgiler sunmaktadır (https://shorturl.at/ehAE8).

Finlandiya'daki eğitim sistemi, kapsamlı ve dengeli bir müfredat sağlamaya güçlü bir vurgu yapmaktadır. Öğrenci merkezli ve deneyimsel öğrenmeye odaklanılırken, ders kitapları öğrenciler için yapılandırılmış içerik, açıklamalar ve alıştırmalar sağlamada rol oynamaktadır. Finlandiya okullarında ders kitapları genellikle öğretmenler ve okullar tarafından seçilmekte veya onaylanmakta ve öğrenme sürecini desteklemek için bir kaynak olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte, Finlandiya eğitim sisteminin öğretime bütünsel ve esnek bir yaklaşıma da değer verdiğini ve öğretmenlerin yöntemlerini öğrencilerinin ihtiyaçlarına ve ilgi alanlarına göre uyarlama özerkliğine sahip olduğunu belirtmek gerekir. Son yıllarda Finlandiya eğitiminde dijital öğrenme kaynaklarına ve teknolojiye giderek daha fazla vurgu yapılsa da geleneksel ders kitapları eğitim ortamının ayrılmaz bir parçası olmaya devam etmektedir.

Finlandiya'da öğretmenler kendi ihtiyaç ve düşüncelerine göre öğretim hazırlığının şeklini veya modelini seçmekte ve yöntem ve ders kitabı seçmekte

özgürdür. Finlandiya, hedefler gibi genel kurallar koymakta ve bu kurallar çerçevesinde tüm öğretim yöntemleri tamamen öğretmene bırakılmıştır ve öğretmen bu yöntemleri ve ders kitaplarını seçmekte serbesttir. Bu durum, çocukların akademik, sosyal ve duygusal gelişimini izleyebilen öğretmenin öğrencileri değerlendirmesi üzerinde bir etkiye sahiptir. Devlet tarafından sağlanan okul kütüphanesinde internet destekli ders kitapları da bulunmaktadır (Kosenchuk ve ark., 2023; Sunarti ve ark., 2022).

Son birkaç yıldır Finlandiya, öğretim materyallerinin ve genel olarak eğitimin dijitalleştirilmesi için birtakım girişimlerde bulunmuştur. Öğretim materyallerinin dijitalleştirilmesi, özellikle COVID-19 salgını bağlamında, eğitim ortamında gerçekten de giderek daha belirgin hale gelmiştir. Finlandiya'da uzaktan eğitime zorunlu geçiş, ilkokullarda dijital öğrenme materyallerinin ve ortamlarının kullanımını hızlandırmıştır (Seppälä ve ark., 2022). Özellikle medya okuryazarlığı eğitimi alanında ülke çapında medya eğitimi paydaşları tarafından oluşturulan *"Dijital Öğrenme Platformları"* Finlandiya'da eğitim materyallerine erişim sağlamak için kullanmaktadır. Bu platformlar genellikle e-kitaplar, videolar, interaktif alıştırmalar ve öğrencilerin ilgisini çekecek işbirlikçi araçlar da dahil olmak üzere bir dizi kaynak sunmaktadır.

Dijital dönüşüm konusu Finlandiya'da giderek önem kazanmaktadır ve Finlandiya son yıllarda yüksek hızlı internet bağlantısı, bulut bilişim ve çevrimiçi öğrenme platformları da dahil olmak üzere eğitim için dijital altyapıya güçlü yatırımlar yapmaktadır (Leino ve ark., 2023). Bu yatırımlar, K-12 okullarının dijital öğrenme araçlarını ve platformlarını daha kolay benimsemesini sağlamış ve kuzey ve doğu Finlandiya'nın kırsal bölgelerinde bile konumlarından bağımsız olarak öğrencilerin yüksek kaliteli eğitime erişimini sağlamaya yardımcı olmuştur (Tanhua-Piiroinen ve ark., 2020).

Finlandiya, teknoloji uygulamalarını, etkileşimli öğrenme araçlarını ve dijital platformları sınıflara ve idari görevlere dahil ederek eğitim sisteminde dijitalleşmeyi benimsemiştir. Finlandiya, eğitimde teknolojiyi kullanma konusunda uzun bir geçmişe sahiptir ve dijital öğrenme bu geleneğin doğal bir uzantısıdır. Tanhua-Piiroinen ve diğerlerine (2018) göre, Finlandiya'daki K-12 okullarında dijitalleşmenin tarihi üç aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama, dijital gelişimin odak noktasının internet bağlantısı ve dijital öğrenme materyallerinin oluşturulması da iyi işleyen bir dijital altyapı oluşturmak olduğu 1998-2004 yılları arasında

gerçekleşmiştir. İkinci aşama 2005-2010 yılları arasında gerçekleşmiş ve eğitim ve öğretim için teknoloji kullanımının faydalarının değerlendirilmesine odaklanmıştır. Bu ve önceki aşamalarda, BİT ile ilgili farklı geliştirme ve araştırma projeleri, öğretim ve öğrenimde dijital teknolojilerin uygulanmasının yollarını keşfetmeyi amaçlamıştır. Üçüncü aşama 2010-2018 yılları arasında gerçekleşmiş ve öğrenme için dijital teknolojilerin farklı ihtiyaç ve kullanımlarını tanımıştır. 2018'den bu yana Finlandiya'daki K-12 okullarında dijital öğrenme fırsatları genişletilmiş ve öğretmenlerin dijital-pedagojik becerileri, örneğin Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı ve Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın proje finansmanı ve girişimleriyle desteklenmiştir. Dünya çapında pek çok ülkede olduğu gibi, COVID-19 salgını işlevsel dijital sistemlere duyulan ihtiyacı hızlandırmış ve uzaktan ve çevrimiçi dijital sistemlerde eğitim gören ve çalışan öğrencilerin ve öğretmenlerin refahı konularına odaklanılmasını gerektirmiştir. Finlandiya dijitalleşme ve sayısallaşma konusunda ilerleme kaydetmiş olsa da, eğitimde dijital dönüşümün kapsamı okullar ve bölgeler arasında farklılık göstermektedir (Näykki ve ark., 2023). Dijitalleşme süreci Medya okuryazarlığı eğitimi için de bir fırsat olmuştur. Dijitalleşmeyle birlikte, medya okuryazarlığı öğretiminin, öğrencinin kendi amaçları ve inançları doğrultusunda, medya ortam ve araçlarını kullanarak kendi medyasını üretmesiyle üreten tüketici (prosumer) süreci başlamıştır. Öğrencinin medya üretimi süreçlerini deneyimleyerek öğrenmesiyle, medya okuryazarlığı eğitimi tam olarak bir medya okuryazarı birey olma amacını karşılayacak bir eğitime dönüşmektedir. Finlandiya'daki medya okuryazarlığı eğitimini üstlenen paydaş kurumlar, bu dijital dönüşümü ders materyallerine de yansıtmıştır.

KAVİ (Ulusal Görsel-İşitsel Enstitüsü), Özellikle medya okuryazarlığı eğitiminde dijital içerikler noktasında ders materyallerine kaynaklık eden kurumların başında gelmektedir. Resmi web adresleri üzerinden ulaşılabilen öğrenme ve öğretme platformunda, (https://shorturl.at/dKMOV) ders içerisinde kullanılabilecek materyaller hem basılı hem de çevrimiçi ulaşılabilir olarak bulunmaktadır. Dijital ders materyallerine zaman ve mekandan bağımsız olarak ulaşılabildiği gibi, öğretmenlerin talepleri üzerine basılı olarak da sipariş vererek ulaşmak mümkündür. Bu materyaller posterler, bilgi grafikleri (infografikler), makaleler, dergiler, etkinlik örnekleri, kılavuzlardan oluşmaktadır. Materyaller başta Fince olmak üzere İsveçce, İngilizce ve göçmenlerin de anlayabilmesi için

Sami dillerinde hazırlanmaktadır. Bazı materyaller yaş gruplarına ve eğitim düzeyine göre hazırlanmıştır. Aşağıda bu materyallerden örneklere yer verilmişitir.

Sadece Bir Avuç Saçmalik Mi?[1]

Sahte haberler ve yanıltmanın diğer 8 yolu

Bu poster sahte haberler ve yanıltıcı yöntemlerin anlaşılmasına ve bunların ardındaki saiklerin tartışılmasına yardımcı olması amacıyla hazırlanmıştır. Poster, EAVI - Vatandaşlık için Medya Okuryazarlığı organizasyonunun İngilizce posterinden yarar lanmıştır.

Fotoğraf 4.1. EAVI Medya Okuryazarlığı Posteri

Mediapoluill (rehber ve çevrimiçi hizmet)[2]

VASU tabanlı medya eğitiminin başlangıç noktalarını ve hedeflerini özetlemektedir ancak aynı zamanda okul öncesi eğitim için de oldukça uygundur. Çocukların, eğitimcilerin ve eğitim topluluklarının öğrenme ve gelişim yollarına yönelik yön tabelaları ve ekipmanlar bulunmaktadır.

Fotoğraf 4.2. Mediapoluill Medya Okuryazarlığı Rehberi

[1] https://www.mediataitokoulu.fi/pelkkaafeikkia_iso.jpg

[2] https://mediapoluilla.fi/

[3]***Mediataito***

Medya becerileriyle çalışan herkese yönelik bir dergidir. Onuncu yıldönümünü kutlayan Medya Becerileri Haftası'nın kendi dergisinde, güncel medya olguları hakkında kapsamlı bir bilgi paketinin yanı sıra her yaştan medya becerilerini geliştirmeye yönelik fikirler ve ipuçları bulunmaktadır. Derginin içeriği Medya Okuryazarlığı Haftası içerisinde yapılan faaliyetlerle paralellik göstermektedir.

Fotoğraf 4.3. Mediataito Dergisi

Polkuja medialukutaitoon: Medya okuryazarlığına giden yollar.

Fotoğraf 4.4. Medya Okuryazarlığına Gine Yollar Klavuzu

[4] Medya okuryazarlığına giden yollar kılavuz serisi çocuklara medya okuryazarlığının desteklenmesini uygulamalı örneklerle tanıtmaktadır. Erken çocukluk, 1-6. sınıf, 7 ve 9. sınıf olmak üzere 3 ayrı seviyede, İngilizce, Fince, İsveççe ve Sami dillerinde hazırlanmıştır.

---

[3] https://mediataitoviikko.fi/mediataito-2022/

[4] https://www.mediataitokoulu.fi/polkuja_varhaiskasvatus.pdf , https://www.mediataitokoulu.fi/polkuja_varhaiskasvatus.pdf , https://www.mediataitokoulu.fi/polkuja_ylakoulu.pdf , https://www.mediataitokoulu.fi/balgat_medialohkanmahttui.pdf

Polkuja Ohjelmointiosaamiseen: Programlama Becerilerine Giden Yollar

Fotoğraf 4.5. Programlama Becerilerine Giden Yollar Klavuzu

[5]Aynı kılavuz serisi programlama eğitimi için de hazırlanmıştır. Çocuklara ve gençlere programlama becerilerinin geliştirilmesini pratik örneklerle tanıtmaktadır. Medya okuryazarlığı kılavuz serisiyle aynı şekilde, Erken çocukluk, 1-6. sınıf, 7 ve 9. sınıf olmak üzere 3 ayrı seviyede, İngilizce, Fince, İsveççe ve Sami dillerinde hazırlanmıştır.

[6]Miten İnternet Toimii? İnternet Nasıl Çalışır ?

İnternetin temelleri hakkında anaokulu ve ilkokul çağındaki çocuklara ve konuyla ilgilenen diğer çocuklara yönelik hazırlanmış olan bir rehberdir.

Fotoğraf 4.6. İnternet Nasıl Çalışır

---

[5] https://mediataitokoulu.fi/ohjelmointi_varhaiskasvatus.pdf , https://mediataitokoulu.fi/ohjelmointi_alakoulu.pdf

[6] https://kavi.fi/sites/default/files/documents/miteninternettoimii.pdf

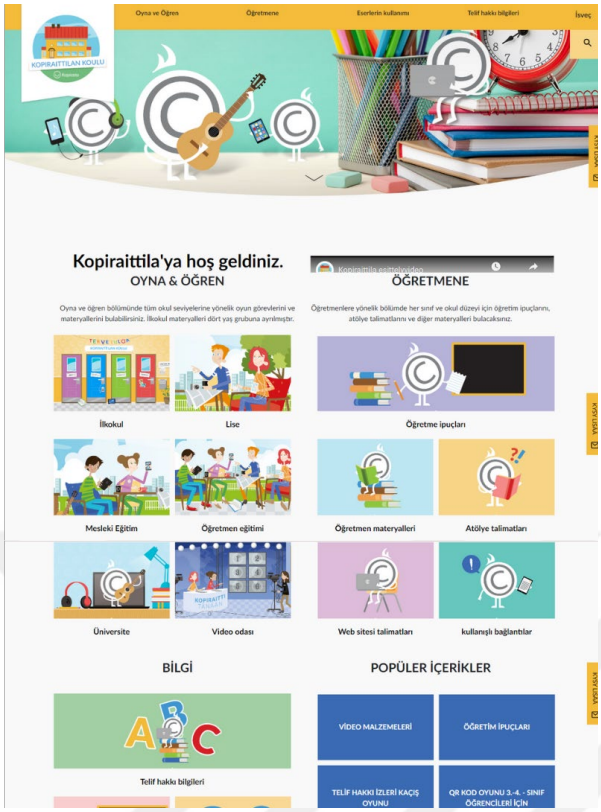

Fotoğraf 4.7. Kapiosto Oyunu

[7]Kopiraittila:

Kopiosto [8] tarafından telif haklarını öğrenmek ve öğretmek için üretilmiş ilham verici ve teşvik edici bir oyun materyalidir. Kopiraittila'da her yaş grubuna ve eğitim düzeyine uygun oyun ve pedagojik materyaller bulunmaktadır.

Kopiraittila ayrıca telif hakkı hakkında bilgi ve sık sorulan soruların yanıtlarının bulunabileceği bir telif hakkı kılavuzudur. Kopiraittila çevrimiçi interaktif bir oyun ve materyal platformudur. Hem öğrencilere yönelik hem de öğretmenlerin derste kullanabilecekleri genellikle telif hakları ile ilgili oyunlar ve materyaller yönergeleriyle birlikte bulunmaktadır. Bu material ve oyunlar, ilkokul, lise, üniversite düzeylerinde ve mesleki eğitim, öğretmen eğitimi programramlarına yönelik hazrılanan içeriklerden oluşmaktadır.

[7] https://kopiraittila.fi/

[8] Kopiosto, Finlandiya'daki yaratıcı endüstrileri temsil eden bir telif hakkı kuruluşudur. 1978 yılında kurulan Kopiosto'nun kültür ve iletişim sektörlerinden 44 üye kuruluşu bulunmaktadır. (https://www.kopiosto.fi/en/kopiosto/kopiosto/about-us/)

Fotoğraf 4.8. Öğretme İpucları

Öğretmene yönelik oluşturulan sekmede tüm seviyelere uygun olarak hazırlanmış oyunlar ve materyaller bulunmaktadır. Aşağıda oyunlardan biri örnek olarak verilmiştir.

Fotoğraf 4.9. Tervetuloa Oyunu

Bu oyunda 1-2, 3-4, 5-7 ve 8-9. sınıf seviyelerine uygun olan 4 adet kapı ve bu 4 kapının her birinin ardında telif haklarını anlatan farklı bir kurgu üzerine oluşturulmuş oyunlar bulunmaktadır.

Örneğin 3-4. sınıf seviyesindeki kapı, içerisinde pek çok medya ortam, araç ve içeriğinin (siyah çember içerisinde alınmıştır) bulunduğu bir sınıfa açılmaktadır.

Tüm bu medya ortam, araç ve içeriklerinin, öğrenciye sunduğu bir mesaj vardır. Bu mesajların kimi telif haklarının yasal kuralarını yazılı olarak belirtirken kimi mesajlarla da öğrencilere soru yöneltmektedir.

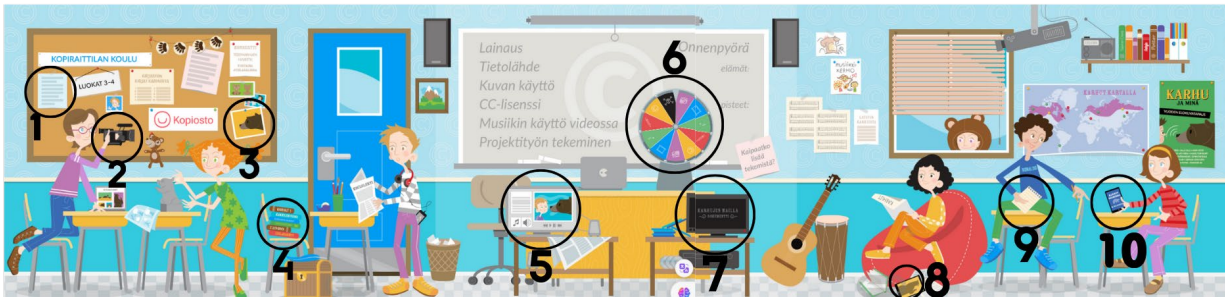

Fotoğraf 4.11. Tervetuloa Oyunundan Bir Görsel

Örneğin 1 numaralı çember içerisindeki sınıf panosuna asılı duran belge üzerine tıklandığında öğrencinin karşısına video projesi kontrol listesi çıkmaktadır. Bu kontrol listesi öğrencilere telif haklarıyla ilgili bilgilerden oluşmaktadır.

Fotoğraf 4.10. Video Projesi Kontrol Listesi

Yine aynı şekilde 5 numaralı çember içerisindeki bilgisayar görselinin üzerine tıklandığında ise aşağıdaki gibi sorular belirlmekte, sorulara doğru cevap verildiğinde ise en sağdaki yeşil trafik ışığının yandığı, doğru cevabı onaylayan bir bilgi kartı belirmektedir. Cevap yanlış olduğu takdirde, üzerinde kırmızı trafik ışığının yandığı ve yanlış bilgiyi düzelten bir bilgi kartı belrimektedir.

Fotoğraf 4.12. Tervetuloa Oyununun Farklı Aşamalarını Gösteren Görsel

Oyun içerisinde yapılan her işlem sonrasında aşağıdaki görselde belirtildiği şekilde yazı tahtasında yeşil bir tik işareti belirerek, eğitimdeki ilerleme gösterilmektedir. Eğitim sonunda ise çarkıfelek tarzında doğru-yanlış cevaplarından oluşan bir bilgi yarışması yapılmaktadır.

Fotoğraf 4.13. Tervetuloa Oyunundan Soru Kartları

Verilen her doğru cevap sonrası üzerinde yeşil bir trafik ışığı olan, verilen her yanlış cevap sonrasında ise üzerinde kırmızı trafik ışığının yandığı bir bilgi kartı belirmektedir. Bu yarışmada öğrenciye 3 kere yanlış yapma hakkı verilmekte, bu haklar tükendiğinde ise eğitim oyununa tekrar başlanması gerekmektedir.

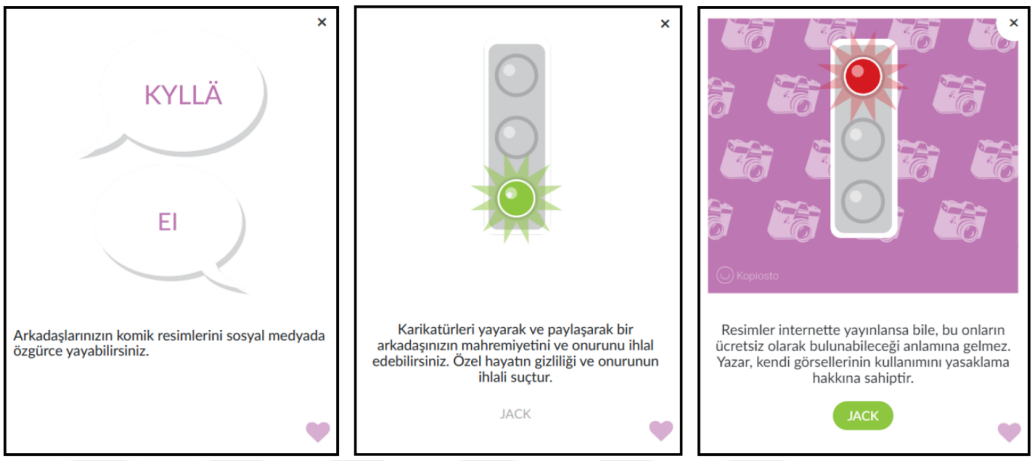

Fotoğraf 4.14. Tervetuloa Oyunundan Sorulara Doğru ve Yanlış Cevaplarını Gösteren Görseller

Aşağıda yukarıdaki materyallere benzer şekilde hazırlanan materyaller QR kodları ile verilmiştir.

Editoryal sürece ve bir derginin oluşumuna bir bakış. Yazan: Jaana Ohra-aho ve Camilla Gustaws. e-pub. Bu material dergi editörlüğü, üretimi ve duygusal becerileri keşfetme üzerine hazırlanmıştır.

Öğrenciler için ThingLink ödevine bir bağlantı. Yazarlar. Jarmo Honkanen, Roy Krook, Matti Kälviä ve Kari-Jussi Simonen. 5-6. sınıflar ve ayrıca ortaokul öğrencileri için, çevrimiçi güvenlik konularında hazırlanmış bir materyaldir.

Okul dergisi ve okul dergisi makinesinin kullanımı. Yazarlar. Mira Harjunen, Janina Karhukorpi, Karoliina Keskitalo ve Elina Kuutti. Altıncı sınıftan yedinci sınıfa kadar Ortaokula devam edecekler için hazırlanmış bir materyaldir. Yine dergi üretim süreçleriyle ilgilidir.

Öğrencilerin reklamları değerlendirmelerine yönelik bir ThingLink ödevi. Yazarlar: P. Pekoni, Pete Toiviori, P. Pekoni, P. Violin, P. Pete Toivori, 3.-4. sınıflar için tasarlanmış materyal. (https://shorturl.at/tvyX5)

Tüm bu örneklerden hareketle, Finlandiya'da medya okuryazarlığına yönelik tüm paydaşlar tarafından hazırlanmış çok gelişmiş ve erken çocukluktan itibaren yetişkin eğitimine kadar genişleyen bir materyal yelpazesi olduğunu söylemek mümkündür. Bu materyallere uzaktan erişim sağlayabilme imkanı ise Finlandiya'daki medya okuyryazarlığı eğitiminin dikkat çekmesi gereken bir hususudur. Medya eğitimi ülke genelinde birçok aktör tarafından uygulanmakta, teşvik edilmekte ve geliştirilmektedir. Geniş aktör yelpazesi, farklı medya, hedef gruplar ve eğitim hedeflerinin entegrasyonunu desteklemektedir. Multidisipliner işbirliği aktif olarak inşa edilmektedir. Medya eğitimi, rehberler, el kitapları, etkinlikler, oyunlar ve videolar gibi pratik eğitim faaliyetlerini desteklemek için çok sayıda bilgi, öğretim materyali ve diğer açık erişim kaynakları geliştirmiş ve üretmiştir. Medya eğitimi çeşitli eğitim programlarının bir parçası olmuştur ve uzun süredir çeşitli yönetimlerin belgelerinde yer almaktadır. Medya eğitimi, farklı eğitim ve öğretim seviyelerindeki müfredatın bir parçasıdır. Benzer şekilde, örneğin halk kütüphaneleri kanunu medya eğitiminin uygulanması için iyi bir çerçeve sunmaktadır. Medya eğitimi uzun zamandır hem kamu hem de özel fonlar tarafından desteklenmektedir. Ulusal Görsel-İşitsel Enstitüsü, bir kamu kurumu olarak, medya eğitiminin teşvik edilmesinde yasal bir role sahiptir.

Finlandiya okul sisteminde, eğitimciler öğrenme- öğretme içeriklerini planlama konusunda oldukça özgürdürler. Okullarda okutulan Anadil ders kitapları,

temel eğitiminde bütün kademelerinde medya eğitimine yönelik materyaller bulunmuş olsa da yine de bu ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaçlar nedeniyle Okul dışı kuruluşlarında medya eğitimine farklı kaynaklar ve ders planları açısından desteği bulunmaktadır. Finlandiya'da her türlü dokümanın bulunduğu bir internet portalı olan Mediakasvatus.fi, öğretmen ve öğrencilere yayınlanmış tüm kaynaklara erişim olanağı sağlamaktadır. Ayrıca kayıtlı olan tüm kullanıcılar kendi oluşturdukları kaynaklarını da bu portal üzerine yüklemektedirler. Günümüzde kaynak eksikliğinden çok fazlalığı bir sorundur. Dijital teknoloji sayesinde her türlü dokümanın paylaşılması daha kolaydır. Fakat öğretmenler dijital platformda bulmanın farklı olduğu düşünmektedirler. Bu sebeple, Finlandiya Medya Eğitimi Derneği, medya eğitimi için düzenli içerik oluşturmakta ve portal aracılığıyla bu çalışmalarını sürdürmektedir. Dernek aynı zamanda, Twitter ve Facebook gibi sosyal medya platformlarını da hem bilgi kanalı hem de materyal paylaşımı noktasında faal olarak kullanmaktadır.

Medya eğitimi için gerekli olan kaynaklar bağımsız dernekler, öğretmenler ve özel sektör alanları tarafında da üretilmektedir. Örnek verecek olursak, Finlandiya Gazete Derneği, erken çocukluk döneminde öğretmen eğitim ihtiyaçlarına kadar tüm eğitim kademelerinde farklı materyaller yayınlamıştır.

Finlandiya'da kütüphaneler ve Finlandiya Kütüphane Derneği de önemli materyal desteği sağlayan kurumlardır. Medya eğitimi kapsamında birçok operasyonel modeller ve materyaller oluşturulmuştur. Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nca 2006-2010 yılları arasında finanse edilen Çocuk ve Medya programında kütüphane uzmanlarına eğitimler sağlanmıştır (Kotilainen & Kupiainen, 2014, s.10).

4.3 Üçüncü Alt Probleme Dair Bulgular

Bu başlık altında Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitimi bağlamında öğretmen eğitiminin durumu incelenecektir.

Lemmen'a (2005) göre, dünyanın birçok ülkesinde medya okuryazarlığı ile ilgili gerçekleştirilen öğretmen eğitimi, varolan uzmanlık alanına bağlı olarak formal ya da informal yaklaşımla uygulanmaktadır. Örnek verecek olursak, Büyük Britanya, Avustralya, İtalya, Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde öğretmenlere yönelik danışmanlık, seminerler ve eğitimler verilmektedir. Bu

ülkelerden bazıları medya eğitimini destekleyici yerel veya ulusal düzeyde işbirliği yapmaktadır. Yine bazı ülkelerdeki medya okuryazarlığı alanında medya sanatçılarının, teknoloji uzmanlarının ve STK temsilcileri aracılığıyla desteklenmektedir. Hükümetler, medya okuryazarlığı hakkında insanların fikirlerini keşfetmek ve onları bir araya getiren programları desteklemektedir. Buna örnek verecek olursak, Finlandiya 2004 yılı film ve medya eğitimi çalışmalarına yer vermiştir. Finlandiya Eğitim Bakanlığı bu kapsamda birçok çalıştay, festival ve proje çalışmalarına finansal destek sağlayarak daha sonraki girişimleri geliştirmesine katkıda bulunulmuştur (aktaran Jensen, 2008).

Kapsamlı okullarda ve üst orta okullarda görev yapan öğretmenlerle birlikte yetişkin eğitimi ve mesleki eğitimde genel konuları öğreten öğretmenlere göre öğretmen eğitimi, Finlandiya'da sekiz kapsamlı üniversite'de verilmektedir. Aynı zamanda mesleki öğretmenlik eğitimi de politekniklerle işbirliği içinde olan beş mesleki yüksek öğretim kurumu tarafından yürütülmektedir. Kapsamlı okul, ilköğretim seviyesinde (1-6), ortaokul seviyesinde (7-9. Sınıflar) yer almaktadır. Üst orta öğretim üç yılı kapsarken, daha teorik ya da mesleki nitelikteki programlara iletilir.

Üniversiteler, müfredatlarını oluşturma konusunda özerk bir yapıya sahiptir. Bu sebeple Finlandiya'daki tüm üniversiteleri kapsayan detaylı bir "öğretmen eğitimi müfredatı" oluşturulamamaktadır. Fakat öğretmen yetiştiren bütün kurumların sahip olduğu ilkeler ve genel hatlar mevcuttur. Bunları bir kısmını Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiyeleri, bir kısmı da Eğitim Fakülteleri Dekanlarının istişareleriyle sağlanmaktadır (Meisalo, 2007, s. 163). Öğretmen eğitimi, Finlandiya'da popüler bir çalışma alanını oluşturmaktadır. Bu sebeple yüksek öğretim enstitüleri, öğretmen eğitimcileri (öğretim görevlisi) arasından en nitelikli olanı seçme konusunda titiz davranırken, öğrenci seçiminde ise en uygun ve en yüksek motivasyona sahip kişileri tercih etmektedirler. Üniversiye düzeyinde birçok öğretmen eğitimcisi, kişisel gelişimlerini artırmak için araştırmalar yürütürler. Finli kıdemli öğretim görevlilerinin birçoğu doktora veya herhangi bir Yüksek Lisans derecesine sahip olmaları ve pedagojik çalışmaları tamamlamaları gerekir. Birçoğunun aynı zamanda öğretmenlik yeterliliği (erken çocukluk eğitimi, sınıf öğretmenliği veya konu öğretimi) anaokulu veya okul düzeyinde çalışma deneyimleri bulunmaktadır. Finli öğretmenler, yüksek eğitimli akademik profesyonellerdir ve öğretmen eğitimi araştırmaya dayalıdır (Maaranen ve ark.,

2019) ve öğretim ve araştırma birbiriyle bağlantılı olarak yürütülür. Yapılacak çalışmalar araştırma merkezli, bağımsız problem çözme yeteneğine sahip ve son yapılan çalışmaları hem eğitim alanına hem de öğretilen konulara uygulayabilme yeterliliğine sahip öğretmenler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Öğrendikleri bu becerileri öğretmen olarak veya çalışma topluluklarında daha fazla geliştirebilirler (Ministry of Education and Culture, 2016).

Finlandiya'da öğretmen eğitimi alanlarından biri de Medya eğitimidir. Medya eğitimi, eğitimli bireylerin medya okuryazarlığını geliştirmeyi hedefleyen etkileşimi ile birlikte eğitmek, öğretmek, liderlik etmek, rehber olmak, bilgiyi paylaşmak, tartışmak anlamına da gelmektedir. Medya okuryazarlığı, öğretmenlerin daha kapsamlı öğretim hedefleri belirlemesine imkan tanımaktadır. Medya eğitimi yoluyla öğretmenler, kişileri ve grupları kendi toplumlarında, kültürlerinde aktif bir rol almaları konusunda onları desteklemektedirler. Medya eğitiminin herhangi bir yaş kısıtlaması olmadığından dolayı her yaş grubundan insanla gerçekleştirilebilmektedir (Kavi.fi.Media Literacy in Finland, media education, https://medialukutaitosuomessa.fi/en/information-about-media-literacy/ erişim tarihi: 12 kasım 2023). Medya okuryazarlığı öğretmen eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Yaşadığımız çağda medyanın gücü, gençlerin ve öğretmenlerin eleştirel düşünmelerini geliştirerek, öğrencilerin hem kendi aralarında hem de öğretmen ve diğer unsurlar arasında bağ kurmalarını sağlamaktadır. Öğretmenler farklı kültürel özelliklere sahip öğrencilerin öğrenme stillerini anlamak için medya okuryazarlığı eğitimine ihtiyaç duyarlar. Bu amaçla onları doğru yönlendirme konusunda rol model olmalıdır (Schwarz, 2001, s. 112).

Medya eğitimine öğretmenlerin bağlılığının sağlanması eğitimle başlar. Pedogojinin gelişimi, medya materyallerin geliştirilmesi, geniş alanda uluslararası iş birliğinin sağlanarak alanda uzmanlara bağlantıları destekleyecek kurslara da ihtiyaç vardır. Öğretmen eğitiminde medya alanına her geçen gün daha fazla yer verilmesine rağmen medya eğitimi konusunda yeterince çalışma yapılmasa da yine de öğretmen olarak vasıflandırılmaktadırlar. Öğretmenleri yetiştirmeye yönelik çeşitli kurumlarda medya eğitimiyle ilgili zorunlu dersler ya çok az ya da mevcut değildir. (Kupiainen ve ark., 2008, s. 17).

Finlandiya'da 1970 yılından bu yana medya eğitimi kapsamlı okul müfredatına alındığında, sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri için bir medya eğitimi olmuştur. Medya eğitimindeki içerik, üniversitelerdeki kitle iletişim ve

medya araştırma bölümlerinin yetkisindedir. 1990 'lı yılların sonunda medya eğitiminin öğretmen eğitimine ilgisi arttı ve on yıllık süreç sonunda ise Eğitim Bakanlığı, Laponya Üniversitesi'nde medya merkezli sınıf öğretmeni eğitimlerinin başlaması için üç yıllık süreyle proje finanse etti. 1997 güz döneminde eğitime başlayan bölümde bir profesör, kıdemli bir asistan ve bir öğretim görevlisi mevcuttu. Sonraki süreçte, Lapland Üniversitesi Eğitim Fakültesi medya merkezli öğretmen eğitimini ana ders haline getirdi. Finlandiya'da bu alanda eğitim veren fakülte olma özelliğini taşımaktadır. Medya eğitimi Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde de yer almaktadır. 1990'lardan önce öğretim faaliyetlerini ve araştırma çalışmalarını Tapio Varis ve sonrasında ise Jeff Taylor tarafından başlatılmıştır (Kupiainen ve ark., 2008, s. 18).

Finlandiya'da öğretmen eğitimi veren sekiz üniversite bulunmaktadır (Maaranen ve ark., 2019). Öğretmen eğitimi, yüksek lisans derecesini hedefleyen iyi kalitede bir eğitimdir. Öğretmen yetiştirme uygulamalarında medya eğitiminin ağırlığı gün geçtikçe artsa da medya dersi almadan mezun olmak yine de mümkündür. Genel olarak medya eğitiminin içeriği yan dal ya da bağımsız bir ders olarak belirlenir. Üniversitelerde çoğu teknoloji öğretimi olan birçok medya eğitimi ile ilgili ders, lisansüstü eğitim programlarında da bulunmaktadır (Lundvall ve Finnish Society on Media Education, 2018).

4.4 Finlandiya'da Öğretmen Eğitiminde Medya Eğitiminin Araştırıldığı ve Öğretildiği Bazı Üniversiteler

Bu bölümde, Finlandiya'da medya eğitiminin verildiği belli başlı üniversitelerde medya okuryazarlığına yönelik öğretmen yetiştirme eğitimi ile ilgili bilgiler verilecektir.

4.4.1 Aalto Üniversitesi (Aalto-yliopisto)

Aalto Üniversitesi'nde medya eğitimi sanat eğitiminin bir parçasıdır. Üniversite'de Sanat ve Medya Bölümünde çeşitli konu ve temada araştırma ve

sanatsal çalışmalar yapılmaktadır. Bunlar arasında sanat eğitimi, çağdaş sanat, oyun tasarımı, yeni medya, fotoğrafçılık, görsel iletişim tasarımı, görsel kültür yer almaktadır. Bölümde ayrıca, lisans, yüksek lisans derecesi ve doktora düzeyinde eğitim verilmektedir. Sanat ve Medya Bölümü, 2022 yılında, iyi düzeyde sanatsal üretimler, medya prodüksiyonları ve sanat- pedogoji çalışmaları ile uluslararası şöhrete sahip olan sanat ve medya bölümlerinin birleşmesiyle oluşmuştur. Bölümde yaklaşık olarak 800 öğrenci ve 100'den fazla çalışan personel ile Sanat ve Tasarım Okulu'nun en büyüğüdür. Aalto Üniversitesi Sanat ve Tasarım Okulu'nun (önceki adı Uygulamalı Sanatlar Okulu) sanat bölümünde, ana konusu görsel kültür eğitimi olan görsel sanatlar eğitimine destek veren öğretmen yetiştirme program yer almaktadır. Medya eğitimi olarak konularda Medya Okuryazarlığı (5 kredi) ve medya pedogojisi (5 kredi) dersleri bulunmaktadır. Uygulamada medya eğitimi, görsel sanatlar eğitimi programındaki farklı derslere dahil edilmektedir. Örneğin, film ve fotografçılık kursları detaylı olarak medya okuma ve ifade etme becerilerini amaçlamaktadır (https://www.aalto.fi/fi/taiteen-ja-median-laitos).

4.4.2 Tampere Üniversitesi (Tampereen yliopisto)

Tampere Üniversitesi'nde 1970'lerden itibaren medya eğitimi farklı isimlerle öğretilmektedir. Önce, İletişim Çalışmaları Bölümü (şimdiki adıyla İletişim, Medya ve Tiyatro Birimi) geleceğin öğretmenlerine yönelik Kitle İletişim Eğitimi dersi vermiştir. İletişim Çalışmaları Bölümü 1990'lı yıllarda İletişim Eğitimi adıyla dersler vermiş ve 1996 yılında ise Eğitim Bölümü ile işbirliği çalışmaları başlamıştır (Lundvall ve Andersson, 2012). Tampere Üniversitesi'nde medya eğitimi öğretimi üç yıllık (2006-2008) süreyle bir erişim ve araştırma projesi olarak sunulmuştur. Bu proje, Gazetecilik ve Kitle İletişimi Bölümü'nde bulunur ve bölümde bir kıdemli asistan mevcuttur. Tampere Üniversitesi'nin Gazetecilik ile Kitle iletişimi ve Eğitim arasında paylaşılan profesörlük görevini Profesör Tapio Varis yürütüyordu. Varis bu görevi 2007 yılının bahar dönemine kadar devam ettirdi (Kupiainen ve ark., 2008, s. 18). 2012 güz döneminden itibaren İletişim, Medya ve Tiyatro Birimi ile Eğitim Bilimleri ortak çalışmalarıyla yürütülen medya eğitimi alanında yüksek lisans (120 kredi) eğitimi almak mümkündür. Ayrıca bu birimler tüm öğrenciler için seçmeli olarak medya eğitimi modülü (20 kredi) sunmaktadır. 2010 yılında Tampere Üniversitesi'ne medya eğitimi alanında beş

yıllık süreyle profesörlük unvanı verilmiştir. Bunların dışında İletişi, Medya ve Tiyatro Bölümü'nün Gazetecilik ve İletişim Yüksek Lisans Programı, Medya Kültürü Yüksek Lisans Programı (120 kredi), seçmeli olarak ise Medya Kültürü Yüksek Lisans Programı (20 kredi) ve derinlemesine çalışmalar olarak(80 kredi) sunmaktadır (Lundvall ve Andersson, 2012).

Tampere Üniversitesi diğer üniversitelerin bir çoğundan daha fazla seçmeli ders vermektedir . Öğrenciler, yüksek lisans derecesinde üç farklı çalışma alanından 20 kredilik içerik çalışması seçebilmektedirler. Lisans düzeyinde ise, medya eğitimi beş kredilik bir ders olarak verilmektedir. Diğer üniversitelerden farklı olarak, BİT öğretimi zorunlu olan derslerin hiçbirinde yer almamaktadır. Fakat üniversite, BT hizmetlerinin ve temel yazılımların kullanımına dikkat çeken BT Becerileri dersini üç kredilik olarak zorunlu tutmaktadır. Öğrenciler, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin çoğunluğu için ana seçenek olması muhtemel Eğitim, Öğretim ve Öğrenme Ortamları ile ilgili bölümü seçerse, çalışmalar bilgi ve iletişim teknolojisi alanında zorunlu beş kredilik dersin yanında medya eğitimi temalarını da içeren dört kredilik bir edebiyat dersi de yer almaktadır (Salomaa ve ark., 2017).

4.4.3 Lapland Üniversitesi

Lapland Üniversitesi'nin Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1979 yılında Eğitim Bilimleri Bölümü olarak eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Kurulduğu tarihten itibaren sınıf öğretmeni programında çalışmalar yapılmaktadır. Daha sonraki eğitim sürecinde yetişkin eğitimi ve medya eğitimi gibi temel eğitim çalışmalarına başlanmıştır. Sınıf öğretmeni programının bir parçası olarak öğretmenlik eğitiminin düzenlenmesinden sorumlu olan fakülte ile bağlantılı bir eğitim okulu mevcuttur. Eğitim Fakültesi, Üniversite Derecelerine İlişkin Hükümet Kararnamesine (794/2004) uygun olarak belirlediği eğitim faaliyetleri kapsamında eğitim alanında lisans ve yüksek lisans programları yer almaktadır. Bu alanlardan biri olan medya eğitimi alanında da yüksek lisans programı bulunmaktadır. Eğitim Fakültesi'nde kapsamlı yan dal seçenekleri (60 kredi) özel eğitim ve toplumsal cinsiyet çalışmalarıdır. Bunlara ek olarak da öğrenciler, küresel eğitim, eğitim psikolojisi ve öğrenme ve öğretmede medya ve dijital teknolojiler alanlarında da bir yan dal (25 kredi) alabilmektedirler (Kasvatustıeteıden Tıedekunnan Opınto-Opas 2021-2024, s. 20).

Lapland Üniversitesi'nde 2015 yılında yürürlüğe giren Öğretmen Eğitimi Müfredatında (2015-2017) medya eğitim-öğretiminde ve BİT kullanımında sınıf öğretmenleri yan dal olarak Medya Eğitimi ve BİT'te Temel Çalışmalar dersi ile Medya Eğitiminde Temel ve Alan Çalışmalarını seçebilirler. Medya eğitimi, lisans derecesinde yer alan pedagojik çalışmalarda Erken Eğitim ve İlköğretimin Temelleri (5 kredi), yan dal çalışmalarında ise (25 kredi) Erken Eğitim ve İlköğretimin Pedagojisi (6 kredi) derslerine dahil edilmiştir. Yüksek lisans derecesinde bulunan seçmeli derslerde (10 kredi) iki İngilizce dersi yer almaktadır. Bunlar: İnternet Kullanımı ve Psikososyal Refah (5 kredi) ve Medya Kültürüne Yaklaşımlar. Multidisipliner çalışmalar (3 kredi) seçmeli derslerinde Müzik ve medya, Robotik ve Kodlama, Öğrenme ve Öğretmede Oyun gibi dersler yer almaktadır. Ek olarak öğretimde medya eğitimi ve BİT, matematik, el sanatları ve müzik gibi derslere dahil edilmiştir (Ruokamo ve ark., 2016).

Eğitimde lisans düzeyinde yer alan ana konularda biri de medya eğitimi'dir. Medya eğitimi çalışmaları birbirlerini tamamlayan üç tema alanı etrafında yapılandırılmış olup bunlar, 1) Öğretme ve öğrenmede Medya, 2) Toplumda Medya, 3) Medya ve Psikososyal Refah'dır. Temalar, temel çalışmalardan ileri düzey çalışmalara kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu temada yer alan derslerin bazıları zorunlu olup, bazıları da öğrencilerin ilgi alanlarına göre seçilebilmektedir (Kasvatustıeteıden Tıedekunnan Opınto-Opas 2021-2024, s. 20).

5. TARTIŞMA

Finlandiya medya eğitimi politikalarını ulusal çerçevesine başarılı bir şekilde entegre etmiştir; Eğitim ve Kültür Bakanlığı ve Ulusal Eğitim Kurulu bu politikaların yürürlüğe girmesi ve uygulanmasından sorumludur. Bu politikalar çeşitli hükümet birimlerinden ek destek almaktadır. Finlandiya eğitim sistemi içinde medya okuryazarlığı eğitimi faaliyetlerinin uygulanması hem ulusal hem de uluslararası düzeyde çok sayıda kurum ve kuruluşla işbirliğini içermektedir.

Finlandiya, medya okuryazarlığını sürekli olarak müfredatına dahil eden kapsamlı bir eğitim sistemine sahiptir. Medya okuryazarlığı derslerinin birincil amacı, öğrencilere haber ve reklamlardan dijital içeriğe kadar çeşitli medya türlerini eleştirel bir şekilde analiz etmek ve yorumlamak için gerekli becerileri kazandırmaktır. Bu dersler, bilgi kaynaklarını değerlendirme, medyadaki önyargıları fark etme ve sorumlu çevrimiçi davranışları teşvik etme gibi temel konuları kapsamaktadır. Küresel uygulamalarla uyumlu olan Finlandiya, teorik bilgiyi pratik becerilerle birleştiren ve öğrencileri sürekli gelişen medya ortamında gezinmeleri için güçlendiren bir yaklaşım benimsemektedir.

Öğrenmeye disiplinler arası bir yaklaşımı vurgulayan Finlandiya, medya okuryazarlığını özellikle dil, sosyal bilgiler ve yurttaşlık bilgisi gibi derslerde olmak üzere müfredata geniş bir şekilde entegre etmektedir. Öğrencilere yalnızca eleştirel düşünme becerileri öğretilmekle kalmıyor, aynı zamanda dijital okuryazarlık ve çeşitli medya formlarını analiz etme ve değerlendirme becerisi eğitimi de verilmektedir. Eğitim yaklaşımı, medya içeriğiyle aktif etkileşimi teşvik ederek toplumsal etkisinin incelikli bir şekilde anlaşılmasını sağlamaktadır. Finlandiya'nın toplum temelli bir yaklaşıma olan bağlılığı, sorumlu dijital platform gezintisi ve bilgi kaynağı değerlendirmesi gibi pratik becerilerin temel müfredata entegre edilmesiyle işbirliğine dayalı öğrenmeyi ve tartışmayı daha da teşvik etmektedir. Eğitim sistemi, deneyimsel öğrenmeye güçlü bir vurgu yaparak öğrencilerin çok yönlü bir bakış açısı için medya içeriğiyle aktif olarak etkileşime girmelerine olanak sunmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Finlandiya'da medya eğitimi politikaları ulusal düzeyde yer alan diğer politikalarla entegre bir şekilde uygulanmaktadır. Bu politikaların yürürlüğe konulması ve uygulanmasından sorumlu olan birimler ise Eğitim ve Kültür Bakanlığı ile Ulusal Eğitim Kurulu'dur. Bunların haricinde diğer hükümet birimleri de medya okuryazarlığı eğitimi politikalarına destek vermektedir.

Finlandiya eğitim sistemi içerisinde yer alan medya okuryazarlığı eğitim faaliyetlerin uygulamasında formal ve informal bir yapılanma söz konusudur. Medya okuryazarlığı eğitimi faaliyetleri hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde birçok kurum ve kuruluş ile iş birliği içerisinde yürütülmektedir.

Finlandiya, eğitim programlarının bir parçası olarak medya okuryazarlığına sıklıkla yer veren kapsamlı bir eğitim sistemine sahiptir. Medya okuryazarlığı dersleri, öğrencilere haber, reklam ve dijital içeriklerin aralarında bulunduğu çeşitli medya türlerini eleştirel bir şekilde analiz etme ve yorumlama becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu dersler genellikle bilgi kaynaklarını değerlendirme, medyadaki önyargıları anlama ve sorumlu çevrimiçi davranışları teşvik etme gibi konuları kapsamaktadır. Birçok ülkede olduğu gibi Finlandiya'da da yaklaşım, öğrencileri karmaşık ve sürekli gelişen medya ortamında gezinmeleri için güçlendirmek üzere teorik bilgi ve pratik becerilerin bir kombinasyonunu içermektedir.

Finlandiya, eğitime bütünsel yaklaşımının bir parçası olarak medya okuryazarlığı eğitimini geniş bir şekilde müfredatlara dahil etmektedir. Finlandiya eğitim sistemi disiplinler arası öğrenmeyi vurgular ve medya okuryazarlığı genellikle dil, sosyal bilgiler ve yurttaşlık bilgisi gibi derslere entegre bir şekilde öğretilmektedir. Öğrencilere eleştirel düşünme becerileri, dijital okuryazarlık ve çeşitli medya formlarını analiz etme ve değerlendirme becerisi öğretilmektedir. Yaklaşım etkileşimlidir, öğrencileri medya içeriğiyle aktif olarak ilgilenmeye ve toplum üzerindeki etkisine dair incelikli bir anlayış geliştirmeye teşvik etmektedir. Ayrıca, Finlandiya'nın eğitim sistemi genellikle iş birliğine dayalı öğrenmeyi ve tartışmayı teşvik ederek medya okuryazarlığı kapsamında toplum temelli bir yaklaşımı savunmaktadır. Dijital platformlarda sorumlu bir şekilde gezinme ve bilgi kaynaklarını değerlendirme gibi pratik beceriler müfredatın ayrılmaz bileşenleri arasında yer almaktadır. Ayrıca dijital okuryazarlık ve sorumlu

çevrimiçi davranış dahil olmak üzere pratik becerilerin öğretilmesine önem verilmektedir. Grup tartışmaları, projeler gibi etkileşimli ve iş birliğine dayalı öğrenme yöntemleri, medyanın toplumsal etkisinin derinlemesine anlaşılmasını teşvik etmek için yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Finlandiya'nın eğitim sistemi genellikle deneyimsel öğrenmeye değer vermektedir. Öğrencileri çok yönlü bir bakış açısı geliştirmek için medya içeriğiyle aktif olarak ilgilenmeye olanak sağlamaktadır.

Finlandiya çekirdek kılavuzunda medya okuryazarlığı, çeşitli medya içeriklerini kullanma, okuma, anlama, yorumlama ve eleştirel olarak değerlendirme yeteneğini ifade etmektedir. Medya okuryazarlığı aynı zamanda çeşitli amaçlarla kendi medya içeriğini üretme ve medya aracılığıyla iletişim kurma yeteneğini de içermektedir. Medya okuryazarlığı aynı zamanda medya araçlarını kullanma ve medyayla güvenli ve sorumlu bir şekilde çalışma becerisi olarak da tanımlanmıştır. Bu bağlamda Finladiya'da Medya okuryazarlığı.

1. Yorumlama ve değerlendirme becerisi
2. Medya içeriği üretme yeteneği
3. Medya ortamlarında çalışabilme becerisi olmak üzere 3 ana alana ayrılmakta ve her bir 3 alan altında ise açıklamalarla yer almaktadır.

Bu ana alanlar ve bunların altında yapılandırılan açıklamalar, Erken Eğitim Müfredatı (2022), Okul Öncesi Müfredatı (2018) ve Temel Eğitim Müfredatı Temelleri (2014) incelemesine dayanmaktadır. Temel metinlerde medya okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık ve diğer geniş kapsamlı becerilerin yanı sıra öğrenme alanları, öğrenme üniteleri ve konularının bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Ana alanlar aynı zamanda medya okuryazarlığının merkezi alanlarına ilişkin genel anlayışı da takip etmektedir.

Tüm sınıf ve gelişmişlik düzeyleri için ortak bir anahtar terminoloji bulunmaktadır. Bu terminolojiye göre;

- "Medya" terimi, medya içeriği, iletim yöntemleri, medyadan etkilenen ortamlar ve medyanın üretim ve dağıtımına katılan ve toplu olarak medya endüstrisini oluşturan kuruluşlar gibi bir dizi unsuru içeren kapsamlı bir kavramdır. Açıklayıcı bağlamlarda, "medya" terimi bu bileşenlere ilişkin farklı anlayışları kapsayacak şekilde kullanılmaktadır.
- "Medya içeriği" terimi ise çeşitli medya kanalları aracılığıyla oluşturulan, kullanılan ve iletilen çok çeşitli medya sunumlarını ve mesajlarını kapsar.

Bu tür içeriklere örnek olarak metin mesajları, filmler, fotoğraflar, oyunlar ve haberler verilebilir. Esasen medya içeriği, farklı medya platformları aracılığıyla yayılan çeşitli iletişim ve eğlence biçimlerini kapsamaktadır.

- "Medya araçları" medya içeriğinin oluşturulması veya iletilmesi için kullanılan cihazları temsil etmektedir. Bu kategori hem gazete, televizyon ve radyo gibi geleneksel kitle iletişim araçlarını hem de dizüstü bilgisayarlar, tablet bilgisayarlar ve akıllı telefonlar gibi çağdaş dijital araçları kapsamaktadır. Özünde medya araçları, farklı ortamlar aracılığıyla bilgi üretmek ve iletmek için çeşitli biçimlerde kullanılan teknolojik araçları temsil etmektedir.
- Medya yalnızca içerik sunmakla kalmaz, aynı zamanda sosyal medya hizmetleri gibi platformlarla örneklenen, çalışmaya elverişli dijital ortamlar da oluşturmaktadır. Bu dijital alanlar, insanların medya alanında etkileşime geçmeleri ve iş birliği yapmaları için fırsatlar sunmaktadır.
- Medya sektörü, medya içeriğinin veya cihazlarının oluşturulması ve iletilmesinde yer alan tüm kuruluşları, kurumları ve varlıkları kapsamaktadır. Esasen, bilgi ve eğlence ortamını şekillendiren çeşitli medya biçimlerinin üretimine ve yayılmasına katkıda bulunan kolektif varlıkları temsil etmektedirt.

Medya okuryazarlığı eğitimi çekirdek program çerçevesinde;

- Erken çocukluk
- Okul öncesi
- 1-2.sınıf
- 3-6.sınıf
- 7-9.sınıf seviyelerinden oluşmaktadır.

Gelişim programında hazırlanan medya okuryazarlığı tanımları, erken çocukluk eğitimi ve okul öncesi eğitimde çocukların medya becerilerini ve ayrıca temel eğitim öğrencilerinin medya okuryazarlığındaki iyi ve ileri becerilerini geliştiren iyi pedagojik etkinlikleri ifade etmektedir. İyi pedagojik aktivitenin tanımları yaş grubuna göre, iyi ve ileri becerilerin tanımları ise ana alanlar ve bunların alt alanları altında yıl sınıf gruplarına göre yapılandırılmıştır.

Finlandiya'da Medya okuryazarlığına yönelik ilk adımlar erken çocukluk eğitimi sırasında atılmakta, medya hakkında merak uyandırılmakta ve eğlenceli

aktivitelerle teşvik edilmektedir. Çocukların, günlük deneyimlerinin bir parçası olarak çeşitli medya formlarını, araçlarını ve içeriklerini iş birliği içinde keşfetmeleri sağlanmaktadır. Medya hikayeleri canlandırılarak ve yaratıcı araçların kullanımıyla çocukların kendini ifade etmlerine imkân sağlanmaktadır. Tatiller veya uygulamalı öğrenme gibi ortak deneyimler sırasında yetişkinlerin, medya ve içeriğinin güvenli ve sorumlu kullanımı konusunda çocuklara rehberlik ederek dijital ortamda gezinmek için gerekli becerilerin geliştirilmesine katkıda bulunması da beklenmektedir.

Okul öncesi eğitimde medya okuryazarlığına doğru yolculuk, birlikte keşif, anlayış ve eğlenceli öğrenmeler yoluyla ilerlemektedir. Çocuklar medyayla daha aktif bir şekilde ilişki kurdukça, deneyimleri giderek çeşitlenmekte ve medyanın hem kullanıcıları hem de üreticileri olarak roller üstlenmektedirler. Güvenli medya kullanımının teşvik edilmesi ve yaşa uygun sınırların belirlenmesi, çocukların aktif olarak katıldığı tartışmalar üzerinde durulmaktadır. Buna ek olarak, medya bir iletişim aracı olarak kullanılır ve iletişim becerilerinin gelişimi, günlük faaliyetlerde iyi, düşünceli etkileşimin geliştirilmesi yoluyla desteklenmektedir

1-2. Sınıf medya okuryazarlığında öğrenciler, medya ile ilgili güvenli uygulamaları öğrenirken araştırma yapar ve hikayeler oluştururlar. Müfredat, öğrenme deneyimini metinleri de kapsayacak şekilde genişleterek medya içeriğinin çeşitli perspektiflerden kapsamlı bir incelemesini içermektedir. Öğrenciler medyada sunulan hikayeleri, görüntüleri ve ses manzaralarını anlama ve yorumlama becerisini kazanmaktadır. Medya araçlarını kullanarak, yaratıcılık ve hayal gücünü teşvik ederek bağımsız ve iş birliği içinde kendi hikayelerini üretmelerine fırsat verilmektedir. Günlük yaşamda bilinçli medya kullanımına vurgu yapılarak medya ortamlarında zorbalık gibi uygunsuz iletişimin kabul edilemez olduğu anlayışı aşılanmaktadır. Ayrıca, öğrenciler medya ortamlarında gezinmek için önemli güvenlik becerileri kazanmaktadırlar. Medya ile ilişki kurmanın bir parçası olarak, bireyler farklı medya tercihlerini ve medya tüketimine yaklaşımlarını tanıyarak kendi medya kullanımları üzerine düşünmeleri sağlanmaktadır.

3-6 yaş sınıflarında medya, çeşitli medya içerikleriyle deneyimi genişletmeye vurgu yaparak ifade ve etki için bir platform görevi görmektedir. Öğrenciler bağımsız ve iş birliği içinde içeriği keşfeder, yorumlayarak kendi içeriğini üretir, inisiyatif almaya, fikir üretmeye ve medya ile deneyler yapmaya

teşvik edilmektedir. Müfredat, görsel-işitsel anlatıları yenilemeye ve teknik üretim becerilerini geliştirmeye öncelik vermektedir. Öğrenciler medya aracılığıyla düşünce ve fikirlerini ifade etmeyi öğrenerek medyanın toplumsal rolünü öğrenmektedirler. Eleştirel düşünme becerileri, çeşitli medya içeriklerinin bilgi kaynağı olarak kullanılabilirliğinin incelendiği medya ve kaynak eleştirisi yoluyla geliştirilmektedir. Eğitim yaklaşımında, medya tüketimi ve üretiminde kendisinin ve başkalarının haklarına ve refahına saygı gösterilmesine ilişkin değerlerin aşılanması esas alınmaktadır.

7-9. sınıflarda medya okuryazarlığı yaratıcılık, farkındalık ve eleştirel düşünme ile karakterize edilmektedir. Öğrenciler, kendi fikir ve girişimlerinden yararlanarak, deneysel çalışmalarda iş birliği yaparak ve bireysel güçlerini keşfederek yaratıcı medya içeriği oluşturmaya aktif olarak katılmaktadırlar. Müfredat, hikâye anlatma yöntemlerinin ve teknik becerilerin uygulanmasına dayanmaktadır. Temel odak noktası, öğrencilerin bilgiyi keşfetmesi ve iletmek amacıyla sorumlu bir şekilde medya içeriği üretme anlayışını derinleştirmektir. Medya içerikleri ile ilgili tartışmalar, içerik yayınlama ve kullanmanın çeşitli olanaklarını da kapsamaktadır. Öğrenciler, sosyal medya da dahil olmak üzere çeşitli içerik kaynaklarının bilgi sağlayıcı olarak güvenilirliğini değerlendirerek medya metinlerini daha derinlemesine kavramaktadırlar. Medyanın bireyler, gruplar ve toplum üzerindeki etkilerinin eleştirel bir incelemesi sunulmaktadır. Eğitim yaklaşımı, temel etkileşim ve güvenlik becerilerini pekiştirerek bilgi koruma ve mahremiyetin önemini kapsamlı bir şekilde öğretilmektedir. Öğrenciler, medya tüketiminde kendi refahlarına katkıda bulunacak bilinçli seçimler yapmaya teşvik edilmektedir.

Finlandiya'nın medya okuryazarlığı için çeşitli paydaşlar tarafından ortaklaşa geliştirilen ve erken çocukluktan yetişkin eğitimine kadar uzanan sağlam bir materyal yelpazesine sahip olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Finlandiya'da medya okuryazarlığı eğitiminin dikkate değer bir yönü de bu materyallerin uzaktan erişilebilir olmasıdır. Medya eğitimi ülke çapında çok sayıda kuruluş tarafından aktif olarak uygulanmakta, teşvik edilmekte ve geliştirilmektedir. Katkıda bulunanların çeşitliliği, farklı medyaların entegrasyonunu kolaylaştırmakta, çeşitli hedef gruplara hitap etmekte ve farklı eğitim hedeflerini ele almaktadır. Bu alanda multidisipliner iş birliğinin oluşturulmasına yönelik uyumlu bir çaba vardır.

Finlandiya'da medya eğitimi alanı, uygulamalı eğitim faaliyetlerini desteklemek için önemli miktarda bilgi, öğretim materyali ve açık erişim kaynağı üretmiştir. Bunlar arasında kılavuzlar, el kitapları, aktiviteler, oyunlar ve videolar yer almaktadır. Medya eğitimi uzun bir süredir çeşitli eğitim programlarına ve idari belgelere entegre edilmiştir. Farklı eğitim ve öğretim seviyelerindeki müfredatlara yerleştirilmiştir. Ayrıca, halk kütüphaneleri kanunu gibi yasal çerçeveler de medya eğitiminin etkin bir şekilde uygulanmasına katkıda bulunmaktadır.

Kamu ve özel fonlar Finlandiya'da medya eğitimini uzun süredir desteklemekte, Ulusal Görsel-İşitsel Enstitüsü de bu eğitimin teşvik edilmesinde yasal bir rol oynamaktadır. Finlandiya okul sistemindeki eğitimciler, öğretim içeriğinin planlanmasında önemli ölçüde özgürlüğe sahiptir. Temel eğitimin tüm seviyelerinde anadil ders kitapları ve medya eğitimi materyalleri bulunmasına rağmen, ek kaynaklara ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Okul dışı kuruluşlar bu eksiklikleri gidermek için medya eğitimini aktif olarak desteklemektedir.

Bir internet portalı olan “mediakasvatus.fi”, öğretmen ve öğrencilere geniş bir yelpazede yayınlanmış materyallere erişim sunan kapsamlı bir kaynak merkezi olarak hizmet vermektedir. Kullanıcılar portala kendi kaynaklarını da ekleyebilmektedir. Dijital teknoloji kaynak paylaşımını daha erişilebilir hale getirmiş olsa da eğitimciler dijital platformlarda materyal bulma sürecinin zor yönleri üzerinde durmaktadırlar. Finlandiya Medya Eğitimi Derneği bu sorunu çözmek için düzenli olarak medya eğitimine yönelik içerik oluşturmakta, bilgi yayma ve materyal paylaşımı için Twitter ve Facebook gibi platformları etkin olarak kullanmaktadır.

Finlandiya’da medya okuryazarlığı öğretmen eğitiminde üniversiteler önemli roller üstlenmektedir. Finlandiya’daki Lapland Üniversitesi Eğitim Fakültesinde lisans eğitiminde medya okuryazarlığı dersleri okutulmaktadır. Üniversitelerde medya dersleri ya yan dal dersi ya da bağımsız ders olarak verilmektedir. Öğretmenler medya içerikli dersleri almasalar dahi mezun olabilmektedirler. Bu durum medya okuryazarlığının öğretmen eğitimindeki nitelikli eğitim-öğretim sürecini olumsuz etkilemektedir. Öğretmenlerde içerik üretiminde aktif rol oynamaktadır.

Ayrıca sivil toplum kuruluşları da özel sektör de dahil olmak üzere çeşitli kuruluşlar Finlandiya'da medya eğitimi için kaynak üretimine katkıda bulunmaktadır. Örneğin Finlandiya Gazeteler Birliği, tüm eğitim seviyeleri için

materyaller yayınlamıştır. Finlandiya Kütüphane Derneği de dahil olmak üzere kütüphaneler, eğitim materyalleri sağlayıcıları olarak önemli bir rol oynamaktadır.

7. KAYNAKLAR

(Bu tez çalışmasında APA 7th Edition atıf sistemi kullanılmıştır.)

Alaca, E. ve Yıldırım, T. (2020). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programları ve Ders Kitapları*. Nobel Akademik Yayıncılık

Altun, A. (2010). *Medya Okuryazarlığının Sosyal Bilgiler Programıyla İlişkilendirilmesi ve Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Altun, A. (2011). Unesco'nun Medya Okuryazarlığı Eğitimi Faaliyetlerine Toplu Bir Bakış (1977-2009), *Milli Eğitim Dergisi*, s. 191, ss. 86-107.

Altun, A. (2012), Kanada'daki sosyal bilgiler programlarında medya okuryazarlığı eğitimi, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* I, 230-244.

Apak, Ö. (2008). *Türkiye, Finlandiya ve İrlanda ilköğretim programlarının medya okuryazarlığı eğitimi açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.

Barr, R., Barth, J.L. ve Shermis, S.S. (2013). *Sosyal Bilgilerin Doğası*. Çev. Ed. C. Dönmez, Ankara: Pegem Akademi.

Barth, James L. (1991). *Elementary and Junior High/Middle School Social Studies Curriculum, Activities and Materials*. (Third Edition). University Press of America, Inc.

Bilgili, A. S. (2021). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Bilici, E. İ. (2014). *Medya Okuryazarlığı ve eğitimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Binark, M., ve Bek., M. G. (2010). *Eleştirel medya okuryazarlığı: Kuramsal yaklaşımlar ve uygulamalar* (2.basım ed.). Kalkdon Yayınları.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. doi:10.3316/QRJ0902027

Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. Qualitative

Breslow, N. (2004). *Effectiveness of educational interventions*. CRC Press.

Buckingham, D. (2007). Digital Media Literacies: Rethinking Media Education in the Age of the Internet. *Research in Comparative and International Education*, 2(1), 43-55. https://doi.org/10.2304/rcie.2007.2.1.43

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Çakmak, E. K. (2019). *Eğitimde Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.

Carlsson, U. (2006). *Regulation, Awareness, Empowerment: Young People and Harmful Media Content in the Digital Age*. Gothenburg: Nordicom, University of Gothenburg

Çelebi, M. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Çınar, K., ve Doğan, C. (2019). Türkiye, Almanya ve Finlandiya öğretmen yetiştirme sistemlerinin incelenmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 2*(2), 204-218.

Ciurel, D., *Media literacy: Concepts, Approaches and Competencies*. Timişoara: Politehnica University Press, 2016 https://doi.org/10.59168/VBVC5906

Creswell, J. W. (2021). *Nitel Araştırma Yöntemleri, Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. Siyasal Kitabevi.

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches.* Sage Publications.

Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative İnquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches.* Sage Publications.

De, A. B. S. (2019). *Teaching Media Literacy*. American Library Association.

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2018). *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Sage Publications.

Dumlu, A. (2018). *Katılımcı Yurttaşlık Bilincinin Geliştirilmesi Bağlamında AB Ülkelerinde Medya Okuryazarlığı.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya

Dunås, J. (2014). Medie- och informationskunnighet i de nordiska länderna: En översikt [Media and information literacy in the Nordic countries: An overview]. In U. Carlsson (Ed.), *Medie- och informationskunnighet i Norden: En nyckel till demokrati och yttrandefrihet [Media and information literacy in the Nordic countries: A key to democracy and freedom of speech*] (pp.17–62). Gothenburg: Nordicom, University of Gothenburg

Ekiz, D. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Anı Yayıncılık.

Erstad, O & Amdam, S. (2013) From Protection to Public Participation, *Javnost - The Public, 20:2, 83-98, DOI: 10.1080/13183222.2013.11009115*

Eurydice (2023). European Commission, Higher education. https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/higher-education. (Erişim Tarihi 17 Ekim 2023).

Eurydıce/Eurybase (2023). Historical Development https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/historical-development (Erişim Tarihi 13 Ekim 2023)

Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon (2023). The National Core Curriculum for ECEC https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/national-core-curriculum-ecec-nutshell (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).

Finnish National Acency For Education. (2022a). Finnish Education in a Nutshell.- Education in Finland https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/finnish_education_in_a_nutshell.pdf (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).

Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon. (2022b). The Finnish National Agency for Education. National core curriculum for early childhood education and care. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/National%20core%20curriculum%20for%20ECEC%202022.pdf (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).

Fınnısh Natıonal Acency For Educatıon. (2022d). Finnish National Board of Education. Finnish Education in a Nutshell.- Education in Finland https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Finnish_education_in_a_nutshell_1.pdf. (Erişim Tarihi 21 Ekim 2023)

Finnish National Agency For Education. (2022c). National cor curriculum for early childhood education and care https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman%20perusteet%202022_EN_final_23%20.pdf. (Erişim Tarihi 15 Ekim 2023).

Giroux, H. A. (1998). *Channel Surfing. Racism, the Media, and The Destruction Of Today's Youlth*. NY: Martin's Press.

Görmez, E. (2021). Medya Okuryazarlığı ve eğitimi. Çelikkaya, T., Demirbaş, Ç. Ö., Yıldırım, T. Ve Yakar, H. (ed). *Yeni Program ve Ders İçeriklerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi 1. İçinde* Pegem Akademi Yayıncılık.

Gündüz Kalan, Ö. (2011). Medya Okuryazarlığı ve Okul Öncesi Çocuk: Ebeveynlerin Medya Okuryazarlığı Bilinci Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi | Istanbul University Faculty of Communication Journal,* 1(39), 59-73. https://doi.org/10.17064/iüifhd.46771

Güner, İ. ve Ertürk, M. (2020). *Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası*. Pegem Akademi.

Güneş, F. (2019). Okuryazarlık Yaklaşımları. *The Journal of Limitless Education and Research*, 4(3), 224-246. https://doi.org/10.29250/sead.634908

Güvercin, G. (2021). *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları*. Anı Yayıncılık.

Hepburn, M. A. (1999). Media Literacy: A Must for Middle School Social Studies. *Clearing House*, 72:6, s. 352-356, Jul 1999,

Hobbs, R. & A. Jensen. (2009). The past, present, and future of media literacy education. *Journal Of Media Literacy Education*, 1, 1-11. https://digitalcommons.uri.edu/jmle/vol1/iss1/1/ (Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action.* New York: The Aspen Institute.

Hoechsmann, M. (2012). *Media Literacies: A Critical İntroduction*. John Wiley & Sons, Incorporated.

İnal, K. (2016). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı*. Ütopya yayınevi.

Jaakkola, M. (2020). Editor's Introduction. Media and Information Literacy Research in Countries Around the Baltic Sea. *Central European journal of communication*, 13(2):146-161. doi: 10.19195/1899-5101.13.2(26).1

Jensen, A. P. (2008). [Review of Reading the Media: Media Literacy in High School English, by R. Hobbs*]. Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 52(3), 261–263

John Pungente, S. J. (1989). Media Literacy Resource Guide. Ontario Ministry of Education, Toronto, ON. CANADA

Jols, T., ve Thoman, E. (2008). *21. Yüzyıl Okuryazarlığı: Medya Okuryazarlığına Genel Bir Bakış ve Sınıf İçi Etkinlikleri.* (Çev. Cevat Elma ve Alper Ketsen). Ekinoks.

Kabapınar, Y. (2007). *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Maya Akademi

Kalan, Ö. G. (2010). Medya Okuryazarlığı ve Okul Öncesi Çocuk: Ebeveynlerin Medya Okuryazarlığı Bilinci Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi/ Istanbul University Faculty Of Communication Journal*, *1*(39), 59-73.

Kasvatustıeteıden Tıedekunnan Opınto-Opas 2021-2024, (tarihsiz) https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=4d865d69-43b4-44a3-a66d-b5ac3486d232

Kavi, (2013). Finnish Media Education. https://kavi.fi/sites/default/files/documents/mil_in_finland.pdf (Erişim Tarihi 10 Ekim 2023).

Kavi, (2021). Finnish Media Education: Promoting Media Literacy in Finland. *National Audiovisual Institute, Finland.* https://kavi.fi/wp-content/uploads/2021/01/Finnish-Media-Education.pdf (Erişim Tarihi 07 Ekim 2023).

Kavi. (2013). Finnish Media Education, National Audiovisual Institute, Finland, https://kavi.fi/sites/default/files/documents/mil_in_finland.pdf (Erişim Tarihi 10 Ekim 2023).

Kayman, E. A. (2017). *Türkiye, Finlandiya, İngiltere ve Şili'deki okul yöneticiliğine ilişkin yaklaşımların incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kıran, Ö. (2020). Temel Yaklaşımlar Açısından Medya Okuryazarlığı Eğitimi. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, *39*(3 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı), 233-248.

Koç, E. (2016). *Türkiye'deki medya okuryazarlığı eğitimi için bir uygulama önerisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi Maltepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Koç, E., Sığrı, Ü., Yıldız, E., Yüksel, A., Altunışık, R., Gegez, E., ve Boz, H. (2022). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (1. baskı ed.). Seçkin Yayıncılık.

Koltay, T. (2011). The Media and the Literacies: Media Literacy, İnformation Literacy, Digital Literacy. *Media, Culture & Society*, 33(2), 211-221. https://doi.org/10.1177/0163443710393382

Kosenchuk, Y., Androshchuk, I., Bakhmat, N., & Kosenchuk, O. (2023). Current Trends in School Reform in the Republic of FINLAND. *Amazonia Investiga*, 12(61), 61-68.

Kotilainen, S. & Kupiainen, R. (2014). Media and Information Literacy Policies in Finland. Tampere: University of Tampere.

Kotilainen, S. (2014). Research-based Policy to Promote Media and Information Literacies. In Ulla Carlson (ed.) Medie- och Informationskunnighet i Norden. En Nyckel Till Demokrati Och Yttrandefrihet. Göteborg: Nordicom, 159–163.

Kotilainen, S., & Arnolds-Granlund, S. B. (2010). *Media Literacy Education: Nordic Perspectives.* Nordicom, University of Gothenburg.

Kupainen, R., Sintonen, S. & Suoranta, J. (2008). Decades of Finnish Media Education. *University of Tampere.*

Lakkala, P., & Lakkala, S. P. (2019). Finnish Vocational Education and Training in Transition. teoksessa M. Paksuniemi, & P. Keskitalo (Toimittajat), Introduction to the Finnish Educational System (Sivut 33-50). Brill.

Leaning, M. (2009). Theories and Models of Media Literacy. Issues in Information and Media Literacy: Criticism, History and Policy. *Informing Science Press, Santa Rosa, CA*, 1-17.

Leino, T., Torsheım, T., Griffiths, M. D., & Pallesen S. (2023). The Relationship Between Substance Use Disorder and Gambling Disorder: A Nationwide Longitudinal Health Registry Study. *Scandinavian Journal of Public Health*, 51(1), 28-34.

Liisa, R., Mariam, K., Dreher, J. & Pekkarinen, A. (2012). Finnish Preschool and First-grade Children's Use of Media at Home. *Human Technology and İnterdisciplinary Journal on Humans in ICT Environments,* 8(2):109-132. doi: 10.17011/HT/URN.201211203031

Linnakylä, P., Välijärvi, J., & Arffman, I. (2007). Reading Literacy–High Quality by means of Equity. Finnish Reading Literacy. *When quality and equity meet*, 127-138.

Livingstone, S., Papaioannou, T., Pérez, María del Mar Grandío, & Wijnen, C. W. (2012). Critical Insights in European Media Literacy Research and Policy. *Medijske Studije = Media Studies,* 3(6), 2-12.

Lundvall, A., & Andersson, J. (2012). Katsaus mediakasvatuksen toimijoihin. Helsinki: Mediakasvatusseura. http://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/06/Mediakasvatus_Suomessa2012_paivitysversio2.pdf

Lundvall, A., Finnish Society on Media Education (2018). Finnish Media Education Policies: Approaches in Culture and Education. *Finnish Society on Media Education*. https://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/09/mediaeducationpolicies-ISBN978-952-99964-4-5.pdf

Maaranen, K., Kynäslahti, H., Byman, R., Jyrhämä, R., & Sintonen, S. (2019). Teacher Education Matters: Finnish Teacher Educators' Concerns, Beliefs, and Values. *European Journal of Teacher Education,* 42(2), 211-227.

MEAE. (2018). Welcome to Finland. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-380-1). (Erişim Tarihi 05 Ekim 2023).

MEB, 2023. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1264(Erişim Tarihi 07.01.2023)

Media and Information Literacy Policies in Finland (2013). Anr Translit And Cost "Transforming Audiences/Transforming Societies". https://www.researchgate.net/publication/262991801_Media_and_Information_Literacy_Policies_in_Finland (Erişim Tarihi: 03.11.2023)

Meısalo. V. (2007): Subject teacher education in Finland: a Research-based approach – The role of Subject didactics and networking in teacher education. *In JAKKU-SIHVONEN, R. & NIEMI, H. (Eds.) Education as Societal Contributor.* (Frankfurt am Main, Peter Lang), pp.161-180.

MEKU, (2013). Toimin Taohjelma. https://kavi.fi/wp-content/uploads/2020/02/mekun_toimintaohjelma.pdf). (Erişim Tarihi 10 Ekim 2023).

Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative Research: A Guide to Design and İmplementation*. John Wiley & Sons.

Ministry of Education and Culture. (2013). Good Media Literacy, National Policy Guidelines, (2013–2016). Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-222-7

Mınıstry Of Educatıon And Culture. (2023). Esiopetus. https://okm.fi/esiopetus (Erişim Tarihi 16 Ekim 2023).

Moate, J. (2021). Seeking Understanding of the Textbook-based Character of Finnish Education, *Journal of Education for Teaching*, 47:3, 353-365,

Näykki, P., & Häkkinen, P. (2023). *Trends and Issues of Digital Learning in Finland. Trends and Issues of Promoting Digital Learning in High-Digital-Competitiveness Countries: Country Reports and International Comparison.* Technological and Vocational Education Research

Neuman, W. L. (2014). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. Pearson.

NORDICPOLICYCENTRE (2020). Media Literacy Education in Finland. https://www.nordicpolicycentre.org.au/media_literacy_education_in_finland

Özdemir, M. (2021). *Karşılaştırmalı eğitim sistemleri* (7. baskı. ed.). Pegem Akademi Yayıncılık.

Özmen, F., ve Yasan, T. (2007). Türk Eğitim Sisteminde Denetim ve Avrupa Birliği Ülkeleri İle Karşilaştirilmasi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 204-210.

Öztürk, C. ve Deveci, H. (2011). Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi. C. Öztürk (Ed.), *Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programları, içinde* (s.1-41). Ankara. Pegem A.

Öztürk, C., ve Otluoğlu, R., (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller.* Pegem Akademi Yayıncılık.

Paananen, H. (2010). *Kriittisyys ja kriittinen medialukutaito mediakasvatuksen tavoitteina* (Master's thesis).

Palsa, L. & Salomaa, S. (2020). Media Literacy as a Cross-sectoral Phenomenon: Media Education in Finnish Öinisterial-level Policies, *Central European Journal of Communication*, Volume 13, No 2 (26), Special Issue. https://doi.org/10.19195/1899-5101.13.2(26).2

Palsa, L., & Ruokamo, H. (2015). Behind the Concepts of Multiliteracies and Media Literacy in the Renewed Finnish Core Curriculum: A Systematic Literature Review of Peer-reviewed Research. *Seminar.net*, *11*(2). https://doi.org/10.7577/seminar.2354

Pérez-Escoda, A., Castro-Zubizarreta, A., García-Ruiz, R., & Aguaded, I. (2016). Media Literacy for an Inclusive Knowledge Society: International Indicators. *Fourth International Conference on Technological Ecosystems for Enhancing Multiculturality* – TEEM'16, (pp. 625-630).

Petrov, G. (2020). *Beyaz zambaklar ülkesinde*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Pike, D. (2013). Media Literacy: Seeking Honesty, Independence, and Productivity in Today's Mass Messages, *International Debate Educational Association*, ProQuest Ebook Central, https://ebookcentral.proquest.com/lib/abant/detail.action? docID=3433193.

Potter, W. J. (2018). *Media Literacy*. Sage publications.

Potter, W. J. (2013). *Media Literacy Thousand Oaks*. Sage Publications.

Rantala, L. (2011). Finnish Media Literacy Education Policies and Best Practices in Early Childhood Education and Care since 2004.. *The Journal of Media Literacy Education*, 3(2):123-133.

Rasi, P. M., Ruokamo, H., & Maasilta, M. (2017). Towards a Culturally Inclusive, Integrated, and Transdisciplinary Media Education Curriculum. A Case Study of an International MA Program at the University of Lapland. *Journal of Media Literacy Education*, ***9***(1), 22-35. https://doi.org/10.23860/JMLE-2017-9-1-3

Rasi, P., Vuojärvi, H., & Rivinen, S. (2021). Promoting Media Literacy Among Older People: A Systematic Review. *Adult Education Quarterly*, 71(1), 37-54. https://doi.org/10.1177/0741713620923755

Rasi, P., Vuojärvi, H., & Ruokamo, H. (2019). Media Literacy Education for All Ages. *Journal of Media Literacy Education,* ***11***(2), 1-19. https://doi.org/10.23860/JMLE-2019-11-2-1

RTÜK. https://www.medyaokuryazarligi.gov.tr/menu_goster.php?Guid=B7AA7732-1593-4B32-BDE5-D76E64C2A5FA&MenuId=2 (Erişim Tarihi 09.01.2024)

Ruokamo, H. M. A., Kotilainen, S., Kupiainen, R., & Maasilta, M. (2016). Media Education Today and Tomorrow. *Mediakasvatusseura.*

Ruşitoru, M., ve Kaşka, G. (2021). *Finlandiya'nın Eğitimdeki Üstün Başarısı*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Safran, M. (2008). Sosyal Bilgiler Eğitimine Bakış, Bayram Tay, Adem Öcal (Ed.) *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi, Içinde* (ss. 1-19), Ankara: Pegem Akademi.

Şahin, A. (2011). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı*. Anı Yayıncılık

Şahin, A. (2018). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı*. Anı Yayıncılık

Şahin, A. (2021). Sosyal Bilgiler Dersinde Medya Okuryazarlığı. Şimşek, S. (ed). *Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde.* Anı Yayıncılık

Salomaa, S. & Mertala, P. (2022). Media Education in Finnish Early Childhood Teacher Education—A Curricular Analysis. In H. Harju-Luukkainen, J. Kangas & S. Garvis (Eds) *Finnish Early Childhood Education and Care: A Multi-theoretical perspective on research and practice*. Springer.

Salomaa, S., & Palsa, L. (2019). *Media Literacy in Finland: National Media Education Policy*. Publications of the Ministry of Education and Culture.

Salomaa, S., Palsa, L., & Malinen, V. (Eds.). (2017). *Opettajaopiskelijat ja mediakasvatus* 2017. [Teacher students and ME 2017]. KAVI

Säntti, J., & Salminen, J. (2015). Development of Teacher Education in Finland. *Development*, 5(3), 1-14.

SBDÖP, 2023. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1264 (Erişim Tarihi 07 Ocak 2024).

Schwarz, G. (2001). Literacy Expanded: The Role of Media Literacy in Teacher Education. *Teacher Education Quarterly*, 28(2), 111–119. http://www.jstor.org/stable/23478281

Seppälä, T., Lesonen, S., Iikkanen, P., & D'hondt, S. (2022). Language, Change and Society: Perspectives from Finland. *AFinLAn Vuosikirja, (Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 79)* i-xix. https://doi.org/10.30661/afinlavk.122188

Şeylan, S. (2018). Avrupa Birliği Ülkelerinde Medya Okuryazarlığına Yönelik Güncel Eğilimler. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(4), 333-348.

Şimşek, S. (2021). *Sosyal Bilgiler Öğretimi.* Anı Yayıncılık

Sunarti, V., Hafizah, H., Rusdinal, R., Ananda, A., & Gistituati, N. (2022). Comparison of Indonesian and Finnish Education Curriculum. *Journal of Social, Humanity, and Education*, 2(2), 141–152. https://doi.org/10.35912/jshe.v2i2.808,

Tanhua-Piiroinen, E., Kaarakainen, S. S., Kaarakainen, M. T., & Viteli, J. (2020). *Digiajan peruskoulu II.* Opetus- ja kulttuuriministeriön.

Tornero, J. M. P. & Varis, T. (2010). *Media Literacy and New Humanism*. UNESCO

Uematsu, E. (2021). Media Literacy and Emerging Media in Education. In: Tomita, H. (eds) *The Second Offline. Advances in Information and Communication Research, vol 3*. Springer, https://doi.org/10.1007/978-981-16-2425-4_11

UNESCO (2020). Media Literacy in Finland-National Media Education Policy. https://en.unesco.org/creativity/policy-monitoring-platform/media-literacy-finland-national

UNESCO. (2013). https://unesdoc.unesco.org/query?q=Corporate:%20%22UNESCO.%20Director-General,%202009-2017%20(Bokova,%20I.G.)%22&sf=sf:*

University of Lapland (2021). Media Education Hub, https://www.ulapland.fi/EN/Units/Media-Education-Hub

Uusitalo, N. (2015). Hallinnan tekemiset: Mediakasvatuspolitiikan diskursiivinen tuottaminen. [Doing governance: The Discursive Construction of Media Education Policy] Tampere: Tampere University Press

Yeh, E. and Wan, G. (2023). Media Literacy Education and 21st Century Teacher Education. *In The International Encyclopedia of Media Literacy* (eds R. Hobbs and P. Mihailidis). https://doi.org/10.1002/9781118978238.ieml0230

Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve Okuma Alışkanlığı Üzerine. *Türk Kütüphaneciliği*, *3*(1), 48-53.

İnternet Kaynakları

Aalto University, https://www.aalto.fi/fi/taiteen-ja-median-laitos (Erişim Tarihi: 14 Ekim 2023)

An official website of the European Union. Political system. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/finland_en (Erişim Tarihi: 21 Ekim 2023).

EDUFI, Finnish National Agency for Education. https://www.oph.fi/en/about-us (Erişim Tarihi: 08 Ekim 2023).

Finnish National Agency for Education. https://www.oph.fi/en/about-us (Erişim Tarihi: 03 Kasım 2023)

https://es.unesco.org/creativity/policy-monitoring-platform/media-literacy-finland-national (Erişim Tarihi: 23 Ekim 2023)

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/finland_en (Erişim Tarihi: 21 Ekim 2023).

https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/fundamental-principles-and-national-policies (Erişim Tarihi: 03 Kasım 2023).

https://okm.fi/en/liberal-adult-education. (Erişim Tarihi: 19 Ekim 2023).

https://shorturl.at/ehAE8 (Erişim Tarihi: 01 Ekim 2023).

https://ticaret.gov.tr/data/5ef6018613b8762b38e2fe7e/FİNLANDİYA-Ülke%20Profili_2023.pdf (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2023).

https://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/finlandiya.htm (Erişim Tarihi: 29 Ekim 2023)

https://www.localfinland.fi/education-and-culture-0 (Erişim Tarihi: 03 Kasım 2023)

KAVI, https://kavi.fi/en/about-kavi/ (Erişim Tarihi: 03 Kasım 2023)

National Audiovisual Institute, Finland, kavi.fi (Erişim Tarihi: 03 Kasım 2023)

Universıty of Lapland, Media Education Hub, https://www.ulapland.fi/EN/Units/Media-Education-Hub (Erişim Tarihi: 04 Kasım 2023)

www.ticaret.gov.tr (Erişim Tarihi: 21 Ekim 2023).

https://www.orangesmile.com/common/img_country_maps/finland-map-1.jpg (Erişim Tarihi: 29. Eylül 2023).